

РАДИЦЕВИ

АГАТА КРИСТИ

„Христо Г. Данов“
— ПЛОВДИВ

АГАТА КРИСТИ
УБИЙСТВОТО НА РОДЖЪР
АКРОЙД
АЛИБИ

Превод: Борис Миндов

chitanka.info

Богата вдовица, отровила съпруга си, е мъртва. Всички смятат, че се е самоубила... до момента, в който предполагаемият ѝ любовник Роджър Акройд е убит в кабинета си. Еркюл Поаро се заема с разследването. Кой е извършителят? Случаят е толкова необичаен, че дори и гениалният детектив няма идея как да го реши...

ГЛАВА ПЪРВА

Д-Р ШЕПЪРД ЗАКУСВА

Мисис Ферърс бе умряла през нощта на 16 срещу 17 септември — четвъртък. Повикаха ме в осем часа заранта на 17 — петък. Нищо не можеше да се направи. Тя беше мъртва от няколко часа.

Беше само девет и няколко минути, когато се прибрах в къщи. Отворих външната врата със секретния ключ и нарочно се побавих няколко минути в преддверието, като окачих шапката и лекото пардесю, което благоразумно бях взел, за да се предпазя от утринната хладина на ранната есен. Откровено казано, бях доста разстроен и развълнуван. Признавам, в този момент не можех да предугадя събитията през следващите няколко седмици. Съвсем не. Но инстинктът ми подсказваше, че предстоят неспокойни времена. Откъм столовата, отляво, долиташе звън на чаени чаши и кратката суха кашлица на сестра ми Каролина.

— Ти ли си, Джеймс? — подвикна тя.

Излишен въпрос, защото кой друг можеше да бъде. Откровено казано, именно сестра ми беше причината, задето се побавих няколко минути в преддверието. Девизът на семейството на мангустите, казва Киплинг, е: „*Иди и открий.*“ Ако Каролина реши някога да си направи герб, аз непременно ще ѝ предложи да изобрази на него изправена на задните си крака мангуста. Първата част на мотото би могла да се изпусне. Каролина може да открие каквото щете, като си седи мирно и кротко в къщи. Не зная как успява, но така е. Подозирам, че слугите и търговците са нейната разузнавателна служба. Когато излезе, отива не да събира новини, а да ги сееА в това отношение тя е удивително веща.

В същност именно тая последна нейна черта ми причиняваше тези конвулсии на нерешителност. Каквото и да кажех сега на Каролина за кончината на мисис Ферърс, само след час и половина то щеше да стане достояние на цялото село. Като лекар професионалист аз, разбира се, се стремя да бъда дискретен. Затова и имам навика винаги да крия от сестра си каквито и да било сведения. Обикновено

тя пак научава всичко, ала изпитвам морално удовлетворение, като зная, че съвсем не съм виновен за това.

Съпругът на мисис Ферърс бе починал преди малко повече от година, а Каролина непрекъснато разправяше, без с нищо да обосновава това свое твърдение, че жена му го била отровила.

Тя отхвърля презрително неизменното ми възражение, че мистър Ферърс е умрял от остър гастрит, подпомогнат от привично прекаляване с алкохолни напитки. Съгласен съм, че симптомите на гастрита и отравянето с арсеник много си приличат, но Каролина обосновава обвинението си със съвсем други доводи.

— Достатъчно е само да я погледнеш — чувал съм я да казва.

Мисис Ферърс, макар и не в първата си младост, беше много привлекателна жена, а облеклото ѝ, макар и просто, като че ли винаги ѝ стоеше много добре; ала сума жени си купуват тоалети от Париж и все пак това не значи, че са отровили мъжете си именно по тази причина.

Докато стоях нерешително в преддверието и през главата ми преминаваха всички тия мисли, отново долетя гласът на Каролина, този път с по-остра нотка:

— Какво правиш там, Джеймс? Защо не дойдеш да закусиш?

— Ида, ида, драга моя — побързах да отговоря. — Окачвам си пардесюто.

— За толкова време можеше да окачиш половин дузина пардесюта.

И права си беше. Можех наистина.

Влязох в столовата, по навик пощипнах Каролина по бузата и седнах да закузвам бекон с яйца. Беконът беше произстинал.

— Рано те повикаха — забеляза Каролина.

— Да — отвърнах. — В Кингс Педък. У мисис Ферърс.

— Зная рече сестра ми.

— Отде знаеш?

— Ани ми каза.

Ани е домашната прислужница. Симпатично момиче, ала непоправима бърбрица.

Настъпи пауза. Продължих да ям бекон с яйца. Носът на сестра ми, който е дълъг и тънък, потрепваше в крайчеца, както става винаги когато нещо разпали любопитството ѝ или я развълнува.

— Е? — запита тя.

— Лоша работа. Нищо не може да се направи. Трябва да е умряла насън.

— Зная — повтори сестра ми. Този път кипнах.

— Не можеш да знаеш — сопнах се аз. — Аз сам не знаех, преди да бях стигнал там, и още никому не съм казвал. Ако онази хлапачка, Ани, знае, тя трябва да е ясновидка.

— Не ми го каза Ани, а млекарят. Чул го от готвачката на Ферърс.

Както казах, Каролина няма нужда да излиза, за да научи нещо. Седи си в къщи и то само ѝ идва.

— От какво е умряла? — продължи сестра ми. — Разрив на сърцето?

— Не ти ли каза млекарят и това? — попитах саркастично.

Да си служите със сарказъм пред Каролина значи да си хвърляте думите на вятъра. Тя ги взема сериозно и отговаря съответно.

— Той не знаеше — обясни тя.

В края на краищата рано или късно Каролина щеше да узнае. А по-добре да го чуе от мене.

— Смърт от прекомерна доза веронал. Напоследък го вземала против безсъние. Трябва да е взела голяма доза.

— Глупости — побърза да отсъди Каролина. — Взела го е нарочно. Не ми ги разправяй ти тези работи!

Интересно: когато скришом си убеден в нещо, което не искаш да признаеш открито, почваш енергично да го отричаш, ако някой друг ти го каже. Веднага избухнах в негодувание.

— Пак започна — казах. — Бързаш да дърдориш в рели-некипели. Че защо, дявол да го вземе, мисис Ферърс ще иска да се самоубива? Вдовица, още младичка, с добро материално състояние, добро здраве и няма какво друго да прави, освен да се наслаждава на живота. Нелогично е.

— Никак. Даже ти не може да не си забелязал колко особена изглеждаше напоследък. От шест месеца е така. Заклевам ти се, имаше вид на човек, измъчван от кошмари. Пък и ти току-що призна, че не можела да спи.

— Е, каква е твоята диагноза? — попитах хладно. — Нещастна любов, а?

Сестра ми поклати глава.

— *Угризение на съвестта* — обяви тя самодоволно. — Угризение ли?

— Да. Ти не ми вярваше, когато ти казах, че е отровила мъжа си. Сега съм по-уверена от всякога.

— Струва ми се, че — не разсъждаваш много логично — възразих аз. — В същност, ако някоя жена извърши престъпление, като например убийство, тя ще бъде достатъчно хладнокръвна, за да се радва на неговите резултати, без да изпада в такава глупава сантименталност — разкаятие.

Каролина поклати глава.

— Може да има такива жени... ала мисис Ферърс не беше от тях. Тя беше много чувствителна. Някакъв непреодолим импулс я е подтикнал да се отърве от мъжа си, защото тя беше от ония хора, които просто не могат да търпят страдания; а няма съмнение, че жената на човек като Ашли Ферърс бездруго е страдала много... Кимнах в знак, че съм съгласен.

— И оттогава мисълта за деянието ѝ непрекъснато я преследвала. Не може да не изпитвам съжаление към нея.

Не мисля, че Каролина е изпитвала някога съжаление към мисис Ферърс, докато тя беше жива. Сега, — когато тя е отишла там, където (вероятно) не може вече да носи парижки тоалети, Каролина е склонна да изпитва нежните емоции на съжалението и съчувствието.

Казах ѝ твърдо, че цялата ѝ теория е глупост. Бях толкова потвърд, понеже скришом се съгласявах поне с част от това, което бе казала. Но лошото е, че Каролина стигаше до истината чисто и просто чрез един вид „вдъхновение на догадките“. Не можех да насърча подобна склонност. Ще тръгне из село да разправя тия неща и всички ще си помислят, че си служи с медицински данни, които съм ѝ дал аз. Ех, труден е животът!

— Глупости! — каза Каролина в отговор на моите критични забележки. — Ще видиш. Обзалагам се за десет лири срещу една, че тя е оставила писмо, в което признава всичко.

— Никакво писмо не е оставила — троснах се, без да мисля докъде ще ме доведе това признание.

— Аха! — възкликна Каролина. — Значи заинтересувал си се за това, а? Джеймс, уверена съм, в дълбочината на душата си ти мислиш

като мене. Ама какъв дърт лицемер си ти!

— Човек трябва винаги да допуска възможността за самоубийство — заявих разпалено.

— Ще има ли дознание?

— Може би. Зависи от много неща. Ако мога да заявя с пълна увереност, че прекомерната доза е взета случайно, може да мине и без дознание.

— А уверен ли си напълно? — запита лукаво сестра ми.

Не отговорих, само станах от масата.

ГЛАВА ВТОРА

КОЙ КАКЪВ Е В КИНГС АБЪТ

Преди да продължа да излагам това, което казах на Каролина и което Каролина каза на мене, — не ще е зле да добиете известна представа за нашата местна география, както бих се изразил. Нашето село Кингс Абът е, струва ми се, почти като всяко друго село. Най-близкият голям град е Кранчестър, на девет мили от нас. Имаме си голяма гара, малка поща и два „универсални магазина“, които се конкурират. Способните мъже у нас обикновено напущат село на млади години, но иначе си имаме неомъжени моми и офицери в оставка колкото щете. Страстите и развлеченията ни могат да се обобщят с една единствена дума — „клюки“.

В Кингс Абът има само две къщи, заслужаващи внимание. Едната е Кингс Педък, оставена на мисис Ферърс от покойния ѝ съпруг. Другата — Фърнли Парк — е собственост на Роджър Акройд. Акройд винаги ми е бил интересен като човек, който прилича на всичко друго, но не и на истински селски чифликчия. Той ми напомня за червендалестите спортисти, които се появяват всякога в началото на едновременна музикална комедия, чието действие се развива на селската ливада. Обикновено те пеят някаква песен, в която изразяват намерението си да заминат за Лондон. Сега имаме ревюта, а селският чифликчия не е на мода в музиката.

Разбира се, Акройд в същност не е селски чифликчия. Той е много преуспяващ фабрикант на (мисля) вагонни колелета. Човек на близо петдесет години, руменолик и весел по характер. Със селския свещеник е като риза и гащи, дава щедри подаяния за църковни фондове (макар че според мълвата бил страшно стиснат по отношение на личните си разходи), поощрява състезанията по крикет, младежките клубове и приютите за инвалиди от войната. Фактически той е животът и душата на нашето мирно селце Кингс Абът.

Когато Роджър Акройд беше момък на двадесет и една година, той се влюби и се ожени за една красива жена, с около пет-шест

години по-голяма от него. Казваше се Пейтън и беше вдовица с едно дете. Историята на този брак беше къса и мъчителна. Направо казано, мисис Акройд беше алкохоличка. След четиригодишен брачен живот тя успя с пиене да се вкара в гроба.

През следващите години Акройд не прояви никаква склонност да се впусне във втора брачна авантюра. Детето на жена му от първия ѝ брак беше едва седемгодишно, когато майка му умря. Сега то е на двадесет и пет години. Акройд винаги го смяташе за свой собствен син и го възпитаваше като такъв, но той си беше вироглавец и постоянно причиняваше грижи и неприятности на втория си баща. Все пак всички в Кингс Абът обичаме много Ралф Пейтън. Преди всичко той е момък с такава привлекателна външност.

Както казах по-горе, в нашето село много обичаме да се занимаваме с клюки. Още отначало всички бяха забелязали, че Акройд и мисис Ферърс много се погаждаха. След смъртта на мъжа ѝ близостта стана още по-забележителна. Виждаха ги постоянно заедно и всички бяха убедени, че след като свърши траурният период, мисис Ферърс ще стане мисис Роджър Акройд. В същност смятаха, че това е в реда на нещата. По общо мнение жената на Роджър Акройд бе умряла от пиене. Ашли Ферърс дълги години преди смъртта си е бил пияница. Просто в реда на нещата беше тези две жертви на алкохолното излишество да си компенсират взаимно всичко онова, което бяха изтърпели преди от бившите си другари в живота.

Ферърсови бяха дошли да живеят тук преди малко повече от една година, а около Акройд от дълги години се носеха всевъзможни слухове. През всичкото време, докато Ралф Пейтън растеше и възмъжаваше, над дома Акройд бдяха всевъзможни домоуправителки, а Каролина и нейните дружки гледаха на всяка от тях с дълбоко подозрение. Няма да бъде преувеличено да се каже, че най-малко от петнадесет години цялото село уверено очакваше Акройд да се ожени за някоя от домоуправителките си. Последната от тях, една страшна жена на име мис Ръсел, царуваше тук като безспорна господарка от пет години, дважд по-дълго от всички свои предшественички. Смяташе се, че ако не бе се появила мисис Ферърс, този път Акройд едва ли щеше да се отърве. Спаси го тази поява... и един друг фактор — неочакваното пристигане от Канада на една снаха вдовица и нейната дъщеря. Мисис Сесил Акройд, вдовица на по-малкия брат на Акройд,

един нехранимайко, се бе установила на местожителство във Фърнли Парк и бе успяла според Каролина да сложи мис Ръсел на полагаемото ѝ се място.

Не зная точно какво значи „полагаемото се място“, от този израз ме побиват студени тръпки и ме обзема неприятно чувство, но зная, че мис Ръсел ходи със стиснати устни и израз на лицето, който мога да охарактеризирам само като кисела усмивка, и че изявява най-дълбоко съчувствие към „клетата мисис Акройд — зависима от милостта на своя девер. Хлябът, подаван от милосърдна ръка, е наистина горчив, нали така? Аз лично бих се чувствувала много нещастна, ако не си припечелвах хляба с труд“.

Не зная какво е мислела мисис Сесил Акройд за случая с Ферърс, когато той дойде на дневен ред. Очевидно на нея ѝ беше изгодно Акройд да остане неженен. Когато се срещнеха с мисис Ферърс, тя винаги се държеше много мило с нея — да не кажа, че просто я обливаше с чувствата си. Каролина казва, че това не значело нищо.

С такива неща се занимаваме в Кингс Абът през последните няколко години. Разглеждахме Акройд и работите му от всички страни. Мисис Ферърс бе заела полагаемото ѝ се място на сцената.

Сега Стъкълцата в калейдоскопа се бяха разместили. След като бяхме обсъждали кратко евентуалните сватбени подаръци, изведнъж бяхме хвърлени сред една трагедия.

Прехвърляйки през главата си тези и разни други въпроси, машинално продължих обиколката си. Нямах особено интересни случаи, за които да бързам, а и така беше може би по-добре, защото мислите ми все се връщаха към мистерията около смъртта на мисис Ферърс. Дали сама бе сложила край на живота си? Но нали ако бе постъпила така, щеше да остави някаква бележка, с която ще обясни какво мисли да прави? От личен опит мога да кажа, че когато жена реши да извърши самоубийство, обикновено тя не може да устои на изкушението към фаталната постъпка. Жените страшно обичат да бъдат предмет на внимание.

Кога я бях видял за последен път? Преди не повече от седмица. Държането ѝ тогава беше съвсем естествено, като се има пред вид... хм... като се има пред вид всичко.

После изведнъж си спомних, че я бях видял и вчера, макар и да не бях говорил с нея. Тя се разхождаше с Ралф Пейтън и се изненадах, понеже не предполагах, че той може да е в Кингс Абът. Даже помислих, че се е скарал окончателно с втория си баща. От близо шест месеца не бяхме виждали тук и следа от него. Той и мисис Ферърс вървяха един до друг, сблизиха глави, а тя говореше много оживено.

Мисля, мога с увереност да кажа, че в този момент за пръв път ме обзе предчувствие за бъдещето. Все още нищо осезаемо наистина... НО смътно предусещане за развоя на нещата. Това оживено тет-а-тет между Ралф и мисис Ферърс предния ден ми бе направило неприятно впечатление.

Продължавах да мисля за това, когато се озовах лице с лице срещу Роджър Акройд.

— Шепърд! — възкликна той. — Тъкмо вас търсех. Това е ужасно.

— Значи чули сте?

Той кимна утвърдително. Виждах, че понася болезнено този удар. Едрите му червени бузи като че бяха хлътнали, а този обикновено жизнерадостен здравеняк приличаше сега на истинска развалина.

— По-лошо, отколкото си мислите — каза той тихо. — Слушайте, Шепърд, трябва да поговоря с вас. Можете ли още сега да дойдете с мене?

— Едва ли. Имам да посетя още трима пациенти, а до дванадесет трябва да се върна, за да прегледам пациентите си, които се нуждаят от операция.

— Тогава днес следобед... не, по-добре тази вечер да вечеряме заедно. В 7:30, а? Ще ви бъде ли удобно?

— Да, така вече може. Но какво има? Нещо във връзка с Ралф ли?

Комай не знаех защо казах това... освен може би защото тъй често бе ставало дума за Ралф. Акройд ме гледаше тъпо, като че ли не разбираше. Започна да ме гложди мисълта, че наистина трябва да се е случило нещо лошо. Никога досега не бях виждал Акройд толкова разстроен.

— Ралф ли? — каза той неопределено. — О, не, не става дума за Ралф. Ралф е в Лондон... Дявол да го вземе! Ето че иде старата мис

Ганет. Не искам да ме заговаря за тази ужасна работа. Довиждане до довечера, Шепърд. Седем и половина.

Аз кимнах, а той бързо се отдалечи, като ме остави озадачен. Ралф в Лондон? Но вчера следобед той несъмнено беше в Кингс Абът. Снощи или рано тази сутрин трябва да се е върнал в града, ала с държането си Акройд бе оставил у мене съвсем друго впечатление. Той бе говорил така, като че ли Ралф от месеци не е припарвал тук.

Нямах време да размишлявам повече по този въпрос. Мис Ганет ме бе сгасила, жадна да чуе нещо. По характер мис Ганет е досущ като сестра ми Каролина, само ѝ липсва това непогрешимо влечение да си прави изводи, което придава на Каролинините машинации нещо величаво. Мис Ганет се задъхваше от любопитство.

Нали беше печално това, което се бе случило с горката мисис Ферърс? Много хора казват, че била от години закоравяла наркоманка. Такива зловни клюкари са станали хората! И все пак най-лошото е, че обикновено в тия нелепи приказки има зрънце истина. Няма пушек без огън! Говорят също, че мистър Акройд разбрал цялата работа и развалил годежа... защото действително имало годеж. Тя, мис Ганет, имала неопровержими доказателства за това. Разбира се, аз сигурно зная всичко, — докторите са винаги осведомени, ала все си мълчат, а?

И като говореше всичко това, тя ме пронизваше с лъснали очички, за да види как ще реагирам на тези намеци. За щастие продължителното общуване с Каролина ме бе научило да запазвам равнодушно изражение и да имам готов запас от дребни незаангажиращи забележки.

В случая аз поздравих мис Ганет, че не бе се присъединила към злостните клюки. Доста ловка контраатака, помислих. Тя остана обърквана и преди да се окопити, отминах нататък.

Върнах се замислен в къщи, където заварих неколцина пациенти, които ме чакаха в хирургическия кабинет.

Мислех, че съм изпроводил и последния, и тъкмо бях решил да посветя няколко минути преди обедна на съзерцание в градината, когато забелязах, че ме чака още една пациентка. Тя стана и тръгна към мене, докато аз стоях малко изненадан.

И аз не зная защо трябваше да се изненадвам; може би у мис Ръсел има нещо, което напомня на изделие от чугун, нещо, което стои над слабостите на плътта.

Домоуправителката на Акройд е жена стройна, красива, ала отблъскваща по външност. Тя има суров поглед и силно стиснати устни, от което ме обземаше чувството, че ако бях домашна прислужница, или готварска помощница, щях да бягам презглава, когато я чуех да идва.

— Добро утро, д-р Шепърд — произнесе мис Ръсел. — Много ще ви бъда признателна, ако ми прегледате коляното.

Прегледах го, но право да ви кажа, и след това болестта ѝ Не ми стана много ясна. Оплакванията на мис Ръсел от смътни болки бяха тъй неубедителни, че ако не беше жена с такъв пряк характер, щях да я заподозря в измислици. За момент ми мина през ум, че мис Ръсел може нарочно да си е измислила това заболяване на коляното, за да ме подпита за смъртта на мисис Ферърс, но скоро видях, че поне в това отношение бях сбъркал. Тя спомена мимоходом за трагедията и нищо повече. Все пак явно изглеждаше разположена да се помае и побъбри.

— Е, благодаря ви много за това шишенце разтривка, докторе — каза тя най-после. — Ала не вярвам да ми помогне.

И аз не вярвах, но заявих, че така ми повелява дългът. В края на краищата пък нямаше и да навреди, а и човек трябва да поддържа авторитета на своята професия.

— На никакво лекарство не вярвам — рече мис Ръсел, като обгърна с презрителен поглед сбирката ми от шишета. — От медикаменти не се прокопсва. Ето например кокаиноманията.

— Хм, доколкото може да става дума...

— Много е разпространена във висшето общество.

Сигурен съм, че мис Ръсел знае много повече от мен за висшето общество. Затова и не се опитах да споря с нея.

— Кажете ми само едно, докторе — заговори пак мис Ръсел. — Да предположим, че сте наистина роб на този порочен навик. Има ли някакъв лек против него?

Не може да се отговори веднага на такъв въпрос. Изнесох ѝ кратка лекция на тая тема, която тя изслуша с голямо внимание. Все още подозирах, че се мъчи да науча нещо за мисис Ферърс.

— Ето вероналът например... — продължавах аз.

Но колкото и да е странно, вероналът като че ли не я интересуваше. Тя промени темата и ме попита вярно ли е, че имало някои отрови, толкова редки, че не можели да се установят.

— Аха! — възкликнах аз. — Виждам, че четете детективски истории.

— Така е — призна тя.

— Есенцията на детективската история — продължих аз — е да има някаква рядка отрова, по възможност нещо от Южна Америка, за което никой не е чувал, нещо, с което неизвестно племе диваци си служи, за да прави стрелите си отровни. Смъртта настъпва моментално и западната наука е безсилна да установи отровата. Такова нещо ли имате пред вид?

— Да. Съществува ли то в действителност?

Поклатих печално глава.

— Боя се, че не. Съществува, разбира се, отровата кураре.

Разказах ѝ много неща за кураре, но тя като че ли отново беше загубила интерес. Запита ме имам ли от нея в шкафа, където държа отровите, а когато отговорих отрицателно, стори ми се, че паднах в очите ѝ.

Тя каза, че трябва да си върви, и аз я изпратих до вратата на хирургическия кабинет точно когато удари гонгът за обед.

Никога не бях предполагал, че мис Ръсел има влечение към детективски истории. Много — ми е интересно да си я представя как излиза от стаята си, за да нахока някоя провинала се слугиня, а после се вдълбочава в спокойно четене на „Мистерията на седмата смърт“ или нещо подобно.

ГЛАВА ТРЕТА

ЧОВЕКЪТ, КОЙТО ОТГЛЕЖДАШЕ ТИКВИЧКИ

На обед уведомих Каролина, че ще вечерям във Фърнли. Тя не направи никакво възражение, напротив.

— Отлично — каза тя. — Ще чуеш всички подробности. Впрочем какво става с Ралф?

— С Ралф ли? — учудих се аз. — Нищо.

— Тогава защо е отседнал в „Трите глигана“ вместо във Фърнли Парк?

Нито за миг не се усъмних в изявлението на Каролина, че Ралф Пейтън е отседнал в местната странноприемница. Достатъчно беше за мене, че Каролина съобщаваше това.

— Акройд пък ми каза, че Ралф бил в Лондон — добавих. От изненада наруших ценния си принцип никога да не разкривам нищо.

— Охо! — промърмори Каролина. Забелязах как ноздрите ѝ трептяха, докато размишляваше върху това разкритие.

— Пристигнал в „Трите глигана“ вчера сутринта — рече тя. — И още е там. Снощи излязъл с някакво момиче.

Това никак ле ме учуди. Ралф, трябва да кажа, повечето вечери от живота — си прекарва в разходка с някое момиче. Но наистина се учудих, че е решил да се отдава на такова развлечение в Кингс Абът вместо във веселата столица.

— С някоя от сервитьорките ли? — попитах.

— Не. Зная само, че излязъл на среща. Не зная с коя.

(Тежко беше за Каролина да признае такова нещо.)

Почаках търпеливо.

— Братовчедка му.

— Флора Акройд?! — възкликнах смаян.

Флора Акройд, разбира се, в същност няма никаква роднинска връзка с Ралф Пейтън, обаче толкова отдавна гледаха на Ралф

фактически като на син на Акройд, че всички ги смятаха за братовчеди.

— Флора Акройд — потвърди сестра ми.

— Но защо не е отишъл във Фърнли, щом е искал да се види с нет?

— Тайно сгодени — обяви Каролина с безкрайно задоволство. — Старият Акройд не иска и да чува за такова нещо, затова са принудени да се срещат по такъв начин.

Виждах недостатъци в теорията на Каролина, но се въздържах да ѝ ги посоча. Една невинна забележка за нашия нов съсед измести темата на разговора.

Съседната къща, Листвениците, бе заета неотдавна от нетукашен човек. Каролина много се ядосваше, че не бе могла да узнае за него нищо друго, освен че е чужденец. Разузнавателната ѝ служба се бе изложила. Навярно човекът си консумира мляко, зеленчуци, пържоли и от време-навреме бяг ла риба като всеки друг човек, ала никой от хората, чието задължение е да му набавят тия неща, като че ли не бе се сдобил със сведения за него. Името му май е мистър Порот — име, което вдъхва особено чувство за нещо нереално. Единственото, което знаем за него, е, че се интересува от отглеждане на тиквички.

Но безспорно не с такава информация се мъчи да се сдобие Каролина. Тя иска да знае откъде е дошъл той, с какво се занимава, женен ли е, що за човек е била или е жена му, има ли деца, какво е било моминското име на майка му и тъй нататък. Мисля, че някой като Каролина трябва да е измислил въпросите, които, се попълват в паспортите.

— Драга моя Каролина — заговорих аз, — няма никакво съмнение за професията на тоя човек. Пенсионирани фризьор. Погледни му мустаците.

Каролина не споделяше мнението ми. Тя каза, че ако този човек е бил фризьор, щял да има къдрава, а не права коса. Всички фризьори били такива.

Посочих няколко фризьори, лично познати на мене, които имаха права коса, но Каролина оставаше непреклонна.

— Никак не мога да го разбера — каза тя с опечален глас. — Неотдавна заех от него няколко градински сечива и той беше много любезен, ала нищо не можах да измъкна от него. Най-после го попитах

ребром да не би да е французин, а той отговори, че не бил... и, кой знае защо, повече не посмях да го разпитвам.

Това засили интереса ми към нашия тайнствен съсед. ЧОВЕК, способен да запуши устата на Каролина и да я изпрати като Савската царица с празни ръце, трябва да е нещо забележително.

— Предполагам — каза Каролина, — че има от ония, новите прахосмукачки...

Съзрях в очите ѝ да проблясва мисълта, че би могла да поиска назаем прахосмукачката и да използва тази възможност, за да подложи съседа ни на по-нататъшен разпит. Възползувах се от това, за да намеря убежище в градината. Аз много обичам градинарството. Тъкмо усилено търсех корени на глухарчета, когато наблизко чух предупредителен вик, някакво тежко тяло изсвистя край ухото ми и падна в краката ми с неприятен плясък. Беше тиквичка.

Вдигнах ядосано глава. Над стената, от лявата ми страна, се показва едно лице. Яйцевидна глава, покрита частично с подозрително черна коса, два огромни мустака и чифт будни очи. Беше нашият тайнствен съсед, мистър Порот.

Той веднага ме обсипа с извинения:

— Моля хиляди извинения, мосю. Просто с нищо не мога да се оправдая. Няколко месеца вече отглеждам тиквички. Тази сутрин изведнъж се ядосах на тези тиквички. Пращам ги да вървят по дяволите — уви! — не само мислено, но и физически. Хващам най-голямата. Хвърлям я през стената. Мосю, просто ме е срам. Моля най-смирено за прошка.

Под такъв поток от извинения гневът ми неволно се стопи. В края на краищата нали проклетият зеленчук не ме бе ударил. Но искрено се надявах, че хвърлянето на едри зеленчуци през огради не е любимо занимание на нашия нов приятел. С такъв навик той едва ли можеше да спечели симпатиите ми като съсед.

Необикновенният дребен човек сякаш четеше мислите ми.

— О, не! — възкликна той. — Не се обезпокоявайте. Това не ми е навик. Ала можете ли да си представите, мосю, човек Да се стреми към определена цел, да се труди и поти, за да си извоюва някакво развлечение и занимание, и изведнъж да види, че в крайна сметка мечтае за старото време, когато е работил, и за някогашните си занимания, които се е чувствувал толкова щастлив да прекрати?

— Да — проговорих полека. — Струва ми се, това е доста разпространено явление. Може би аз самият съм пример. Преди една година ми се падна наследство — достатъчно, за да мога, да осъществя една мечта. Винаги съм мечтал да пътувам, да видя света. Е, както казах, това беше преди една година и... ето че още съм тук.

Дребният ми съсед кимна.

— Оковите на навика. Трудим се да постигнем някаква цел, а постигнем ли целта, виждаме, че ни липсва ежедневният труд. И забележете, мосю, моята работа беше интересна. Най-интересната работа, каквато може да има на тоя свят.

— Така ли? — казах окуражително. В момента у мене се бе вселила душата на Каролина.

— Изучаването на човешката природа, мосю!

— Точно така — потвърдих учтиво.

Явно, че е пенсиониран фризьор. Кой познава тайните на човешката душа по-добре от фризьора?

— Имах и приятел... приятел, с когото дълги години не се разделяхме. Отвреме-навреме проявяваше тъпоумие, от което могат тръпки да те побият, но все пак ми беше много скъп човек. Представете си: липсва ми дори неговото тъпоумие. Неговата naïveté^[1], честните му възгледи, удоволствието да го удивлявам и смайвам с големите си дарби — не мога да ви опиша колко много ми липсват всички тия неща.

— Умрял ли е? — попитах съчувствено.

— Не. Живее и цъфти... ала на другия край на света. Сега е в Аржентината.

В Аржентината — повторих със завист.

Винаги съм мечтал да замина за Южна Америка. Въздъгнах, после вдигнах глава и видях, че мистър Порот ме гледаше съчувствено. Тоя малък човечец изглеждаше разбран.

— Искате ли да отидете там, нали? — попита той.

Поклатих глава с въздишка.

— Можех да отида — отвърнах. Преди една година. Но бях глупав... и което е още по-лошо — алчен. Пожертвувах вещественото заради един мираж.

— Разбирам — каза мистър Порот. — Сигурно сте играли на борсата?

Кимнах печално, но в себе си неволно чувствувах, че това ме забавлява. Този смешен малък човечец беше тъй тържествено сериозен.

— Да не би да е било с акции на петролните полета „Еж“? — запита той внезапно.

Гледах втренчено.

— Действително се бях спрял на тях, ала накрая лапнах по една златоносна мина в Западна Австралия.

Съседът ми ме гледаше с особено изражение, което не можех да разбера.

— Съдба — каза той най-после.

— Но какво е съдба? — попитах раздражено.

— Че съм съсед на човек, който се отнася сериозно към петролните полета „Еж“, а също и към западноавстралийските златоносни мини. Кажете ми, да не би да имате също слабост към кестенявите коси?

Гледах го със зяпнала уста, а той прихна да се смее.

— Не, не, не съм луд. Успокойте се. Въпросът, който ви зададох, беше наистина глупав, защото, видите ли, приятелят, за когото споменах, беше млад човек, мъж, който мислеше, че всички жени са добри и в болшинството си красиви. Но вие сте човек на средна възраст, докторе, човек, който познава нелепостта и празнотата на повечето неща в нашия живот. Е-е, значи сме съседи. Моля ви да приемете и предадете на прекрасната си сестра моята най-хубава тиквичка.

Той се наведе и с тържествен жест ми поднесе един огромен екземпляр от тая зеленчукова порода, който аз приех надлежно по същия начин, по който ми бе предложен.

— Наистина — каза малкият човечец весело — не си загубих напразно сутринта. Запознах се с човек, който в някои отношения прилича на далечния ми приятел. Впрочем бих искал да ви задам един въпрос. Безсъмнено вие познавате всички в това селце. Кой е младият човек с много тъмни коси и очи и с красиво лице? Ходи с високо вдигната глава и непринудена усмивка на устата.

Описанието не остави у мене никакво съмнение.

— Трябва да е капитан Ралф Пейтън — произнесох полека.

— Май че не съм го виждал тук преди?

— Не, известно време отсъствуваше оттук. Но той е син — право заварен син — на мистър Акройд от Фърнли Парк.

Съседът ми направи лек жест на раздражение.

— Разбира се, че трябваше да се сетя. Мистър Акройд ми е говорил много пъти за него.

— Вие познавате ли мистър Акройд? — казах малко изненадан.

— С мистър Акройд се познавам от Лондон... когато работех там. Помолих го да не казва нищо за тамошната ми професия.

— Разбирам — рекох, малко развеселен от тази, както ми се струваше, очебийна еснафщина.

Но малкият човечец продължи разговора с почти високомерна усмивка:

— Предпочитам да остана инкогнито. Не ламтя за слава. Не съм си правил труд дори да поправя местната версия на моето име.

— Наистина — промърморих, като не знаех какво точно да кажа.

— Капитан Ралф Пейтън — замисли се мистър Порот. — И, значи, е сгоден за племенницата на мистър Акройд, очарователната мис Флора.

— Кой ви каза това? — попитах силно изненадан.

— Мистър Акройд. Преди около една седмица. Той много се радва на тая работа, доколкото разбрах от него, отдавна искал да стане това. Мисля дори, че е упражнил известен натиск върху младия човек. А не бива да се постъпва така. Младият мъж трябва да се ожени по своя угода — не по угодата на един втори баща, комуто възлага известни надежди.

Представите ми съвсем се обърнаха с главата надолу. Не можех да си представя Акройд да се довери на един фризьор и да обсъжда с него въпроса за женитбата на своята племенница и заварения си син. Акройд показва покровителствено великодушие към по-низшите съсловия, но има много развито чувство за собствено достойнство. Започнах да си мисля, че в края на краищата Порот може и да не е фризьор.

За да скрия смущението си, казах първото нещо, което ми дойде на ум:

— С какво ви направи впечатление Ралф Пейтън? С приятната си външност ли?

— Не, не само с това... макар че като англичанин е необикновено красив... гръцки бог, както биха го нарекли вашите романисти. Не, у тоя младеж има нещо, което не мога да разбера.

Той произнесе последната фраза със замисленост, която ми направи непреодолимо впечатление. Сякаш преценяваше тоя момък под светлината на някакво вътрешно проникновение, недостъпно за мене. С това впечатление и си останах, защото в тоя момент от къщи ме призова гласът на сестра ми.

Влязох. Каролина беше с шапка; очевидно току-що се бе върнала от село. Тя започна без предисловие:

— Срецнах мистър Акройд.

— Е, и? — казах аз.

— Спрях го, разбира се, ала, изглежда, много бързаше и искаше да се измъкне.

Не се съмнявам, че е било така. Той сигурно е изпитал към Каролина същите чувства, които бе изпитал преди това същия ден към мис Ганет — може би дори по-подчертано. От Каролина е още по-трудно да се отървеш.

— Веднага го подкачих за Ралф. Беше много учуден. Не знаел, че момчето е тука. Каза, че сигурно имало грешка. Аз! Грешка!

— Смешно наистина — признах. — Трябвало е да те опознае по-добре.

— После пък каза, че Ралф и Флора били сгодени.

— Това беше известно и на мене — прекъснах я със смирена гордост.

— Кой ти каза?

— Нашият нов съсед.

Каролина видимо се поколеба една-две секунди, както топка се поколебава плахо между два номера на рулетката. Но не се поддаде на изкусителната диверсия.

— Казах на мистър Акройд, че Ралф е отседнал в „Грите глигана“.

— Каролина — рекох, — никога ли не ти минава през ум, че може да направиш големи бели с този твой навик да повтаряш безразборно каквото ти хрумне?

— Глупости! — тросна се сестра ми. — Хората трябва да знаят всичко. Мисля, че е мой дълг да ги държа в течение на нещата. Мистър

Акройд ми беше много признателен.

— Е, и после? — казах, защото явно имаше още нещо.

— Мисля, че отиде направо в „Трите глигана“, но така или иначе не е намерил Ралф там.

— Тъй ли?

— Тъй я. Защото, когато се връщах през гората...

— Връщаше се през гората ли?! — прекъснах я аз.

Каролина се изчерви миловидно.

— Денят беше тъй хубав! — възкликна тя. — Рекох да пообиколя малко. Горите с есенните си багри са толкова красиви по това време на годината!

Каролина не дава пет пари за горите в което и да било време на годината. Обикновено за нея те са място, където ще си намокриш краката, а на главата ти може да паднат всевъзможни неприятни неща. Не, добрият, здрав инстинкт на мангустата беше този, който я бе отвел в нашата селска гора. Тя е единственото място близо до Кингс Абът, където можеш да разговаряш с някоя млада жена, без да те види цяло село. В съседство е с Фърнли Парк.

— Е, добре де — рекох, — продължавай.

— Както казах, тъкмо се връщах през гората, когато чух гласове.

Каролина замълча.

— Е, и?

— Единият глас беше на Ралф Пейтън — веднага го познах. Другият беше на момиче. Разбира се, нямах намерение да подслушвам...

— О, не, разбира се — вметнах с явен сарказъм, който обаче нямаше никакво въздействие върху Каролина.

— Но просто не можах да се сдържа и дадох ухо. Момичето каза нещо... Не можах да доловя точно какво, а Ралф отговори. Той изглеждаше много ядосан. „Мое мило момиче — дума той. — Ни ма не разбираш, че старият непременно ще ме лиши от наследство? През последните години му е дошло до гуша от мене. Само една капка и чашата ще прелее. А ние имаме нужда от париците му, мила моя. Аз ще бъда страшно богат, когато старият пукне. Мръсен е като всички дъртаци, ала е червив с пари. Не искам той да си промени завещанието, Ти остави тая работа на мен и не му бери грижата“. Дословно такива бяха думите му. Много добре ги помня. За нещастие

точно тогава настъпих сухо клонче или нещо подобно, те снишиха глас и се отдалечиха. Не можех, разбира се, да се завтека подире им, затуй не успях да видя кое беше момичето.

— Това трябва много да те е ядосало — забелязах аз. — Предполагам обаче, че си притичала до „Трите глигана“, влязла си в пивницата, гаврътнала си чашка бренди под претекст, че ти е лошо, и така си успяла да видиш дали и двете сервитьорки са на работа, нали?

— Не беше от сервитьорките — обяви Каролина невъзмутимо. — Почти съм сигурна, че е била Флора Акройд, само че...

— Само че май не изглежда логично — съгласих се аз.

— Но ако не е била Флора, коя е могла да бъде?

Сестра ми прехвърли бързо списъка на местните моми, като за всяка изтъкваше маса основания „за“ и „против“. Когато поспря, за да си поеме дъх, аз промърморих нещо за някакъв пациент и се измъкнах.

Възнамерявах да се добера до „Трите глигана“. Навярно Ралф Пейтън вече се бе върнал там.

Познавах Ралф много добре — може би по-добре от всеки друг в Кингс Абът, защото преди това познавах майка му, та разбирах у него много неща, които озадачаваха други. Той беше до известна степен жертва на наследственост. Наистина не бе наследил от майка си фаталната склонност към пиене, но все пак у него имаше една слаба струйка. Както бе заявил тазсутрешният ми нов приятел, той беше необикновено красив: висок точно шест стъпки, с отлично телосложение и непринудена грациозност на атлет, мургав като майка си, с красиво, обгорено от слънцето лице, винаги готов да разцъфне в усмивка. Ралф Пейтън беше от хората, които от рождение притежават способността да обайват с лекота, без усилие. Беше разглезен и разточителен, не уважаваше нищо на тоя свят, ала все пак беше мил и всичките му приятели го обичаха.

Можех ли да направя нещо за това момче? Мислех, че мога.

Като запитах в „Трите глигана“, узнах, че капитан Пейтън тркущо се бе прибрал. Качих се до стаята му и влязох без предупреждение.

За момент, като си спомних какво бях чул и видял, се побоях как ще ме приеме, но после отхвърлих всякакви опасения.

— Охо, та това е Шепърд! Много ми е приятно, че ви виждам.

Той тръгна да ме посрещне с протегнатата ръка. Слънчева усмивка озаряваше лицето му.

— Единствения човек, когото се радвам да видя в това адско място.

Повдигнах вежди.

— Какво му има на мястото?

Той се засмя мрачно.

— Дълга история. Работите ми вървят зле, докторе. Но ще пиете ли нещо?

— Благодаря — отговорих. — Ще пия.

Той натисна звънеца, после се повърна и се отпусна на едно кресло.

— Да поговорим без заобикалки — поде той навъсено. В дяволска каша съм се забъркал. В същност и аз не зная какво да правя.

— Какво има? — попитах съчувствено.

— Моят втори баща, дяволите да го вземат.

— Какво е направил?

— Не е важно какво е направил досега, а какво може да направи в бъдеще.

Когато се отзоваха на повикването на звънеца, Ралф поръча напитки. След като прислужникът излезе, Ралф седна прегърбен на креслото и се начумери.

— Действително ли е... толкова сериозно? — попитах аз.

Той кимна утвърдително.

— Този път няма спасение — каза той мрачно.

Необичайно сериозният тон на гласа му ми подсказваше, че говореше истината. Ралф трудно ставаше сериозен.

— В същност — продължи той — не зная какво да правя... Бог да ме убие, ако зная.

— Ако мога да ви помогна... е — подхвърлих плахо.

Но той поклати решително глава.

— Много мило от ваша страна, докторе. Ала не искам да ви забърквам в тая работа. Трябва сам да се оправя.

Той — помълча за минута, после повтори с леко изменен тон:

— Да... трябва сам да се оправя...

---

[1] Наивност. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ВЕЧЕРЯ ВЪВ ФЪРНЛИ

Оставаха само няколко минути до седем и половина, когато позвъних на парадния вход на Фърнли Парк. Вратата бе отворена с възхитителна бързина от Паркър, иконома.

Нощта беше така прекрасна, че предпочетох да дойда пеш. Пристъпих в обширното правоъгълно преддверие и Паркър ме освободи от пардесюто ми. Точно в този момент секретарят на Акройд, един приятен млад човек на име Реймънд, минаваше през преддверието на път за кабинета на Акройд с цял куп книжа в ръце.

— Добър вечер, докторе. На вечеря ли идвате? Или на професионална визита?

Последното беше намек за черната ми чанта, която бях сложил на дъбовия скрин.

Обясних, че очаквам всеки момент да ме повикат при родилка, затова съм излязъл готов за спешна визита. Реймънд кимна и продължи пътя са, като подвикна през рамо:

— Влезте в приемната. Знаете пътя. Дамите ще слязат след минутка. Тъкмо трябва да занеса тия книжа на мистър Акройд и ще му кажа, че вече сте тук.

Когато се появи Реймънд, Паркър вече бе изчезнал, така че останах сам в преддверието. Наместих си вратовръзката, огледах се в едно голямо огледало, окачено там, и се приближих до вратата, точно срещу мене, която, доколкото знаех, беше входът за приемната.

Тъкмо когато натиснах дръжката на вратата, чух отвътре звук, реших, че е от затваряне на прозорец. Трябва да кажа, че забелязах това съвсем механично, без на времето да му придавам някакво значение.

Отворих вратата и влязох. При това едва не се сблъсках с мис Ръсел, която току-що излизаше. И двамата се извинихме взаимно.

За пръв път имах възможност да преценявам домоуправителката, мислейки си каква красива жена трябва да е била някога — в същност

тя още беше красива. В тъмната ѝ коса нямаше нито едно сиво косъмче, а когато по бузите ѝ се появеше руменина, както в този момент, суровата ѝ външност не беше толкова очебийна.

Съвсем подсъзнателно се запитах дали не е излизала, защото беше задъхана, сякаш е тичала.

— Боя се, че съм подранил с няколко минути — продумах аз.

— О, мисля, че не сте. Часът минава седем и половина, д-р Шепърд. — Тя помълча за малко, преди да добави: — Аз... не знаех, че са ви очаквали днес на вечеря. Мистър Акройд не е споменавал такова нещо.

Останах със смътното впечатление, че вечерята ми тук някак си не ѝ се нравеше, но не можех да разбера защо.

— Как е коляното? — любопитствувах аз.

— Почти както преди, докторе, благодаря ви. А сега трябва да вървя. Мисис Акройд ще слезе след малко. Аз... аз дойдох тук да видя само в ред ли са цветята.

Тя се измъкна бързо от стаята. Аз пристъпих към прозореца, озадачен от очевидното ѝ желание да оправдае присъствието си в стаята. При това забелязах нещо, което, разбира се, можех да забележа отдавна, ако бях напрегнал повече вниманието си, а именно, че стаята имаше високи френски прозорци, които се отваряха към терасата. Следователно звукът, който бях чул, не можеше да бъде от спускане рамката на обикновен прозорец.

Без определена цел, повече за да отвлека ума си от мъчителни мисли, отколкото по някаква друга причина, започнах да се забавлявам, като се мъчех да отгатна на какво можеше да се дължи въпросният звук.

От въглицата в огнището? Не, шумът беше от съвсем друг род. Някой да е затварял чекмеджето на писалището? Не, не е от това.

Изведнъж погледът ми бе привлечен от нещо, което, струва ми се, наричат сребърна масичка, чийто капак се вдига и през стъклото може да се види съдържанието. Приблжих се до нея и почнах да изучавам съдържанието ѝ. Имаше един-два стари прибора от сребро, една бебешка обувчица, която е принадлежала на Чарлз I, няколко антични художествени изделия. Обзет от желание да разгледам по-внимателно ахатовите фигурки, вдигнах капака. Той се изплъзна от пръстите ми и падна.

Тутакси познах звука, който бях чул преди малко. Някой внимателно и предпазливо бе затварял капака на същата тая масичка. Повторих процедурата още един-два пъти, за да се убедя напълно. После повдигнах капака, за да изуча по-внимателно съдържанието.

Бях още наведен над отворената сребърна масичка, когато Флора Акройд влезе в стаята.

Мнозина не обичат Флора Акройд, но няма човек, който да не ѝ се възхищава. А към приятелите си тя може да бъде много очарователна. Първото нещо, което ви прави впечатление у нея, е необикновено русата ѝ коса. Със светлоразличитите си коси тя прилича на истинска скандинавка. Очите ѝ са сини, сини като водите на норвежки фиорд, а кожата ѝ — крем и рози. Тя има ъгловати, момчешки рамене и тънки бедра. А за един измъчен от болни медик е много ободряващо да види създание в такова цветущо здраве.

Проста, непринудена английска девойка — може да съм старомоден, ала мисля, че истинското, неподправеното рядко се среща.

Флора дойде при мене до сребърната масичка и изрази еретично съмнение в достоверността на преданието, че крал Чарлз I е носил бебешки обувчици.

— И впрочем — продължи мис Флора — целият този шум около тия неща само защото някой ги е носил или, си е служил с тях ми се струва съвсем глупав. Никой вече не носи и не си служи с такива вещи. Перото, с което Джордж Елиът^[1] е писала „Воденицата край рекичката“ или нещо подобно — ех, в последна сметка то си е перо и нищо повече. Ако действително сте почитател на Джордж Елиът, ами че купете си някое евтино издание на „Воденицата“ и го четете.

— Изглежда, мис Флора, че никога не четете такива стари, демодирани неща?

— Грешите, д-р Шепърд. Аз обичам „Воденицата край рекичката“.

Стана ми доста приятно, като чух това. Книгите, които младите жени четат днес и заявяват, че им доставяли удоволствие, дълбоко ме ужасяват.

— Още не сте ми честитили, д-р Шепърд — каза Флора. — Не чухте ли?

Тя протегна лявата си ръка. На средния пръст имаше великолепно изработен пръстен с цял бисер.

— Знаете ли, ще се женя за Ралф додаде тя. — Чичо много се радва. Така оставам член на семейството.

Улових я за двете ръце.

— Драга моя — казах, — надявам се, че ще бъдете много щастливи.

— Сгодени сме от около един месец — продължаваше Флора със спокойния си глас, но едва вчера го обявихме. Чичо ще постегне Кросстоунс и ще ни го предостави да живеем там, а ние ще си даваме вид, че се занимаваме със земеделие. В действителност цяла зима ще ходим на лов, през летния сезон ще отиваме в града, а после ще плуваме с яхта. Аз обичам морето. И, разбира се, ще проявявам жив интерес към църковните работи и ще присъствувам на всички събрания на дружеството на майките.

Точно в този момент влезе бързо мисис Акройд и почна много да се извинява, задето е закъсняла.

Със съжаление трябва да кажа, че ненавиждам мисис Акройд. Тя е направена само от верижки, зъби и кокали. Много неприятна жена. Има сурови бледосини очички и колкото и да е сладкодумна, тези нейни очи винаги ви гледат студено, изпитателно.

Пристъпих към нея, като оставих Флора до прозореца. Тя ми подаде да стисна цяла шепа отбрани кокалчета и пръстени, а от устата ѝ потече поток от думи.

Чул ли съм за годежа на Флора? Толкова удачен във всяко отношение. Милите млади същества се влюбили още от пръв поглед. Такава идеална двойка, той — така мургав, тя — така руса.

— Не мога да ви опиша, драги ми д-р Шепърд, какъв камък пада от майчиното сърце.

Мисис Акройд въздъхна — израз на почит към майчиното ѝ сърце, докато очите ѝ продължаваха да ме наблюдават проникателно.

— Бях се замислила. Вие сте толкова стар приятел на милия Роджър. Знаем колко много се уповава той на вашето мнение. Толкова трудно е за мене — в положението ми на вдовица на бедния Сесил. Но има толкова много досадни неща — уреждания на разни наследствени въпроси, знаете, и всевъзможни други работи. Искрено вярвам, че Роджър възнамерява да зачете наследствените права на милата Флора, ала, както знаете, той е ма-алко особен по паричните въпроси. Чувала съм, че така било сред властелините на индустрията. Мислех си,

знаете, дали не бихте могли просто да го подпитате по въпроса? Флора толкова ви обича. Смятаме ви за стар приятел, макар че в същност ви познаваме едва от две години и нещо.

Красноречието на мисис Акройд секна, когато вратата на приемната се отвори отново. Това прекъсване много ме зарадва. Не обичам да се меса в чужди работи и нямах ни най-малко намерение да безпокоя Акройд по въпроса за наследствените права на Флора. Още малко и щях да надумам всичко това на мисис Акройд.

— Вие познавате майор Блънт, нали, докторе?

— Да, познавам го — отговорих.

Мнозина познават Хектор Блънт — поне по име. Предполагам, че няма друг човек, който да е застрелял толкова диви животни на тъй невероятни места. Споменете ли за него, ще ви кажат: „Блънт... да нямате пред вид ловеца на едър дивеч?“

Приятелството му с Акройд винаги малко ме е озадачавало. Двамата са толкова различни хора. Хектор Блънт е може би с пет години по-млад от Акройд. Сприятелили се на младини й макар пътищата им да се разделили, приятелството им си останало непоклатимо. Приблизително веднъж на две години Блънт прекарва две седмици във Фърнли и една огромна животинска глава с изумителен брой рога, която ви фиксира със стъклен поглед, щом влезете през входната врата, напомня постоянно за това приятелство.

Блънт бе влязъл сега в стаята с присъщата си бавна, но лека походка. Той е човек със среден ръст, здравеняк и доста набит. Лицето му има почти цвета на махагон и е странно безизразно. Има сиви очи, които създават впечатление, че винаги наблюдава нещо, което става някъде много далеч. Говори малко и дори когато говори, произнася думите на пресекулки, като че ли те излизат насила от устата му.

Сега той каза: „Как сте, Шепърд?“ с присъщия си отривист говор, а после застана като вдървен пред огнището, гледайки над главите ни, сякаш виждаше нещо интересно, което ставаше в Тамбукту.

— Майор Блънт — каза Флора, — искам да ми разкажете за тия африкански неща. Предполагам, че знаете какво представляват те.

Бях чувал да наричат Хектор Блънт женомразец, ала сега забелязах, че той застана до Флора пред сребърната масичка с чувство,

което би могло да се нарече въодушевление. Двамата се наведоха над масичката.

Страхувах се да не би мисис Акройд да се раздрънка отново за наследствени права, затуй подхвърлих бързо няколко думи за новия вид секирче. Знаех, че има нов вид секирче, понеже вестник „Дейли мейл“ ме бе осведомил за това сутринта. Мисис Акройд си няма и понятие от градинарство, но тя е от ония жени, които обичат да си дават вид на добре осведомени по злободневните въпроси, а и също чете „Дейли мейл“. Имахме възможност да водим доста културен разговор до момента, когато към нас се присъединиха Акройд и неговият секретар веднага след което Паркър обяви, че вечерята е готова.

Заех място на трапезата между мисис Акройд и Флора. Блънт беше от другата страна на мисис Акройд, а Джофри Реймънд — до него.

Вечерята потече невесело. Акройд изглеждаше замислен. Той имаше унил вид и не кусваше почти нищо. Мисис Акройд, Реймънд и аз поддържахме разговора. Флора като че ли беше заразена от униинето на чичо си, а Блънт изпадна в обичайната си мълчаливост.

Незабавно след вечерята Акройд ме хвана под мишница и ме отведе в кабинета си.

— Щом ни сервират кафето, няма вече да ни безпокоят — обясни той. — Наредих на Реймънд да се погрижи да не ни смущават.

Тихомълком, без да си давам вид, почнах да го изучавам. Той явно беше под влиянието на някаква силна възбуда. Минута-две ходи назад-напред из стаята, после, когато Паркър влезе с подноса кафе, се отпусна на едно кресло пред огнището.

Кабинетът представляваше удобен апартамент. На едната стена бяха подредени лавици с книги. Креслата, — големи и тапицирани с тъмносиня кожа. До прозореца стоеше едно голямо писалище, отрупано с книжа, грижливо подредени, подшити и обозначени с етикети. На една кръгла маса имаше разни списания и спортни вестници.

— Напоследък след ядене отново ми се явява тази проклета болка — забеляза Акройд небрежно, докато пиеше кафето. — Трябва да ми дадете пак от ония ваши таблетки.

Струва ми се, той се мъчеше да създаде впечатление, че темата на разговора ни е медицинска. Затова и аз се държах съответно.

— Така и предполагам. Затуй донесох от тях.

— Браво. Дайте ми ги веднага.

— В чантата ми в антрето са. Ще отида да ги взема.

Акройд ме спря.

— Не си правете труд. Паркър ще ги донесе. Паркър, моля те, донеси чантата на доктора!

— Слушам, сър.

Паркър излезе. Тъкмо се готвех да заговоря, Акройд вдигна ръка:

— Не още. Почакайте. Не виждате ли в какво състояние са нервите ми, едва мога да се владя?

Много ясно виждах. И много се обезпокоих. Обзеха ме всевъзможни лоши предчувствия.

Акройд заговори отново почти веднага.

— Ще бъдете ли тъй добър да проверите затворен ли е прозорецът? — помоли ме той.

Малко учуден, станах и се приближих до прозореца. Той не беше френски, а обикновен, с рамки. Тежките сини кадифени завеси бяха спуснати, но горната рамка на самия прозорец — отворена.

Паркър влезе отново в стаята с моята чанта, докато аз продължавах да стоя до прозореца.

— Чудесно — казах, като се прибрах обратно в стаята.

— Затворихте ли добре прозореца?

— Да, да. Но какво ви става, Акройд? Паркър току-що бе затворил вратата подире си, иначе нямаше да задам този въпрос. Акройд почака една минута, преди да отговори.

— В ужасно състояние съм — произнесе той полека. — Не, не си правете труд с тия проклетите таблетки. Думите ми се отнасяха само за Паркър. Слугите са тъй любопитни. Елате да седнете тук. Вратата е също затворена, нали?

— Да. Никой не може да ни чуе, не се безпокойте.

— Шепърд, никой не знае какво преживях през последните двадесет и четири часа. Ако някога нечия къща рухне в развалини пред очите на собственика ѝ, това ще бъде моята. Тази работа с Ралф е последната капка в чашата. Но сега няма да говорим за това. Става

дума за другото... другото!... Не зная какво да правя по този въпрос. А скоро трябва да взема решение.

— За какво се касае?

Акройд помълча минута-две. Забеляваше се странна неохота да продължи. Когато пак заговори, въпросът, който ми зададе, дойде като пълна изненада за мене. Той беше последното нещо, което бях очаквал.

— Шепърд, вие се грижехте за Ашли Ферърс при последното му заболяване, нали?

— Да, аз.

Формулирането на следващия въпрос като че ли го затрудни още повече:

— Никога ли не се е промъквало у вас подозрение... никога ли не ви е влизала в главата мисълта... че... хм, че може да са го отровили?

Мълчах една-две минути. После реших какво да отговоря. В Края на краищата Роджър Акройд не беше Каролина.

— Ще ви кажа истината — подхванах аз. — На времето нищо не подозирах, обаче впоследствие... е, не друго, а празните приказки на сестра ми за пръв път ме наведоха на тази мисъл. Оттогава не мога да се избавя от нея. Но, знайте, нямам никакво основание за такова подозрение.

— Той е бил отровен — каза Акройд. Говореше с глух, строг глас.

— От кого? — попитах рязко.

— От жена си.

— Отде знаете това?

— Тя самата ми призна.

— Кога?

— Вчера! Вчера, о, боже мой, а ми се струва, че е било преди десет години!

Почаках минутка, след което той продължи:

— Разбирате ли, Шепърд, казвам ви това поверително. То не бива да излиза оттук. Искам вашия съвет... защото не мога да понеса сам цялото бреме. Както казах преди малко, не зная какво да правя.

— Ще благоволите ли да ми разкажете всичко от игла до конец? Аз още не съм наясно. Как така мисис Ферърс ви е направила това самопризнание?

— Ето как. Преди три месеца направих на мисис Ферърс предложение за женитба. Тя отказа. Направих ѝ ново предложение: този път тя се съгласи, но не ми позволи да обявя годежа, докато не мине едногодишният ѝ траур. Вчера ѝ направих посещение, изтъкнах, че вече са минали една година и три седмици от смъртта на съпруга ѝ, че не може да има повече никакво възражение за обявяването на годежа, Бях забелязал, че от няколко дни тя се държеше много особено, и сега изведнъж, съвсем неочаквано, рухна окончателно. Тя... тя ми разправи всичко. За омразата и към онова животно — мъжа ѝ, за разцъфтяването на любовта ѝ към мене и за... ужасното средство, с което си послужила. Отрова! Боже мой! Та то е било хладнокръвно обмислено убийство.

Забелязах отвращението, ужаса върху лицето на Акроййд. Мисис Ферърс трябва също да го е забелязала. Акроййд не е от страстните любовници, които могат да простят всичко в името на любовта. По принцип той е добросъвестен гражданин. Чувството му на законопочитание и всичко здраво и почтено у него трябва да се е отвърнало в оня момент на откровение.

— Да — продължи той с тих, монотонен глас, — Тя призна всичко. Изглежда, че само един човек е знаел през всичкото време — човек, който я е изнудвал за огромни суми. Тягостта на всичко това едва не я подлудила.

— А кой е бил този човек?

Внезапно пред очите ми се явиха образите на Ралф Пейтън и мисис Ферърс един до друг. Главите им бяха така сближени. За миг в душата ми трепна тревога. Ами ако... о, не, това беше абсолютно невъзможно! Спомних си как неспригнудено ме бе поздравил Ралф днес следобед. Абсурдно!

— Тя не пожела да ми каже името му — изговори Акроййд полека. — В същност не каза, че е бил мъж. Но, разбира се...

— Разбира се — съгласих се и аз. — Трябва да е бил мъж. А вие никого ли не подозирате?

В отговор Акроййд изпъшка и отпусна глава в ръцете си.

— Не може да бъде — каза той. — Даже мисълта за такова нещо ме влудява. Не, няма да ви призная дори нелепото подозрение, което ми се мярна в главата. Ще ви кажа обаче следното. Нещо, което тя каза, ме наведе на мисълта, че въпросното лице може в действителност да

принадлежи към моето семейство... но това е невъзможно. Трябва да съм я разбрал криво.

— Вие какво й казахте? — попитах аз.

— Какво можех да кажа? Тя виждаше, разбира се, колко страшно ме потресе това. А имаше и един друг въпрос: какъв беше дългът ми в случая? Както виждате, тя ме бе направила съучастник след свършения факт. Бях като замаян, знаете. Помоли ме да й дам двадесет и четири часа... накара ме да обещавам, че няма да предприема нищо, докато не изтече това време, и упорито отказваше да ми разкрие името на шарлатанина, който я е изнудвал. Предполагам, че се боеше да не би да отида направо да му ударя един пердах, а после, след като съм хвърлил масло в огъня, всичко около нея да пламне. Увери ме, че ще ми се обади, преди още да са изтекли двадесет и четири часа. Боже мой! Кълна ви се, Шепърд, никога не ми е минавало през ум това, което е мислела да прави. Самоубийство! А аз съм тоя, който я подтикна към него.

— Не, не — възразих аз. — Не преувеличавайте нещата. Отговорността за нейната смърт не лежи на вашата съвест.

— Въпросът е какво да правя сега? Горката жена е мъртва. Защо да ровим стари мръсотии?

— Май че съм съгласен с вас — отвърнах.

— Но има и нещо друго. Как да пипна тоя мошеник, който я е довел до гроба, като че ли все едно я е убил. Той е знаел за първото престъпление и се е вкопчил в него като гладен хищник. Тя е плащала възмездиято. Ще го оставя ли Да ходи на свобода?

— Разбирам — произнесох бавно. — Значи искате да го уловите? Знайте, че това ще вдигне много шум.

— Да, мислил съм за тая работа. Какви не мисли не се преобръщаха в главата ми.

— Съгласен съм с вас, че злодеят трябва да бъде наказан, ала трябва да имате пред вид какво ще ви струва това.

Акройд стана и почна да се разхожда насам-натам. Изведнъж пак се отпусна на креслото.

— Слушайте, Шепърд, да речем, че оставим всичко в сегашното положение. Ако от устата й не излезе нито дума, ще оставим мъртвите да си лежат където им е мястото.

— Какво искате да кажете с това: да не излезе нито дума от устата ѝ? — любопитствувах аз.

— Дълбоко съм убеден, че някъде или някак си тя трябва да е оставила някакво писмо за мене... преди смъртта си. Не мога да твърдя с положителност, но сигурно е така.

Поклатих глава.

— А не е ли оставила никакво писмо, поне каквато и да било думица? — попитах аз.

— Шепърд, убеден съм, че е оставила. И нещо повече, имам чувството, че избирайки нарочно смъртта, тя е искала цялата работа да излезе наяве, дори само за да отмъсти на човека, който я е довел до крайност. Вярвам, че ако бях имал възможност да я видя тогава, тя щеше да ми каже името му и да ме помоли да го хвана, ако съм достоен човек. Той ме погледна.

— Не вярвате ли в предчувствия?

— О, да, вярвам, в известен смисъл, Ако, както казвате, се чуе нещо от нея...

Млъкнах. Вратата се отвори безшумно и влезе Паркър с поднос, на който имаше няколко писма.

— Вечерната поща, сър — каза той, като подаде подноса на Акройд.

После събра кафените чаши и се оттегли.

Вниманието ми, отклонено за момент, се върна отново към Акройд. Той гледаше вторачено един продълговат син плик. Другите писма бе изпуснал на земята.

— Нейният почерк прошепна той. — Сигурно снощи е излязла да го пусне, точно преди... преди...

Той скъса плика и извади няколко дебели листа. После вдигна глава ѝ огледа внимателно наоколо.

— Уверен ли сте, че сте затворили прозореца? — попита той.

— Напълно — отговорих учудено. — Защо?

— Цялата тази вечер имам странното чувство, че ме следят, шпионират ме. Какво е това?...

Той се обърна рязко. Обърнах се и аз. И на двамата ни се стори, че чухме ключалката на вратата леко да щрака. Отидох до вратата и я отворих. Там нямаше никого.

— Нерви — промърмори Акройд на себе си. Той разгъна дебелия лист и зачете гласно, но тихо:

Мили мой, премили мой Роджър... Един живот иска друг живот. Виждам това... видях го днес следобед на лицето ти. Затова поемам единствения път, който стои открит пред мене. Оставям на тебе да накажеш лицето, което през последната година превърна живота ми в земен ад. Днес следобед не исках да ти кажа името му, но сега възнамерявам да ти го напиша. Нямам нито деца, нито близки, които да пазя, затова не се бой от гласност. Ако е възможно, Роджър, премили мой Роджър, прости ми злото, което исках да ти сторя, защото когато настъпи моментът, аз все пак не можах да ти го сторя...

Хванал с пръст листа, за да го обърне, Акройд замълча.

Шепърд, простете ми, ала трябва да прочета това сам — каза той неловко. — То е предопределено за моите очи, само за моите.

Той пъхна писмото в плика и го сложи на масата.

— По-късно, когато остана сам.

— Не — извиках аз неудържимо, — прочетете го още сега.

Акройд ме изгледа малко учуден.

— Моля да ме извините — промърморих, като се изчервих. — Не искам да ми го прочетете гласно. Но все пак прочетете го докрай, докато съм още тук.

Акройд поклати глава.

— Не, по-добре да почакам.

Ала по някаква причина, неясна на самия мене, аз продължих да настоявам:

— Прочетете поне името на човека!

По характер обаче Акройд е инат като магаре. Колкото повече настоявах да направи нещо, толкова повече се заинатява да не го направи. Напразни бяха всички мои доводи.

Писмото беше донесено в девет часа без двадесет минути. Аз излязох от стаята точно в девет без десет, без писмото да бе прочетено докрай. Поколебах се с ръка върху дръжката, на вратата, като

поглеждах назад и се питах дали не бях оставил някаква работа несвършена. Не можах нищо да се сетя. Поклатих глава, измъкнах се и затворих вратата подире си.

Стреснах се, като видях до себе си фигурата на Паркър. Той изглеждаше смутен и помислих, че може да е подслушвал на вратата.

Какво тлъсто, нагло, мазно лице имаше този човек, а и в погледа му безсъмнено се таеше нещо коварно.

— Мистър Акройд изрично Нареди да не го безпокоят — казах студено. — Заръча ми да ви предам това.

— Разбира се, сър. Аз... стори ми се, че чух звънеца.

Това беше такава очебийна неистина, че не счетох за нужно да отговоря. Като ме изпревари в преддверието, Паркър ми помогна да облека пардесюто си и аз излязох в нощния мрак. Луната беше забулена и всичко изглеждаше много тъмно и тихо.

Часовникът на селската църква удари девет, когато минавах през пътната врата. Завих наляво, към селото и едва не връхлетях върху един човек, който идеше от обратната посока.

— Това ли е пътят за Фърнли Парк, мистър? — попита непознатият с прегракнал глас.

Огледах го. Носеше шапка, дръпната ниско над очите, а яката на палтото му беше вдигната. Почти не можах да видя лицето му, но изглеждаше млад човек. Гласът му беше груб и некултурен.

— Ето тук е пътната врата — казах аз.

— Благодаря ви, мистър. — Той помълча, после добави без особена нужда: — Не съм тукашен, знаете.

И продължи нататък. Когато се обърнах да погледна подире му, той вече минаваше през вратата.

Странно, гласът му ми напомняше някакъв друг глас, който познавах, но чий — не можех да се сетя.

Десет минути след това си бях отново у дома. Каролина изгаряше от любопитство да разбере защо съм се върнал толкова рано. За да я задоволя, трябваше да ѝ опиша с известен примес на фантазия как бях прекарал вечерта, но останах с неловкото чувство, че тя бе прозряла плитката ми хитрост.

В десет часа станах, прозях се и подхвърлих, че трябва да се ляга. Каролина се съгласи с мене. Беше петъчна вечер, а в петък вечер аз навивам часовниците. Пристъпих както обикновено към тази

работа, докато Каролина отиде да се увери дали слугите са заключили добре кухнята.

Беше десет и четвърт, когато закрачихме нагоре по стълбите. Едва бях стигнал горната стълбищна площадка и телефонът долу в хола иззвъня.

— Мисис Бейтс — каза веднага Каролина.

— Боя се, че е тя — отвърнах мрачно.

Изтичах надолу по стъпалата и вдигнах слушалката.

— Какво? — извиках. — Какво? Разбира се, ще дойда веднага.

Изтичах горе, грабнах чантата и напъхах вътре няколко допълнителни превръзки.

— Паркър телефонира — подвикнах на, Каролина — от Фърнли. Току-що намерили Роджър Акройнд убит.

---

[1] Джордж Елиът (псевдоним на Мери Ан Евънс) — най-голямата английска писателка от втората половина на XIX в. (1819–1880). — Б, пр. ↑

ГЛАВА ПЕТА

УБИЙСТВО

Измъкнах колата почти мигновено и полетях към Фърнли. Скочих от колата и дръпнах звънеца нетърпеливо. Позабавиха се да ми отворят, затова позвъних отново.

Тогава чух изтракването на верижката и на отворения вход застана Паркър; безстрастното му лице оставаше напълно спокойно.

Отстраних го и нахълтах в преддверието.

— Къде е той? — попитах рязко.

— Извинете, сър?

Господарят ти. Мистър Акройд. Какво ме зяпаш, човече. Уведоми ли полицията?

— Полицията ли, сър?! Полицията ли казахте? — Паркър ме гледаше втрещено, сякаш бях привидение.

— Но какво ти става, Паркър? Щом, както казваш, господарят ти е убит...

От гърдите на Паркър се изтръгна възклицание.

— Господарят? Убит? Невъзможно, сър! Сега аз на свой ред го изгледах втрещено.

— Нима не ми се обади по телефона преди по-малко — от пет минути, за да ми съобщиш, че мистър Акройд бил намерен убит?

— Аз ли, сър? О, съвсем не, сър! Не бих и помислил да правя такова нещо.

— Да не искаш да кажеш, че цялата тая работа е шега? Че нищо не се е случило с мистър Акройд?

— Извинете, сър, но лицето, което ви е телефонирало, послужи ли си с моето име?

— Ще ти предам точно думите, които чух. „Д-р Шепърд ли е насреща? Обажда се Паркър, икономът на Фърнли. Моля ви, елате веднага, сър. Мистър Акройд е убит.“

Двамата с Паркър се спогледахме изумено.

— Много лоша шега, сър — проговори той най-после с тон на възмущение. — Каква дързост да се говори такова нещо!

— Къде е мистър Акройд? — попитах изведнъж.

— Предполагам, че е още в кабинета си, сър. Дамите си легнаха, а майор Блънт и мистър Реймънд са в билиардната.

— Хм, ще надзърна да го видя за минутка. Зная, че не искаше да го безпокоят, ала тази странна груба шега ме разтревожи. Искам само да се уверя, че нищо му няма.

— Много добре, сър. Аз сам се чувствавам неспокоен. Ако нямате нищо против, да ви придружа само до вратата, сър?...

— Добре — отговорих. — Ела.

Преминах вратата отдясно, следван по петите от Паркър, прекосих малкото вестибюлче, от което няколко стъпала водеха нагоре към спалнята на Акройд, и почуках на вратата на кабинета.

Не получих никакъв отговор. Натиснах дръжката, но вратата беше заключена.

— Позволете ми, сър — каза Паркър.

Много пъргаво за човек с неговото телосложение той коленичи с единия си крак и прилепи окото си до ключалката.

— Ключът си е в бравата, сър — рече той, като се изправи. — От вътрешната страна. Мистър Акройд трябва да се е заключил отвътре и може тъкмо да е заспал.

Наведох се да проверя констатацията на Паркър.

— Изглежда, че всичко е наред — казах, — ала все пак, Паркър, ще събудя господаря ти. Не мога да се прибера спокойно, докато не чуя от собствените му уста, че нищо му няма.

Като казах това, разтърсих дръжката на бравата и извиках:

— Акройд, Акройд, само за момент.

Но пак никакъв отговор. Погледнах през рамо.

— Не искам да вдигам в тревога цялата къща — промърморих колебливо.

Паркър премина отсреща и затвори вратата на големия хол, през която бяхме дошли.

— Мисля, че сега е добре, сър. Билиардната е от другата страна на къщата, там са и кухненските помещения и дамските спални.

Кимнах в знак, че разбирам. После заудрях бясно по вратата и като се наведох, почти изревах през ключалката:

— Акройд, Акройд! Тук е Шепърд. Пуснете ме да вляза.

И пак мълчание. Никакъв признак на живот в заключената стая. Спогледахме се с Паркър.

— Слушай, Паркър — рекох, — ще строша тази врата... или по-право ще я строшим. Аз поемам отговорността.

— Щом казвате така, сър — продума Паркър с известно съмнение.

— Да, казвам го. Аз съм сериозно разтревожен за мистър Акройд.

Огледах вестибюла и вдигнах едно тежко дъбово кресло. Дватама с Паркър го уловихме и като го държахме помежду си, пристъпихме в атака. Веднъж, дважд, трижд го запокитихме върху бравата. На третия удар тя се счупи и влязохме, олюлявайки се, в стаята.

Акройд седеше на креслото пред огнището, както го бях оставил. Главата му беше клюмнала настрана и точно под яката на сакото му ясно се виждаше лъскаво парче извит метал.

Дватама с Паркър пристъпихме напред, докато се надвесихме над полегналата фигура. Чух как икономът пое дъх с остро свистене.

— Промушен откъм г-гърба — прошепна той. — Ужасно!

Обърса с кърпа мокрото си чело, после протегна боязливо ръка към дръжката на кинжала.

— Не бива да го пипаш — срязях го аз. — Изтичай веднага до телефона и позвъни в полицейския участък. Уведоми ги за случилото се. После предупреди мистър Реймънд и майор Блънт.

— Слушам, сър.

Паркър излезе бързо, като продължаваше да бърше потното си чело. Направих малкото, което трябваше да се направи. Внимавах да не нарушавам положението на тялото и да не пипам кинжала. Нищо нямаше да се постигне, ако се извадеше. Очевидно Акройд беше мъртъв отскоро.

В този момент чух отвън гласа на ужасения Реймънд, който не можеше да повярва на ушите си.

— Какво говорите? О, невъзможно! Къде е докторът?

Той се появи като вихрушка на вратата, после се закова на място със силно пребледняло лице. Една ръка го отстрани и покрай него в стаята влезе Хектор Блънт.

— Боже мой — възкликна Реймънд зад гърба му, — значи е вярно!

Блънт вървеше право напред, докато стигна, креслото. Надвеси се над тялото и помислих, че като Паркър ще хване дръжката на кинжала. Дръпнах го с ръка.

— Нищо не бива да се мести — обясних аз. — Полицията трябва да види мъртвия точно както си е сега.

Блънт веднага кимна в знак, че е разбрал. Лицето му беше безизразно както винаги, но ми се стори, че по равнодушната маска долових признаци на вълнение. Междувременно до нас се бе приближил и застанал Джофри Реймънд, който надзърташе към трупа през рамото на Блънт.

— Това е ужасно — промълви той.

Беше си възвърнал самообладанието, но когато свали пененето си, което обикновено носеше, и почна да го бърше, забелязах, че ръката му трепереше.

— Грабеж, предполагам — рече той. — Как се е промъкнал този тип? През прозореца? Задигнато ли е нещо?

Той пристъпи към писалището.

— Мислите ли, че е обир? — Проговорих бавно.

— Че какво друго може да бъде? Не може ли да става въпрос за самоубийство, предполагам?

— Никой не би бил в състояние да се промуши по такъв начин заявих самоуверено. — Чисто убийство е. Но с каква подбуди?

— Роджър нямаше врагове на тоя свят — каза Блънт тихо. — Трябва да са били апаша. Но какво е търсел крадецът? Като че ли нищо не е разместено?

Той огледа стаята. Реймънд продължаваше да подрежда книгата на Писалището.

— Изглежда, че нищо не липсва и по никое от чекмеджетата няма белези от насилие — констатира най-последно секретарят. — Много мистериозна работа.

Блънт направи леко движение с глава.

— Тук на пода има няколко писма — рече той.

Погледнах надолу. Три или четири писма още лежах там, където Акройд ги бе изпуснал по-рано тази вечер.

Но синият плик, в който се намираше писмото на мисис Ферърс, бе изчезнал. Полуотворих уста да заговоря, ала в този момент из къщата отекна звънец. В преддверието се чу неясен тропот, после Паркър се появи с нашия местен полицейски инспектор и един полицай...

— Добър вечер, господа — поздрави инспекторът. — Страшно съжалявам за случилото се! Добър, благороден джентълмен беше мистър Акройд. Икономът казва, че било убийство. Дали не е злополука или самоубийство, докторе?

— В никакъв случай — отговорих аз.

— А-а! Лоша работа.

Той пристъпи и застана над трупа.

— Бутан ли е? — запита той строго.

— Освен да се уверя, че животът е угаснал, което е съвсем проста работа; не съм нарушавал положението на тялото по какъвто и да било начин.

— Аха! И всичко показва, че убиецът се е измъкнал... поне за сега. Но нека чуя всичко поред. Кой намери трупа?

Обясних старателно при какви обстоятелства е станало това.

— Съобщение по телефона, казвате? От иконома?

— Съобщение, каквото не съм предавал — заяви Паркър разпалено. — Цяла вечер не съм се приближавал до телефона. Останалите могат да потвърдят това.

— Много странно. Звучеше ли като гласа на Паркър, докторе?

— Хм... не съм забелязал. Не се усъмних, право да ви кажа.

— Естествено. Е, значи се качихте тук, разбихте вратата и намерихте клетия мистър Акройд в това състояние. От колко време е мъртъв според вас, докторе?

— Най-малко от половин час... а може и повече — отговорих аз.

— Вратата била заключена отвътре, казвате? А прозорецът?

— Лично аз го затворих и зарезих по-рано тази вечер по молба на мистър Акройд.

Инспекторът се приближи до прозореца и дръпна завесите.

— Да, ама сега е отворен — забеляза той.

Наистина прозорецът беше отворен, като долната му рамка беше вдигната доколкото е възможно.

Инспекторът извади едно джобно фенерче и освети с него външната страна на перваза.

— Несъмнено отгук е излязъл — забеляза той — и е влязъл. Вижте тука.

Под светлината на силно фенерче се виждаха няколко ясно очертани следи от стъпки. Изглежда, бяха от обувки с гумени подметки. Една особено отчетлива следа сочеше навътре, другата, която леко се застъпваше с нея, сочеше навън.

— Ясно като бял ден — каза инспекторът. Липсват ли някакви ценности?

Джофри Реймънд поклати отрицателно глава.

— И да липсват, не можем да установим това. Мистър Акройд никога не държеше нещо особено ценно в тази стая.

— Хм — промърмори инспекторът. — Човек намира отворен прозорец. Прескача, вижда мистър Акройд седнал там... може би заспал. Човекът го промушва изотзад, после се уплашва и офейква. Но оставя доста отчетливи следи. Сигурно ще го хванем без особено затруднение. Не са ли се въртели наоколо подозрителни непознати лица?

— О! — възкликнах внезапно. — Какво има докторе?

— Тази вечер срещнах един човек... тъкмо когато излизах от пътната врата. Попита ме за пътя към Фърнли Парк.

— По кое време беше?

— Точно в девет часа. Чух да бие часовникът, когато излизах от вратата.

— Можете ли да го опишете?

Описах го, доколкото ми беше възможно. Инспекторът се обърна към иконома:

— Приближавал ли се е до парадния вход някой, който да отговаря на това описание?

— Не, сър. Никой не е влизал в къщата тази вечер.

А през задния вход?

— Мисля, че не, сър, ала ще проверя.

Той тръгна към вратата, но инспекторът протегна едрата си ръка.

— Благодаря, няма нужда. Аз сам ще проверя. Първо искам обаче да определим малко по-точно часовете. Кога и кой е видял За последен път мистър Акройд жив?

— Изглежда, че аз — казах, — когато излизах в... чакайте да помисля... около девет без десет минути. Каза ми, че не искал да го безпокоят, а аз повторих това нареждане пред Паркър.

— Точно така, сър — потвърди почтително Паркър.

— Мистър Акройд положително е бил жив в девет и половина —
— обади се Реймънд, защото чух гласа му тук.

— На кого говореше?

— Това вече не зная. Разбира се, в момента помислих, че д-р Шепърд е при него. Исках да го попитам за едни документи, с които се занимавах, но когато чух гласовете, спомних си: той бе казал, че иска да говори с д-р Шепърд, без да го безпокоят, и пак се отдалечих. Ала сега май се оказва, че докторът вече си е бил отишъл?

Кимнах утвърдително.

— Бях си в къщи към девет и четвърт — казах аз. — Не съм излизал до получаването на съобщението по телефона.

— Кой може да е бил при него в девет и половина? — запита инспекторът. — Не сте ли били вие, мистър... хм...

— Майор Блънт — обадох се аз.

— Майор Хектор Блънт? — попита инспекторът и в гласа му се промъкна нотка на уважение.

Блънт само кимна утвърдително с глава.

— Струва ми се, че и по-рано сме се виждали тук, сър — каза инспекторът. — За момент не можах да ви позная, ала вие бяхте отседнали у мистър Акройд преди една година, през май.

— Юни — поправи Блънт.

— Точно тъй, юни беше. Значи, както казах, вие не сте били при мистър Акройд в девет и половина тази вечер?

Блънт поклати отрицателно глава.

— Изобщо не съм го виждал след вечеря — призна той.

Инспекторът се обърна отново към Реймънд:

— А вие, сър, не дочухте ли нещо от разговора, който се водеше?

— Долових само откъслек — отговори секретарят — като предполагах, че при мистър Акройд е д-р Шепърд, този откъслек ми се стори много странен, Доколкото мога да си спомня, точните думи бяха следните. Говореше мистър Акройд. „Бъркането в моята кесия зачести толкова много напоследък — точно така казваше, напоследък, — че, боя се, не ще мога да изпълня вашето искане...“ Тутакси се

отдръпнах, разбира се, така че не можах да чуя нищо повече. Но доста се учудих, понеже д-р Шепърд...

— ...не иска заеми за себе си, нито подаяния за други — довърших аз.

— Искане на пари — промърмори инспекторът замислено. — Може би тук имаме една важна диря. — Той се обърна към иконома. — Вие, Паркър, казвате, че никого не сте пускали през парадния вход тази вечер?

— Точно така казах, сър.

— Тогава излиза, че мистър Акройд лично трябва да е пуснал този непознат. Но не разбирам съвсем...

За няколко минути инспекторът като че се замечта.

— Едно нещо е ясно — проговори той най-подир, излизайки от дълбоката си замечтаност, — мистър Акройд е бил жив и здрав в девет и половина. Това е последната минута, в която се знае, че е бил жив.

Сякаш да се оправдае, Паркър избухна в силна кашлица, която тутакси насочи погледа на инспектора към него.

— Какво има? — каза той рязко.

— Ще ме извините, сър, ала мис Флора го е виждала след това.

— Мис Флора ли?

— Да, сър. Трябва да е било към десет без четвърт. Именно след това тя ми каза, че тази вечер никой не бивало да безпокои повече мистър Акройд.

— Той ли я е пратил да ви предаде това нареждане?

— Не точно, сър. Носех един поднос със сода и уиски, когато мис Флора, която тъкмо излизаше от тази стая, ме спря и ми каза, че чичо ѝ не искал да го безпокоят.

Инспекторът изгледа иконома с внимание, с каквото не бе го удостоявал досега.

— Значи вече ви е било казано, че мистър Акройд не искал да го безпокоят, така ли?

Паркър започна да се запъва. Ръцете му трепереха.

— Да, сър. Да, сър. Точно така, сър.

— И все пак сте възнамерявали да го безпокоите?

— Бях забравил, сър. Тоест, искам да кажа, приблизително по това време аз винаги нося уиски със сода, сър, и питам има ли нужда

от нещо друго, та помислих... тъй де, постъпих както винаги, без да се замисля.

В този момент започнах да забелязвам, че Паркър беше много подозрително развълнуван. Клетият човек цял трепереше и се тресеше.

— Хм — промърмори инспекторът. — Трябва веднага да говоря с мис Акройд. За сега ще оставим тази стая така, както си е. Няма да се връщам тук, преди да съм чул какво ще каже мис Акройд. Ще взема само една предпазна мярка: ще затворя и зарезя прозореца.

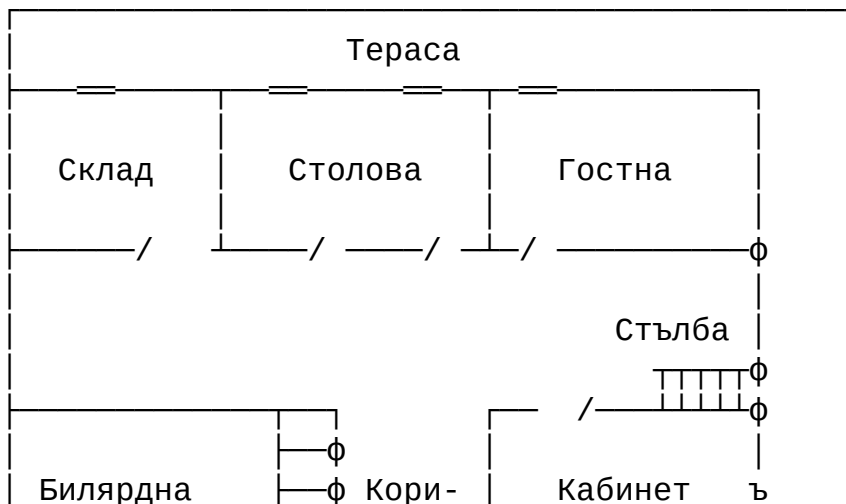
Взел предпазната си мярка, той тръгна към преддверието, а ние го последвахме. Спря се за миг, загледан към малката стълба, после заговори през рамо на полицаия:

— Джонс, я остани тук. Не пускай никого в тази стая.

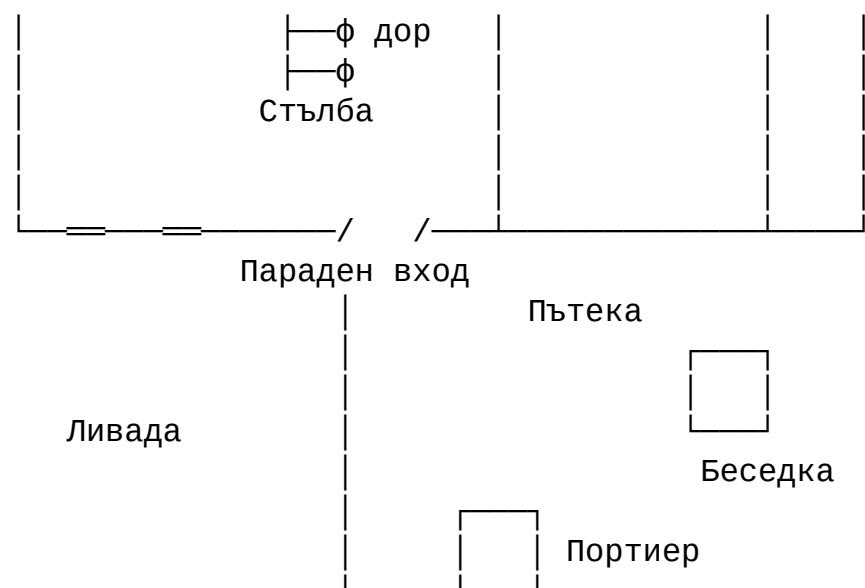
Паркър се намеси почтително:

— Ще ме извините, сър. Ако заключите вратата за главния хол, никой не ще има достъп до тази част на къщата. Тая стълба води само към спалнята и банята на мистър Акройд. Няма никаква връзка с останалата част на къщата. Едно време имаше врата помежду, ала мистър Акройд нареди да се зазида. Искаше да се чувства в пълно усамотение в апартамента си.

За да бъдат нещата по-ясни и за да обясня положението, прилагам груба скица на дясното крило на къщата. Малката стълба, както обясни Паркър, води към една голяма спалня, образувана от съединяването на две по-малки, и към банята-тоалетна, която е в съседство.

Инспекторът схвана положението още от пръв поглед. Когато преминахме в големия хол, той заключи подире си вратата и пъхна ключа в джоба си. После със снишен глас даде някакви разпореждания на полицаия, който се пригответи да тръгва.

— Трябва да се позанимаем с ония следи от обувки — обясни инспекторът. — Но първо да изслушаме мис Акройд. Тя последна е видяла чичо си жив. Знае ли тя вече?

Реймънд поклати отрицателно глава.

— Е, нека още пет минути да не ѝ казваме. Не е и нужно да бързаме. Тя ще може да отговаря по-добре на въпросите, ако не се развълнува, като узнае истината за чичо си. Кажете ѝ, че е имало обир, и я помолете да се облече и да слезе, за да отговори на няколко въпроса.

Реймънд лично се качи да изпълни тази поръчка.

— Мис Акройд ще слезе след малко — съобщи той, когато се върна. — Казах ѝ точно така, както бяхте заръчали.

Не минаха и пет минути и Флора слезе по стълбата. Тя беше загърната със светлорозово копринено кимоно. Изглеждаше неспокойна и възбудена.

Инспекторът пристъпи напред.

— Добър вечер, мис Акройд — поздрави той учтиво, — т Опасяваме се, че е имало опит за грабеж, та искаме да ни помогнете. Какво е това помещение билярдната ли? Влезте да седнете тук.

Флора седна спокойно на широкия диван, поставен по цялата дължина на стената, и вдигна глава към инспектора.

— Не разбирам много добре. Какво е откраднато? Какво искате да ви кажа?

— Само следното, мис Акройд. Паркър тук казва, че сте излезли от кабинета на вашия чичо около десет без четвърт. Така ли е?

— Вярно. Бях влязла да му пожелаая лека нощ.

— А времето точно ли е?

— Хм, трябва да е било около десет. Не мога да кажа с положителност, Може да е било и по-късно.

— Сам ли беше чичо ви или имаше и друг човек с него?

— Сам беше, Д-р Шепърд си беше отишъл.

— Не забелязахте ли случайно дали прозорецът беше отворен или затворен?

Флора поклати глава.

— Не мога да кажа. Завесите бяха спуснати.

— Правилно. А чичо ви изглеждаше съвсем както обикновено?

— Мисля, че да.

— Можете ли да ни кажете какво стана между вас?

Флора помълча, сякаш да подреди спомените си.

— Влязох и казах: „Лека нощ, чичо, аз веднага си лягам. Тази вечер съм уморена.“ Той като че измърмори нещо и... аз се приближих да го целуна, а той рече, че съм изглеждала много хубава в роклята, която носех, или нещо подобно, носле ми каза да бягам, понеже бил зает, И аз излязох.

— Помоли ли специално да не бъде безпокоен?

— А, да, забравих. Рече: „Кажу на Паркър, че нямам повече нужда от нищо тази вечер и да не ме безпокои.“ Срегнах Паркър пред вратата и му предадох поръчката на чичо си.

— Точно така — потвърди инспекторът.

— Няма ли да ми кажете какво е откраднато?

— Не сме съвсем... сигурни — отвърна инспекторът колебливо.

Очите на девойката се разшириха от уплаха. Тя се изправи рязко.

— Какво има? Вие криете нещо от мене?

Движейки се както винаги предпазливо, Хектор Блънт застана между нея и инспектора. Тя полупротегна ръка, той я пое в шепите си и я замилва, сякаш девойката беше малко дете, а тя се извърна към

него, като че ли в безстрастното му, каменно изражение имаше нещо, което ѝ обещаваше спокойствие и сигурност.

— Лоша вест, Флора — проговори той тихо. — Лоша вест за всички ни. Вашият чичо Роджър...

— Да?

— Ще бъде голям удар за вас. Но няма как. Клетият Роджър е мъртъв.

Флора се отдръпна от него, очите ѝ се разшириха от ужас.

— Кога? — прошепна тя. — Кога?

— Боя се, че много скоро, след като сте се разделили с него — каза Блънт сериозно.

Флора вдигна ръка към гърлото си, нададе кратък писък и аз побързах да я уловя, докато политаше. Тя бе припаднала и двамата с Блънт я пренесохме по стълбището горе и я сложихме на леглото ѝ. После накарах майора да събуди мисис Акройд и да ѝ съобщи новината. Флора скоро дойде на себе си ѝ аз доведох при нея майка ѝ, като ѝ казах как да се грижи за момичето. След това побързах отново да сляза долу.

ГЛАВА ШЕСТА

ТУНИСКИЯТ КИНЖАЛ

Срещнах инспектора тъкмо когато излизаше от вратата, която водеше към кухненските помещения.

— Как е младата леди, докторе?

— Съвзема се полека-лека. Майка ѝ е с нея.

— Хубаво. Разпитвах прислугата. Всички заявяват, че никой не е минавал снощи през задния вход. Описанието ви за оня непознат беше доста неясно. Не можете ли да ни кажете нещо по-определено, на което да можем да се опрем?

— Страхувам се, че не — казах със съжаление. — Нощта беше тъмна, знаете, а човекът беше вдигнал високо яката на палтото си и дръпнал шапката си ниско над — очите.

— Хм — промърмори инспекторът. — Изглежда, че е искал да скрие лицето си. Сигурни ли сте, че не ви е бил познат?

Потвърдих думите си, но не така уверено, както би трябвало. Спомних си впечатлението си, че гласът на непознатия не ми беше съвсем чужд. Обясних това на инспектора, като се позапъвах.

— Бил е груб, некултивиран глас, казвате?

Отговорих утвърдително, но си спомних, че грубостта беше почти пресилена. Ако, както мислеше инспекторът, човекът е искал да скрие лицето си, ще се старае да преправи и гласа си.

— Ще имате ли нещо против да дойдете с мене в кабинета, докторе? Искам да ви запитам още едно-две неща.

Съгласих се. Инспектор Дейвис отключи вратата на вестибюла, минахме през нея и той отново я заключи подире си.

— Не искам да ни безпокоят — каза той мрачно. — И не искам да ни подслушват. Е, какви са тия слухове за изнудване?

— Изнудване ли?! — възкликнах аз, силно учуден.

— Да не са плод на въображението на Паркър? Или пък има нещо вярно в тях?

— Ако Паркър е чул нещо за изнудване — произнесох полека, — трябва да е подслушвал зад тази врата, прилепил ухо до ключалката.

Дейвис кимна.

— По всяка вероятност. Аз впрочем проверих какво е вършил Паркър тази вечер. Право да ви кажа, държането му не ми харесва. Този човек знае нещо. Когато започнах да го разпитвам, той усети накъде духа вятърът и ми заразправя някакви врели-некипели за изнудване.

Взех моментално решение.

— Радвам се, че повдигнахме този въпрос — казах аз. — Двоумях се дали да поставя нещата ребром. Почти бях решил да ви разкажа всичко, ала исках да изчакам благоприятна възможност. Сега вече имам такава възможност.

И тозчас разправих всички събития от вечерта така, както съм ги изложил тук. Инспекторът слушаше внимателно, като от време-навреме вмъкваше някой въпрос.

— Такава необикновена история не съм чувал досега — заключи той, когато свърших. — Значи, казвате, писмото било изчезнало безследно? Работата изглежда лоша... много лоша наистина. Във всеки случай се изяснява това, което търсим, подбудата за убийството.

Кимнах утвърдително.

— Разбирам.

— Значи, казвате, мистър Акройд намекнал за подозрението си, че е замесен някой член от семейството. Семейството е доста разтегливо понятие.

— Не мислите ли, че Паркър би могъл да бъде човекът, когото търсим? — подхвърлих аз.

— Изглежда много вероятно. Очевидно той е подслушвал на вратата, когато сте излизали. А мис Акройд го е срещнала по-късно, когато се готвел да влезе в кабинета. Може би пак се е опитал да влезе, когато тя е била далеч и не можела да го види. Той е промушил Акройд, заключил вратата отвътре, отворил прозореца и се измъкнал оттам, а после заобиколил през някоя странична врата, която предварително оставил отворена. Как ви се струва?

— Само едно нещо противоречи на тази теория — казах полека. — Ако Акройд е продължил четенето на писмото веднага след моето излизане, каквото беше намерението му, не разбирам защо е трябвало

да продължава да седи на същото място и цял час още да премисля нещата. Той веднага би повикал Паркър, би го изобличил на място и между двамата би избухнала страшна кавга. Спомнете си, Акройд беше човек с холеричен темперамент.

— Може да не е имал време да продължи незабавно четенето на писмото — предложи инспекторът. — Зная, че някой е бил при него в девет и половина. Ако този посетител е дошъл веднага след вашето излизане и след като излязъл, влязла мис Акройд да пожелае лека нощ, Акройд е имал възможност да продължи четенето на писмото едва след около десет часа.

— А обаждането по телефона?

— Сигурно се е обадил Паркър... може би, преди да се е сетил за заключената врата и отворения прозорец. После е премислил — или се е изплашил — и решил да казва, че не знае нищо. Точно така се е развило положението, уверявам ви.

— Д-да — казах с известно съмнение.

— Във всеки случай истината за обаждането по телефона можем да узнаем от телефонната централа. Ако връзката е дадена оттам не виждам кой друг би могъл да се обади освен Паркър. Уверявам ви, той е човекът, когото търсим. Но бъдете дискретен, не бива още да го плашим, преди да имаме всички доказателства. Аз ще взема мерки да не ни се изплъзне. Привидно ще съсредоточим вниманието си върху вашия тайнствен непознат.

Той стана от стола до писалището, който беше яхнал като кон, и се приближи до неподвижната фигура на креслото.

— Оръжието би трябвало да ни наведе на някаква следа — забеляза той, като вдигна глава, — То е особено... доколкото виждам, струва ми се, антика.

Той се наведе и почна да изучава внимателно дръжката и чух как изръмжа от задоволство. После много предпазливо стисна с двете си ръце под дръжката и издърпа острието от раната. Като продължаваше да държи кинжала така, че да не докосва дръжката, той го пхна в една широка порцеланова купа, която украсяваше поставката на камината.

— Да — каза инспекторът, като кимна към кинжала. — Наистина художествено изделие. Сигурно тия неща са рядкост.

Беше наистина красив предмет. Тясно острие, което се стесняваше още повече към върха, дръжката от сложна метална

плетеница с интересна и грижлива изработка. Той докосна предпазливо острието с пръст, за да опита остротата му, и направи почтителна гримаса.

— Ей че острие, дявол да го вземе! — възкликна той. — Дори дете би могло лесно да го забие в човек... както би разрязало масло. Опасно е да имаш около себе си такава играчка.

— Може ли сега да прегледам трупа, както се полага? — запитах аз.

Инспекторът кимна.

— Добре.

Направих щателен преглед.

— Е! — каза инспекторът, когато свърших.

— Няма да ви затруднявам с технически термини — заговорих аз. — Ще ги оставим за дознанието. Ударът е бил нанесен от деснорък човек, застанал зад жертвата, и смъртта трябва да е настъпила моментално. От израза на лицето на мъртвеца заключавам, че ударът е бил съвсем неочакван. Сигурно е умрял, без да знае кой е бил нападателят му.

— Икономите умеят да се промъкват тихо като котки — каза инспекторът Дейвис. — Няма особена загадка в това престъпление. Погледнете дръжката на този кинжал.

Погледнах.

— Предполагам, че не ги забелязвате, ала аз ги виждам много ясно. — Той сниши глас. — Отпечатьци от пръсти.

Той се отдръпна няколко стъпки назад, за да види ефекта от думите си.

— Да — казах кротко. — Досещах се.

Не виждам защо трябва да ме смятат за съвсем лишен от интелигентност. Та нали и аз чета детективски истории и вестници и съм човек със средни Способности. Ако нямаше върху дръжката на кинжала отпечатьци от пръсти, е, работата щеше да бъде съвсем друга. Тогава щях да покажа подобаваща изненада и изумление.

Мисля, че инспекторът се ядоса, задето не благоволих да се развълнувам. Той вдигна порцелановата купа и ме покани да го придружа до билиардната.

— Искам да видя дали мистър Реймънд може да каже нещо за този кинжал — обясни той.

Заклучихме отново външната врата подире си и се запътихме към билиардната, където намерихме Джофри Реймънд. Инспекторът показва експоната си.

— Виждали ли сте това преди, Мистър Реймънд?

— Ами... струва ми се... почти съм сигурен, че това е антика, подарена на мистър Акройнд от майор Блънт. Произхожда от Мароко... не, от Тунис. Значи престъплението е извършено с нея? Интересно! Изглежда почти немислимо и все пак едва ли би могло да има два еднакви кинжала. Ще ми позволите ли да доведе майор Блънт?

Той изскочи, без да дочака отговор.

— Симпатичен млад човек — отсъди инспекторът. — Има нещо честно и непринудено в него.

Съгласих се. За две години, откакто Джофри Реймънд беше секретар на Акройнд, никога не бях го виждал сприхав или загубил самообладание. И доколкото зная, беше много способен секретар.

След една-две минути Реймънд се върна, придружен от Блънт.

— Имах право — каза Реймънд развълнувано. — Действително е туниският кинжал.

— Но майор Блънт дори не го е погледнал — възрази инспекторът.

— Видях го още щом влязох в кабинета — обади се тихият човечец.

— Значи познахте го. Блънт кимна утвърдително.

— И нищо не казахте — забеляза инспекторът подозрително.

— Моментът не беше подходящ — рече Блънт. — Маса пакости се правят, когато човек изпусне нещо, което не трябва.

Той посрещна съвсем спокойно пронизителния поглед на инспектора.

Последният най-после изръмжа, обърна се гърбом и след малко поднесе на Блънт кинжала.

— Значи сте съвсем сигурен, сър. Заявявате, че това е действително предметът, за който става дума?

— Абсолютно. Няма ни най-малко съмнение.

— Къде беше този... хм... къде обикновено стоеше тази антика? Можете ли да ми кажете, сър?

Вместо Блънт отговори секретарят:

— В сребърната масичка в гостната.

— Какво?! — възкликнах аз.

Всички ме изгледаха.

— Да, докторе? — насърчи ме инспекторът.

— Това няма особено значение — допълни инспекторът пак насърчително.

— Съвсем незначителна подробност — обясних аз, като да се оправдая. — Просто когато пристигнах снощи за вечеря, чух капакът на сребърната масичка в приемната да се затваря.

Забелязах върху лицето на инспектора дълбок скептицизъм й сянка на подозрение.

— Отде знаехте, че е капакът на сребърната масичка?

Видях се принуден да обясня подробно — дълго, отегчително обяснение, което безкрайно повече бих предпочел да нямаше нужда да давам.

Инспекторът ме изслуша докрай.

— Беше ли кинжалът на мястото си, когато разглеждахте съдържанието на масичката?

— Не зная — отговорих. — Не си спомням да съм забелязал това... но, разбира се, може през всичкото време да си е бил там.

— По-добре да повикаме домоуправителката — забеляза инспекторът и дръпна звънеца.

След няколко минути мис Ръсел, повикана от Паркър, влезе в стаята.

— Мисля, че не съм се приближавала до тази масичка — отговори тя, когато инспекторът й зададе въпроса си. — Искях да видя дали всички цветя са свежи. А, да, сега си спомням! Сребърната масичка беше отворена... което не беше редно, затова, като минавах, затворих капака.

Тя гледаше дръзко инспектора.

— Разбирам — промърмори Дейвис. — Можете ли да ми кажете дали този кинжал беше тогава на мястото си?

Мис Ръсел погледна хладнокръвно оръжието.

— Не мога да кажа с положителност — отговори тя. — Не се спрях да погледна. Знаех, че всеки момент семейството ще слезе и исках да се махна.

— Благодаря ви — каза инспекторът.

В държането му имаше едва доловима сянка на колебание, като че ли му се искаше да продължи разпита, но мис Ръсел очевидно схвана думите му като знак, че е свободна, и се измъкна безшумно от стаята.

— Вижда ми се не особено приятна личност, а? — рече инспекторът, като гледаше подире ѝ. — И тъй, да обобщим. Вие, докторе, струва ми се, казахте, че тази сребърна масичка стояла пред единия от прозорците?

Реймънд отговори вместо мене:

— Да, пред прозореца отляво.

— И двата бяха отворени.

— А, прозорецът е бил отворен?

— Е, мисля, че е излишно да се спираме повече на този въпрос. Някой — казвам само „някой“ — е имал възможност да вземе този кинжал винаги когато пожелае и точно кога го е взел няма ни най-малко значение. Утре сутринта, мистър Реймънд, ще дойда с началника на полицията. Дотогава ключът на тази врата ще остане у мене. Искам полковник Мелроуз да види всичко както си е. Случайно узнах, че е на вечеря на другия край на графството и предполагам, ще прекара там и нощта.

Гледахме как инспекторът взе купата.

— Трябва да увия кинжала много внимателно — забеляза той. — Той ще бъде в много отношения важно вещественно доказателство.

Когато след няколко минути двамата с Реймънд излизахме от билиардната, той се изсмя тихо, явно развеселен.

Усетих как ме стисна за ръката и проследих погледа му. Инспектор Дейвис, изглежда, искаше мнението на Паркър за един малък джобен дневник.

— Малко очебийно — промърмори спътникът ми. — Значи Паркър е заподозреният, а? Да дадем ли на инспектора Дейвис отпечатъци и от нашите пръсти?

Той взе от подноса две визитни картички, обърса ги с копринената си носна кърпа, после ми подаде едната, а другата взе сам. След това с усмивка ги връчи на полицейския инспектор.

— Сувенири — рече той. — Номер едно — д-р Шепърд, номер две — моя скромна милост. Сутринта ще получите и от майор Блънт.

Младите винаги запазват присъствие на духа. Дори жестокото убийство на приятеля и работодателя му не можеше да помрачи за дълго настроението на Джофри Реймънд. Може би така и трябва да бъде. И аз не зная. Отдавна съм загубил способността си да се нагаждам към обстоятелствата.

Беше много късно, когато се прибрах с надеждата, че Каролина вече си е легнала. Ала не биваше да бъда такъв оптимист.

Тя ме чакаше с горещо какао и докато го пиех, измъкна от мене всички подробности за събитията от вечерта. Не казах нищо за изнудването, а се задоволих да ѝ изложа фактите около убийството.

— Полицията подозира Паркър — казах, като станах и се готвех да се кача в спалнята.

— Паркър ли?! — възкликна сестра ми. — Бабини деветини! Този инспектор трябва да е кръгъл глупак. Има си хас да е Паркър! Я не ме занасяй.

След това неясно изказване отидохме да си легнем.

ГЛАВА СЕДМА

УЗНАВАМ ПРОФЕСИЯТА НА МОЯ СЪСЕД

На другата сутрин претупах набързо визитацията си. Мога да се оправдая с това, че нямах сериозни случаи, за които да си давам много труд. Когато се прибрах, Каролина ме пресрещна в преддверието.

— Флора Акройд е тука — съобщи тя с възбуден шепот.

— Какво?!

Помъчих се криво-ляво да скрия изненадата си.

— Много иска да говори с тебе. От половин час е тука.

Каролина ме поведе към нашата малка гостна и аз я последвах.

Флора беше седнала на канапето до прозореца. Бе облечена в черно и кършеше нервно пръсти. Бях потресен от изгледа на лицето ѝ. То бе загубило всякакъв цвят. Но когато заговори, тя се мъчеше по възможност да се държи спокойно и хладнокръвно.

— Д-р Шепърд, дойдох да моля за вашата помощ.

— Разбира се, че ще ви помогне, мила моя — заяви Каролина.

Струва ми се, че в същност Флора не желаше Каролина да присъствува на нашия разговор. Уверен съм, че безкрайно по би предпочела да говори с мене насаме. Но не искаше да губи време, затова го използва най-рационално.

— Искам да дойдете с мене в Листвениците.

— Листвениците ли? — запитах смаян.

— Да се срещнете с онова смешно малко човече ли?! — възкликна Каролина.

— Да. Вие знаете кой е той, нали?

— Предположихме — казах аз, — че може да е пенсиониран фризьор.

Сините очи на Флора се разтвориха широко.

— Но той е Еркюл Поаро! Нали знаете кого имам пред вид — частния детектив. Казват, че вършел истински чудеса — досущ като детективите в книгите. Преди една година се пенсионира и дошъл да живее тук. Чичо знаеше кой е, но обеща да не казва никому, защото

мосю Поаро искаше да живее спокойно, без да го безпокоят разни хора.

— Значи ето кой бил той — произнесох бавно.

— Сигурно сте чували за него?

— Малко съм поовехтял, както казва Каролина — признах аз, — ала току-що чувам за него.

— Невероятно — отсъди Каролина.

Не зная за какво намекваше тя, може би задето сама не бе успяла да открие истината.

— Значи искате да отидем да се срещнете с него? — попитах полека. — Но защо?

— Ами че за да го накара да се залови с разследването на това убийство, разбира се — сряза ме Каролина. — Не бъди толкова глупав, Джеймс.

Впрочем не бях глупав. Каролина не разбира винаги накъде бия.

— Нямате ли вяра на инспектора Дейвис? — продължих аз.

— Разбира се, че няма — каза Каролина. — И аз нямам.

Всеки би си помислил, че в случая бе убит не някой друг, а чичото на Каролина.

— А отде знаете дали ще се съгласи да приеме тази работа? — попитах аз. — Не забравяйте, че той се е оттеглил от активна служба.

— Именно — каза Флора просто. — Ще трябва да го убедя.

— Сигурна ли сте, че постъпвате разумно? — запитах сериозно.

— Разбира се, че е сигурна — обади се Каролина. — Аз сама бих отишла с нея, ако пожелае.

— Предпочитам докторът да дойде с мене, ако нямате нищо против, мис Шепърд — рече Флора.

Тя знае колко е полезно да бъдеш пряк в известни случаи. Всякакви намеци биха прозвучали в ушите на Каролина като глас в пустиня.

— Разбирате ли — обясни тя, показвайки се не само пряма, но и тактична, — тъй като д-р Шепърд е лекар и е открил тялото, той ще може да даде на мосю Поаро всички подробности.

— Да — промърмори Каролина недоволено, — разбирам.

Прекоших веднъж-дваж стаята в двете посоки.

— Флора — казах сериозно, — чуйте ме. Съветвам ви да не забърквате този детектив в случая.

Флора скочи на крака. Кръвта нахлу в бузите ѝ.

— Не зная защо говорите така — извика тя. — Но точно по тази причина искам толкова много да се срещна с него. Вас ви е страх! Ала мене — не. Аз познавам Ралф по-добре от вас.

— Ралф ли? — каза Каролина. — Че какво общо има Ралф със случая?

Никой не ѝ обърна внимание.

— Ралф може да е слабохарактерен — продължи Флора. — Може в миналото да е вършил глупости... дори лоши неща... но той не би убил никого.

— Не, не — провикнах се аз. — И през ум не ми е минавало за него.

— Тогава защо сте ходили снощи в „Грите глигана“ — попита Флора, — когато сте се прибирали, след като бил намерен трупът на чичо?

За миг не знаех какво да кажа. Бях се надявал, че това мое посещение ще остане незабелязано.

— Как узнахте това? — контраатакувах.

— Бях там тази сутрин — отвърна Флора. — Чух от прислугата, че Ралф е отседнал там...

Прекъснах я:

— Нима не знаехте, че той е в Кингс Абът?

— Не. Бях учудена. Не можех да проумея. Затова отидох там и попитах за него. Казаха ми същото, което, предполагам, са казали и на вас снощи: че излязъл вчера към девет часа вечерта... и... и вече не се върнал.

Очите ѝ срещнаха предизвикателно моите и сякаш в отговор на нещо, което бе доловила в погледа ми, тя избухна:

— Защо пък да не излезе? Той има право да отиде... където си ще. Може да се е върнал в Лондон.

— И да си остави багажа тук ли? — попитах кротко.

Флора тупна с крак.

— Не е важно. Сигурно има някакво просто обяснение.

— И за това ли искате да отидете при Еркюл Поаро? Не е ли по-добре да оставите нещата както си са? Не забравяйте, че полицията ни най-малко не подозира Ралф. Тя работи в съвсем друга насока.

— Напротив! — извика девойката. — Подозират него. Тази сутрин от Кранчестър пристигна един човек — инспекторът Реглън, ужасно човече, като невестулка. Узнах, че сутринта се отбивал преди мене в „Трите глигана“. Разправиха ми всичко: какво правил там и какви въпроси задавал. Сигурно мисли, че Ралф е виновникът.

— Ако е така, значи от снощи насам си е променил мнението — казах бавно. — Тогава той не вярва в теорията на Дейвис, че Паркър е престъпникът?

— Има си хас да е Паркър! — изпухтя презрително сестра ми.

Флора пристъпи и ме улови за ръката.

— О, д-р Шепърд, нека отидем веднага при този мосю Поаро. Той ще установи истината.

— Мила ми Флора — казах кротко, като сложих ръка върху нейната. — Уверена ли сте напълно, че търсим истината?

Тя ме погледна и кимна тъжно с глава.

— Вие не сте уверен — рече тя. — Но аз съм уверена. Аз познавам Ралф по-добре от вас.

— Разбира се, че той не е виновникът — обади се Каролина, която едва се бе сдържала да не говори. — Ралф може да е прахосник, ала е мило момче и има много коректно държане.

Искаше ми се да възразя на Каролина, че маса убийци са имали коректно държане, но присъствието на Флора ме възпря. Тъй като девойката държеше на решението си, бях принуден да отстъпя. Тръгнахме веднага, бързайки да се махнем, преди сестра ми да бе изломотила още някои неща, като започнеше с любимите си думи: „Разбира се.“

Една старица с огромно бретонско боне ни отвори вратата на Листвениците. Мосю Поаро, изглежда, си беше в къщи.

Въведоха ни в една малка гостна, подредена с церемониална педантичност, и тук, след около една минута, пред нас се яви вчерашният ми приятел.

— Monsieur le docteur — произнесе той, като се усмихваше. — Mademoiselle.^[1]

И се поклони на Флора.

— Може би — подех аз — сте чули за снощната трагедия.

Лицето му стана сериозно.

— Но, разбира, че чух. Ужасно. Поднасям на мадмоазел моите най-искрени съболезнования. С какво мога да ви бъда полезен?

— Мис Акройд — казах — ви моли да... да...

— Да намерите убиеца — допълни Флора с ясен глас.

— Разбирам — каза малкият човек. — Но нима полицията няма да се погрижи за това?

— Може да сбъркат нещо — рече Флора. — Струва ми се, че още отсега са на път да направят грешка. Моля ви, мосю Поаро, нима няма да ми помогнете? Ако... ако става въпрос за пари...

Поаро повдигна ръка.

— О, Моля, мадмоазел, не става дума за това. Не че не се интересувам от пари. — За миг в очите му блесна лукаво пламъче. — Парите имат и винаги са имали голямо значение за мен. Но ако се заловя с тази работа, едно нещо трябва да разберете ясно. Ще **действувам докрай**. Запомнете: добрият копой никога не изпуска следата! Накрая може да съжалявате, че не сте оставили работата на местната полиция.

— Аз искам истината — заяви Флора, като го гледаше право в очите.

— Цялата истина?

— Цялата истина.

— Тогава приемам — каза човекът тихо. — И се надявам, че няма да съжалявате за това. А сега ми разкажете всичко от игла до конец.

— По-добре д-р Шепърд да ви разкаже — рече Флора. — Той знае повече от мене.

Подканен по този начин, аз се впуснах в подробно повествование, като се стараех да не пропусна никой от фактите, които съм изложил по-горе. Поаро слушаше внимателно, като тук-там вмъкваше по някой въпрос, но през повечето време седеше мълчаливо, впил очи в тавана.

Завърших разказа си с излизането на инспектора и моя милост от Фърнли Парк предишната нощ.

— А сега — обади се Флора, когато свърших — разправете му всичко за Ралф.

Поколебах се, но повелителният ѝ поглед ме подтикна да изпълня желанието ѝ.

— Значи сте се отбили в странноприемницата „Трите глигана“ снощи, на път за в къщи? — попита Поаро, когато привърших разказа си — А точно защо постъпихте така?

Замълчах за момент, за да подбера грижливо думите си.

— Сметнах, че все някой трябва да уведоми младежа за смъртта на чичо му. Като излязох от Фърнли, помислих си: може никой освен мене и мистър Акройд да не знае, че Ралф е в селото.

Поаро кимна.

— Правилно. Но това ли е било единственото ви съображение да отидете там?

— Единственото ми съображение — отговорих неловко.

— А не, да речем, за да се успокоите за се *jeune homme*^[2].

— Да се успокоя ли?!

— Мисля, *M. le docteur*, че разбирате много добре какво искам да кажа, макар и да си давате вид, че не ме разбирате. Допущам, че щяхте да почувствувате голямо облекчение, ако бяхте установили, че капитан Пейтън е бил в стаята си цялата вечер.

— Съвсем не — отрязах аз.

Дребният детектив поклати мрачно глава към мене.

— Виждам, че нямате към мене доверието, което има мис Флора — каза той. — Но няма значение — Нас ни интересува едно: капитан Пейтън е изчезнал при обстоятелства, които трябва да се изяснят. Няма да скрия от вас, че работата изглежда сериозна. Все пак тя може да има някакво съвсем просто обяснение.

— Точно това казвам и аз — извика Флора разпалено.

Поаро не засегна повече тази тема, а предложи да отидем незабавно в местния полицейски участък. Той беше на мнение, че ще е по-добре Флора да се върне в къщи, а аз да го придружа до полицейския участък и да го представя на служителя, натоварен със случая.

Тозчас пристъпихме към изпълнението на този план. Намерихме инспектора Дейвис пред полицейския участък с наистина много мрачен вид. С него беше полковник Мелроуз, началникът на полицията, и още един човек, в чието лице — по описанието на Флора за „невестулката“ — лесно разпознах инспектора Реглън от Кранчестър.

Познавам Мелроуз сравнително добре, затова му представих Поаро и обясних положението. Началникът на полицията беше явно ядосан, а инспектор Реглън изглеждаше мрачен като градоносен облак. Дейвис обаче като че ли беше поразвеселен, като виждаше, че началникът му е ядосан.

— Случаят е ясен като бял ден — заяви Реглън — Няма ни най-малка нужда да си пъхат носа разни любители. Всеки глупак още снощи можеше да види как стоят нещата, така че напразно загубихме дванадесет часа.

Той насочи зъл поглед към клетия Дейвис, който го посрещна с невъзмутимо спокойствие.

— Разбира се, семейството на мистър Акройд има право да постъпи както сметне за добре — обади се полковник Мелроуз. — Но не можем да позволим да се пречи на официалното следствие по какъвто и да било начин. Голямата слава на мосю Поаро, разбира се, че е известна — додаде той вежливо.

— Лошото е, че полицията не може да си прави реклама — подметна Реглън.

Поаро спаси положението.

— Вярно, че съм се оттеглил от обществото — каза той. — Нямах намерение да се заемам наново с каквато и да било работа. И най-вече аз се ужасявам от рекламата. Затова моля, в случай че успея да допринеса с нещо за изясняването на загадката, името ми да не се споменава. Лицето на инспектор Реглън се попросветли.

— Чувал съм за някои ваши наистина забележителни успехи — подхвърли полковникът омекнал.

— Имам богат опит — каза Поаро тихо. — Ала повечето от успехите си дължа на съдействието на полицията. Аз съм във възторг от вашата английска полиция. Ако инспектор Реглън ми позволи да му помагам, това ще бъде голяма чест за мене и същевременно много ще ме поласкае.

Лицето на инспектора придоби още по-благо изражение.

Полковник Мелроуз ме дръпна настрана.

— Доколкото съм чувал, това човече е направило някои наистина забележителни неща — прошепна той. — Естествено не искаме да викаме Скотланд Ярд. Реглън изглежда много уверен в себе си, но не съм напълно съгласен с него. Аз, видите ли... хм... познавам

засегнатите страни по-добре от него. А този човек, изглежда, не гони слава? И ще работи с нас, без да се опитва да се налага, нали?

— За още по-голяма прослава на инспектор Реглън — заявих тържествено.

— Добре де, добре — заговори весело полковник Мелроуз, като повиши тон, — само че трябва да ви поставя в течение на най-новите факти, мосю Поаро.

— Благодаря ви — каза Поаро. — Моят приятел д-р Шепърд спомена, че икономът бил заподозрян, така ли?

— Празни приказки — побърза да опровергае Реглън. — Тези първокласни слуги изпадат в такава паника, че се държат подозрително за нищо и никакво.

— А отпечатъците от пръсти? — намекнах аз.

— Не съвпадат с Паркъровите. — Той се усмихна едва доловимо и добави: — А и вашите, и на мистър Реймънд също не съвпадат, докторе.

— Ами на капитан Пейтън? — попита Поаро тихо.

Почувствувах скрито възхищение от ловкостта, с която той „улови бика за рогата“ — Забелязах, че в погледа на инспектора се промъкна уважение.

— Виждам, че умът ви сече бързо, мистър Поаро. Убеден съм, че ще бъде голямо удоволствие да работя с вас. Ще вземем отпечатъци от пръстите на оня млад джентълмен веднага щом сложим ръка на него.

— Боя се, че се мамите, инспекторе — каза полковник Мелроуз разпалено. — Аз познавам Ралф Пейтън още от дете. Той никога не би паднал дотам — да стане убиец.

— Може би — промърмори инспекторът глухо.

— Какви улики имате против него? — попитах аз.

— Излязъл е снощи точно в девет часа. Видели го близо до Фърнли Парк около девет и половина. Никой не го е виждал оттогава. Предполага се, че има сериозни парични затруднения. Тук имам чифт негови обувки — обувки с каучукови зъбци. Имал е два чифта почти досущ еднакви. Ей сега ще отида да ги сравня с отпечатъците от стъпки. Старшият пази там да не ги заличат.

— Веднага тръгваме — каза полковник Мелроуз. — Вие с мосю Поаро ще ни придружите, нали?

Съгласихме се и всички потеглихме с колата на полковника. Инспекторът, който гореше от желание по-скоро да види отпечатъците от стъпки, попска да го свалят пред портиерската будка. Почти на половината път за коли вдясно се отделяше една пътека, която завиваше към терасата и прозореца на Акройдовия кабинет.

— Искате ли да придружите инспектора, мосю Поаро — запита началникът на полицията, — или предпочитате да разгледате кабинета?

Поаро избра второто. Паркър ни отвори вратата. Държеше се гордо и почтително и като че ли се бе освободил от снощния си страх.

Полковник Мелроуз извади от джоба си един ключ и като отключи вратата, която водеше към вестибюла, поведе ни през него към кабинета.

— Като се изключи обстоятелството, че трупът е махнат, тази стая, мосю Поаро, е в същото състояние, в каквото е била снощи.

— А трупът е бил намерен... на кое място? Постарах се да опиша по възможност най-точно положението, в което бях заварил Акройд. Креслото още стоеше пред камината.

Поаро се приближи и седна на него.

— Къде беше синьото писмо, за което споменавах, когато излизахте от стаята?

— Мистър Акройд го беше сложил на тази масичка от дясната си страна.

Поаро кимна.

— И като се изключи това, всичко друго ли си беше на място?

— Мисля, че да.

— Полковник Мелроуз, ще бъдете ли тъй любезен да седнете за малко на това кресло? Благо — даря ви. А вие М. le docteur, ще благоволите ли да ми посочите точното положение на кинжала?

Изпълних молбата му, докато малкият човек стоеше до входа.

— Значи дръжката на кинжала се виждала ясно от вратата — Вие с Паркър сте могли веднага да я забележите.

— Да.

След това Поаро се приближи до прозореца.

— Разбира се, електричеството е било запалено, когато сте открили тялото? — запита той през рамо.

Отговорих утвърдително и се приближих до мястото, където той изучаваше следите по перваза на прозореца.

— Каучуковите зъбци са със същата форма, както зъбците по обувките на капитан Пейтън — каза той тихо.

После се върна пак в средата на стаята. Очите му зашариха наоколо, оглеждайки всичко в стаята с бърз, опитен поглед.

— Наблюдателен ли сте, д-р Шепърд? — попита той най-последно.

— Предполагам — отговорих учуден.

— Виждам, че в огнището е горял огън. Когато разбихте вратата и намерихте мистър Акройд мъртъв, как беше огънят? Отслабнал ли беше?

Изсмях се нервно.

— Аз... е, не мога да кажа. Не забелязах. Може би мистър Реймънд или майор Блънт.

Дребният човек срещу мене поклати глава със сдържана усмивка.

— Трябва винаги да се работи методично. Постъпих непредвидливо, като ви зададох този въпрос. Всеки разбира от определени неща. Вие можахте да ми разкажете подробно как е изглеждал пациентът — в това отношение нищо не е можело да отбегне от вниманието ви. Ако исках да науча нещо за книгата на онова бюро, мистър Реймънд щеше да е забелязал всичко, каквото има за забелязване. За да разбере за огъня, трябва да попитам човека, чиято работа е да следи за такива неща. Позволете ми...

Той се приближи бързо до огнището и позвъни.

След една-две минути се яви Паркър.

— Чух звънеца, сър — каза той неуверено.

— Влезте, Паркър — покани го — полковник Мелроуз. — Този джентълмен иска да ви попита нещо.

Паркър прехвърли почтително вниманието си към Поаро.

— Паркър — каза малкият човек, — когато снощи разбихте вратата с д-р Шепърд и намерихте господаря си мъртъв, какво беше състоянието на огъня?

Паркър отговори, без да мисли:

— Гореше много слабо, сър. Беше почти изгаснал.

— Аха! — възкликна Поаро почти ликуващо. После продължи! — Огледайте се хубаво, драги ми Паркър. Точно в същото състояние

ли е тази стая, както е била тогава?

Очите на иконома пробягнаха наоколо и се спряха на прозорците.
— Завесите бяха спуснати, сър, а електричеството светеше.

Поаро кимна одобрително.

— А нещо друго?

— Да, сър, това кресло беше дръпнато малко по-насам.

Той посочи едно кресло с висока облегалка наляво от вратата — между нея и прозореца. Прилагам план на стаята, на който въпросното кресло съм обозначил с X.

	Врата	Високо кресло
Малка масичка	Кресло, на което бил намерен Акройнд	Маса
	Кресло, на което седял Шепърд	Стол и бюро
Огнище		

— Покажете ми точно — каза Поаро. Икономът дръпна креслото цели две стъпки от

стената, като го изви така, че седалката беше обърната към вратата.

— Voilà se qui est curieux^[3] — промърмори Поаро. — Мисля, че никой не би седнал на кресло в такова положение. А кой ли го е върнал в предишното положение. Вие, приятелю?

— Не, сър — отвърна Паркър. — Бях тъй разстроен, като видях господаря и всичко друго, че...

Поаро погледна към мене.

— Вие ли, докторе?

Поклатих отрицателно глава.

— То беше върнато на мястото си, когато дойдох тук с полицията, сър — вметна Паркър, — Положителен съм.

— Интересно — повтори Поаро.

— Реймънд или Блънт трябва да са го върнали на мястото му — подхвърлих аз. — Но нали не е толкова важно?

— Никак — каза Поаро. — Затова е и толкова интересно — додаде той тихо.

— Извинете ме за момент — рече полковник Мелроуз и излезе с Паркър от стаята.

— Мислите ли, че Паркър говори истината? — попитах аз.

— За креслото — да. За другото не зная. Ако се занимавахте често с подобни случаи, М. le docteur, щяхте да забележите, че всички те си приличат до едно.

— А именно? — полюбопитствувах.

— Всеки замесен в тях има да крие по нещо.

— И аз ли? — попитах с усмивка.

Поаро ме изгледа внимателно.

— Мисля, че и вие — отговори той тихо.

— Ама...

— Казахте ли ми всичко, което знаете за този младеж Пейтън? — Той се усмихна, когато аз се изчервих. — О, не бойте се. Няма да ви насилвам. С течение на времето ще узная.

— Бих желал да ми разкажете нещо за вашите методи — побързах да кажа, за да прикрия смущението си. — Например за огъня?

— О, много просто! Вие се разделяте с мистър Акройд в... девет часа без десет минути, така ли беше?

— Да, точно така, мисля.

— Тогава прозорецът е затворен и зарезан, а вратата — незаклучена. В десет и четвърт, когато откривате трупа, вратата е заключена, а прозорецът — отворен. Кой го е отворил? Очевидно никой друг, освен лично мистър Акройд, не би могъл да стори това по една от две причини: или защото в стаята е станало непоносимо горещо, но тъй като огънят е бил почти угаснал и снощи температурата беше спаднала рязко, това не може да е причината; или защото по този начин той е пуснал в стаята някого. А щом е пуснал така някого, трябва да е било човек, който му е добре познат, тъй като преди това проявил безпокойство, когато станало дума за същия тоя прозорец.

— Изглежда много просто — казах аз.

— Всичко е просто, стига да подредите фактите методично. В случая ни интересува кое е било лицето, което се е намирало при него снощи в девет и половина. Всичко показва, че същото лице е било пуснато през Прозореца, а и Макар че по-късно мис Флора видяла Мистър Акройд жив, Не можем да намерим решението на загадката, докато не разберем кой е бил този посетител. Прозорецът може да е оставен отворен след излизането му и така през него е могъл да влезе убиецът или пък същото лице може да се е върнало втори път. Аха, ето че полковникът се връща.

Полковникът влезе явно възбуден.

— Най-последно открихме от кой телефон са се обадили — обяви той. — Не отгук. Обадили са се на д-р Шепърд снощи в 10:15 часа от една телефонна будка на Кингсабътската гара. А в 10:23 заминава нощният пощенски влак за Ливърпул.

---

[1] Господин докторе. Госпожице. — Б. пр. ↑

[2] Тоя млад човек. — Б. пр. ↑

[3] Ето това е интересно. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ОСМА

ИНСПЕКТОР РЕГЛЪН Е САМОНАДЕЯН

Спогледахме се.

— Предполагам, че ще запитате на гарата? — проговорих аз.

— Естествено, но не разчитам много на резултата. Знаете каква гара е това.

Знаех наистина. Кингс Абът е обикновено селце, ала железопътната му гара се намира на важен кръстопът. Повечето големи експреси спират там и постоянно маневрират, преразпределят се и се композират влаковете. Там има две-три телефонни будки. По това време на нощта три местни влака пристигат непосредствено един след друг, за да хванат връзката с експреса в северна посока, който пристига в 10:19 и потегля в 10:23. Навсякъде гъмжило и блъсканица, та възможността да забележиш отделен човек да говори по телефона или да се качва в експреса е наистина много малка.

— Но защо е трябвало да се обади непременно по телефона? — попита Мелроуз. — Точно това ми се видя странно. Не виждам нито причина, нито смисъл в тая работа.

Поаро грижливо изправи едно порцеланово украшение върху един от библиотечните рафтове.

— Трябва да има причина — подхвърли той през рамо.

— Но каква може да е тя?

— Когато разберем, това, ще разберем всичко. Този случай е много любопитен и интересен.

Имаше нещо почти неописуемо в начина, по който той изговори тия последни думи. Струва ми се, че гледаше на случая от свой особен ъгъл но какво виждаше — не можех да кажа.

Той се приближи до прозореца и като застана там, загледа се навън.

— Значи вие, д-р Шепърд, казвате, че било девет часът, когато сте срещнали тоя непознат пред пътната врата?

Той зададе въпроса, без да се обръща.

— Да — отговорих. — Чух църковния часовник да отмерва часа.

— Колко време ще му е нужно, за да стигне до къщата... да стигне до този прозорец например?

— Най-малко пет минути. Само две или три минути, ако вземе пътеката вдясно от алеята за коли и дойде право тук.

— Но в такъв случай трябва да познава пътя. Как да си обясня обстоятелството, че е познавал обстановката? Защото това означава, че и преди е бил тук.

— Вярно — потвърди полковник Мелроуз.

— Несъмнено бихме могли да си го обясним, ако мистър Акройд е приемал външни лица миналата седмица.

— Младият Реймънд би могъл да ни каже — подхвърлих аз.

— Или Паркър — вметна полковник Мелроуз.

— Ou tous les deux^[1] — поправи Поаро, като се усмихваше.

Полковник Мелроуз отиде да търси Реймънд, а аз позвъних отново за Паркър.

Полковник Мелроуз се върна почти незабавно, придружен от младия секретар, когото представи на Поаро. Джофри Реймънд беше бодър и жизнерадостен както винаги. Той изглеждаше изненадан и зарадван, че се запознаваше с Поаро.

— Не допусках, че живеете между нас инкогнито, мосю Поаро — каза той. — Ще бъде голяма чест да ви наблюдавам като работите... Охо, какво значи това?

Поаро бе застанал точно наляво от вратата. Но ето че изведнъж се отдръпна настрана и забелязах, че докато бях обърнат с гръб, той бързо бе дръпнал креслото в положението, посочено от Паркър.

— Искате да поседна на креслото, докато ми вземете кръвна проба ли? — попита Реймънд добродушно. — Какво ви е хрумнало?

— Мосю Реймънд, това кресло е било дръпнато — ей така — нощес, когато мистър Акройд е бил намерен мъртъв. Някой го е върнал на мястото му. Вие ли сте направили това?

Отговорът на секретаря дойде без секунда колебание.

— Не, не съм аз. Дори не помня да е било в това положение, но сигурно е било, щом вие казвате така. Във всеки случай някой друг трябва да го е върнал на съответното му място. Заличена ли е някаква следа по този начин? Лоша работа!

— Няма значение — каза детективът. — Няма абсолютно никакво значение. Впрочем искам да ви запitam следното, мистър Реймънд: идвало ли е тази седмица някакво външно лице, за да се срещне с мистър Акройд?

Секретарят помисли една-две минути, свъсил вежди, а през тази пауза Паркър се яви в отговор на позвъняването.

— Не — отговори Реймънд най-после. — Не си спомням да е идвал някой. Ти можеш ли да си спомниш, Паркър?

— Извинете, сър?

— Идвало ли е тази седмица при мистър Акройд някакво външно лице?

Икономът помисли минута-две.

— Младият човек, който дойде в сряда, сър — каза той най-подир. — От „Къртис и Траут“ беше, доколкото разбрах.

С нетърпелив жест Реймънд отхвърли това предположение.

— А, да, спомням си, само че той не е такова външно лице, каквото има пред вид този джентълмен. — Той се обърна към Поаро. — Мистър Акройд възнамеряваше да купи диктофон — обясни той. — Така щяхме да можем да отхвърляме много повече работа за малко време. Въпросната фирма беше изпратила свой представител, но нищо не излезе от цялата работа. Мистър Акройд се отказа от покупката.

Поаро се обърна към икономата:

— Можете ли да ми опишете този млад човек, драги ми Паркър?

— Беше светлокос, сър, и нисък. Облечен много прилично в син костюм от серж. Много представителен за общественото си положение младеж, сър.

Поаро се обърна към мене.

— Човекът, когото сте срещнали пред вратата, беше висок, нали, докторе?

— Да — отговорих. — Мисля, около шест стъпки.

— Тогава не съвпада — заяви белгиецът. — Благодаря ви, Паркър.

Икономът заговори на Реймънд.

— Мистър Хемънд току-що пристигна, сър — съобщи той. — Искате да знаете дали може да бъде полезен с нещо и казва, че много щяло да му бъде приятно да размени някоя и друга дума с вас.

— Веднага ще се върна — каза младият човек и излезе бързо. Поаро погледна въпросително началника на полицията.

— Семейният адвокат, мосю Поаро — осведоми го последният.

— Много работа се отваря на този млад мосю Реймънд — промърмори Поаро. — Изглежда способен човек.

— Мисля, че мистър Акройд го смяташе за много кадърен секретар.

— От колко време е... тук?

— Предполагам, точно от две години.

— Изпълнява задълженията си акуратно. В това съм сигурен. Какви са развлеченията му? Занимава ли се с le sport^[2]?

— Частните секретари нямат много време за такива неща — усмихна се полковник Мелроуз. — Мисля, че Реймънд играе голф. И тенис през лятото.

— Не ходи ли на състезанията... имам пред вид конни състезания?

— Конни състезания ли? Не, мисля, че не се интересува от този вид спорт.

Поаро кимна и като че ли загуби интерес. Той огледа бавно кабинета.

— Мисля, че видях всичко, което има да се види тук.

— Аз също огледах наоколо.

— Да можеха тия стени да говорят — промърморих.

Поаро поклати тъжно глава.

— Езикът им не е достатъчен — каза той. — Трябваше да имат също очи и уши. Но не мислете непременно, че тези безжизнени неща — говорейки, той докосна върха на книжния рафт — са винаги безмълвни. За мене те говорят понякога... столове, маси... и те имат какво да кажат!

Поаро се извърна към вратата.

— Какво имат да кажат? — извиках аз. — Какво са ви казали днес?

Той погледна през рамо и повдигна лукаво едната си вежда.

— Един отворен прозорец — рече той. — Една заключена врата. Едно кресло, което явно се е преместило. И на трите тия неща казвам: „Защо?“, но не получавам отговор.

Поаро поклати глава, изпъчи гърди и замига срещу мене. Застанал така, той изглеждаше самоуверен в своята важност. Мина ми през ум дали наистина го биваше като детектив. Дали голямата му слава не се дължеше на редица благоприятни стечения на обстоятелствата.

Изглежда, че същата мисъл бе преминала и през главата на полковник Мелроуз, защото той се намръщи.

— Желаете ли да видите още нещо, мосю Поаро? — запита той грубо.

— Ще бъдете ли тъй добър да ми покажете сребърната масичка, от която е взето оръжието? След това няма повече да злоупотребявам с любезността ви.

Преминахме в гостната, но пътем полицаят пресрещна полковника и след като поговориха шепнешком, последният се извини и ни остави сами. Показах на Поаро сребърната масичка; след като веднъж-дваж повдигна и отново спусна капака ѝ, той отвори прозореца и излезе на терасата. Последвах го.

Инспекторът Реглън тъкмо бе завил край ъгъла на къщата и идваше към нас. Лицето му изглеждаше мрачно самодоволно.

— А, значи сте тук, мосю Поаро — каза той. — Хм, тая работа няма да излезе нещо особено. И жалко. Симпатичен млад човек, тръгнал по крив път.

Лицето на Поаро се удължи и той заговори много кротко.

— Боя се, че в такъв случай не ще мога да ви бъда много полезен, нали?

— Може би следния път — успокои го инспекторът. — Само че в това спокойно кътче на света не ни се случват убийства всеки ден.

В пронизителния поглед на Поаро се промъкна лъч на възхищение.

— Вашата експедитивност беше удивителна — забеляза той. — Може ли да ви запитам как точно работите?

— Разбира се — каза инспекторът. — Преди всичко — метод. Винаги съм казвал: човек трябва да има метод!

— Аха! извика събеседникът му. — Такъв е и моят девиз. Метод, последователност и сивите клетчици.

— Клетки ли?! — изгледа го втрещено инспекторът.

— Сивите клетчици на мозъка — обясни белгиецът.

— О, разбира се, ами че всички си служим с тях, предполагам.

— В по-голяма или по-малка степен — промърмори Поаро. — Но има и качествени разлики. А и психологията на едно престъпление. Човек трябва да я разучи.

— О — възкликна инспекторът, — значи и вие сте натъпкан с тази психоаналитична каша? А аз съм си обикновен човек...

— Уверен съм, че мисис Реглън няма да се съгласи с вас — каза Поаро, като направи нисък поклон.

Инспекторът Реглън, малко учуден, също се поклони.

— Не ме разбирате вие — каза той, като се ухили до уши. — Господи, на колко различен език говорят хората! Ще ви разкажа как пристъпвам към работа. Преди всичко — метод. Мистър Акройд е бил видян жив за последен път в десет без четвърт от своята племенница, мис Флора Акройд. Това е факт номер едно, нали?

— Щом казвате така.

— Е, така си е. В десет и половина докторът казва тук, че мистър Акройд е мъртъв от най-малко половин час. Държите ли на думите си, докторе?

— Разбира се — отговорих. — Половин час или малко повече.

— Много добре. Така остава точно четвърт час, в който трябва да е било извършено престъплението. Правя списък на всички в къщата и работя с негова помощ, като отбелязвам срещу имената им къде са били и какво са правили между 9:45 и 10 часа вечерта.

Той подаде на Поаро един лист. Прочетох го през рамото му. Написан с равен почерк, той гласеше:

Майор Блънт. В билиардната с мистър Реймънд.
(Последният потвърждава.)

Мистър Реймънд. Билиардната. (Виж по-горе)

Мисис Акройд. В 9:45 гледа игра на билиард. Ляга си в 9:55. (Реймънд и Блънт я видели да се качва по стълбата.)

Мис Акройд. От стаята на чичо си се качила веднага горе. (Потвърдено от Паркър, а също и от камериерката Елси Дейл.)

Прислуга:

Паркър. Отишъл направо в служебната си стая. (Потвърдено от домоуправителката мис Ръсел, която около 9:47 слязла да говори с него и остана ла най-малко десет минути.)

Мис Ръсел. Както по-горе. Говорила с домашната си прислужница Елси Дейл горе в 9:45.

Урсула Борн (камериерка). В стаята си до 9:55. После в помещението за прислугата.

Мисис Купър (готвачка). В помещението за прислугата.

Глейдис Джонс (втора домашна прислужница). В помещението за прислугата.

Елси Дейл. В спалнята на горния етаж. Видяна там от мис Ръсел и мис Флора Акройд.

Мери Трип (кухненска помощница). Помещението за прислугата.

— Готвачката работи тук от седем години, камериерката — от осем месеца, а Паркър — повече от една година. Останалите са нови. Като се изключи това, че има нещо тъмно около Паркър, всички изглеждат напълно невинни.

— Много подробен списък — каза Поаро, като го върна на инспектора. — Напълно съм убеден, че Паркър не е убиецът — додаде той сериозно.

— Така казва и сестра ми — вметнах аз. — А обикновено тя излиза права. — Никой не обърна внимание на забележката ми.

— Следователно отпада почти всякакво съмнение от членовете на домакинството — продължи инспекторът. — А сега стигаме до един много важен факт. Жената в портиерската будка, Мери Блак, снощи тъкмо дърпала завесите, когато видяла Ралф Пейтън да минава през пътната врата и да се насочва към къщата.

— Сигурна ли е в това? — попитах рязко.

— Напълно сигурна. Тя го познава добре по външност. Почти профучал и завил по пътеката вдясно, която скъсява разстоянието до терасата.

— А по кое време е станало това? — попита Поаро, който бе седнал с безстрастен изразна лицето.

— Точно в девет часа и двадесет и пет минути — отговори инспекторът сериозно.

Настъпи мълчание. После инспекторът отново проговори:

— Всичко е напълно ясно. Фактите съвпадат безпогрешно. В девет часа и двадесет и пет минути виждат капитан Пейтън да минава край портиерската будка; в девет и половина или приблизително толкова мистър Джофри Реймънд чува някой тук да иска пари, а мистър Акройд да отказва. Какво става след това? Капитан Пейтън излиза по същия път — през прозореца. Минава по терасата, ядосан и объркан. Стига до отворения прозорец на гостната. Да речем, че в тоя момент е десет без четвърт. Мис Флора Акройд пожелава лека нощ на чичо си. Майор Блънт, мистър Реймънд и мисис Акройд са в билиардната. В гостната няма никого. Пейтън се промъква крадешком вътре, изважда кинжала от сребърната масичка и се връща при прозореца на кабинета. Сваля обувките си, прескача и... е, излишно е да се впускам в подробности. После пак се измъква и изчезва. Няма смелостта да се върне в странноприемницата. Отива на гарата, обажда се оттам по телефона...

— Защо? — попита Поаро тихичко.

Прекъсването ме накара да подскоча. Малкият човек се бе наклонил напред. Очите му блестяха със странна зелена светлина.

За момент инспекторът Реглън се смути от въпроса.

— Трудно е да се каже точно защо е постъпил така — проговори той най-сетне. — Но убийците изобщо вършат странни неща. Ако работехте в полицията, щяхте да знаете това. Понякога и най-хитрите от тях правят глупави грешки. Но елате да ви покажа отпечатъците от стъпки.

Завихме с него край терасата и се озовахме под прозореца на кабинета. По нареждане на Реглън един полицаи показва обувките, взети от местната странноприемница.

Инспекторът ги положи върху следите.

— Същите — заключи той самоуверено. — В действителност отпечатъците не са направени от тези обувки. Той е избягал с онези. Тези тук са досущ като другите, само че по-стари... вижте как са изтъркани зъбците.

— Сигурно много хора носят обувки с каучукови зъбци? — попита Поаро.

— Разбира се — потвърди инспекторът. — Но не бих отдавал толкова значение на отпечатъците от стъпки, ако не беше останалото.

— Много глупав младеж е тоя капитан Ралф Пейтън — каза Поаро замислено. — Да остави толкова много улики за своето присъствие...

— Ала, както знаете, нощта беше ясна и суха — рече инспекторът. — Затова не е оставил стъпки нито върху терасата, нито по чакълената пътека. Но за негово нещастие напоследък някакъв поток трябва да е залял края на пътеката, отклоняваща се от алеята за коли. Вижте тук.

На няколко стъпки от нас една пътечка, покрита с чакъл, стигаше до терасата. На едно място, на няколко ярда от края на пътеката, земята беше влажна и тинеста. Следите от стъпки продължаваха и оттатък това влажно място, а между тях се забелязваха и ония от обувките с каучукови зъбци.

Поаро проследи пътеката, на известно разстояние, до него вървеше инспекторът.

— Забелязахте ли стъпките на жени? — каза той внезапно.

Инспекторът се засмя.

— Естествено. Но оттук са минали няколко различни жени... а също и мъже. Оттук, знаете, се минава обикновено, за да се стигне по-бързо до къщата. Не можеш се справи във всички тия стъпки. Ала тия върху перваза на прозореца са в края на краищата най-важните.

Поаро кимна в знак на съгласие.

— Няма смисъл да се ходи по-нататък — рече инспекторът, когато видяхме пред себе си алеята. — Тук пътят пак е покрит с чакъл и става твърд, както и би трябвало да се очаква.

Поаро пак кимна, но очите му бяха втренчени в една малка градинска постройка — нещо като усамотена беседка. Тя стоеше малко вляво от пътеката пред нас и до нея стигаше една чакълена пътечка.

Поаро се повъртя тук, докато инспекторът се върна обратно към къщата. Тогава той ме погледна.

— Добрият господ сигурно ви е пратил да заместите моя приятел Хейстингс — каза той, като премига. — Забелязвам, че не се отделяте

от мене. Какво ще кажете, д-р Шепърд, да разучим ли тази беседка? Тя ме заинтригува.

Поаро се приближи до вратата и я отвори. Вътре помещението беше почти тъмно. Имаше една-две пейки, комплект прибори за игра на крокет и няколко сгънати шезлонга.

Наблюдавах с учудване новия си приятел. Опрян на ръце и колене, той пълзеше по пода. Отвреме-навреме поклащаше глава, сякаш недоволен. Най-после се изправи отново на крака.

— Нищо — промълви той. — Е, може би беше глупаво да очаквам такова нещо. Ала щеше да бъде от толкова голямо значение...

Той млъкна изведнъж, замръзнал на място. После протегна ръка към една от пейките. Отдели нещо от едната ѝ страна.

— Какво има? — извиках аз. — Какво намерихте?

Усмивайки се, Поаро разтвори ръката си така, че да видя какво лежеше на дланта ѝ. Парче корава бяла батиста.

Взех го от ръката му, огледах го с любопитство, после му го върнах.

— Е, какво представлява това според вас, приятелю? — попита той, като ме гледаше проникателно.

— Парцалче, откъснато от носна кърпа — предположих аз, като повдигнах рамене.

Той пак протегна бързо ръка и вдигна едно малко перце — гъше перо, доколкото можеше да се съди от пръв поглед.

— А това? — извика той ликуващо. — Какво представлява това според вас? Само го гледах втрещен.

Поаро пхна перото в джоба си и отново погледна късчето бяла материя.

— Парченце от кърпа ли? — замисли се той. — Може би имате право. Но не забравяйте следното: *пералня, която държи на името си, не би колосала носна кърпичка.*

Той ми кимна победоносно, после грижливо скъта парцалчето в бележника си.

---

[1] Или и двамата. — Б. пр. ↑

[2] Спорт. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

БАСЕЙНЪТ СЪС ЗЛАТНИТЕ РИБКИ

Върнахме се заедно към къщата. От инспектора нямаше и следа. Поаро се спря на терасата и застана гърбом към къщата, като полека въртеше глава насам-натам.

— Une belle propriété^[1] — произнесе най-подир той с уважение. — Кой я наследява?

Думите му почти ме разтърсиха. Странно, но до този момент въпросът за наследството не бе ми минавал през главата. Поаро ме наблюдаваше изпитателно.

— Не ви е идвало на ум — каза той най-после. — Не сте мислили досега за това, нали?

— Да — признах. — А трябваше да помисля.

Той отново ме изгледа с любопитство.

— Интересно, какво ли точно си мислите? — рече той замислено. — О, не — изпревари ме той когато понечих да заговоря. — Inutile!^[2] Вие няма да ми разкриете действителната си мисъл.

— Всеки има да крие по нещо — процитирах думите му, като се усмихвах.

— Точно тъй.

— Още ли сте убеден в това?

— Повече от всякога, приятелю мой. Но не е лесно да скриеш нещо от Еркюл Поаро. Той има нюх да надуши всичко.

Говорейки, той слезе по стъпалата на градината в холандски стил.

— Хайде да се поразходим — подхвърли той през рамо. — Въздухът днес е приятен.

Тръгнах подире му. Повече ме по една пътека наляво, оградена с плет от тисови дървета. По средата минаваше алея, от двете страни на която имаше правилни цветни лехи, а на края — кръгла павирана площадка с пейка и басейн със златни рибки. Вместо да продължи до

края на пътеката, Поаро пое по друга, която опасваше един горист склон. На едно място дърветата бяха изсечени и беше поставена пейка. Седнал тук, човек имаше великолепна гледка към околността; оттук се гледаше право към павираната площадка и басейна със златните рибки.

— Много е красива Англия — каза Поаро, блуждаейки с поглед над пейзажа. После се усмихна. — Красиви са английските девойки — додаде той малко по-тихо. — Шшт, приятелю мой, гледайте прекрасната картина под нас.

Едва сега забелязах Флора. Тя се движеше по пътеката, от която току-що се бяхме отделили, и си тананикаше куплет от някаква песничка. Походката ѝ беше по-скоро за танц, отколкото за разходка И въпреки черната ѝ рокля, в цялото ѝ държане имаше само жизнерадост. Изведнъж тя направи пирует, застанала на пръсти и траурната ѝ одежда — се развя. Същевременно отхвърли глава назад и се засмя неуприлюдено.

В този момент измежду дърветата изскочи един мъж. Беше Хектор Блънт. Девойката го изглежда уплашено. Изражението ѝ леко се измени.

— Как ме стреснахте... не ви забелязах.

Блънт не продума нищо, само стоеше и я гледаше мълчаливо в продължение на една-две минути.

— Харесва ми у вас — каза Флора с иронична нотка — вашето ободряващо сладкодумие.

Стори ми се, че при тези думи Блънт почервения под загара си. Когато заговори, гласът му звучеше изменен — долавяше се странно смирение.

— Никога не съм бил особено приказлив. Дори когато бях млад.

— Това трябва да е било много отдавна — произнесе Флора сериозно.

Долових в гласа ѝ притаен смях, но мисля, че Блънт не го забеляза.

— Да — отговори той просто, — отдавна беше.

— Как ли се чувства човек като Метусалем^[3]? — запита Флора.

Този път смехът беше по-доловим, но Блънт следеше някаква своя мисъл.

— Спомняте ли си оня чудак, който си продал душата на дявола? В замяна поискал да стане отново млад. Има такава опера.

— Фауст ли имате пред вид?

— Да, тоя нещастник. Странна история. Някои измежду нас биха постъпили по същия начин, ако можеха.

— Като ви слуша човек, ще му се стори, че костите ви вече пукат — извика Флора едновременно раздражена и развеселена.

Минута-две Блънт не продума нищо. После се загледа покрай Флора в близката околност и — забеляза, говорейки към един дънер, че е кажи-речи време да се връща в Африка.

— На нова експедиция ли ще заминавате... да стреляте разни неща.

— Предполагам. Обикновено така правя, знаете — сиреч стрелям разни неща.

— Вие ли простреляхте оная глава в хола?

Блънт кимна утвърдително. После подхвърли внезапно, при което почти се изчерви:

— Желаете ли да имате хубави кожи? В такъв случай мога да ви набавя.

— О, моля ви, направете ми тази услуга — провикна се Флора. — Действително ли ще сторите това? Нали няма да забравите?

— Няма да забравя — отговори Хектор Блънт. И добави във внезапен изблик на общителност:

— Време е да си вървя. Не съм свикнал на такъв живот. Нямам подходящи обноски. Грубоват съм, не ме бива в общество. Все не се сещам какво трябва да кажа. Да, време е да си вървя.

— Но не бива да си тръгвате веднага! — извика Флора. — Не... не, докато всички сме в тая каша. О, моля ви! Ако си отидете...

Тя се поизвърна.

— Нима искате да остана? — попита Блънт. Той говореше натъртено, но съвсем не принудено.

— Всички ние...

— Имах пред вид вас лично — каза Блънт прямо.

Флора полека се обърна отново към него и срещна погледа му.

— Аз искам да останете — рече тя, — ако... ако това има някакво значение за вас.

— То има огромно значение — каза Блънт.

За момент настъпи мълчание. Двамата седнаха на каменната скамейка до басейна със златните рибки. Като че ли никой не знаеше как точно да продължи разговора.

— Колко... колко приятна утрин — проговори Флора най-последно. — Знаете ли, не мога да не се чувствавам щастлива, въпреки... въпреки всичко. Това е ужасно, нали?

— Съвсем естествено — отговори Блънт. — До преди две години не сте виждали чичо си, нали? Естествено е да не тъжите много. Много по-хубаво е да не се преструвате.

— У вас има нещо страшно успокоително — каза Флора. — Вие представяте нещата така, че изглеждат прости.

— По принцип нещата са си прости — каза ловецът на едър дивеч.

— Не винаги.

Флора бе снишила глас и забелязах, че Блънт се обърна и я изгледа, което отвлече погледа му, вероятно замечтан за бреговете на Африка. Очевидно си бе направил някакъв извод от промяната в тона ѝ, защото, след като помисли минута-две, каза малко неочаквано:

— Знаете ли, според мене не бива да се тревожите. За оня младеж, искам да кажа. Инспекторът е глупак. Всички знаят... съвсем глупаво е да се мисли, че той би бил в състояние да извърши убийството. Външен човек е. Крадец. Това е единственото възможно тълкувание.

Флора се обърна и го погледна.

— Наистина ли мислите така?

— А вие не мислите ли? — изговори Блънт бързо.

— Аз... о, да, разбира се.

Отново мълчание, после Флора избухна:

— Аз... ще ви кажа защо се чувствавах толкова щастлива тази сутрин. Колкото и безсърдечна да ме мислите, по-добре да ви кажа. Причината е адвокатът... мистър Хемънд. Той ни съобщи завещанието. Чичо Роджър ми оставя двадесет хиляди лири стерлинги. Помислете си: двадесет хиляди хубавички лири стерлинги!

Блънт гледаше смаян.

— Нима това има толкова голямо значение за вас?

— Дали има голямо значение за мене ли? О, огромно. Свобода... живот... край на интригите, лишенията, лъжите...

— Лъжите ли? — прекъсна я рязко Блънт.

За миг Флора изглеждаше смутена.

— Вие знаете какво искам да кажа — проговори тя неуверено. — Да се преструваш, че си признателна за всички ония противни непотребни боклуци, които ти дават богатите ти роднини. Миналогодишните манта, поли, шапки.

— Не разбирам много от женски тоалети, но трябва да призная, че винаги сте били много добре облечена.

— А да знаете какво ми струва това! — каза Флора тихо. — Но да не говорим за неприятни неща. Аз съм толкова щастлива! Свободна. Свободна да правя каквото си искам. Свободна да не...

Тя изведнъж се спря.

— Какво да не? — попита Блънт бързо.

— Вече го забравих. Нищо особено.

Блънт държеше в ръката си бастун, който пъкна в басейна, ровейки нещо.

— Какво правите, майор Блънт?

— Там долу има нещо лъскаво. Чудех се какво може да бъде... прилича на златна брошка. Но размътих тинята и то изчезна.

— Може да е корона — подхвърли Флора. — Като оная, която Мелизанда^[4] видяла във водата.

— Да, вие, изглежда, познавате много опери.

— Понякога ме водят — каза Блънт тъжно. — Смешно удоволствие, по-голяма шумотевица дори от оная, която вдигат туземците със своите тъпани.

Флора се изсмя.

— Спомням си за Мелизанда — продължи Блънт, — оженила се за някакъв дъртак, който би могъл да ѝ бъде баща.

Той подхвърли в басейна с рибките парченце кремък. После, променил държането си, се обърна към Флора.

— Мис Акройнд, мога ли да ви помогна с нещо? Имам пред вид Пейтън. Зная колко страшно се безпокоите.

— Благодаря ви — каза Флора със студен глас. — В същност няма какво да се прави. Работата с Ралф ще се уреди. Аз наех най-чудесния детектив в света и той ще изясни всичко.

Известно време се чувствавах неловко от нашето положение. Не може да се каже, че подслушвахме, защото достатъчно беше двамата

събеседници в градината под нас да вдигнат глави, за да ни видят. Все пак отдавна щях да издам присъствието си, ако моят спътник не бе стиснал предупредително ръката ми. Той явно искаше да запазя мълчание. Сега обаче пристъпи бързо към действие. Изправи се внезапно и се изкашля.

— Моля за извинение — подвикна той. — Не мога да допусна мадмоазел да ме обсипва с такива комплименти, без да обърна внимание на моето присъствие. Казват, че слушателят не чувал нищо хубаво за себе си, ала този път не е така. За да не се червя, ще трябва да дойда при вас и да ви се извиня.

Той забърза надолу по пътеката, следван по петите от мене, и се приближи към останалите до басейна.

— Запознайте се с мосю Еркюл Поаро — каза Флора. — Предполагам, че сте чували за него.

Поаро се поклони.

— Познавам майор Блънт по славата му — произнесе той учтиво. — Много се радвам, че ви срещнах, мосю. Имам нужда от някои сведения, които вие можете да ми дадете.

Блънт го изгледа въпросително.

— Кога за последен път видяхте мосю Акройд жив?

— На вечеря.

— И нито го видяхте, нито го чухте след това?

— Не го видях. Само чух гласа му.

— Как стана това?

— Бях излязъл да се разходя по терасата...

— Извинете, по кое време беше?

— Около девет и половина. Разхождах се насам-натам под прозореца на гостната и пуших. Чух Акройд да говори в кабинета си...

— Май че не сте могли да чувате гласовете в кабинета от тази част на терасата — промърмори той.

Той не гледаше Блънт, ала аз го гледах и за мое огромно учудване видях, че майорът се изчерви.

— Стигнах само до ъгъла — обясни той неохотно.

— А, наистина ли? — каза Поаро.

По най-деликатен начин той даваше да се разбере, че очаква да чуе още нещо.

— Стори ми се, че видях... една жена, която изчезна в храстите. Просто ми се мярна нещо бяло, знаете. Трябва да съм се излъгал. Тъкмо бях застанал до ъгъла на терасата, когато чух гласа на Акройд, който говореше на секретаря си.

— Говореше на мистър Джофри Реймънд?

— Да... така предположих в момента. Изглежда, че съм сгрешил.

— Мистър Акройд не се ли обръщаше към него по име?

— О, не.

— Тогава, ако смея да попитам, защо мислехте...

Блънт се постара да обясни:

— Реших, че трябва да е Реймънд, понеже точно преди да изляза, бе казал, че искал да занесе някакви книжа на Акройд. Не ми е минавало и през ум, че може да бъде някой друг.

— Можете ли да си спомните думите, които чухте?

— Боя се, че не мога. Нещо съвсем обикновено и неважно. Долових само няколко думи. В момента мислех за нещо друго.

— Е, нищо — промърмори Поаро. — Отмествали ли сте някакво кресло обратно до стената, когато влязохме в кабинета след откриването на трупа?

— Кресло ли? Не, защо?

Поаро повдигна рамене, но не отговори. Той се обърна към Флора:

— Искам да ми кажете едно нещо, мадамозел. Когато разглеждахте с д-р Шепърд нещата в сребърната масичка, беше ли кинжалът на мястото си или не беше?

Брадичката на Флора отскочи нагоре.

— Инспекторът Реглън ме запита същото — каза тя с неприязън. — Казах му, ще кажа и на вас. Съвсем сигурна съм, че кинжалът не беше там. Инспекторът мисли, че си е бил на мястото и че по-късно вечерта Ралф го е измъкнал. И... и не ми вярва. Мисли, че говоря така, за да... предпазя Ралф.

— А не е ли така? — попитах аз сериозно.

Флора тупна с крак.

— И вие ли, д-р Шепърд! О, колко жалко!

Поаро тактично отклони разговора в друга насока:

— Правилно казахте преди малко, майор Блънт. Аз ви чух. В този басейн наистина има нещо, което блести. Да видим дали ще мога

да го стигна.

Той коленичи до басейна, оголи ръката си до лакътя и я потопи много бавно, за да не размъти дъното. Но въпреки всичките му предпазни мерки тинята се вдигна и завъртя и той бе принуден да издърпа обратно ръката си празна.

Загледа печално тинята по ръката си. Предложих му носната си кърпичка, която той прие с най-горещи благодарности, Блънт погледна часовника си.

— Почти време за обед — каза той. — По-добре да се връщаме в къщи.

— Ще обядвате ли с нас, мосю Поаро? — попита Флора. — Искам да се запознаете с майка ми. Тя е... много привързана към Ралф. Малкият човек се поклони.

— Ще ми бъде много приятно, мадамозел.

— А и вие ще останете, нали, д-р Шепърд?

Поколебах се.

— О, моля ви!

Искаше ми се да остана, затова приех поканата без по-нататъшни церемонии.

Запътихме се към къщата, предвождани от Флора и Блънт.

— Каква коса! — прошепна ми Поаро, като кимна към Флора. — Истинско злато! Ще бъдат красива двойка, Тя и мургавият, красив капитан Пейтън. Нали?

Погледнах го изпитателно, ала той се залови да чисти от ръкава на сакото си няколко микроскопични капчици вода, В някои отношения този човек ми приличаше на котарак. Със зелените си очи и предвзетото си държане.

— А нищо не излезе от всичко това — казах съчувствено. — Какво ли имаше в басейна?

— Искате ли да видите? — попита Поаро.

Изгледах го изумено. Той кимна с глава.

— Добри ми приятелю — каза той с мек упрек, — Еркюл Поаро не се излага на риска да разваля костюма си, ако не е сигурен, че ще постигне целта си. Би било смешно и глупаво. А аз никога не правя смешни неща.

— Но нали си извадихте ръката празна — възразих аз.

— Има моменти, когато е нужна дискретност. Вие казвате ли на пациентите си всичко — буквално всичко, докторе? Мисля, че не. А и на прекрасната си сестра не казвате всичко, нали? Преди да покажа празната си ръка, аз пуснах съдържанието ѝ в другата си ръка. Сега ще видите какво беше.

Той протегна лявата си ръка с разтворена длан. На нея лежеше златно колелце. Женски венчален пръстен. Взех го от ръката му.

— Погледнете, отвътре — настоя Поаро.

Погледнах. Отвътре беше написано със ситни букви:

От Р., 13 март

Погледнах Поаро, но той беше зает да разглежда физиономията си в едно джобно огледалце. С особено внимание удостояваше мустаците си, а на мене — нула внимание. Виждах, че нямаше намерение да става разговорчив.

---

[1] Хубав имот. — Б. пр. ↑

[2] Безполезно. — Б. пр. ↑

[3] Метусалем дядо на Ной, който според Библията живял 969 години. — Б. пр. ↑

[4] Героиня на операта „Полей и Мелизанда“ от Дебюси. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДЕСЕТА

КАМЕРИЕРКАТА

Заварихме мисис Акройд в хола. С нея беше един нисък и дребен сух човек с дръзко вдигната брада и пронизителни сиви очи, по цялата фигура на който сякаш се четеше „адвокат“.

— Мистър Хемънд ще остане да обядва с нас — обяви мисис Акройд. — Познавате ли майор Блънт, мистър Хемънд? И милия д-р Шепърд — също близък приятел на клетия Роджър. И... чакайте да видя...

Тя замълча, изучавайки Еркюл Поаро с известно недоумение.

— Това е мосю Поаро, мамо — представи го Флора. — Тази сутрин ти говорих за него.

— О, боже мой! — извика майка ѝ. — Извинете! Нервите ми не издържат. Тази сутрин съм развалина, истинска развалина. Да се случи толкова страшно нещо!... Не мога да избия от главата си мисълта, че е някаква злополучна случайност. Роджър така обичаше да си играе с чудновати антики. Сигурно ръката му се е изплъзнала или е станало нещо друго.

Тази теория бе посрещната с учтиво мълчание. Забелязах, че Поаро се приближи до адвоката и му заговори полугласно с поверителен вид. Двамата се отдръпнаха в нишата на прозореца. Приблжих се до тях... после се поколебах.

— Може би ви преча? — казах аз.

— Ни най-малко — извика Поаро добродушно. — Аз и вие, М. le docteur, разследваме тази работа заедно. Без вас бих бил загубен. Искам да получа от добрия мистър Хемънд някои сведения.

— Както подозирам, вие действувате от името на капитан Ралф Пейтън — каза адвокатът предпазливо.

Поаро поклати глава.

— Не. Действувам в интерес на правосъдието. Мис Акройд ме помоли да разследвам смъртта на нейния чичо.

Мистър Хемънд изглеждаше малко смутен.

— Не мога да повярвам сериозно, че капитан Пейтън може да има нещо общо с това престъпление — рече той, — колкото и косвени улики да има в негова вреда. Само фактът, че е имал парични затруднения...

— Нима е имал парични затруднения? — прекъсна го бързо Поаро.

Адвокатът повдигна рамене.

— За Ралф Пейтън това беше хроническо състояние — каза той сухо. — Парите изтичаха през пръстите му като вода. Винаги е просил от втория си баща.

— Правил ли е това напоследък? В течение на последната година например?

— Не мога да кажа. Мистър Акройд не ми е споменавал такова нещо.

— Разбирам. Мистър, предполагам, че сте запознати с условията в завещанието на мистър Акройд?

— Безспорно. Това е главната ми работа днес тук.

— Тогава, като знаете, че действувам от името на мис Акройд, ще имате ли нещо против да ми кажете условията на това завещание?

— Те са съвсем прости. Като оставим настрана юридическата фразеология и след като приспаднем някои наследствени права в посмъртни дарения...

— Като например?... — прекъсна го Поаро.

Мистър Хемънд изглеждаше малко учуден.

— Хиляда лири за домоуправителката му, мис Ръсел; петдесет лири на готвачката, Ема Купър; петстотин лири на секретаря му, мистър Джофри Реймънд. Освен това за разни болници...

Поаро вдигна ръка.

— А, благотворителните дарения не ме интересуват.

— Съвсем правилно. Приходът от акции на стойност десет хиляди лири стерлинги ще се праща пожизнено на мисис Сесил Акройд. Мис Флора наследява — безусловно двадесет хиляди лири. Остатъкът — включително имуществото му и акциите от предприятието „Акройд и син“ — на заварения му син Ралф Пейтън.

— Изглежда, че мистър Акройд е притежавал голямо състояние?

— Много голямо състояние. Капитан Пейтън ще бъде извънредно богат младеж.

Настъпи мълчание. Поаро и адвокатът се спогледаха.

— Мистър Хемънд — чу се откъм огнището плачевният глас на мисис Акройд.

Адвокатът веднага се притече, Поаро ме улови за ръката и ме дръпна в нишата на прозореца.

— Гледайте перуниките — забеляза той доста високо. — Великолепно, нали? Неподправено и приятно въздействие.

В същото време усетих как ме стисна за лакътя и добави полугласно:

— Действително ли желаете да ми помогнете? Да участвувате в следствието?

— Да, наистина — отговорих разпалено. — Това е най-горещото ми желание. Да знаете колко скучно и банално протича животът ми! Нищо не обикновено не ми се случва.

— Добре, тогава ще бъдем колеги. Предполагам, че след една-две минути майор Блънт ще дойде при нас. Добрата маминка никак не му е приятна. Искане ми се да науча някои неща, ала не желая да давам вид, че ме интересуват. Разбирате ли? Затова вашата роля ще бъде да задавате въпроси.

— Какви въпроси искате да задавам? — попитах боязливо.

— Искане да вмъкнете името на мисис Ферърс.

— Е, и?

— Говорете за нея непринудено. Запитайте го бил ли е тук, когато е умрял съпругът ѝ. Разбирате какво имам пред вид, нали? И докато отговаря, наблюдавайте лицето му, без да давате вид, че го следите. *C'est compris?*^[1]

Нямахме време да говорим повече, защото в този момент, както бе предрекъл Поаро, Блънт остави рязко другите, както имаше навик да постъпва, и се присъедини към нас.

Предложих да се разходим по терасата и той се съгласи. Поаро остана в стаята.

Спрях се да разгледам една късна роза.

— Как се променят нещата в течение на близо един ден — забелязах аз. — Спомням си, миналата сряда бях тук, разхождах се насам-натам по същата тази тераса. Акройд беше с мене... в прекрасно настроение. А сега — три дни по-късно — Акройд е мъртъв, клетият,

мисис Ферърс мъртва. Вие я познавахте, нали? Но разбира се, че я познавахте.

Блънт кимна утвърдително с глава.

— Виждали ли сте я оттогава?

— Ходихме ѝ на гости с Акройд. Мисля, че беше миналия вторник. Очарователна жена... само че имаше нещо особено у нея. Скрито надълбоко... не можеш да разбереш какво мисли.

Вгледах се в неподвижните му сиви очи. Нищо положително не можах да открия в тях. Продължих:

— Предполагам, че сте я виждали преди.

— Последния път, когато бях тук... току-що бе дошла с мъжа си да живее тук. — Той помълча за минута и после добави: — Странно, колко се беше променила оттогава.

— Как... се беше променила? — попитах аз.

— Изглеждаше с десет години по-стара.

— Бяхте ли тук, когато мъжът ѝ умря? — запитах, като се стараех въпросът ми да звучи колко то е възможно по-непреднамерено.

— Не. Доколкото мога да съдя от всичко, което съм чул, не е голяма загуба. Може да е неучтиво, но така си е.

Съгласих се.

Ашли Ферърс съвсем не беше идеален съпруг — казах предпазливо.

— Мерзавец според мене — рече Блънт.

— Не — възразих аз, — чисто и просто човек с повече пари, отколкото беше полезно за него.

— О, пари! Може да се каже, че всички беди на тоя свят се дължат на парите... или на липсата на пари.

— Каква беше специално вашата беда? — полюбопитствувах.

— Патил съм дотолкова, доколкото съм заслужил. Аз съм от късметлиите.

— Наистина.

— Фактически в момента съм много паралия. Преди година ми се падна наследство и като последния глупак се оставих да ме предумат да го вложа в едно рисковано начинание.

Изразих съчувствието си и му разправих за моята собствена неприятност от тоя род.

В този момент гонгът удари и всички влязохме на обед. Поаро ме дръпна малко настрана.

— Eh bien?^[2]

— Нищо лошо не може да се каже за него — отговорих. — Сигурен съм в това.

— Нищо... нередно ли няма?

— Точно преди година получил наследство — казах. — Но защо не? Защо да не получи? Готов съм да се закълна, че е напълно порядъчен и из вън всякакво съмнение.

— Безсъмнено, безсъмнено — успокои ме Поаро. — Не се вълнувайте.

Той говореше като на капризно дете.

Всички се проточихме тържествено към столовата. Струваше ми се невероятно, че бяха минали по-малко от двадесет и четири часа, откакто бях седял за последен път на тази маса.

След обедата мисис Акройд ме дръпна настрана и седна с мене на едно канапе.

— Неволно се чувствавам малко засегната — промърмори тя, като извади една носна кърпичка от ония, които явно не са предназначени за плач. — Засегната, искам да кажа, от недоверието, с което Роджър се е отнесъл към мене. Тия двадесет хиляди лири трябваше да бъдат оставени на **мене** — не на Флора. Трябва да се има доверие на майката, че ще се грижи за интересите на детето си. Недоверие... бих го нарекла.

— Вие забравяте, мисис Акройд — казах аз, — че Флора е племенница на Акройд, кръвна роднина. Друго щеше да бъде, ако вие му бяхте не снаха, а сестра.

— Мисля, че като вдовица на бедния Сесил трябваше да зачетат чувствата ми — заяви достопочтената леди, като лекичко докосна с кърпа клепачите си. — Но Роджър винаги си е бил много особен — да не кажа *стиснат* — по паричните въпроси. Това поставяше Флора и мене в много трудно положение. Не даваше на бедното дете дори издръжка. Плащаше й сметките наистина, но дори това вършеше твърде неохотно и питаше за какво й са всички тия за-врън-кул-ки... такъв човек беше... ала... ох, забравих какво щях да кажа! А, да, не разполагахме с нито един собствен грош, знаете. Това огорчаваше Флора, да, трябва да заявя, че я огорчаваше, и то много дълбоко. Макар

че, разбира се, беше много привързана към чичо си. Но всяко момиче би се почувствувало огорчено от подобно нещо. Да, трябва да ви кажа, че Роджър имаше много особени разбирания за парите. Скъпеше се да купи даже нови кърпи за лице, колкото и да му разправях, че старите са се изпокъсали. И при това — продължи мисис Акройд, като внезапно промени темата, нещо много характерно за нея, когато говореше — да остави всички тия пари — хиляда лири стерлинги, представете си, хиляда лири стерлинги! — на оная жена.

— Коя жена?

— Оная де, Ръсел. Винаги съм казвала, че нещо не ѝ е чиста работата. Но Роджър не даваше и дума да се продума за нея. Казваше, че била жена с много силен характер, че се възхищавал от нея и я уважавал. Все разправяше за нейната честност, независим дух и нравствени достойнства. Според мене има нещо тъмно около нея. Очевидно правеше всичко възможно, за да се ожени за Роджър. Скоро обаче сложих край на това, Тя винаги ме е мразила. Естествено. Аз прозирах в душата ѝ.

Започнах да си мисля дали няма някаква възможност да пресекна красноречието на мисис Акройд и да се измъкна.

Мистър Хемънд ми даде нужния повод, като се приближи да се сбогува. Възползувах се от тази възможност и също станах.

— А, за дознанието — казах аз. — Къде ще предпочетете да се състои? Тук или в „Трите глигана?“

Мисис Акройд ме изгледа с увиснала челюст.

— Дознанието ли? — попита тя, жива картина на изумлението. — Но нима е нужно да има дознание?

Мистър Хемънд се поизкашля сухо и промърмори: „Неизбежно. При обстоятелствата“ — на два кратки залпа.

— Ала д-р Шепърд сигурно може да нареди така работата, че...

— Способността ми да нареждам има граници — казах сухо.

— Ако смъртта му е била резултат на злополука...

— Той е бил убит, мисис Акройд — заявих неумолимо.

Тя нададе тих писък.

— Никаква хипотеза за злополука не би издържала нито за миг на критика.

Мисис Акройд ме гледаше отчаяно. Глупавият ѝ страх от неприятности — на това отдавах държането ѝ — ме дразнеше.

— Ако се състои дознание, аз... нали няма да има нужда да отговарям на въпроси и други неща?

— Не зная какво ще бъде нужно — отговорих аз. — Мисля, че мистър Реймънд ще ви избави от тази тежест, Той знае всички обстоятелства и може да даде формални показания за установяването на самоличността.

Адвокатът потвърди съгласието си с къс поклон.

— Мисля, че в същност няма нищо страшно, мисис Акройнд каза той. — Ще ви бъдат спестени всякакви неприятности. А, като става дума за пари: имате ли всичко, от което се нуждаете в момента? Искам да кажа — добави той, когато тя го погледна въпросително — налични пари. В брой, знаете. Ако нямате, мога да наредя да ви дадат сумата, от която се нуждаете.

— Няма да е зле — обади се Реймънд, който стоеше наблизко. — Вчера мистър Акройнд осребри един чек за сто лири стерлинги.

— Сто лири стерлинги?!

— Да. За заплати и други разходи, които трябваше да се платят днес. В момента сумата е още непокътната.

— Къде са тези пари? В бюрото му ли?

— Не, той държеше наличните си пари винаги в спалнята си. Поточно в една стара кутия за яки. Смешно хрумване, нали?

— Според мене — каза адвокатът, — преди да съм си отишъл, трябва да се уверим, че парите са там.

— Разбира се — съгласи се секретарят. — Ей сега ще ви заведе горе... Ох, забравих! Вратата е заключена.

Запитан, Паркър ни осведоми, че инспектор Реглън бил в стаята на домоуправителката, където й задавал някои допълнителни въпроси. Няколко минути по-късно инспекторът се присъедини към групата в хола, носейки със себе си ключа. Той отключи вратата, а ние минахме във вестибюла и се заизкачвахме по малката стълба. На горния край на стълбата вратата за спалнята на Акройнд стоеше отворена. Вътре в стаята беше тъмно, завесите бяха спуснати, а леглото — приготвено за спане, точно както бе оставено снощи. Инспекторът дръпна завесите, пропускайки слънчевата светлина, а Джофри Реймънд се приближи до горното чекмедже на едно писалище от червено дърво.

— Да държи парите си така: в незаклучено чекмедже! Помислете си само! — възкликна инспекторът.

Секретарят се поизчерви.

— Мистър Акройд имаше пълна вяра в почтеността на всички слуги — каза той разпалено.

— Аха, тъй значи — промърмори инспекторът бързо.

Реймънд отвори чекмеджето, измъкна от дъното му една кръгла кожена кутия за яки и като я отвори, извади дебела кесия.

— Ето парите — рече той, като издърпа една дебела пачка банкноти. — Уверен съм, че ще намерите стоте лири непобутнати, защото мистър Акройд ги сложи в кутията в мое присъствие снощи, когато се обличаше за вечеря, и, разбира се, никой не ги е пипал оттогава.

Мистър Хемънд взе пачката от ръцете му и преброи банкнотите. После вдигна рязко глава.

— Сто лири стерлинги, казахте. Но тука са само шестдесет.

Реймънд го изглежда уплашено.

— Невъзможно! — извика той, като подскочи напред, грабна банкнотите от ръката на Хемънд и ги преброи гласно.

Мистър Хемънд беше прав. Общата сума възлизаше на шестдесет лири.

— Но... не мога да проумея това — извика секретарят изумен.

Поаро зададе въпрос:

— Видяхте ли мистър Акройд да прибира тези пари снощи, когато се обличаше за вечеря? Сигурен ли сте, че вече не се е разплатил с част от тях?

— Сигурен съм. Даже каза: „*Не искам да вземам със себе си на вечерята сто лири. Много са обемисти.*“

— Тогава работата е много проста — забеляза Поаро. — Или снощи е похарчил четиридесет лири, или те са откраднати.

— С една дума до това именно се свежда работата — съгласи се инспекторът. Той се обърна към мисис Акройд: — Кой от прислугата може да е идвал тук снощи?

— Предполагам — домашната прислужница, за да приготви леглото.

— Що за човек е тя? Какво знаете за нея?

— Отскоро е тук — обясни мисис Акройд. — Но е добро, обикновено селско момиче.

— Според мене трябва да изясним тоя въпрос — каза инспекторът. — Ако мистър Акройд лично е похарчил тия пари, може би това има някаква връзка със загадката на престъплението. За другите слуги, доколкото ги познавате, също не може да се каже нищо лошо, нали?

— О, така мисля.

— Нищо ли не е липсвало досега?

— Не.

— Никой от тях ли не се кани да напуска?

— Камериерката напуска.

— Кога?

— Мисля, че вчера предупреди.

— Вас ли?

— О, не. Аз не се занимавам с прислугата. Мис Ръсел се грижи за домакинските въпроси.

Една-две минути инспекторът остана потънал в размисъл. После кимна с глава и забеляза: Струва ми се, че няма да е зле да разменя една-две думи с мис Ръсел, а и да се видя с онова момиче, Дейл.

Аз и Поаро го придружихме до стаята на домоуправителката. Мис Ръсел ни посрещна с обичайното си хладнокръвие.

Елси Дейл била във Фърнли от пет месеца. Мило момиче, чевръсто в работата си и много порядъчно. Добри референции. За нищо на света не би взело нещо, което не му принадлежи.

— А камериерката?

— Тя също е прекрасно момиче. Много тиха и възпитана. Отлична работничка.

— Тогава защо напуска? — запита инспекторът.

Мис Ръсел сви устни.

— Не по моя вина. Доколкото разбрах, вчера следобед мистър Акройд я смърлил. Трябвало по задължение да подреди кабинета, а разбъркала някакви книжа на бюрото му, предполагам. Много се бил разсърдил за това, а тя предупредила, че ще напусне. Поне това подразбрах от нея, но може би ще пожелаете да я видите лично?

Инспекторът се съгласи. Това момиче вече му бе направило впечатление, когато ни прислужваше на обед. Стройна девойка с кестеняви коси, завити стегнато на тила, съсредоточени и много сиви

очи. Тя се яви в отговор на повикването на домоуправителката и застана права като топола, вперила в нас сивите си очи.

— Вие ли сте Урсула Борн? — попита инспекторът.

— Да, сър.

— Узнах, че напускате. Вярно ли е?

— Да, сър.

— Защо?

— Разбърках някакви книжа върху бюрото на мистър Акройд. Той много се ядоса, а аз казах, че ще бъде по-добре да напусна. Рече ми да напусна колкото е възможно по-скоро.

— Влизали ли сте снощи в спалнята на мистър Акройд? Да подредите или за нещо друго?

— Не, сър. Това е работа на Елси. Аз никога не припарвам в тая част на къщата.

— Трябва да ти кажа, мое момиче, че от стаята на мистър Акройд липсва голяма парична сума.

Най-после я видях развълнувана. Вълна от червенина заля лицето и.

— Не зная нищо за никакви пари. Ако мислите, че съм ги взела аз и че за това мистър Акройд ме е уволнил, лъжете се.

— Не те обвинявам, че си ги взела, мое момиче — каза инспекторът, — Няма защо да избухваш така.

Девојката го изгледа студено.

— Можете да претърсите вещите ми, ако желаете — каза тя презрително. — Ала нищо няма да намерите.

Поаро внезапно се намеси.

— Вчера следобед мистър Акройд ви е уволнил — или по-точно вие сте се самоуволнили, нали? — попита той.

Девојката кимна утвърдително.

— Колко време трая диалогът?

— Диалогът?!

— Да, диалогът между вас и мистър Акройд в кабинета?

— Аз... не зная.

— Двадесет минути? Половин час?

— Нещо подобно.

— Не повече?

— Не повече от половин час, разбира се.

— Благодаря ви, мадмоазел.

Изгледах го с любопитство. Той подреждаше няколко предмета на масата, като ги изправяше с безпогрешните си пръсти. Очите му блестяха.

— Достатъчно — каза инспекторът.

Урсула Борн изчезна. Инспекторът се обърна към мис Ръсел:

— От колко време е тя тук? Имате ли препис от препоръчителното писмо, което ви е представила?

Без да отговори на първия въпрос, мис Ръсел пристъпи към едно писалище наблизно, отвори едно от чекмеджетата и извади връзка писма, съединени с кламер. Избра едно и го подаде на инспектора.

— Хм — промърмори той. — Всичко изглежда наред. Мисис Ричард Фолиот, Марби Грейндж, Марби. Коя е тази жена?

— Напълно порядъчни местни хора — каза мис Ръсел.

— Добре — рече инспекторът, като върна писмото, — а сега да видим другата, Елси Дейл.

Елси Дейл беше едро русокосо момиче с приятно, но глуповатичко лице. Тя отговаряше доста охотно на въпросите ни и се показва много опечалена и разтревожена от изчезването на парите.

— Мисля, че нищо лошо не може да се каже за нея — забеляза инспекторът, след като я бе освободил. — А какво мислите за Паркър?

Мис Ръсел стисна устни и нищо не отговори.

— Имам чувството, че има нещо нередно около този човек — продължи инспекторът замислено. — Бедата е, че не разбирам кога е сварил да свърши тая работа. Незабавно след вечерята е бил зает със служебните си задължения и има доста здраво алиби за цялата вечер. Зная, защото обърнах особено внимание на това. Е, много ви благодаря, мис Ръсел. За сега ще оставим нещата така, както са. Твърде вероятно е мистър Акройд сам да е похарчил тия пари.

Домоуправителката се сбогува студено с нас и ние излязохме. Напуснах къщата с Поаро.

— Мисля си — наруших аз мълчанието, — какви ли книжа може да е разбъркало това момиче, та да докара Акройд до такова състояние? Дали тук няма някакъв ключ към загадката?

— Секретарят заяви, че на писалището нямало никакви книжа от особено значение — каза Поаро тихо.

— Да, но... — млъкнах.

— Не ви ли се вижда странно, че Акройд е кипнал за такава дреболия?

— Да, странничко е.

— По дали е било дреболия?

— Разбира се — признах аз, — не знаем какво са представлявали тези книжа. Но Реймънд впрочем каза...

— За момент оставете мосю Реймънд настрана. Какво мислите за онова момиче?

— Кое момиче? Камериерката ли?

— Да, камериерката. Урсула Борн.

— Изглеждаше мило девойче — казах колебливо.

Поаро повтори думите ми, но докато аз бях наблегнал леко на предпоследната дума, той наблегна на първата:

— Изглеждаше мило девойче.

— да.

После, след едноминутно мълчание, извади нещо от джоба си и ми го подаде.

— Вижте, приятелю мой, искам да ви покажа нещо. Гледайте тук.

Листът, който той ми подаде, беше списъкът, съставен от инспектора и предаден от него на Поаро тази сутрин. Като проследих посоката на пръста му, видях срещу името на Урсула Борн едно кръстче, отбелязано с молив.

— Може на времето да не сте забелязали това, добри мой приятелю, ала е този списък има едно лице, чието алиби не се потвърждава с нищо. Урсула Борн.

— Да не би да мислите...

— Д-р Шепърд, аз се осмелявам да мисля всичко. Възможно е Урсула Бори да е убила мистър Акройд, но трябва да призная, че не виждам никаква подбуда за постъпката ѝ. А вие?

Той ме гледаше много проникателно — така проникателно, че се почувствувах неловко.

— А вие? — повтори той.

— И аз не виждам никаква подбуда — отговорих твърдо.

Погледът му се посмекчи. Той се намръщи и измърмори нещо на себе си.

— Изнудвачът е бил мъж, следователно тя не може да бъде изнудвачът; значи...

Изкашлях се.

— Що се отнася до това. — подех скептично.

Той се извърна рязко към мене.

— Какво? Какво искахте да кажете?

— Нищо. Нищо. Само че, строго погледнато, в писмото си мисис Ферърс споменаваше личност — не посочва изрично мъж. Но аз и Акройд сметнахме, че безсъмнено е било мъж.

Поаро като че ли не ме слушаше. Той пак си мърмореше:

— Но тогава в края на краищата възможно е да... да, разбира се, че е възможно... но тогава... Ох, трябва да подредя мислите си! Методичност, последователност — никога не съм имал такава нужда от тях, както сега. Всичко трябва да съвпадне... да дойде на съответното си място... иначе съм на погрешен път.

Той млъкна внезапно и отново се изви рязко към мене.

— Къде е Марби?

— От другата страна на Кранчестър.

— Какво е разстоянието дотам?

— А-а... може би четиринадесет мили.

— Ще ви бъде ли възможно да отидете дотам? Да речем, утре?

— Утре ли? Чакайте да видя, утре е неделя. Да, ще може. Какво искате да правя там?

— Да се срещнете с тази мисис Фолиот. Да узнаете по възможност всичко за Урсула Борн.

— Много добре. Само че... тази работа никак не ме привлича.

— Не е време сега да се опирате. Животът на един човек може да зависи от това.

— Горкият Ралф — въздъхнах аз. — Значи все пак вярвате, че той е невинен?

Поаро ме изгледа много сериозно.

— Искате ли да знаете истината?

— Разбира се.

— Тогава ще я чуете. Приятелю мой, всичко потвърждава предположението, че е виновен.

— Какво!?! — възкликнах аз.

Поаро кимна.

— Да, този глупав инспектор — защото наистина е глупав — има всички доказателства в негова вреда. Аз търся истината, а всеки път истината ме довежда до Ралф Пейтън. Подбуда, възможност, средства. Но няма да оставя камък непреобърнат. Аз обещах на мадмоазел Флора. А тя, малката, беше напълно уверена. Да, напълно уверена.

---

[1] Разбрано? Б. пр. ↑

[2] Е? — Б. пр. ↑

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ПОАРО ПРАВИ ВИЗИТА

Бях малко нервен, когато следобед на другия ден позвъних на вратата на Марби Грейндж. Просто не можех да проумея какво очакваше да открие Поаро. Той бе възложил тази работа на мене. Защо? Дали защото, както в случая с разпита на майор Блът, искаше да остане скрит? Това желание, понятно в първия случай, тук ми се струваше съвсем безсмислено.

Размишленията ми бяха прекъснати от появата на една много спретната камериерка.

Да, мисис Фолиот си е в къщи. Въведоха ме в една голяма приемна и докато чаках стопанката на къщата, оглеждах любопитно наоколо. Голяма гола стая, няколко красиви стари украшения от порцелан, няколко хубави гравюри, протрити покривки и завеси. Женска стая във всеки смисъл на думата.

Мисис Фолиот влезе в стаята и отвлече вниманието ми от една гравюра на Бартолоци^[1], която разглеждах внимателно. Тя беше висока жена с не подредена кестенява Коса Н Много очарователна усмивка.

— Д-р Шепърд — произнесе тя колебливо.

— Точно така се казвам — отговорих. — Трябва да се извиня, че ви посещавам по този начин, но ми бяха нужни някои сведения за една камериерка, която е служила по-рано у вас — Урсула Борн.

Когато изговорих името, усмивката изчезна от лицето ѝ и цялата сърдечност на държането ѝ се превърна в смразяваща студенина. Тя, изглежда, се чувствуваше неловко, като на тръни.

— Урсула Борн ли? — каза тя колебливо.

— Да — потвърдих. — Може би не си спомняте това име?

— О, не, разбира се. Аз... аз отлично си го спомням.

— Както подразбрах, тя ви е напуснала преди повече от година?

— Да. Да, напусна. Съвсем вярно.

— И бяхте доволна от нея, докато ви служеше? Колко време впрочем беше тя у вас?

— О, година или две... не мога да си спомня точно колко. Тя... тя е много способна. Положителна съм, че ще я намерите напълно удовлетворителна. Не знаех, че напуска Фърли. Ни най-малко не допусках.

— Можете ли да ми кажете нещо за нея? — попитах аз.

— Нещо за нея ли?

— Да, откъде е, какви са близките и — неща от този род?

Лицето на мисис Фолиот стана още по-смразяващо студено...

— Нищичко не зная.

— У кого е била, преди да дойде у вас?

— Съжалявам, но не помня.

Сега изпод нервността ѝ блесна искра от спотаен гняв. Тя вдигна глава с движение, което ми беше смътно познато.

— Наистина ли са необходими всички тия въпроси?

— Съвсем не — казах с вид на учуден човек и с нотка па извинение. — Не допусках, че ще имате нещо против да отговорите. Много се извинявам.

Гневът ѝ премина и тя отново се смути.

— О, нямам нищо против да отговоря. Уверявам ви, че нямам нищо против. Защо пък? Това... просто изглеждаше малко странно, знаете. Само това е причината. Малко странно.

Едно от предимствата да си лекар-практик е, че обикновено можеш да познаеш кога те лъжат. Ако не от нещо друго, то поне от държането на мисис Фолиот можеш да доловя, че никак не ѝ се искаше да отговаря на моите въпроси — съвсем никак. Тя се чувствуваше много смутена и объркана, а зад всичко това явно се криеше някаква тайна. Прецених, че е жена, която не търпи никаква измама, затова се чувствуваше страшно неловко, когато сама трябваше да си служи с такова средство. Дори дете би прозряло в душата ѝ.

Но ясно беше също, че нямаше намерение да ми каже нищо повече. Каквато и тайна да заобикаляше Урсула Борн, аз нямаше да я узная от устата на мисис Фолиот.

Претърпял несполука, аз още веднъж се извиних за безпокойството, взех шапката си и си тръгнах.

Наминах да прегледам няколко болни и се прибрах в къщи към шест часа. Каролина седеше пред развалините, които представляваха нашите чайни прибори. Лицето н имаше оня израз на скрита

екзалтация, който познавам много добре. У нея това беше сигурен белег, че се готви да изтръгне или да сподели някакви сведения. Чудех се кое ли от двете можеше да бъде.

— Прекарах следобеда много интересно — поде Каролина, когато се отпуснах в специалното си кресло и протегнах нозе към примамливите пламъци в огнището.

— Така ли? Да не би мис Ганет да е идвала на чай?

Мис Ганет е една от главните ни доставчици на новини.

— Не. Отгатни кой — каза Каролина с дълбоко самодоволство.

Няколко пъти се помъчих да отгатна, като полека пресявах всички агенти на разузнавателната служба на Каролина. Сестра ми посрещаше всяка моя догадка с тържествено поклащане на глава. Накрая благоволи драговошно да ми открие тайната си.

— Мосю Поаро! — произнесе тя. — Какво ще кажеш, а?

Много неща преминаха през главата ми, но се пазех да ги кажа на Каролина.

— Защо идва? — попитах.

— За да ме види, разбира се. Каза, че познавайки брат ми така добре, се надявал, че ще му бъде позволено да се запознае с очарователната му сестра — пардон, твоята очарователна сестра, — обърках се, ала се сещаш какво искам да кажа.

— За какво ти говори? — полюбопитствувах аз.

— Разказа ми много неща за себе си и за делата си. Знаеш ли принц Павел на Мавритания — оня, който съвсем наскоро се ожени за една танцьорка?

— Е, и?

— Тия дни прочетох в „Малки вести из висшето общество“ една много интересна бележа, в която се намекваше, че в действителност тя била руска велика княгиня — една от дъщерите на царя, която успяла да избяга от болшевиките. Та се оказва, че мосю Поаро е разгадал заплетената тайна на едно убийство, в което имало опасност да бъдат въвлечени и двамата. Принц Павел просто не знаел как да се отблагодари.

— Сигурно му е подарил смарагдова карфица за вратовръзка колкото гълбово яйце? — подхвърлих аз иронично.

— Не спомена такова нещо. Защо?

— Нищо. Мислех, че винаги така се постъпва. Поне така става в детективските романи. Апартаментите на свръхдетектива винаги са осеяни с рубини, бисери и смарагди от признателни клиенти с кралско потекло.

— Много интересно е да чуеш тия неща от самия източник — каза сестра ми самодоволно.

Да, интересно би било — за Каролина. Не можех да не се възхитя от съобразителността на мосю Еркюл Поаро, който безпогрешно бе избрал от всички случаи оня, който най-много би допаднал на една стара мома, живееща в малко селце.

— Каза ли ти дали танцъорката е била в действителност велика княгиня? — запитах аз.

— Служебната тайна не му позволяваше да говори всичко — отвърна Каролина важно.

Запитах се доколко ли Поаро би излязъл от границите на истината, говорейки на Каролина... навярно никак. Сигурно бе изразявал скритите си мисли с движения на веждите и раменете.

— И след всичко това — забелязах — предполагам, че си била готова да му целуваш ръка?

— Дръж се възпитано, Джеймс. Не мога да разбера отде вземаш тия неприлични изрази.

— Вероятно от единствената ми връзка с външния свят — моите пациенти. За нещастие аз не практикувам професията са сред принцове и интересни руски émigrés^[2].

Каролина побутна очилата си нагоре и ме погледна.

— Изглеждаш много кисел, Джеймс. Трябва да е от черния ти дроб. Май че тази вечер трябва да вземеш едно синьо хапче.

Да ме видите у дома ми, никога не бихте повярвали, че съм доктор по медицина. Каролина пише домашните рецепти както за себе си, така и за мене.

— Остави на мира черния ми дроб! — троснах се аз. — Кажете ми, говорихте ли изобщо за убийството?

— Ами че естествено, Джеймс. За какво друго местно събитие може да се говори? Можех да осветля мосю Поаро по някои точки. Той ми беше много признателен. Каза, че съм имала качества на детектив по рождение — и чудно психологическо прозрение в човешката природа.

Каролина беше също като котка, която ще се пукне от ядене на гъста сметана. Тя буквално мъркаше.

— Говори ми много за сивите клетки на мозъка и за техните функции. Казва, че неговите били първо качество.

— Така и ще каже ами — забелязах саркастично. — Скромността, изглежда, не му е в характера.

— Не се дръж така отвратително като американец, Джеймс. По негово мнение много важно било Ралф да бъде намерен колкото е възможно по-скоро и убеден да се яви в полицията и да даде обяснения за себе си. Казва, че изчезването му щяло да направи много неблагоприятно впечатление за дознанието.

— А ти какво отговори на това?

— Съгласих се с него — заяви Каролина важно. — И можах да му кажа какво разправят вече хората за тая работа.

— Каролина — казах аз рязко, — разправи ли на мосю Поаро какво си дочула в гората оня ден?

— Разправих — отговори Каролина самодоволно.

Станах и почнах да се разхождам из стаята.

— Надявам се, че съзнаваш какво вършиш — отсякох изведнъж. — Ти слагаш примката около врата на Ралф Пейтън така несъмнено, както седиш на този стол.

— Нищо подобно — каза Каролина съвсем невъзмутимо. — Изненадвам се, че ти не си му казал.

— Внимавах много да не направя това. Аз обичам това момче.

— Аз също го обичам. Затова казвам, че говориш глупости. Не вярвам Ралф да е извършил тая работа, затуй истината с нищо няма да му навреди и трябва да помогнем на мосю Поаро с всичко, каквото можем. Ами че помисли си: по всяка вероятност през нощта на убийството Ралф е бил на разходка със същото онова момиче и в такъв случай има непоклатимо алиби.

— Ако има непоклатимо алиби — възразих аз, — защо не се яви и не каже това?

— Може да навлече неприятности на момичето — изрече Каролина дълбокомъдрено. — Но ако мосю Поаро я намери и ѝ внуши, че е неин дълг да се яви доброволно и да свидетелствува в полза на Ралф, тя непременно ще стори това.

— Ти, изглежда, си си измислила някаква романтична приказка — казах аз. — Прекалила си с четене на нескопосани романи, Каролина. Винаги съм ти казвал това.

Отново се отпуснах на креслото си.

— Зададе ли ти Поаро някакви други въпроси? — полюбопитствувах аз.

— Само за пациентите, които си прегледал оная сутрин.

— Пациентите ли? — попитах смаяно.

— Да, пациентите ти, които са имали нужда от хирургическа помощ. Колко и кои са били.

— Да не искаш да кажеш, че си успяла да му дадеш сведения и в това отношение? — запитах аз.

Каролина е наистина изумително момиче.

— Че защо не? — попита сестра ми тържествено, — От този прозорец мога много добре да виждам пътеката към вратата на хирургическия кабинет. Пък и имам отлична памет, Джеймс. Ако искаш да знаеш, много по-добра от твоята.

— Не се и съмнявам — промърморих машинално.

Сестра ми продължаваше, отмятайки имената с пръстите си:

— Старата мисис Бенет и оня хлапак от фермата с болния пръст, Доли Грайс, дете трябваше да ѝ се извади игла от пръста, оня американец — келнер на пътническия параход. Чакай да пресметна... общо четирима. Аха, и старият Джордж Евънс с язвата. И на последно място.

Тя замълча многозначително.

— Е?

Каролина тържествено нанесе последния си, най-силен удар. Изсъска последното име по най-красноречив начин — възползувайки се от благополучното съчетание на няколко звука „с“, което щастиято ѝ бе поднесло:

— Мис Ръсел!

Тя се изправи гордо на креслото си и ме изгледа красноречиво, а когато Каролина те гледа красноречиво, не можеш да не го почувствуващ.

— Не разбирам накъде биеш — излъгах аз. — Защо пък мис Ръсел да не се допита до мене за болното си коляно?

— Болно коляно ли? — каза Каролина. — Бабини деветини! Коляното ѝ е болно колкото твоето и моето. Някаква друга цел е имала тя.

— Каква? — попитах аз.

Каролина бе принудена да признае, че и тя не знае.

— Но няма съмнение, че именно това искаше да разбере и той... тоест мосю Поаро. Има нещо тъмно около тая жена и той знае това.

— Точно същото ми каза мисис Акройд вчера. Че имало нещо тъмно у мис Ръсел.

— Аха, — възкликна Каролина мрачно. — Мисис Акройд, а? Ето още нещо.

— Какво нещо?

Каролина отказа да поясни думите си. Само поклати няколко пъти глава, сгъна плетивото си и се качи горе да си сложи яркочервената копринена блуза с висока талия и златното медальонче, нещо, което тя наричаше обличане за вечеря.

Останах на мястото си, взрян в огъня и замислен над думите на Каролина. Дали Поаро действително бе дошъл да събере сведения за мис Ръсел, или просто развентената фантазия на Каролина тълкуваше всичко според собствените ѝ разбирания?

В държането на мис Ръсел тази сутрин безспорно нямаше нищо, което да събуди подозрение. Поне...

Спомних си как настойчиво въртеше разговора все около въпроса за наркоманията — а оттука бе насочила темата към отрови и отравяния, Но в това нямаше нищо особено. Акройд не беше отровен. Все пак странно беше...

Чух гласа на Каролина, малко кисело, да ме вика от горния край на стълбите:

— Джеймс, ще закъснееш за вечеря.

Хвърлих малко въглища в огнището и покорно се качих горе.

Добре е във всеки случай да има мир в къщата.

---

[1] Фраическо Бартолоци (1727 — 1815) — известен италиански гравьор. — Б. пр. ↑

[2] Емигранти. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

ОКОЛО МАСАТА

В понеделник се състоя общо дознание.

Не възнамерявам да описвам подробно развоя му. Това би значило само да повтарям няколко пъти едни и същи неща. По нареждане на полицията не се разрешаваше да се разправя много-много какво е станало тук. Аз дадох показания за причината и вероятния момент на смъртта на Акройд. Следователят говори за отсъствието на Ралф Пейтън, но се въздържа от прибързани изводи.

Впоследствие двамата с Поаро разменихме няколко думи с инспектор Реглън. Инспекторът беше много загрижен.

— Лоша работа, мосю Поаро — каза той. — Старая се да съдя за нещата справедливо и безпристрастно. Нали съм тукашен, пък и много пъти съм виждал капитан Пейтън в Кранчестър. Никак не искам да излезе той виновният... но, както и да погледнеш — лошо. Ако е невинен, защо не се яви? Имаме улики против него, ала тези улики лесно могат да се оборят. Защо тогава не дойде да ги обори?

Зад думите на инспектора се криеха много повече неща, отколкото подозирах на времето. Описанието на Ралф бе изпратено телеграфически до всички пристанища и железопътни гари в Англия. Полицията навсякъде беше вдигната в тревога. Квартирата му в града беше под наблюдение; под наблюдение бяха и всички къщи, които според сведенията бе имал навика да посещава. При такъв „кордон“ изглеждаше невъзможно Ралф да не бъде открит. Той нямаше багаж и доколкото беше известно, нямаше и пари.

— Не мога да намеря човек, който да го е видял на гарата оная нощ — продължи инспекторът. — А е добре известен там, така че не може някой да не го е забелязал. Няма вести и от Ливърпул.

— Мислите ли, че е заминал за Ливърпул? — попита Поаро.

— Хм, по всяка вероятност. Това обаждане по телефона от гарата само три минути преди потеглянето на експреса за Ливърпул... тук трябва да има нещо.

— Освен ако не го е направил умишлено, за да ви отклони от правилните следи. Май че само така може да се обясни обаждането по телефона.

— Виж, това е идея — оживи се инспекторът. — Мислите ли наистина, че така може да се обясни обаждането по телефона?

— Приятелю мой — произнесе Поаро мрачно, — и аз не зная. Но ще ви кажа следното: мисля, че когато намерим обяснение на това обаждане по телефона, ще намерим обяснение и на убийството.

— Доколкото си спомням, и по-рано споменахте такова нещо — забелязах аз, като го гледах с любопитство.

Поаро кимна.

— Винаги се връщам на тази мисъл — каза той сериозно.

— Тя ми се вижда съвсем необоснована — заявих аз.

— Аз не съм на същото мнение — възрази инспекторът. — Но трябва да призная, че според мене тук мистър Поаро малко преувеличава. Ние разполагаме с много по-солидни данни. Отпечатъците от пръсти върху кинжала например.

Поаро изведнъж започна да се държи подчертано като чужденец, както ставаше често, когато нещо го развълнуваше.

— M. l'inspecteur^[1] — каза той, — пазете се от сляпата... сляпата — comment dire^[2] — уличката, която няма край.

Инспектор Реглън гледаше недоумяващо, но аз го изпреварих.

— Искате да кажете сляпа улица?

— Точно така — сляпата улица, която не води доникъде. Може така да стане и тия отпечатъци от пръсти да не доведат доникъде.

— Не разбирам защо мислите така — каза полицейският служител. — Предполагам, искате да намекнете, че са лъжливи? Чел съм, че стават такива неща, макар да не мога да твърдя, че ми се е случвало подобно нещо през моята служба. Но лъжливи или истински, те неминуемо ще доведат донякъде.

Поаро само повдигна рамене и разпери ръце. След това инспекторът ни показва увеличени снимки на отпечатъците на пръстите и се впусна в технически подробности на тема извивки и криволици.

— Е, хайде — каза той най-после, раздразнен от невниманието на Поаро, — ще признаете ли, че тези отпечатъци са оставени от човек, който е бил снощи в къщата?

— Bien entendu^[3] — съгласи се Поаро, като кимна с глава.

— Но имайте пред вид, че съм взел отпечатъци от всички обитатели на къщата — от старата дама до кухненската слугиня.

— Не мисля, че ще бъде приятно на мисис Акройнд да я наричат стара дама. Тя сигурно харчи маса пари за козметични средства.

— От всички до един — повтори упорито инспекторът.

— Включително и от мене — казах сухо.

— Много добре. Ала никой не съответствуват. Така остават две възможности: Ралф Пейтън или тайнственият непознат, за когото ни говори тук докторът. Когато се доберем до тия двамата...

— Може би ще е загубено много ценно време — вметна Поаро.

— Не ви разбирам напълно, мистър Поаро.

— Вие казвате, че сте взели отпечатъци от всички в къщата — промърмори Поаро. — Пълната истина ли ми казвате, M. inspecteur?

— Безспорно.

— Без да сте пропуснали никого?

— Без да съм пропуснал никого. От живите или от мъртвите?

За момент инспекторът изглеждаше объркан от тази забележка, която му се струваше светотатство. После реагира бавно:

— Искате да кажете?...

— От мъртвия, M. l'inspecteur.

Минута-две още инспекторът не можеше да проумее.

— Искам да кажа — проговори Поаро спокойно, — че отпечатъците от пръсти върху дръжката са на самия мистър Акройнд. Лесно може да се провери. Трупът му е още на разположение.

— Но защо? Какъв смисъл ще има това? Да не би да намекувате за самоубийство, мистър Поаро?

— О, не! Моята теория е, че убиецът е носел ръкавици или е увил нещо около ръката си. След като нанесъл удара, вдигнал ръката на жертвата и я сложил така, че да улови дръжката на кинжала.

— Но защо?

Поаро отново повдигна рамене.

— За да направи бъркотията още по-объркана.

— Добре де — каза инспекторът, — ще видим това. Но кога за пръв път ви хрумна тази мисъл?

— Когато бяхте тъй любезен да ми покажете кинжала и да ми обърнете внимание на отпечатъците от пръсти. Аз много малко разбирам от извивки и криволици — няма що, признавам откровено

невежеството си, ала ми направи впечатление, че положението на отпечатъците беше някак особено. Не бих държал така кинжал, ако исках да мушна. Естествено, с дясната ръка, вдигната зад рамото, би било трудно да се забие точно където трябва.

Инспекторът Реглън гледаше изумено нисичкия човек пред себе си. С вид на пълно безгрижие Поаро отърси някаква прашинка от ръкава на самото си.

— Хм — промърмори инспекторът, — интересна идея. Непременно ще я проверя, но не бива да се огорчавате, ако нищо не излезе.

Той се стараеше да придава на гласа си благ и покровителствен тон. Поаро се загледа подире му, когато излизаше. После се обърна към мене със светнали очи.

— Друг път — забеляза той — трябва да се отнасям по-внимателно към неговото amour propre^[4]. А сега, когато сме оставени на собствените си сили, какво мислите, добри ми приятелю, да устроим ли едно малко събрание на семейството?!

„Малкото събрание“, както го нарече Поаро, се състоя около половин час по-късно. Насядахме около масата в столовата на Фърнли. Поаро — на челното място, като председател на някакво злоещо съвещание. Слугите не присъствуваха, така че бяхме всичко шестима: мисис Акройд, Флора, майор Блънт, младият Реймънд, Поаро и моя милост.

Когато всички се бяха събрали, Поаро стана и се поклони.

— Messieurs, mesdames^[5], събрах ви тук с определена цел. — Той помълча. — Най-напред искам да отправя една специална молба към мадмоазел.

— Към мене?! — учуди се Флора.

— Мадмоазел, вие сте годеница на капитан Ралф Пейтън. Ако има човек, който да се ползува с неговото доверие, това сте вие. Моля ви от все сърце, ако знаете местонахождението му, да го склоните да се яви. Минутка — когато Флора вдигна глава да проговори, — не казвайте нищо, докато не сте размислили добре. Мадмоазел, с всеки изминат ден положението му става все по-опасно. Ако се беше явил веднага, колкото и да са неблагоприятни за него фактите, може би щеше да съумее да ги обясни. Но това мълчание, това бягство — какво може да означава то? Безсъмнено само едно: съзнание за виновност.

Мадмоазел, ако наистина вярвате в невинността му, убедете го да се яви, преди да е станало много късно.

Лицето на Флора беше силно преbledняло.

— Много късно! — повтори тя съвсем тихо.

Поаро се наведе напред и се вгледа в нея.

— Слушайте, мадмоазел — заговори той много ласкаво, — папа Поаро ви моли това. Старият папа Поаро, който знае много неща и има голям опит. Няма да се опитвам да ви вкарам в клопка, мадмоазел. Ще ми се доверите ли... и ще ми кажете ли къде се крие Ралф Пейтън?

Девојката се изправи и застана с лице срещу него.

— Мосю Поаро — заговори тя с ясен глас, — кълна ви се, кълна се тържествено, че нямам представа къде се намира Ралф и нито съм го виж дала, нито имам някаква вест от него нито в деня на... на убийството, нито след това.

Тя отново седна на мястото си. Минута-две Поаро я гледаше мълчаливо, после тупна с ръка върху масата.

— Bien^[6]! Достатъчно — каза той. Лицето му стана строго. — А сега апелирам към останалите, които са насядали около тази маса — мисис Акройд, майор Блънт, д-р Шепърд, мистър Реймънд. Всички вие сте приятели и близки на изчезналия. Ако знаете къде се крие Ралф Пейтън, кажете.

Възцари се продължително мълчание. Поаро изгледа всички един по един.

— Умолявам ви — каза той тихо, — говорете. Но продължаваше да цари мълчание, прекъснато най-после от мисис Акройд.

— Трябва да кажа — забеляза тя с жаловит глас, — че отсъствието на Ралф е много странно... много странно наистина. Да не се яви в такъв момент! Знаете ли, като че ли зад това има нещо. Трябва да призная, мила Флора, много хубаво стана, че годежът ви не е официално обявен.

— Майко! — извика Флора сърдито.

— Провидение — обяви мисис Акройд. — Дълбоко вярвам в провидението — божествена сила, която чертае съдбините ни, както е казано в един хубав стих на Шекспир.

— Да не би да мислите, че всевишният ни е крив, когато имаме дебели глезени, мисис Акройд? — обади се Джофри Реймънд и непристойният му смях отекна из помещението.

Целта му беше да разведри напрегнатата атмосфера, обаче мисис Акройд му хвърли укорителен поглед и извади носната си кърпичка.

— Флора си спести страшни неприятности и злепоставяне. Нито за миг не съм си и помисляла, че Ралф може да има нещо общо със смъртта на клетия Роджър. Аз не съм на такова мнение. Какво да правя, като имам доверчиво сърце... винаги съм си била такава, още от дете. Не съм способна да помисля нещо лошо за когото и да било. Но, разбира се, не бива да се забравя, че като малко момче Ралф е преживял няколко въздушни нападения. Казват, че понякога оставали трайни последици. Никой не може да носи ни най-малка отговорност за делата си. Без да ще, губи самообладание, знаете.

— Майко — извика Флора, — нима мислиш, че Ралф го с направил?

— Не говорете така, мисис Акройд — каза Блънт.

— И аз не зная какво да мисля — простена мисис Акройд през сълзи. — Всичко е така объркано. Чудя се какво ще стане с имението, ако Ралф излезе виновен.

Реймънд яростно отдръпна стола си от масата. Майор Блънт остана напълно спокоен, загледан замислено в мисис Акройд.

— Като гръм от ясно небе, знаете — продължаваше упорито тя, — и смее да кажа, Роджър го оставяше почти без пари... без лоши намерения, разбира се. Виждам, че всички сте против мене, но според мене много странно е, че Ралф не се явява, и трябва да кажа, добре че годежът на Флора не бе обявен официално.

— Но утре ще бъде обявен — заяви Флора отчетливо.

— Флора! — извика майката ужасена.

Флора се беше обърнала към секретаря.

— Моля ви, мистър Реймънд, бъдете така добър да изпратите съобщението на „Морнинг пост“ и „Таймс“.

— Ако смятате, че е благоразумно, мис Акройд — каза той сериозно.

Тя се обърна импулсивно към Блънт.

— Поне вие ме разберете — рече тя. — Какво друго мога да сторя? При сегашното състояние на нещата трябва да остана вярна на Ралф. Не мислите ли, че трябва да постъпя така?

Тя го гледаше много изпитателно и той след продължителна пауза кимна рязко.

Мисис Акройд запротестира с писклив глас. Флора остана невъзмутима. Тогава заговори Реймънд:

— Разбирам подбудите ви, мис Акройд. Но не мислите ли, че малко избързвате? Не е зле да почакате ден-два.

— Още утре! — произнесе Флора отчетливо. — Няма смисъл, майко, да продължава така. Каквито и други недостатъци да имам, но не мога да изменям на приятелите си.

— Мосю Поаро — замоли мисис Акройд със сълзи на очи. — Защо не кажете нещо?

— Няма какво да се каже — намеси се Блънт. — Тя правилно постъпва. Каквото и да стане, аз ще я подкрепям докрай.

Флора му протегна ръката си.

— Благодаря ви, майор Блънт — каза тя.

— Мадмоазел — обади се Поаро, — ще позволите ли на един стар човек да ви поздрави за вашата смелост и вярност? И нали няма да ме разберете криво, ако ви помоля — ако ви помоля най-тържествено — да отложите най-малко с още два дни отпечатването на съобщението, за което споменавате?

Флора се колебаеше.

— Моля ви не само във ваш интерес, мадмоазел, но и в интерес на Ралф Пейтън. Виждам, че се мръщите. Не можете да проумеете думите ми. Но аз ви уверявам, че е така. *Pas de blagués.*^[7] Вие поверихте случая на мен — затова сега не бива да ми пречите.

Флора помълча няколко минути, преди да отговори.

— Макар и да не ми е по волята — продума тя най-после, — ала ще постъпя, както казвате.

Тя отново зае мястото си до масата.

— А сега, *messieurs et mesdames* — заговори Поаро бързо, — ще ви кажа по-нататък, каквото имах да ви казвам. Разберете, че аз съм твърдо решен да се добера до истината. Истината, колкото и да е неприятна сама по себе си, е винаги интересна и красива за оня, който я търси. Аз съм човек в напреднала възраст, силите ми може да не са вече такива, каквито бяха преди. — Тук той явно очакваше възражение. — По всяка вероятност това е последното дело, което разследвам. Но Еркюл Поаро никога не завършва с провал. *Messieurs, mesdames*, заявявам ви; аз съм твърдо решен да узная. И ще узная — въпреки всички вас.

Той произнесе последните си думи предизвикателно, сякаш ги хвърли в лицата ни. Стори ми се, че всички се понамръщиха, с изключение на Джофри Реймънд, който, както обикновено, остана невъзмутим и в добро настроение.

— Какво искате да кажете с това „въпреки всички вас“? — попита той с леко повдигнати вежди.

— Е... точно каквото казах, мосю. Всеки от вас в тази стая крие нещо от мене. — Той вдигна ръка, когато се понесе глух протестен ропот. — Да, да, аз знам какво говоря. Може да е нещо неважно... дребно... което да няма никаква връзка със случая, но така е. Всеки от вас има да крие по нещо. Е, кажете, прав ли съм?

Погледът му, предизвикателен и обвиняващ, обиколи масата. И всеки свеждаше очи пред неговите. Да, и аз.

— Вие ми отговорихте — каза Поаро със странен смях и стана от мястото си. — Призовавам всички ви. Кажете ми истината — цялата истина. — Мълчание. — Никой ли няма да проговори?

Той пак се изсмя късо.

— *C'est dommage*^[8] — рече той и излезе.

---

[1] Г-н инспектор. — Б. пр. ↑

[2] Как се казваше? — Б. пр. ↑

[3] Разбира се. — Б. пр. ↑

[4] Самолюбие. — Б. пр. ↑

[5] Господа, госпожи. — Б. пр. ↑

[6] Добре. — Б. пр. ↑

[7] Няма шега. — Б. пр. ↑

[8] Жалко. — Б пр. ↑

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

ГЪШЕТО ПЕРО

Същата вечер по покана на Поаро отидох у него на вечеря. Каролина ме гледаше с видимо недоволство, когато излизах. Струва ми се, много ѝ се искаше да ме придружи.

Поаро ме посрещна гостоприемно. На една масичка беше поставил бутилка ирландско уиски (от което се отвращавам) със сифон и една чаша. Сам той беше зает с варенето на горещо какао. По-късно установих, че то беше негово любимо питие.

Осведоми се учтиво за сестра ми, която, заяви той, била много интересна жена.

— Боя се, че ще я направите много самомнителна — казах сухо.
— Какво мислите за неделя следобед?

Той се изсмя и смигна.

— Винаги съм предпочитал да се ползвам от услугите на специалисти — забеляза той неопределено, но отказа да поясни думите си.

— Така или иначе вие знаете всички местни клюки — забелязах аз. — Верни и неверни.

— И заедно с това маса ценни сведения — додаде той тихо.

— Като например... Той поклати глава.

— Защо не ми казахте истината? — парира той въпроса ми. — На такова място всичко, което Ралф Пейтън върши, би трябвало да се знае. Ако не бе се случило сестра ви да минава през гората тоя ден, някой друг положително е щял да мине.

— И аз така мисля — съгласих се намръщено. — Но защо се интересувате за моите пациенти?

Той пак смигна.

— Само за един от тях, докторе. Един единствен от тях.

— Последния? — подметнах нерешително.

— Аз намирам мис Ръсел за много интересен обект — каза той уклончиво.

— Съгласен ли сте със сестра ми и с мисис Акройд, че има нещо тъмно около нея? — попитах аз.

— А? Какво казвате — тъмно ли?

Помъчих се да обясня мисълта си колкото е възможно по-ясно.

— Значи така казват те, а?

— Нима вчера следобед сестра ми не ви е намекнала нещо подобно?

— C'est possible.^[1]

— И то без каквото и да било основание — заявих аз.

— Les femmes^[2] — обобща Поаро. — Чудни същества са те! Измислят каквото им дойде на ум и по чудо излизат прави. А в същност няма нищо чудно. Жените забелязват несъзнателно хиляди дребни подробности, без да подозират това. Подсъзнанието им подрежда всички тия нещица и те наричат резултата интуиция. Аз лично съм много вещ в психологията. Познавам тия работи.

Той изпъчи важно гърди, което го правеше тъй смешен, че едва се сдържах да не прихна. После сръбна малка глътка какао и избърса внимателно мустаците си.

— Искам да ми кажете — избухнах аз — какво действително мислите за всичко това?

Той сложи чашата си на масата.

— Искате ли?

— Искам.

— Вие видяхте същите неща, които видях и аз. Защо тогава да не мислим еднакво?

— Боя се, че ми се смеете — промърморих неловко. — Разбира се, аз не съм вещ в работи от тоя род.

Поаро ми се усмихна снизходително.

— Вие сте като малкото дете, което иска да знае как работи машината. Искате ви се да погледнете на тази афера не така, както я вижда семейният лекар, а с очите на детектива, който не познава никого и за никого пет пари не дава — за него всички са чужди и всички еднакво могат да попаднат под подозрение.

— Много сполучливо го изразявате — казах аз.

— Както виждате, аз ви изнасям малка лекция. Най-напред трябва да си изясним как са се развили събитията през оная вечер —

като нито за миг не изпускаме пред вид, че лицето, което говори, може да лъже.

Повдигнах вежди.

— Малко съмнителна тактика.

— Но необходима — уверявам ви, необходима. — И тъй, първо д-р Шепърд излиза от къщата в девет без десет. Отде, мислите, зная това?

— Понеже ви казах.

— Но може да не сте казали истината или часовникът, по който сте се движили, да не е бил в ред. Ала Паркър също казва, че сте излезли в девет без десет. Затова приемаме това твърдение и минаваме по-нататък. В девет часа точно пред външната врата на Фърнли Парк се сблъскват с един човек — и тук именно стигаме до приказката за тайнствения непознат, нека се изразим така. Отде зная, че е тъй?

— Аз ви казах — подех отново, но Поаро ме прекъсна със сърдит жест.

— А, забелязвам, че тази вечер се държите малко глупаво, приятелю мой. Вие знаете, че е било така, ала отде мога да зная аз? Eh bien, мога да ви кажа, че тайнственият непознат не е бил халюцинация за вас, понеже слугинята на мис Ганет го е срещнала няколко минути преди вас, а той и нея питал за пътя до Фърнли Парк. Следователно приемаме неговото присъствие и можем да бъдем почти сигурни в две неща за него: че е бил чужд по тия места и че каквато и да е била целта на отиването му във Фърнли, в това не е имало никаква особена тайна, защото два пъти попитал за пътя натам.

— Да — казах, — разбирам.

— Затова си поставих задача да науча нещо повече за този човек. Както узнах, той се е почерпил в „Грите глигана“, а сервитьорката там казва, че говорел с американски акцент и споменал, че току-що е дошъл от Щатите. Не ви ли направи впечатление, че има американски акцент?

— Да, мисля, че имаше — отговорих след една-две минути, през които се върнах мислено назад, — но едва забележим.

— Précisément.^[3] Имаме и това, което ако си спомняте, намерих в беседката.

Той ми протегна перцето. Погледнах го любопитно. Тогава в главата ми изплува споменът за нещо, което бях чел.

Поаро, който наблюдаваше лицето ми, кимна.

— Да, хероин, „сняг“, както му казват. Наркоманите го носят така и го вдъхват през носа.

— Диаморфин хидрохлорид — промърморих машинално.

— Този начин за поемане на този препарат е много разпространен отвъд океана. Ако е нужно, ето още едно доказателство, че човекът е дошъл от Канада или Щатите.

— Какво най-напред насочи вниманието ви към тази беседка? — любопитствувах аз.

— Моят приятел инспекторът смяташе безсъмнено, че човекът, който е използвал тази пътека, е искал така по-скоро да стигне до къщата, но щом видях беседката, разбрах, че същата пътека би поел всеки, който би искал да използва беседката за място на среща. Така че по всяка вероятност непознатият изглежда, не е минал нито през предната, нито през задната врата. Дали тогава някой от къщата не е излязъл да се срещне с него? Ако е било така, какво по-удобно място от тази малка беседка? Аз я претърсих с надежда, че може да намеря вътре някаква следа. Намерих две: парченцето батиста и перото.

— А парченцето батиста? — любопитствувах аз. — Какво ще кажете за него?

Поаро вдигна вежди.

— Не си служите със сивите клетчици — забеляза той сухо. — Парченцето колосана батиста просто бие на очи.

— Не бие много на моите очи. — Промених темата. — Така или иначе — рекох — този човек е отишъл в беседката да се срещне с някого. Но кой е бил този „някой“?

— Точно там е въпросът — каза Поаро. — Спомняте ли си, че мисис Акройд и дъщеря ѝ са дошли от Канада, за да живеят тук?

— Това ли имахте пред вид днес, когато ги обвинихте, че крият истината?

— Може би. Сега нещо друго. Какво мислите за историята на камериерката?

— Каква история?

— Историята за уволнението ѝ. Нима за половин час може да се уволни една прислужница? Може ли да се повярва на обяснението за ония важни документи? И не забравяйте: макар да твърди, че била в

спалнята си от девет и половина до десет часа, няма човек, който да потвърди думите, й.

— Вие ме озадачавате.

— За мене работата се изяснява. Но кажете ми сега какво мислите и какво предполагате.

Извадих от джоба си едно листче.

— Тъкмо надрасках някои мисли — казах някак оправдателно.

— О, чудесно — вие имате метод. Я да ги чуем.

Зачетох с малко смутен глас.

— Най-напред трябва да се погледне на работата логически...

— Точно така казваше горкият ми Хейстингс — прекъсна ме Поаро, — но уви, никога не се водеше от това правило!

— **Първо.** Чули са мистър Акройд да говори с някого в девет и половина.

Второ. По някое време вечерта Ралф Пейтън трябва да е минал през прозореца, както се доказва от отпечатъците на неговите, обувки.

Трето. Мистър Акройд е бил нервен тази вечер и би пуснал при себе си само човек, когото е познавал.

Четвърто. Лицето, което се е намирало при мистър Акройд в девет и половина, е искало пари. Знаем, че Ралф Пейтън бил закъсал с парите.

Тези четири точки идват да потвърдят, че лицето, което е било при мистър Акройд в девет и половина, е Ралф Пейтън. Но знаем, че мистър Акройд е бил жив в десет без четвърт, следователно не го е убил Ралф. Ралф оставил прозореца отворен. Впоследствие убиецът влязъл през него.

— А кой е бил убиецът? — попита Поаро.

— Непознатият американец. Той може да е бил в съучастие с Паркър и навярно в лицето на Паркър виждаме изнудвача на мисис Ферърс. В такъв случай Паркър може да е чул достатъчно неща, за да разбере, че играта е загубена, казал това на съучастника си и последният извършил престъплението с кинжала, който Паркър му дал.

— Правдоподобна теория — призна Поаро. — Няма съмнение, вие имате известни мозъчни клетки. Но все пак много неща остават необяснени.

— Като например?

— Обаждането по телефона, отместеното кресло...

— Наистина ли мислите, че последното е важно? — прекъснах го аз.

— Може би не е — призна моят приятел. — Може креслото да е отместено случайно, а Реймънд или Блънт може несъзнателно, от вълнение, да са го върнали на мястото му. Но остава неизяснена липсата на четиридесет лири стерлинги.

— Акройд ги е дал на Ралф — подхвърлих аз. — Може да е премислил първоначалния си отказ.

— Все пак едно нещо остава неизяснено.

— Какво?

— Защо Блънт говореше толкова уверено, че Реймънд бил при мистър Акройд в девет и половина?

— Той обясни това — казах аз.

— Така ли мислите? Няма повече да настоявам. Кажете ми обаче какви са причините за изчезването на Ралф Пейтън?

— Това е малко по-трудно — произнесох полека. — Трябва да се изкажа като медик. Сигурно нервите на Ралф не са издържали! Ако изведнъж е разбрал, че чичо му е бил убит само няколко минути след като се е разделил с него — може би след един доста бурен разговор, — е, възможно е да се е изплашил и да е побързал веднага да изчезне. Известно е, че някои хора се държат именно така — като виновни, — когато са напълно невинни.

— Да, вярно е — рече Поаро. — Ала не бива да изпускаме от очи едно нещо.

— Зная какво ще кажете — забелязах аз: — подбудата. Ралф Пейтън наследява със смъртта на чичо си голямо състояние.

— Това е само една подбуда — съгласи се Поаро.

— Само една ли?!

— Mais oui.^[4] Разберете: три различни подбуди ни гледат право в лицето. Безсъмнено някой е откраднал синия плик със съдържанието му. Това е едната подбуда. Изнудване! Ралф Пейтън може да е бил изнудвачът на мисис Ферърс. Спомнете си, доколкото е известно на Хемънд, Ралф Пейтън напоследък не е молил чичо си за помощ. Значи, изглежда, че си е набавял пари от другаде. Освен това имаме обстоятелството, че той бил — как го казахте — закъсал с парите? — и

се е опасявал, че това може да стигне до ушите на чичо му. И на последно място имаме подбудата, за която току-що споменахте.

— Дяволска работа! — казах малко смутен, — Като че ли наистина лошо му се пише.

— Така ли? — учуди се Поаро. — В това отношение двамата с вас сме на различно мнение. Три подбуди... май че са твърде много. Аз съм склонен да мисля, че въпреки всичко Ралф Пейтън е невинен.

---

[1] Възможно е. — Б. пр. ↑

[2] Жени. — Б. пр. ↑

[3] Точно така. Б. пр. ↑

[4] Но да. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

МИСИС АКРОЙД

След вечерния разговор, който току-що описах, аферата, струва ми се, навлизаше в нова фаза. Целият случай може да се раздели на две части, всяка явно различна от другата. Първата част започва от смъртта на Акройд в петък вечерта и свършва вечерта на следващия понеделник. Тя се свежда до простата хронология на случилото се, така както бе изложена пред Еркюл Поаро. През цялото време аз бях рамо до рамо с Поаро. Виждах всичко, което виждаше и той. Правех всичко възможно да разчитам мислите му. Сега зная, че в последното не съм успял. Макар че Поаро ми бе показал всички свои открития — като например златния венчален пръстен, — той криеше важните и при това логични изводи, които си бе съставил. Както разбрах по-късно, тази потайност му беше присъща. Ще ти подхвърли всякакви намеци и внушения, ала никога няма да излезе извън това.

Както казах, до понеделник вечерта повествованието ми би могло да се нарече повествование за самия Поаро. Аз играех ролята на Уотсън спрямо Шерлок, представляван от него. Но след понеделник пътищата ни се разделиха. Поаро действуваше самостоятелно. Можех само да чувам за усилията му, защото в Кингс Абът човек трябва да узнава всичко от слухове, а той не ми се доверяваше предварително. Пък и аз си имах свои грижи.

Като поглеждам назад, най-силно впечатление ми прави разпокъсаността на този период. Всеки имаше пръст в разясняването на тайната. Тя беше по-скоро като игра на сглобяеми картинки, към която всеки прибавяше късче от това, което знаеше или беше открил. Но дотук свършваше задачата им. На Поаро единствено принадлежи славата, задето бе поставил тези късчета на съответното им място.

На времето някои от случките изглеждаха без връзка и смисъл. Например въпросът за черните високи обувки. Но за това по-късно... Ако трябва да подреда събитията в строго хронологичен ред, трябва да започна с поканата на мисис Акройд.

Тя прати да ме повикат рано сутринта във вторник и тъй като поканата изглеждаше спешна, побързах да се явя, очаквайки да я заваря in extremis^[1].

Уважаемата леди беше на легло. Дотолкова се съобразяваше с етикецията на положението. Тя ми подаде костеливата си ръка и посочи един стол, дръпнат до леглото ѝ.

— Е, мисис Акройд — заговорих аз, — какво ви има?

Говорех с онова престорено добродушие, което, изглежда, хората очакват от лекарите практики.

— Безсилна съм — каза мисис Акройд със слаб глас. — Съвсем никакви сили не са ми останали. Покрусена съм от смъртта на клетия Роджър. Казват, че тия неща не се усещали веднага, знаете. Реакцията настъпвала впоследствие.

Жалко, че поради професията си понякога лекарят не може да каже това, което мисли в действителност.

Бих дал всичко на света да можем да отговорим: „*Празни работи!*“

Вместо това обаче ѝ предложих укрепително средство. Мисис Акройд прие укрепителното. Изглеждаше, че с това бе приключен един ход в играта. Нито за миг не ми бе минавало през ума, че са ме повикали заради покрусата от смъртта на Акройд. Ала мисис Акройд е абсолютно неспособна да следва праволинейно мисълта си на каквато и да било тема. Тя винаги пристъпва към въпроса по криволичещи пътеки. Бях просто в недоумение защо ме бе повикала.

— А и оная сцена... вчера — продължи моята пациентка.

— Каква сцена?

— Но как е възможно, докторе? Нима сте забравили? Тоя ужасен мъничък французин... или белгиец... или дявол знае какъв беше. Мъчи се по тоя начин да сплаши всички ни! Това съвсем ме разстрои. И то като се прибави към смъртта на Роджър...

— Много съжалявам, мисис Акройд — казах аз.

— Не зная какво целеше... както ни се беше разкреццал такъв. Мисля, че съзнавам много добре дълга си, така че не може и да ми мине през ума каквото и да било. Помогнах на полицията с всичко, което е във възможностите ми.

Мисис Акройд замълча, а аз потвърдих: „Точно така.“ Започнах да се сещам каква беше работата.

— Никой не може да каже, че не съм изпълнила дълга си — продължи мисис Акройд. — Вярвам, че инспектор Реглън е напълно доволен. И защо това жалко чуждестранно парвеню трябва да вдига такава патардия? Много смешно същество ми се вижда той — също като комичен французин в някакво ревю. Не мога да проумея защо Флора настояваше той да се залови със случая. Тя дума не ми е обелвала за това. Просто реши и го направи по свой почин. Много е самостоятелна Флора. Аз съм светска жена и нейна майка. Трябваше първо да дойде да се посъветва с мене.

Изслушах мълчаливо всичко това.

— А той каква мисли? Именно това искам да зная. Действително ли си въобразява, че крия нещо? Той... той... вчера направо ме обвини.

Повдигнах рамене.

— Повярвайте, мисис Акройд, това няма абсолютно никакво значение — рекох аз. — Тъй като не криете нищо, всякакви изказвания, направени от него, губят валидността си за нас.

Както обикновено, мисис Акройд изведнъж удари в друга посока.

— Толкова досадни са, слугите! — възкликна тя. — Сплетничат и бърбят помежду си. После се разнася — накрая излиза, че всичко е било празни приказки.

— Говорят ли слугите? — попитах аз. — За какво?

Мисис Акройд ме изгледа много проникателно. Това съвсем ме обърка.

— Предполагах, че ако не някой друг, то поне вие, докторе, ще знаете. Вие през всичкото време не се отделяхте от мосю Поаро, така ли е?

— Така беше.

— Тогава не може да не знаете. Ставаше дума за онова момиче, Урсула Борн, нали? Естествено... тя напусна... и сигурно ще се мъчи да създава всякакви неприятности. Все такива зловни са те. Всички са от един дол дренки. Е, след като сте били очевиден, докторе, не може да не знаете точно какво е казала. Съвсем не искам да се създава погрешно впечатление. Предполагам, че не ходите да разправяте на полицията всяка дребна подробност, нали? Понякога има семейни работи... които нямат нищо общо с въпроса за убийството. Ала щом това момиче е толкова озлобено, може да е изтърсило всякакви неща.

Бях достатъчно прозорлив, за да видя, че зад тези излияния се криеше — съвсем искрено безпокойство. Предположенията на Поаро се оказаха правилни. От шестимата, насядали около масата вчера, поне мисис Акройд бе имала да крие нещо. Мой дълг беше да открия какво бе то.

— Ако бях на ваше място, мисис Акройд — казах рязко, — щях да призная чистосърдечно какво ми тежи на душата.

Тя нададе слаб вик.

— О, докторе, как можете да бъдете тъй груб! Говорите като че ли... като че ли... А мога да обясня всичко тъй просто.

— Тогава защо не го обясните! — подканих я аз.

Мисис Акройд извади една дантелена кърпичка и очите ѝ се напълниха със сълзи.

— Мислех, че поне вие, докторе, бихте могли да внушите това на мосю Поаро... да го обясните, знаете... защото е толкова трудно да ни разбере чужденец. А не знаете — никой не би могъл да знае какво трябваше да изтърпя. Мъченичество... дълго мъченичество. Такъв беше животът ми. Не искам да говоря лошо за мъртвите... ала така е. — И най-малката сметчица трябваше да мине през мене... сякаш Роджър не беше един от най-големите богаташи в тоя край (както ми каза вчера мистър Хемънд), а е разполагал само с няколкостотин жалки лири годишно.

Мисис Акройд замълча, за да докосне очите си с дантелената си кърпичка.

— Да — казах аз насърчително. — За какви сметки става дума?

— Ах, тези ужасни сметки! О, има някои, които не желяех да покажа на Роджър. Мъж не би разбрал такива неща. Ще каже, че били излишни. А сметките, разбира се, неумолимо растяха и краят им не се виждаше.

Тя ме гледаше умолително, сякаш ме молеше да се съглася с нея поне по отношение на тази поразителна подробност.

— Такъв навик имат мъжете — съгласих се аз.

Тонът ѝ изведнъж се промени — стана направо груб.

— Уверявам ви, докторе, съвсем си бях разстроила нервите. Нощем не можех да спя. И едно странно туптене в областта на сърцето. После пък получих писмо от един джентълмен, шотландец...

в същност писмата бяха две... все от шотландци. Единият беше мистър Брус Макфърсън, другият — Колин Макдоналд. Наистина съвпадение.

— Едва ли — казах сухо. — Обикновено са шотландци, ала подозирам, че в рода им е имало семитска жилка.

— Готови са да ти заемат до десет хиляди лири само срещу подпис — промърмори мисис Акройд, увлечена в спомени. — Писах на единия, но изглежда, че е имал затруднения.

Тя замълча.

Досетих се, че се насочваме към деликатна тема. Не познавам човек, който така трудно да пристъпва към въпроса.

— Виждате ли — промърмори мисис Акройд, — всичко е въпрос на очаквания, нали? Наследнически очаквания. И макар че, разбира се, очаквах Роджър да ме обезпечи, не бях сигурна. Мислех си: да мога само да хвърля поглед върху някое копие от завещанието му... не в смисъл на грубо любопитство, а просто така, да мога сама да се подготвя.

Тя ме гледаше умолително, сякаш ме молеше наистина много деликатно. За щастие употребените умело думи могат да прикрият грозотата на голите факти.

— Мога да кажа това само на вас, доктор Шепърд — заговори мисис Акройд бързо. — Разчитам че няма да ме разберете криво и че ще изложите въпроса пред мосю Поаро в правилна светлина. Беше в петък следобед... Тя се спря и преглътна нерешително.

— Да — повторих аз окуражително. — В петък следобед? Е?

— Всички бяха излезли или поне така мислех. Та влязох в кабинета на Роджър... имах добър повод да вляза там... искам да кажа, — нямах никаква задна помисъл. И като видях книжата, натрупани на бюрото, изведнъж, като светкавица, ме озари една мисъл: „Ами ако Роджър държи завещанието си в някое от чекмеджетата на бюрото?“ Толкова съм импулсивна, винаги съм си била такава, още от дете. Действувам веднага, без много-много да се колебая. Беше оставил ключовете си много непредпазливо от негова страна — в ключалката на най-горното чекмедже.

— Разбирам — казах насърчително. — Значи претърсихте писалището. Намерихте ли завещанието?

Мисис Акройд нададе слаб писък и тутакси разбрах, че не бях постъпил достатъчно дипломатично.

— Колко ужасно звучи! Но в същност съвсем не беше така.

— Разбира се, че не е било — побързах да се поправа. — Моля да ми простите, че се изразих така неделикатно.

— Разбира се, мъжете са тъй особени. На мястото на Роджър не бих имала нищо против да разкрия съдържанието на завещанието си. Ала мъжете са тъй потайни. Човек се принуждава да си служи с малки хитрости, за да защити интересите си.

— А резултатът от малката хитрост? — попитах аз.

— Тъкмо това щях да ви кажа. Когато стигнах до най-долното чекмедже, влезе Борн. Крайно неудобно положение. Разбира се, затворих чекмеджето, изправих се и й обърнах внимание на няколко прашни петънца върху повърхността. Но никак не ми харесваше държането й — иначе почиттелно, ала с много коварен блясък в очите. Почти презрителен, ако разбирате какво искам да кажа. Никога не съм обичала особено много това момиче. Добра слугиня е, винаги казва „мадам“ и с охота носи слугински шапчици и престилки (а трябва да ви заявя, че сега много се противят на това), може да каже: „Не е в къщи“, без да й мигне окото, ако трябва да отговаря на звънеца вместо Паркър, и не издава ония особени гъргорещи звуци, които като че ли издават толкова много камериерки, когато прислужват на трапезата... Чакайте, докъде бях стигнала?

— Казахте, че въпреки някои ценни качества никога не сте обичали Борн.

— И сега не я обичам. Тя е ей такава. Има у нея нещо особено, което я отличава от другите. Прекалено интелигентна е според мене. В тия времена не можем разбра кои са образовани и кои не.

— И какво стана след това? — запитах аз.

— Нищо. Впрочем влезе Роджър. А мислех, че е излязъл на разходка. Пита: „Какво става тук?“, а аз: „Нищо. Просто влязох да взема «Пънч»^[2].“ И взех „Пънч“ и излязох с него. Борн остана след мене. Чух я да пита Роджър можела ли да му поговори за минутка. Качих се направо в стаята си в легнах. Бях много разстроена.

Настъпи пауза.

— Нали ще обясните това на мосю Поаро? Сам виждате колко незначителна е цялата работа. Но, разбира се, щом Роджър така строго криеше нашата си, веднага реших да постъпя така. Борн може да е

измъдрила от това кой знае каква невероятна история, ала вие можете да обясните, нали?

— Това ли е всичко? — попитах. — Всичко ли ми разказахте?

— Д-даа — произнесе мисис Акройд. — О, да — добави тя твърдо.

Но бях забелязал мигновено колебание и знаех, че имаше още нещо, което тя криеше. Изведнъж като че ли проблясък на истински гений ме подтикна да задам следващия въпрос.

— Мисис Акройд — рекох, — вие ли оставихте сребърната масичка отворена?

Съзрях отговора в гузната червенина, която дори руж и пудра не можеха да скрият.

— Отде разбрахте? — прошепна тя.

— Значи вие сте били?

— Да... аз... видите ли... имаше едно-две стари неща от сребро... много интересни. Четях по този въпрос и видях илюстрация на една съвсем дребна вещ, за която Дали огромна сума в Кристи. Струваше ми се, че е досущ същата като тази в сребърната масичка. Мислех да я занеса в Лондон, когато отида там... и... и да помоля да я оценят. После, ако наметна се окажеше ценна вещ, помислете си само каква приятна изненада щеше да бъде за Роджър!

Въздържах се от коментарии и приех обяснението на мисис Акройд за чиста монета. Даже се въздържах да я попитам защо е било необходимо да измъква желанието предмет по такъв потаен начин.

— Защо оставихте капака отворен? — попитах? — забравихте ли го?

— Изплаших се — отговори мисис Акройд. — Чух откъм терасата стъпки на приближаващ се човек. Побързах да се измъкна от стаята и успях да се изкача по стълбите, преди Паркър да бе ви отворил входната врата.

— Трябва да е била мис Ръсел — казах замислено. Мисис Акройд ми бе разкрила един крайно интересен факт. Дали намеренията ѝ спрямо сребърните вещи на Акройд бяха напълно почтени — нито знаех, нито ме интересуваше. Интересуваше ме само фактът, че мис Ръсел сигурно е влязла в гостната през прозореца и че не бях сбъркал, когато бях заключил, че е задъхана от тичане. Къде е била? Спомних си за беседката и батистеното парцалче.

— Интересно, дали мис Ръсел си колосва носните кърпи! — възкликнах неочаквано.

Мисис Акройд подскочи и това ме накара да дойда на себе си и да стана.

— Мислите ли, че ще можете да обясните на мосю Поаро? — попита тя загрижено.

— О, разбира се. Положително.

Най-после благополучно си тръгнах, след като бях принуден да слушам допълнителни обяснения за постъпките й.

Камериерката, която стоеше в преддверието, ми помогна да си облека пардесюто. Този път имах случай да я наблюдавам по-отблизо. Явно се виждаше, че е плакала.

— Защо — попитах аз — ни казахте, че мистър Акройд ви повикал в петък в кабинета си? Сега чувам, че вие сте поискали да говорите с него.

За момент девойката сведе очи пред погледа ми. После отговори.

— И без това исках да напусна — каза тя неуверено.

Нищо повече не продумах. Тя ми отвори входната врата. Точно когато излизах, изведнъж каза тихо:

— Извинете, сър, има ли някаква вест за капитан Пейтън?

Поклатих глава, като я гледах изпитателно.

— Би трябвало да се върне — рече тя. — Наистина... наистина би трябвало, да се върне.

Камериерката ме гледаше с умоляващи очи.

— Никой ли не знае къде е гой? — запита тя.

— А вие знаете ли? — казах рязко.

Тя поклати глава.

— Не, наистина ви казвам. Нищо не зная. Но всеки, който му е бил приятел, би му казал: *трябва да се върнете*.

Побавих се, мислейки, си, че може би девойката щеше да каже още нещо. Следващият й въпрос ме изненада.

— Кога, мислят, че е станало убийството? Точно преди десет часа ли?

— Именно така мислят — отвърнах. — Между десет без четвърт и десет часа.

— Не е ли било по-рано? Не е ли станало преди десет без четвърт?

Изглеждах я внимателно. Така явно личеше желанието ѝ да отговоря утвърдително.

— Изключено е — отговорих. — Мис Акройд видяла чичо си жив в десет без четвърт.

Тя ми обърна гръб и цялата ѝ фигура като че ли клюмна.

— Хубаво момиче — рекох си, когато подкарах колата. — Необикновено хубаво момиче.

Каролина си беше в къщи. Поаро ѝ бе направил посещение, от което се чувствуваше много поласкана и горда.

— Помагам му в следствието — обясни тя.

Почувствувах се малко смутен. И бездруго Каролина не е цвете за мирисане. А какво би станало, ако някой насърчеше детективските ѝ наклонности?

— Да не те е накарал да обикаляш махалата да търсиш тайнственото момиче на Ралф Пейтън? — попитах аз.

— Това мога да върша по свой почин — отвърна Каролина. — Не, мосю Поаро ме натовари да разуча една специална работа.

— Каква е тя? — полюбопитствувах.

— Иска да знае дали обувката на Ралф Пейтън са били черни или кафяви — отговори Каролина с надута тържественост.

Изглеждах я смаяно. Сега виждам, че съм бил невероятно глупав по въпроса за тези обуца. Изобщо не можех да проумея смисъла на тая работа.

— Обувките му бяха кафяви — рекох. — Аз ги видях.

— Не обувки, Джеймс, а цели обуца. Мосю Поаро иска да знае дали един чифт високи обуца, които Ралф държал в хотела, са били кафяви или черни. Много неща зависят от този въпрос.

Наречете ме тъп, ако щете, ала нищо не разбирах.

— А ти как ще узнаеш това? — попитах аз.

Каролина обясни, че в това нямало нищо трудно. Клара, най-добрата приятелка на нашата Ани, била слугиня на мис Ганет. А Клара се грижела за обувките в „Трите глигана“. Цялата работа била съвсем проста и с помощта на мис Ганет, която с готовност дала своето съдействие, като веднага пуснала Клара в отпуск, нещата се развили със светкавична бързина.

Когато бяхме седнали да обядваме, Каролина забеляза с привидна небрежност:

— За тия обуца на Ралф Пейтън.

— Е — казах, — какво става с тях?

— Мосю Поаро смяташе, че навярно са кафяви. Ала излезе, че не е прав. Черни са.

И Каролина поклати глава няколко пъти. Очевидно смяташе, че е отбелязала една точка във вреда на Поаро.

Не отговорих. Само се чудех каква връзка може да има със случая цветът на чифт обуца, принадлежащи на Ралф Пейтън.

---

[1] В критично състояние. — Б. пр. ↑

[2] „Пънч“ — английско сатирично-хумористично списание. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ДЖОФРИ РЕЙМЪНД

Същия ден получих още едно доказателство за успеха, който имаше тактиката на Поаро. Предизвикателството, което той бе подхвърлил, беше хитра маневра, плод на познанията му за човешката природа. Една смесица от страх и гузност бе изтръгнала истината от мисис Акройд. Тя първа бе се поддала.

Същия следобед, когато се върнах от визити у пациентите си, Каролина ме осведоми, че Джофри Реймънд току-що си отишъл.

— Искаше да се види с мене ли? — попитах, като окачвах палтото си в антрето.

Каролина ме улови за лакътя.

— С мосю Поаро искаше да се види — каза тя. — Тъкмо идвал от Листвениците. Мосю Поаро бил излязъл. Мистър Реймънд мислел, че ще го завари там или че ти може да знаеш къде се намира.

— Нямам ни най-малка представа.

— Опитах се да го убедя да почака — рече Каролина, — но той каза, че след половин час пак щял да се отбие в Листвениците, и тръгна към село. Много жалко, понеже мосю Поаро дойде почти в минутата, когато той си отиде.

— Тук ли дойде?

— Не, прибра се в къщи.

— Отде разбра?

— От страничния прозорец — отговори Каролина късо.

Помислих, че вече бяхме изчерпали темата. Но Каролина мислеше другояче.

— Няма ли да отидеш отсреща?

— Къде отсреща?

— В Листвениците, разбира се.

— Мила моя Каролина — казах аз. — защо?

— Мистър Реймънд искаше да говори с него насаме — рече Каролина. — Би могъл да узнаеш за какво е било.

Повдигнах вежди.

— Любопитството не ми е присъщ порок — забелязах хладно. — Мога спокойно да си живея, без да зная точно какво правят и мислят моите съседи.

— Бабини деветини, Джеймс! — възмути се сестра ми. — И ти не по-малко от мене гориш от любопитство. Не си чак толкова добросъвестен, ама все се правиш на такъв.

— Ех, такъв съм си, Каролина — отвърнах аз и се оттеглих в хирургическия си кабинет.

Десет минути по-късно Каролина почука на вратата и влезе. В ръката си държеше нещо като буркан със сладко.

— Бих искала да зная, Джеймс — каза тя, — ще имаш ли нещо против да занесеш този буркан с желе от мушмули на мосю Поаро? Обещах му го. Никога не е вкусвал домашно желе от мушмули.

— Защо не отиде Ани? — попитах студено.

— Тя се занимава с кърпене. Не мога да я пусна.

Спогледахме се с Каролина.

— Добре де — казах, като станах. — Но и да занеса тая пущина, просто ще я оставя до вратата. Разбираш, нали?

Сестра ми повдигна вежди.

— Естествено — рече тя. — Кой е искал друго от тебе?

Каролина бе излязла с чест от борбата.

— Ако случайно видиш мосю Поаро — каза тя, когато отворях външната врата, — може да му кажеш за обувката.

Много изкусен прощален изстрел. Страшно ми се искаше да разбера загадката с тия обувка. Когато старицата с бретонското боне ми отвори вратата, неволно, почти механично попитах в къщи ли си е мосю Поаро.

Поаро изскочи да ме посрещне с вид на безкрайно удоволствие.

— Седнете, добри ми приятелю — рече той. — На голямото кресло ли ще седнете? Или на това, малкото? Нали в стаята не е много горещо?

Задушно е, мислех си, ала си замълчах. Прозорците бяха затворени, а в огнището гореше силен огън.

— Англичаните са маниаци на тема чист въздух — отсъди Поаро. — Чистият въздух си е много хубав навън, където и му е

мястото. Защо да го пускаме в къщи? Но да не говорим за такива банални работя. Нещо ми носите, нали?

— Две неща — отговорих. — Първо, това — от моята сестра.

Предадох му буркана с мушмуленото желе.

— Много мило от страна на мадмоазел Каролина. Не е забравила обещанието си. А второто нещо?

— Информация един вид.

И му разказах за разговора си с мисис Акройд. — Той ме изслуша с интерес, но без особено вълнение.

— Това изяснява нещата — каза той замислено. — И има известна стойност, тъй като потвърждава показанията на домоуправителката. Ако помните, тя каза, че заварила капака на сребърната масичка отворен и мимоходом го затворила.

— А твърдението ѝ, че влязла в гостната да види свежи ли са цветята?

— Аха, но нали ние изобщо не взехме това за сериозно, приятелю? То явно беше оправдание, измислено набързо от една жена, почувствувала, че е необходимо да обясни присъствието си, за което впрочем навярно нямаше и да ви хрумне да питате. Аз си мислех: възможно е вълнението ѝ да се дължи на обстоятелството, че е бъркала в сребърната масичка. Ала сега смятам, че трябва да търсим друга причина.

— Да — съгласих се аз. — С кого е излязла да се срещне? И защо?

— Мислите ли, че е излязла да се срещне с някого?

— Да.

Поаро кимна.

— И аз така мисля — рече той замислено.

Настъпи пауза.

— Впрочем — проговорих аз — имам едно съобщение за вас от сестра ми. Обущата на Ралф Пейтън били черни, а не кафяви.

Наблюдавах го внимателно, докато предавах съобщението, и ми се стори, че за миг съзрях проблесък на смущение. Но така или иначе то мина почти моментално.

— Напълно сигурна ли е, че не са кафяви?

— Напълно.

— Аха. — каза Поаро със съжаление. — Жалко — И изглеждаше много унил.

Той не се впусна в обяснения, а веднага поде нова тема на разговор.

— Домуоуправителката, мис Ръсел, която идвала онази петъчна сутрин да се консултира с вас... Хм, ще бъде ли нескромно да запитам какво е станало при разговора... извън медицинските подробности, искам да кажа?

— Ни най-малко — отвърнах аз. — Когато приключи професионалната част на разговора, няколко минути говорихме за отрови и колко лесно или трудно е да се откриват, а също и за наркомания и наркомани.

— Като специално се спряхте на кокаина? — запита Поаро.

— Отде разбрахте? — възкликнах малко учуден.

В отговор дребният човек стана, прекоси стаята и се приближи до купчинката грижливо подредени вестници. Донесе ми един брой на „Дейли бѳджет“ с дата 16 септември, петък, и ми показа една статия, в която се описваше контрабандата с кокаин. Беше малко зловеща статия, написана с оглед да предизвика сензация.

— Ето това и е втълпило в главата мисълта за кокаина, приятелю — каза той.

Исках да му задам още някои въпроси, защото никак не проумявах смисъла на думите му, но в този момент вратата се отвори и докладваха, че Джофри Реймънд моли да бъде приет.

Той влезе бодър и жизнерадостен както винаги и поздрави двама ни.

— Как сте, докторе? Мосю Поаро, вече за втори път тази сутрин идвам тук. Исках да не ви изпускам.

— Май че ще е по-добре да си вървя — подхвърлих малко неловко.

— О, не, недейте само заради мене, докторе. Работата се състои в следното — продължи той, като седна, когато Поаро го покани с жест. — Имам да направя една изповед.

— *En vérité?*^[1] — каза Поаро, като учтиво си даде вид на заинтригуван.

— О, в същност нищо особено. Но, право да ви кажа, от вчера следобед съвестта непрекъснато ме гризе. Вие обвинихте всички ни, че

крием нещо, мосю Поаро. Е, аз се признавам за виновен. Наистина криех нещо.

— И какво е то, мосю Реймънд?

— Както казах, нищо особено, чисто и просто следното. Бях задлъжнял страшно, а това наследство ми дойде тъкмо навреме. С петстотин лири стерлинги ще мога отново да се изправа на крака и при това ще ми остане нещо.

Той се усмихна на двама ни с оная пленителна прямота, благодарение на която беше такъв приятен младеж.

— Разбирате положението. Полицай, който те гледа изпод вежди... не ти се ще да признаеш, че си закъсал парично... смяташ, че ще си помислят нещо лошо. Ала в същност бях глупак, защото от десет без четвърт нататък бяхме с Блънт в билиардната, тъй че имам необоримо алиби и няма от какво да се боя. Все пак, когато изтърсихте оная работа за криене на някои неща, почувствувах силно угризение на съвестта и реших, че ще е най-добре да кажа всичко, та да ми падне камъкът от сърцето.

Той се изправи и застана така, че ни се усмихваше.

— Вие сте много разумен младеж — каза Поаро, като му кимаше одобрително с глава. — Знаете ли, когато разбере, че някой крие от мене някои неща, подозирам, че може да се касае за нещо наистина много лошо. Вие постъпихте добре.

— Радвам се, че свалих всякакво подозрение от себе си — засмя се Реймънд. — А сега да излитам.

— Значи такава била работата — забелязах аз, когато вратата се затвори подир младия секретар.

— Да — съгласи се Поаро. — Дребна работа, но ако не беше в билиардната... отде да знаеш? И без туй сума престъпления са извършени за по-малко от петстотин лири стерлинги. Всичко зависи от това каква сума е достатъчна, за да поблазни човека. Въпрос на относителност, нали? Замисляли ли сте се, приятелю мой, колко много хора в тази къща са можели да извлекат полза от смъртта на мистър Акройнд? Мисис Акройнд, мис Флора, младият мистър Реймънд, домоуправителката мис Ръсел. Фактически само един може да се изключи — майор Блънт.

Той произнесе това име с такъв особен тон, че го погледнах учудено.

— Не ви разбирам добре — казах аз.

— Двама от хората, които обвиних, ми казаха истината.

— Мислите ли, че майор Блънт също има да крие нещо?

— Колкото до това — забеляза Поаро безразлично, — струва ми се, има една пословица: англичаните крият само едно нещо — любовта си. Нали? А майор Блънт, трябва да кажа, не умее да крие.

— Понякога — рекох — се питам дали не сме направили прибързани изводи в едно отношение.

— А именно?

— Допуснахме, че изнудвачът на мисис Ферърс е непременно убиецът на мистър Акройнд. Дали не грешим?

Поаро поклати енергично глава.

— Много добре. Много добре наистина. Тъкмо си мислех дали и на вас няма да ви хрумне тази идея. Разбира се, че е възможно. Но не бива да забравяме едно: писмото е изчезнало. Все пак и това, както казвате, може да не значи непременно, че убиецът го е взел. Когато сте открили трупа, Паркър може незабелязано от вас да е задигнал писмото.

— Паркър ли?

— Да, Паркър. Винаги стигам до Паркър — не като убиец, не, той не е извършил убийството: но кой е по-подходящ от него за ролята на тайнствения шарлатанин, който е тероризирал мисис Ферърс? Може да се е осведомил за смъртта на мисис Ферърс от някой от слугите в Кингс Педък. Във всеки случай по-вероятно е да се е осведомил той, отколкото някой временен гост като например Блънт.

— Действително Паркър може да е взел писмото — съгласих се аз. — Едва по-късно забелязах, че е изчезнало.

— Колко по-късно? След като Блънт и Реймънд бяха в стаята или преди?

— Не мога да си спомня — казах полека. — Мисля, че беше преди... не, след това. Да, почти съм сигурен, че беше след това.

— По този начин броят на подозрителните се увеличава на трима — произнесе Поаро замислено. — Но Паркър е най-вероятният. Мисля да опитам един малък експеримент с Паркър. Какво ще кажете, приятелю, ще ме придружите ли до Фърнли?

Съгласих се и веднага тръгнахме. Поаро помоли да бъде приет от мис Акройнд и Флора веднага дойде при нас.

— Мадмоазел Флора — заговори Поаро, — имам да ви доверя една малка тайна. Аз не съм още убеден в невинността на Паркър. Възнамерявам да направя с ваша помощ един малък експеримент. Искам да възпроизведа някои от постъпките му през оная нощ. Но трябва да измислим какво да му кажем... аха, сетих се! Желая да се уверя дали на терасата могат да се чуят гласове от малкия вестибюл. И тъй, позвънете на Паркър, ако обичате.

Аз сторих това и икономът тутакси се яви, учтив както винаги.

— Вие ли звънихте, сър?

— Да, добри ми Паркър. Решил съм да направя един малък опит. Накарах майор Блънт да застане на терасата под прозореца на кабинета. Искам да видя дали някой на това място е могъл да чуе гласа на мис Акройд и вашия глас във вестибюла оная нощ. Искам да възпроизведа отново тази малка сцена. Може би ще вземете подноса или каквото сте носили тогава?

Паркър изчезна, а ние се отправихме към вестибюла до вратата на кабинета. Изведнъж чухме звънтене отвън и на входа се появи Паркър, носещ поднос със сифон, шише уиски и две чаши.

— Един момент — извика Поаро, като вдигна ръка, видимо много развълнуван. — Всичко трябва да бъде в ред. Точно както е било. Това е мой способ.

— Чуждестранен обичай, сър — рече Паркър. — Казват му възпроизвеждане на престъплението, нали?

Застанал чинно в очакване на разпорежданията на Поаро, той беше напълно невъзмутим.

— Аха, разбира нещо от тая работа славният Паркър!... — възкликна Поаро. — Чел е за тия неща. А сега, моля ви, нека да направим всичко точно както е било. Вие сте дошли от външния хол... така. Мадмоазел е била... къде бяхте?

— Тук — каза Флора, като зае място точно пред вратата на кабинета.

— Съвсем правилно, сър — потвърди Паркър.

— Тъкмо бях затворила вратата — допълни Флора.

— Да, мис — съгласи се Паркър. — Ръката ви беше още върху дръжката на бравата, като сега.

— Тогава allez^[2] — заповяда Поаро. — Разиграйте ми малката комедия.

Флора стоеше с ръка на бравата, а Паркър почна да се приближава към вратата откъм хола, носейки подноса.

Той се спря точно от вътрешната страна на вратата. Флора заговори:

— Ох, Паркър! Мистър Акройнд не иска да го безпокоят тази нощ. — Добре ли е? — додаде тя полугласно.

— Точно така, доколкото си спомням, мис Флора — каза Паркър, — но мисля, че си послужихте е думата „вечер“ вместо „нощ“. — После, като повиши глас малко театрално: — Добре, мис. Да заключа ли както винаги?

— Да, моля те.

Паркър се оттегли през вратата, Флора го последва и се заизкачва по главната стълба.

— Достатъчно ли е? — попита тя през рамо.

— Великолепно — заяви малкият човек, като потриваше ръце. — Впрочем, Паркър, уверен ли сте, че тази вечер на подноса е имало две чаши? За кого беше втората?

— Аз винаги нося две чаши, сър — отговори Паркър, — Има ли още нещо?

— Нищо. Благодаря ви.

Паркър се отдалечи, запазил достойнство до последния момент. Поаро стоеше намръщен в средата на хола. Флора слезе отново при нас.

— Успешен ли беше опитът ви? — запита тя. — Не разбирам съвсем, знаете...

Поаро се усмихна, като я гледаше с възхищение.

— Не е необходимо да разбирате — рече той. — Но кажете ми, наистина ли върху блюдото на Паркър оная вечер имаше две чаши?

За минута Флора сбърчи вежди.

— Не мога да си спомня точно — отвърна тя. — Мисля, че така беше. Тази... тази ли е целта на опита ви?

Поаро улови ръката ѝ и я погали.

— Да речем, че е така — каза той. — Винаги ми е интересно да видя дали хората ще кажат истината.

— А Паркър истината ли каза?

— Мисля, че да — отговори Поаро замислено.

След няколко минути крачехме обратно към село.

— Каква беше целта на въпроса за чашите? —
полюбопитствувах аз.

Поаро повдигна рамене.

— Човек не може да не издаде нещо — забеляза той. — А в това отношение този особен въпрос беше полезен като всички останали.

Изгледах го втрещено.

— Във всеки случай, приятелю мой — каза той по-сериозно, — сега зная нещо, което исках да узная. Нека не говорим повече за това.

---

[1] Наистина ли? — Б. пр. ↑

[2] Започвайте. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ЕДНА ВЕЧЕР НА МА ЦЗЯН

Тази вечер бяхме устроили една малка игра на Ма Цзян^[1]. Това просто развлечение е много популярно в Кингс Абът. Гостите пристигат след вечеря по галоши и мушамы. Черпят се с кафе, а после — с кейк, сандвичи и чай.

Специално за тази вечер наши гости бяха мис Ганет и полковник Картър, който живее близо до църквата. На тия вечери се разменят маса клюки, които понякога сериозно пречат на развоя на играта. Обикновено играехме бридж — бърз бридж от най-добро качество. Ма Цзян обаче намираме за много мирна игра. Произнасяният с раздражение въпрос, защо, дявол да го вземе, партньорът ви не поведе играта с дадена карта, тук изобщо не съществува и макар че пак правим неприкрито критични забележки, у тях няма вече жлъч.

— Много студена вечер, а, Шепърд? — говореше полковник Картър, застанал гърбом към огъня. Каролина бе отвела мис Ганет в стаята си и там ѝ помагаше да се освободи от безбройните си шалчета. — Напомня ми за афганистанските дефилета.

— Така ли? — казах учтиво.

— Голяма мистерия е тази работа с клетия Акройд — продължи полковникът, като пие чаша кафе. — Дяволски тъмна работа — така мисля аз. Между нас казано, Шепърд, чух да намекват за изнудване!

Полковникът ме прониза с поглед, в който се четеше: „Казано между двама светски хора.“

— Сигурно има пръст някаква жена — рече той. — Уверявам ви, има някаква жена.

В този момент към нас се присъединиха Каролина и мис Ганет. Докато мис Ганет пиеше кафето си, Каролина извади кутията за Ма Цзян и изтърси на масата плочките.

— Чистене на плочките — обяви полковникът шеговито. — Така казвахме в Шанхайския клуб — чистене на плочките.

Аз и Каролина сме убедени, че полковник Картър никога през живота си не е припарвал в Шанхайския клуб. Нещо повече, никога не е бил по на изток от Индия, където през голямата война бе спекулирал с месни консерви и със сливов и ябълков мармалад. Но полковникът е решително военен човек, а в Кингс Абът позволяваме всекиму да проявява свободно малките си чудачества.

— Ще почваме ли? — попита Каролина.

Разположихме се около масата. В продължение на около пет минути се възцари пълно мълчание поради обстоятелството, че помежду ни се води страшна тайна надпревара кой ще успее да построи, най-бързо „стената“ си.

— Хайде, Джеймс — подкани ме най-после Каролина. — Ти си източния вятър.

Извадих една плочка. Така преминаха един-два хода, прекъсвани от монотонните забележки: „Три бамбука“, „Две кръгчета“, „Пънг“^[2] и често „Пардон, не е пънг“ от страна на мис Ганет поради навика на тази леди да иска прибързано плочки, на които няма право.

— Видях Флора Акройд тази сутрин — сподели мис Ганет. — Пънг — не, сбърках, не е пънг.

— Четири кръгчета — обяви Каролина. — Къде я видяхте?

— Тя не ме видя — каза мис Ганет с онази надута важност, която се забелязва само у жителите на малки села.

— Аха! — промърмори Каролина заинтригувано. — Чау^[3].

— Мисля — рече мис Ганет, временно отклонена от темата, — че сега е по-правилно да се казва „чий“, а не „чау“.

— Глупости — възрази Каролина. — Аз винаги казвам „чау“.

— В Шанхайския клуб — обади се полковник Картър — казват „чау“.

Мис Ганет отстъпи сразена.

— Та какво казваше за Флора Акройд? — запита Каролина, след като посвети една-две минути на играта. — Имаше ли някой с нея?

— И още как! — отвърна мис Ганет.

Очите на двете дами се срещнаха и като че ли си размениха информация.

— Я гледай — каза Каролина заинтригувано. — Така ли? Е, никак не ме учудва.

— Чакаме да вадите, мис Каролина — обади се полковникът. Понякога той се прави на сериозен мъж, погълнат в играта и безразличен към клюки. Но това никого не можеше да измами.

— Ако питате мене — рече мис Ганет. — (Бамбук ли извади, мила? О, не, сега виждам — кръгче е.) Та, както казах, ако питате мене, Флора има голям късмет. Голям късмет има това момиче.

— Защо мислите така, мис Ганет? — запита полковникът. — Аз обявявам „пънг“ с тоя зелен дракон. Отде заключавате, че мис Флора има късмет? Зная, че е много очарователно момиче и прочие.

— Може да не разбирам много от престъпления — отговори мис Ганет с вид на човек, който знае всичко, което трябва да се знае, — ала едно нещо мога да ви кажа. Първият въпрос, който винаги се задава, е: „Кой последен е видял покойника жив?“ И лицето, което го е видяло, става обект на подозрение. Е, Флора Акройд последна е видяла чичо си жив. Много злепоставящо за нея обстоятелство... много злепоставящо наистина. По мое мнение — казвам ви го, пък ако щете вярвайте — тоя Ралф Пейтън се крие заради нея, да отклони подозрението от нея.

— Хайде де — протестирах боязливо, — да не искаш да кажеш, че едно младо момиче като Флора е способно да промуши най-хладнокръвно чичо си?

— Е, не зная — отвърна мис Ганет. — Тъкмо чета една книга от библиотеката за престъпния свят в Париж, та в нея се казва, че някои от най-страшните престъпнички са млади момичета с лица на ангели.

— Това е във Франция — вметна моментално Каролина.

— Точно така — потвърди полковникът. — А сега ще ви разкажа нещо много любопитно... една история, която се разправяше из пазарищата на Индия...

Историята на полковника се оказа безконечно дълга и не особено любопитна. Нещо, което е станало в Индия преди много години, не може ни най-малко да се сравни с едно събитие, станало преди два дни в Кингс Абът.

Каролина сложи точка на историята на полковника, като благополучно обяви „Ма Цзян“. След лекото спречкване, което ставаше винаги когато поправях малко погрешната аритметика на Каролина, започнахме нова игра.

— Източен вятър е пас — обяви Каролина. — Хрумнала ми е една мисъл за Ралф Пейтън, Три букви. Но засега никому не я казвам.

— Така ли, мила? — рече мис Ганет. — Чау... пардон, пънг.

— Да — отговори твърдо Каролина.

— Вярно ли беше за обущата? — попита мис Ганет. — Че са черни?

— Именно такива са — отвърна Каролина.

— Какъв е смисълът на това според вас? — запитва мис Ганет.

Каролина стисна устни и поклати глава с вид на човек, комуто всичко е ясно.

— Пънг — обяви мис Ганет. — Не, няма пънг. Предполагам, че сега, когато е в близки отношения с мосю Поаро, докторът знае всички тайни?

— Съвсем не — отговорих аз.

— Джеймс е много скромнен — рече Каролина. — А, скрит „конг“^[4].

Полковникът подсвирна. За момент клюките бяха забравени.

— При това беше вашият ред — каза той. — И имате два пънга от дракони. Трябва да внимаваме, мис Каролина има хубава ръка.

Играхме няколко минути, без да си отвлечаме вниманието със странични разговори.

— А тоя пък мосю Поаро — проговори полковник Картър — действително ли е толкова голям детектив?

— Най-големият, който светът е познавал досега — заяви Каролина тържествено. — Видял се принуден да дойде тук инкогнито, за да не се вдига шум около него.

— Чау — каза мис Ганет. — Според мене това е много хубаво за нашето селце. Клара — моята слугиня, знаете — е голяма приятелка на Елси, домашната прислужница във Фърнли, и какво мислите, й каза Елси? Че била открадната голяма сума и че по нейно мнение — на Елси — камериерката имала пръст в тая работа. Тя напускала в края на месеца и нощем се късала от плач. Ако питате мене, това момиче сигурно е съучастничка на някаква банда. Винаги е било особено — не дружи с никое от тукашните момичета. В почивните си дни излиза сама — много необичайно според мене и твърде — подозрително. Веднъж я поканих да дойде на нашите приятелски женски вечеринки, ала отказа. Тогава я поразпитах за дома и семейството й, за всякакви

подобни неща и трябва да ви заявя, че тя се държеше надменно. Външно изглежда много възпитана, ала ме сряза, без да ѝ мигне окото.

Мис Ганет спря, за да си поеме дъх, а полковникът, който никак не се интересуваше от слугинския въпрос, забеляза, че в Шанхайския клуб имало неизменно правило да се играе живо.

Изирахме един ход живо.

— Оная, мис Ръсел — поде Каролина, — дошла тук в петък сутринта уж да се консултира с Джеймс. А според мене искаше да види къде Джеймс държи отровите. Пет букви.

— Чау — каза мис Ганет. — Интересно хрумване! Може би имате право.

— Само за отрови остана да говорим! — обади се полковникът. — А... какво става? Не вадих ли? Охо! Осем бамбука.

— Ма Цзян — извика мис Ганет.

Каролина беше много ядосана.

— Един червен дракон ми трябваше — каза тя жално — и щях да имам три двойки.

— Аз още отначалото имах два червени дракона — подхвърлих аз.

— Така и очаквах от тебе, Джеймс — рече Каролина укорително. — Не можеш да се проникнеш от духа на играта.

А аз си мислех, че бях играл доста умело, Ако Каролина бе обявила „Ма Цзян“, трябваше да ѝ платя огромна сума. А „Ма Цзян“ на мис Ганет беше нещо съвсем посредствено, на което Каролина не пропусна да ѝ обърне внимание.

Източен вятър пасува и почнахме мълчаливо нова игра.

— Преди малко исках да ви кажа нещо — поде Каролина.

— Да? — окуражи я мис Ганет.

— Имах пред вид мисълта си за Ралф Пейтън.

— Да, мила — каза мис Ганет още по — окуражително. — Чау!

— Това избързване с „чау“ е признак на слабост — забеляза Каролина строго. — Трябва да имаш силна ръка.

— Зная — отвърна мис Ганет. — Та ставаше дума... за Ралф Пейтън, нали?

— Да. Е, аз имам едно интересно хрумване за местонахождението му.

Всички спряхме и вперихме очи в нея.

— Много интересно, мис Каролина — призна полковник Картър.
— Ваше хрумване ли е?

— Хм, не съвсем. Ще ви кажа истината. Знаете ли голямата карта на графството, окачена в антрето?

Всички отговорихме с „Да“.

— Когато неотдавна мосю Поаро излизаше, спря се, погледна я и направи някаква забележка... не си спомням точно какво беше. Май нещо в смисъл, че Кранчестър бил единственият голям град близо до нас... което е вярно, разбира се. Но след като си отиде... изведнъж се сетих.

— Какво се сети?

— За смисъла на думите му. Ралф е положително в Кранчестър.

В този миг съборих поставката, на която редях плочките си. Сестра ми побърза да ме смъмри за несръчността ми, ала някак вяло. Тя беше погълната от своята хипотеза.

— Кранчестър ли казвате, мис Каролина? — рече полковник Картър. — О, положително не е в Кранчестър! Много е близко.

— Точно там е работата! — извика Каролина победоносно. — Сега вече е съвсем ясно, че не е избягал оттук с влак. Чисто и просто е отишъл пеш до Кранчестър. И съм убедена, че е още там. Никому не би хрумвало, че може да е толкова наблизко.

Изтъкнах няколко възражения против тази хипотеза, но когато Каролина си втълпи нещо в главата, нищо не е в състояние да ѝ го избие.

— И значи според тебе мосю Поаро мисли същото — промърмори мис Ганет замислено. — Любопитно съвпадение, ала днес следобед бях излязла да се разходя до Кранчестърския път и той мина покрай мене с една кола откъм тази посока.

Всички се спогледахме.

— О, боже мой — възкликна мис Ганет внезапно, — ами че аз съм била „Ма Цзян“ и не съм забелязала досега!

Това отвлече вниманието на Каролина от упражненията на фантазията ѝ. Тя посочи на мис Ганет, че не заслужава да обявяваш „Ма Цзян“, когато имаш смесени съчетания и твърде много на брой „чау“, Мис Ганет я слушаше невъзмутимо, събирайки жетоните си.

— Да, мила, разбирам какво искаш да кажеш — рече тя, — Но зависи с каква ръка ще започнеш, нали?

— Никога няма да ти се паднат силни ръце, ако не ги търсиш — настояваше Каролина.

— Е, в края на краищата всеки трябва да играе както може — отвърна мис Ганет. Тя погледна плочките си. — Впрочем за сега аз имам предимство.

Каролина, която имаше значително по-малко жетони, не каза нищо.

Източен вятър пасува и започнахме нова игра. Ани внесе чайните прибори. Каролина и мис Ганет бяха малко кисели, както става често при някоя от тия празнични вечери.

— Няма да е зле да играеш мъничко по-бързо, мила — забеляза Каролина, когато мис Ганет се колебаеше какво да извади. — Китайците слагат плочките си тъй бързо, че сякаш птиченца чукат с човките си.

Няколко минути играхме като китайците.

— Вие не казахте нещо ново, Шепърд — проговори полковник Картър добродушно. — Хитра лисица сте вие. Риза и гащи сте с великия детектив, а нито намек как се развиват нещата.

— Джеймс е особен чешит — рече Каролина. — Трудно можеш измъкна от устата му каквото и да било.

Тя ме изгледа малко накриво.

— Уверявам ви — казах аз, — нищичко не зная. Поаро думица не обелва.

— Дявол — изкикоти се полковникът. — Здравно си стиска езика. Ама големи хитреци са тия чуждестранни детективи. Какво ли не измислят, за да се измъкнат.

— Пънг — произнесе мис Ганет със спокойна тържественост. — И „Ма Цзян“.

Положението стана напрегнато. Раздразнена, че вече трети път поред мис Ганет бе обявила „Ма-Цзян“, Каролина се обърна към мене, когато почнахме да издигаме нова „стена“.

— Ще ме умориш от скука, Джеймс. Седнал си там като пън и нищо не продумваш!

— Но, мила моя — запротестирах аз, — що да сторя, като нямам какво да кажа... от ония неща, които имаш пред вид.

— Глупости! — сопна се Каролина, като подреждаше плочките си. — Ти положително знаеш нещо интересно.

За момент не отговорих. Бях развълнуван и зашеметен. Чел съм, че се случват такива неща, като Идеална Победа — да направиш „Ма Цзян“ още от първа ръка, но не бях и мечтал да имам сам такава ръка.

Със сдържана тържественост сложих плочките си върху масата с лице нагоре.

— Както казват в Шанхайския клуб — забелязах! — Тин-хо — Идеалната Победа!

Очите на полковника едва не изскочиха от орбитите си.

— Дявол да го вземе! — възкликна той. — Невероятно! Не бях виждал досега такова нещо.

Точно в тоя момент, раздразнен от насмешките на Каролина и одързостен от победата си, изригнах.

— А сега интересното — обявих аз. — Златен венчален пръстен с дата и надпис „от Р,“ отвътре! Какво ще кажете, а?

Няма да описвам сцената, която последва. Принудиха ме да разкрия датата.

— Тринадесети март — промърмори Каролина. — Точно преди шест месеца. Аха!

От какофонията възбудени подмятания и предположения се родиха три хипотези:

1. На полковник Картър: че Ралф се е оженил тайно за Флора. Първото и най-просто обяснение.

2. На мис Ганет: че Роджър Акройд се е оженил тайно за мисис Ферърс.

3. На сестра ми: че Роджър Акройд се е оженил за своята домоуправителка мис Ръсел.

Една четвърта, или свръхтеория, бе лансирана от Каролина покъсно, когато си лягахме.

— Помни ми думата — каза тя внезапно. — никак не бих се учудила, ако Джофри Реймънд и Флора са се оженили.

— Да, ама тогава щеше да бъде „от Дж“, а не „от Р.“ — възразих аз.

— Нищо не се знае. Някои момичета наричат мъжете с презимето им. И чу ли какво разправяше мис Ганет тази вечер... за похожденията на Флора.

Откровено казано, нищо подобно не бях чул от мис Ганет, но се прекланям пред умението на Каролина да долавя навсякъде скрити

намеци.

— Ами какво ще кажеш за Хектор Блънт? — загатнах аз. — Ако някой...

— Глупости! — сопна се Каролина. — Смея да твърдя, че той се възхищава от Флора... може дори да е влюбен в нея. Но бъди сигурен, че едно момиче няма да се влюби в мъж, който по години би могъл да ѝ бъде баща, докато има пред очите си един привлекателен млад секретар. Тя може да вдъхва надежди на майор Блънт просто за замазване на очите. Момичетата са много хитри. Ала едно нещо искам да ти кажа, Джеймс Шепърд. Флора Акройд не дава и никога не е давала пет пари за Ралф Пейтън. Запомни това от мене.

Смирено го запомних.

---

[1] Ма цзян — стара китайска игра, подобна на домино. Играе се обикновено от четирима със 136 или 144 плочки, на които са изобразени китайски йероглифи с названия: бамбук, кръгче, буква, дракон, вятър, цвете, годишно време и др. Първият играч, който събере определен брой плочки (подреждани на „стени“ в специални поставки по 14 плочки), казва „Ма цзян“ и печели играта. — Б. пр. ↑

[2] Пънг — три плочки от един и същ — ред, един и същ цвят и пр. — Б. пр. ↑

[3] Чау — поредица от три плочки в числена последователност. Б. пр. ↑

[4] Конг — поредица от четири плочки. Б. пр. ↑

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

ПАРКЪР

На другата сутрин разсъдих, че при въодушевлението, предизвикано от Тин-хо, или Идеалната Победа, може да съм бил малко недискретен. Вярно, че Поаро не бе поискал от мене да пазя в тайна намирането на пръстена. От друга страна, нищо не бе продумал за него, докато бяхме във Фърнли, а и доколкото знаех, аз бях единственото лице, по-светено в това откритие. Явно се чувствавах виновен. Мълвата за това сега се разнасяше из Кингс Абът като стихийен пожар. Всеки момент очаква строго мъмрене от Поаро.

Общото погребение на мисис Ферърс и Роджър Акройд беше определено за единадесет часа. То беше тъжна и внушителна церемония. Всички от Фърнли бяха тук.

След като свърши, Поаро, който също присъствуваше, ме улови под мишница и ме покани да го придружа до Листвениците. Изглеждаше много сериозен и се боях, че снощната ми непредпазливост бе стигнала до ушите му. Но скоро се изясни, че мислите му бяха заети с нещо от съвсем друго естество.

— Вижте Какво — заговори той. — Трябва да действуваме. Възнамерявам с ваша помощ да разпитам един свидетел. Ще му поставим въпроси, ще вселим у него такъв страх, че истината непременно ще излезе наяве.

— За кой свидетел става дума? — попитах аз, силно озадачен.

— Паркър — отговори Поаро. — Помолих го да бъде у дома на обед в дванадесет часа. Сигурно вече ни чака.

— Какво мислите? — осмелих се да запитам, като го погледнах изкосо в лицето.

— Зная само едно: че не съм убеден.

— Мислите ли, че той е изнудвачът на мисис Ферърс?

— Или той, или...

— Или? — попитах аз, като почаках една-две минути.

— Приятелю мой, едно нещо ще ви кажа: дано да е той.

Сериозното му държане и някаква неопределима отсенка ме накараха да замълча.

Когато пристигнахме в Листвениците, уведомиха ни, че Паркър вече чака там нашето завръщане. Щом влязохме в стаята, икономът се изправи почтително.

— Добър ден, Паркър — поздрави Поаро. — За момент, моля ви.

— Позволете, сър — рече Паркър и се притече да му помогне. Той сложи внимателно нещата на едно кресло до вратата. Поаро го наблюдаваше одобрително.

— Благодаря ви, добри ми Паркър — каза той. — Седнете, моля. Това, което имам да кажа, може да ни отнеме известно време.

Паркър седна, навел гузно глава.

— Е, как мислите, за какво съм ви повикал днес тук?

Паркър се изкашля.

— Доколкото разбрах, сър, желаете да ми зададете някои въпроси за покойния ми господар... насаме; тъй да се каже.

— Précisément^[1] — потвърди Поаро ухилен. — Опитвали ли сте често да си служите с изнуда?

— Сър!

Икономът скочи на крака.

— Не се вълнувайте — рече Поаро кротко. — Не се представяйте за обиден почтен човек. Вие познавате всички тънкости на шантажа, нали?

— Сър, аз... аз никога... никога не съм бил...

— Оскърбяван — допълни Поаро — досега по такъв начин. Тогава защо, мой примерни Паркър, сте искали толкова много да чуете разговора в кабинета на мистър Акройд оная вечер, след като сте доловили думата „изнуда“?

— Аз не съм... аз...

— Кой беше предишният ви господар? — изстреля Поаро неочаквано.

— Моят предишен господар?!

— Да, господаря, у когото служихте, преди да постъпите при мистър Акройд.

— Един майор на име Елърби, сър...

Поаро взе думите от устата му.

— Точно така — майор Елърби. Майор Елърби беше наркоман, нали? Вие сте пътували с него. Когато бил на Бермудските острови, имало една неприятност... един човек бил убит. Майор Елърби бил отчасти виновен за това. Работата била замазана. Но вие сте знаели всичко. Колко ви плати майор Елърби, за да мълчите?

Паркър го гледаше зяпнал. Този човек беше съвсем смазан, отпуснатите му бузи трепереха.

— Виждате, че съм направил справки — каза Поаро добродушно. — Така е, както казвам. Тогава вие сте получили добра сума като откуп и майор Елърби продължавал да ви плаща до смъртта си. Сега искам да чуя за най-новия ви опит.

Паркър продължаваше да гледа втренчено.

— Безполезно е да отричате. Еркюл Поаро знае. Нали е вярно това, което казах за майор Елърби?

Сякаш против волята си Паркър кимна неохотно. Лицето му беше пепелявосиво.

— Но аз не съм докосвал косъм от главата на мистър Акройд — простена той. — Честна дума, сър, не съм. През всичкото време се боях, че това ще се случи. И ви уверявам, че не съм... не съм го убил.

Гласът му стигна почти до крясък.

— Склонен съм да ви вярвам, приятелю — рече Поаро. — Вие нямате такава смелост... такъв кураж. Но аз трябва да узная истината.

— Ще ви кажа всичко, сър, всичко, което искате да знаете. Вярно, че оная нощ се опитах да подслушвам. Една-две дочути думи възбудиха любопитството ми, пък и мистър Акройд не искаше да го безпокоят и се беше затворил с доктора. Бога ми, това, което казах пред полицията, е чиста истина. Дочух думата „изнуда“, сър, и... такава...

Той замълча.

— И помислихте, че може да извлечете някаква изгода от това? — подхвърли Поаро кротко.

— Хм... е, да, помислих, сър. Помислих: щом изнудват мистър Акройд, защо да не взема и аз част от плячката?

По лицето на Поаро премина много странно изражение. Той се наведе напред.

— Имали ли сте повод преди оная нощ да предполагате, че мистър Акройд е бил изнудван?

— Не, съвсем не, сър. Това ме изненада много. Толкова порядъчен джентълмен във всички отношения.

— Колко дочухте?

— Не особено много сър. Не ми провървя, бих казал. Нали трябваше да си върша работата в склада. А когато веднъж или дважд успях да се промъкна отново до кабинета, вече нямаше полза. Първия път д-р Шепърд излезе и едва не ме хвана на място, а втория път мистър Реймънд мина край мене през големия хол и отиде натам, та разбрах, че няма полза; а когато влязох с подноса, мис Флора ме отпъди.

Поаро се загледа продължително в този човек, сякаш да провери искреността му. Паркър издържа твърдо на погледа му.

— Надявам се, че ми вярвате, сър. Все се страхувах да не би полицията да разрови тая стара работа с майор Елърби и поради това да ме заподозре.

— Eh bien — каза най-после Поаро. — Склонен съм да ви вярвам. Но има едно нещо, което ще поискам от вас: да ми покажете влоговата си книжка. Предполагам, че имате влогова книжка?

— Да, сър, тъкмо е у мене в момента.

Без ни най-малка следа от смущение той извади от джоба си една тънка книжка със зелени корици. Поаро я пое и прегледа сметките.

— Аха! Доколкото виждам, тази година сте купили държавни спестовни облигации за 500 лири стерлинги?

— Да, сър. Аз имам вече спестени повече от хиляда лири... резултат на отношенията ми с... такава... моя покоен господар, майор Елърби. А и тази година поиграх на конния тотализатор... доста успешно. Ако си спомняте, сър, един съвсем случаен човек спечели купата. Имах щастието да заложа за него... 20 лири стерлинги.

Поаро му върна книжката.

— Желая ви приятен обед. Вярвам, че ми казахте истината. В противен случай... толкова по-зле за вас, приятелю.

Когато Паркър си бе отишъл, Поаро взе отново пардесюто си.

— Пак ли ще излизаме? — попитах аз.

— Да, ще направим една малка визита на уважаемия мистър Хемънд.

— Вярвате ли на обясненията на Паркър?

— На пръв поглед изглеждат доста правдоподобни. Несъмнено — освен ако не е наистина много добър актьор — той искрено вярва, че самият Акройнд е бил жертвата на изнудването. В такъв случай не знае нищо за случая с мисис Ферърс.

— Тогава, щом е така... кой?...

— Précisément! Кой? Но нашето посещение у мистър Хемънд ще постигне поне една цел: или ще разпръсне всякакви подозрения към Паркър, или...

— Или какво?

— Тази сутрин имам лошия навик да оставям изреченията си незавършени — извини се Поаро, — Трябва да ме търпите.

— Впрочем — подех аз плахо — имам да направя една изповед. — Опасявам се, че без да искам, изпуснах нещо за оня пръстен.

— Кой пръстен?

— Пръстена, който намерихме в басейна със златните рибки.

— А, да — промърмори Поаро, като се усмихна широко.

— Надявам се, че не ми се сърдите, нали? Много непредпазливо беше от моя страна.

— Но няма защо, добри приятелю, няма защо. Аз не съм ви издавал никакви разпореждания. Вие имахте пълната свобода да говорите за това, ако пожелаете. Сестра ви ли се интересуваше?

— Да, много. Предизвиках сензация. Почнаха да се подхвърлят всевъзможни теории.

— Аха! А работата е толкова проста. И истинското обяснение веднага ви се хвърля в очи, а?

— Така ли мислите? — казах сухо.

Поаро се засмя.

— Умният никога не се отрича — забеляза той. — Не е ли така? Ала ето че сме у мистър Хемънд.

Адвокатът беше в кабинета си и ни прие незабавно. Той стана и ни поздрави по навик сухо и акуратно.

Поаро веднага премина на въпроса.

— Мосю, желая да получа от вас някои сведения, сиреч ако бъдете така любезен да ми ги дадете. Вие, доколкото ми е известно, бяхте адвокат на покойната мисис Ферърс от Кингс Педък?

Забелязах мигновения проблясък на учудване, Който се появи в очите на адвоката, преди професионалната му сдържаност отново да

бе се смъкнала над лицето му като маска.

— Разбира се. Всички нейни работи минаваха през моите ръце.

— Много хубаво. А сега, преди да ви помоля да ми кажете нещо, бих искал да изслушате това, което ще ви разкаже д-р Шепърд. Предполагам, нямате никакви възражения, приятелю мой, да повторите разговора, който сте водили в петък вечер с мистър Акройд?

— Ни най-малко — отвърнах и веднага започнах да излагам събитията от оная необикновена вечер.

Хемънд слушаше с голямо внимание.

— Това е всичко — казах, когато свърших.

— Изнудване — произнесе адвокатът замислено.

— Изненадвате ли се? — попита Поаро.

Адвокатът свали пенснето си и го обърса с носната си кърпа.

— Не — отговори той, — не мога да кажа, че съм изненадан. От известно време подозирах такова нещо.

— Така стигаме — каза Поаро — до сведенията, за които ви моля. Ако има човек, който да е в състояние да ни даде представа за действително изплатените суми, този човек сте вие, мосю.

— Не виждам смисъл да крия тези сведения — отвърна Хемънд след минута-две. — През последната година мисис Ферърс продаде някои ценни книжа и парите от тях бяха внесени на нейна сметка, а не реинвестирани. Тъй като доходът ѝ беше голям и тя живееше много скромно след смъртта на съпруга си, изглежда, че тези парични суми са били похарчени за някаква специална цел. Веднъж я подпитах тактично по тоя въпрос и тя отговори, че трябвало да издържа някакви бедни роднини на мъжа си. Разбира се, повече не повдигнах тоя въпрос. Досега винаги съм мислил, че парите са дадени на някоя жена, която е имала някакви претенции към Ашли Ферърс. Не ми е и минавало през ум, че е за нещо във връзка със самата мисис Ферърс.

— А сумата? — запита Поаро.

— Мога да кажа, че различните суми възлизаха общо на най-малко двадесет хиляди лири стерлинги.

— Двадесет хиляди лири стерлинги! — възкликнах аз. — И то за една година!

— Мисис Ферърс е била много богата жена — каза Поаро сухо. — А наказанието за убийство съвсем не е приятно.

— Интересува ли ви още нещо? — попита мистър Хемънд.

— Благодарите ви, не — рече Поаро като стана. — Моите извинения, задето ви побърках.

— Няма защо, няма защо.

— Думата „побърках“ — забелязах аз, когато бяхме отново навън — се употребява само за душевно заболяване.

— Ох — извика Поаро, — все не мога да се науча да говоря правилно английски! Странен език. Тогава трябваше да кажа „разбърках“, n'est-ce pas^[2]?

— Искате да кажете „обезпокоих“.

— Благодарите ви, приятелю мой. Думата е точна, вие държите ревностно за нея. Eh bien, каква става тя сега с нашия приятел Паркър? С двадесет хиляди лири в ръка би ли останал иконом? Je ne pense pas^[3]. Възможно е, разбира се, да е вложил парите в банката под друго име, ала съм склонен да вярвам, че ни казваше истината. И да е мошеник, мошеник на дребно е. Липсват му големи идеи. Така ни остава една единствена възможност — Реймънд, или... хм... майор Блънт...

— В никой случай Реймънд — възразих аз. — Не бива да го обвиняваме само защото знаем, че е бил в крайно затруднено положение заради някакви си петстотин лири стерлинги.

— Да, така казва той.

— А колкото за Хектор Блънт...

— Искам да ви кажа нещо, отнасящо се за уважаемия майор Блънт — прекъсна ме Поаро. — Моята работа е да правя разследвания. И ги правя. Eh bien... относно наследството, за което говори той, установих, че сумата е била близо двадесет хиляди лири стерлинги. Какво ще кажете?

Бях така стъписан, че нищо не можех да продумам.

— Възможно е — проговорих най-после. — За известен човек като Хектор Блънт.

Поаро присви рамене.

— Кой знае? Поне може да му се признае, че е човек с големи идеи. Наистина не мога да си го представя като изнудвач, но има една друга възможност, за която дори не сте помислили.

— Каква е тя?

— Огънят, приятелю мой. Акройд може сам да е унищожил онова писмо, синия плик и всичко друго, след като сте се разделили с

него.

— Струва ми се невероятно — казах бавно. — И все, пак... разбира се, че е възможно. Може да е премислил.

Тъкмо бяхме стигнали до моя дом и без да мисля много, поканих Поаро да влезе да похапнем.

Мислех, че ще зарадвам Каролина, но трудно е да угодиш на жените. Струва ми се, че обядвахме пържоли — кухненският персонал пък се гощаваше с шкембе и лук. А две пържоли, поставени пред трима, пораждат неудобство.

Но Каролина рядко загубва присъствие на духа за дълго. С неподражаемо лицемерие тя обясни на Поаро, че макар Джеймс да ѝ се смее, но се придържа строго към вегетарианска диета. Тя се запретна да възхвалява възторжено великолепните вкусови качества на ореховите котлети (макар че, уверен съм, никога не е кусвала такова нещо), и заяде с наслада пържени резенчета хляб със сирене, като сегиз-тогиз подхвърляше язвителни забележки за опасностите от „плътски“ храни.

После пък, когато седнахме пред огнището и запушихме, Каролина атакува направо Поаро.

— Не се ли е намерил още Ралф Пейтън? — попита тя.

— Къде да го намеря, мадмоазел?

— Мислех, че може би ще го намерите в Кранчестър — рече Каролина с дълбоко многозначителен тон.

Поаро изглеждаше просто учуден.

— В Кранчестър ли? Че защо в Кранчестър?

Осведомих го с нотка на стаена злоба:

— Един от нашите безброй частни детективи случайно ви видял вчера в кола по Кранчестърския път — обясних.

Почудата на Поаро се изпари. Той се разсмя от все сърце.

— А-а, такава ли била работата! Обикновена визита у зъболекар, *c'est tout*^[4]. Моят зъб, той боли. Ходя там. Моят зъб, той веднага става по-добре. Мисля да си вървя бързо. Лекарят, той казва „не“. По-добре да се извади. Възразявам. Той настоява. И налага своето! Този зъб специално: той няма вече да боли.

Каролина се пръсна от смях като пробит балон. Разговорът ни премина на Ралф Пейтън.

— Слаб характер — настоявах аз. — Но не е зъл.

— Охо! — каза Поаро. — Но къде свършва слабостта?

— Точно така — подкрепи го Каролина. — Да вземем например Джеймс — страшно слабохарактерен, ако не съм тук да се грижа за него.

— Моя мила Каролина — кипнах аз, — моля те, когато говориш, не споменавай личности!

— Но ти си слабохарактерен, Джеймс — повтори Каролина непоколебимо. — Аз съм осем години по-голяма от тебе... ох!... Нямам нищо против мосю Поаро да знае, че съм...

— Никога и не бих познал, мадмоазел — увери я Поаро с галантен малък поклон.

— ...С осем години по-голяма. И винаги съм смятала за свой дълг да се грижа за тебе. С това твое лошо възпитание господ знае каква щеше да я оплескаш досега.

— Можех да се оженя например за някоя красива авантюристка — промърморих аз, като гледах замечтано тавана и изпусках кръгчета дим.

— Авантюристка! — изсумтя Каролина. — Щом става дума за авантюристка...

Тя остави фразата незавършена.

— А? — полюбопитствувах аз.

— Нищо. Ала си представям една, която не е толкова далеч.

После неочаквано се обърна към Поаро.

— Джеймс упорито си е втълпил, че вие смятате някого от къщата за извършител на убийството. Мога да кажа само едно: грешите.

— Аз не обичам да греша — каза Поаро. — Не ми е — как го казвате — *du métier*^[5].

— А аз разполагам с абсолютно ясни факти — продължи Каролина, без да обръща внимание на забележката на Поаро — от Джеймс и други. Доколкото разбирам, от хората в къщата само двама са можели да свършат това: Ралф Пейтън и Флора Акройд.

— Драга ми Каролина...

— Е-е, Джеймс, не ме прекъсвай. Зная какво говоря. Паркър я срещнал пред вратата, нали. — Не чул чичото да ѝ казва „лека нощ“. Тя е можела да го убие тъкмо в тоя момент.

— Каролина!

— Не казвам, че го е убила, Джеймс. Казвам само, че е можела да го убие. В същност, макар че Флора е като всички днешни млади момичета, дете не зачитат по-възрастните и си мислят, че са вещи по всички въпроси на тоя свят, нито за миг не бих повярвала, че е способна да зоколи дори пиле. Ала фактите са си факти. Мистър Реймънд и майор Блънт имат алиби. Мисис Акройнд има алиби. Дори оная жена, Ръсел, като че ли има... и добре, че има. Кой остава? Само Ралф и Флора! Но каквото и да казвате, убедена съм, че Ралф Пейтън не е убиец. Не мога да си представя такова нещо за момче, което познавам от дете.

Поаро помълча за минута, като следеше пушека, който се извиваше от цигарата му. Когато най-после заговори, гласът му, кротък и някак далечен, правеше странно впечатление. Това никак не беше обичайният му глас.

— Да вземем за пример един човек... съвсем обикновен човек. Човек без никакъв помисъл за убийство в душата. Някъде у него има някаква струнка... скрита дълбоко. Досега тя не е докосвана. Може и никога да не бъде докосната — и в такъв случай той ще си отиде в гроба почитан и уважаван от всички. Но да предположим, че се случи нещо. Изпада в затруднения... или може би дори нещо друго. Може случайно да попадне на някаква тайна — тайна, от която зависи животът или смъртта на някого. И първата му мисъл ще бъде да каже истината — да изпълни дълга си като почтен гражданин. Тогава именно почва да се проявява слабата струнка. Ето ти възможност да измъкнеш пари — огромна сума пари. Той се нуждае от пари... желае ги... а е толкова лесно. За тази цел не е необходимо да прави нищо — просто трябва да пази мълчание. Това е началото. Желанието за пари нараства. Трябва да измъкне още и още! Той е опиянен от златната мина, която се е открила пред него. Става алчен. И в алчността си преминава границите. Мъж можеш да насилваш колкото си щеш — с жена обаче не бива да прекаляваш. Защото дълбоко в сърцето на жената се таи страстно желание да каже истината. Колко мъже, които са мамили жените си, отиват спокойно в гроба, отнасяйки своята тайна със себе си! Колко жени, които са мамили мъжете си, разбиват живота си, като хвърлят истината в очите на същите тия мъже! Не са могли да устоят на давлението. В един необмислен момент (за който после ще съжаляват, *bien entendu*^[6]) те плюят на всякаква предпазливост и

поставени в безизходица, провъзгласяват истината, което им доставя за кратко време голямо удоволствие. Така, мисля, е било и в случая. Давлението е било прекомерно. И така влиза в сила вашата поговорка за убиването на гъската, която снася златни яйца. Но това не е краят. Човекът, за когото говорим, е заплашен с изобличение. А той вече не е същият човек, какъвто е бил по-рано — да речем, преди една година. Нравственото му чувство е притъпено. Вижда се е безизходица. Води отчаяна борба и е готов да прибегне до всякакви средства, които му попаднат, защото изобличението значи разорение за него. И тъй — кинжалът удря!

Той помълча за малко. Като че ли бе омагьосал стаята. Не мога да опиша впечатлението, което направиха думите му. В неумолимия анализ, в — безпощадната сила на прозорливостта му имаше нещо, което вселяваше страх и у двама ни.

— След това — продължи той тихо, — когато се махне кинжалът, той пак ще си бъде същият, нормален, благ. Но ако отново стане нужда, тогава още веднъж ще удари.

Каролина най-после се окопити.

— Вие говорите за Ралф Пейтън — каза тя. — Може да сте прав, може и да не сте, ала нямате право да осъждате един човек, без да го изслушате.

Телефонът извъня остро. Излязох в хола и вдигнах слушалката.

— Какво? — попитах. — Да. Тук е д-р Шепърд.

Слушах минута-две, после отговорих късо. Сложих слушалката на мястото и, върнах се в гостната.

— Поаро — рекох, — задържали са един човек в Ливърпул. Казва се Чарлс Кент и смятат, че е непознатият, който посетил Фърнли оная нощ. Искат да замина за Ливърпул и да установя само личността му.

---

[1] Точно така. — Б. пр. ↑

[2] Нали? — Б. пр. ↑

[3] Не мисля. — Б. пр. ↑

[4] И това е. — Б. пр. ↑

[5] В специалността. — Б. пр. ↑

[6] Разбира се. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ЧАРЛС КЕНТ

Половин час по-късно Поаро, аз и инспекторът Реглън бяхме във влака, на път за Ливърпул. Инспекторът беше явно много развълнуван.

— Може да открием, ако не нещо друго, то поне някаква нишка във връзка с изнудваческата част на тази афера — заяви той ликуващо. — Костелив орех е тоя субект, доколкото разбрах по телефона. На всичко отгоре е наркоман. Лесно ще можем да измъкнем от него каквото ни е нужно. Ако трябва да се търси някаква подбуда, не може да има ни най-малко съмнение, че той именно е убил мистър Акройд. Но в такъв случай защо младият Пейтън се укрива? Цялата работа е една каша и нищо повече. Впрочем, мосю Поаро, вие излязохте съвсем прав по отношение на ония отпечатьци от пръсти. Те се оказаха на мистър Акройд. Аз мислех горе-долу същото, ала отхвърлях тази мисъл като недопустима.

Усмихнах се под мустак. Инспектор Реглън така очевидно се мъчеше да спаси престижа си.

— А, като става дума за тоя човек — каза Поаро, — той нали още не е арестуван?

— Не, задържан е като подозрителен.

— А какви сведения дава за себе си?

— Твърде оскъдни — отвърна инспекторът с кисела усмивка. — Пази си скъпоценната кожа, доколкото разбирам. Ругае наляво и надясно, ала друго почти не можеш измъкна от него.

Когато пристигнахме в Ливърпул, с учудване видях, че Поаро бе приветствуван с акламации. Комисарят Хейз, който ни посрещна, едно време бе работил с Поаро около някаква афера и очевидно имаше превисоко мнение за способностите му.

— Е, щом мосю Поаро е между нас, бързо ще се справим с работата — каза той весело. — Мислех, че сте вече пенсионер, мосю?

— Бях, драги ми Хейз, бях. Ала да знаете колко скучно е да си пенсионер! Не можете да си представите колко еднообразно минават

дните.

— Възможно е. Значи дойдохте да видите нашата находка, а? Д-р Шепърд ли е това? Мислите ли, че ще можете да установите самоличността му, сър?

— Не съм много сигурен — казах неуверено.

— Как го хванахте? — осведоми се Поаро.

— Както знаете, разпратихме описание. Чрез печата и неофициално. Не много сигурна работа, трябва да призная. Тоя субект действително има американски акцент и не отрича, че оная нощ е бил около Кингс Абът. Само вика: „Че какво ви засяга това, дявол да го вземе“ и иска първо да се продъним в пъкъла... преди да отговаря на каквито и да било въпроси.

— Ще ми бъде ли позволено да го видя аз? — попита Поаро.

Комисарят примижа хитро с едното си око.

— Много ще ни бъде приятно, сър. Можете да правите каквото пожелаете. Неотдавна инспектор Джап от Скотланд Ярд питаше за вас. Чул, че участвувате неофициално в разследването на случая, казва. Но можете ли ми каза, сър, къде се крие капитан Пейтън?

— Съмнявам се дали ще бъде благоразумно да ви кажа в тоя момент — отвърна Поаро важно и аз прехапах устните си, за да не се засмея.

Малкият човечец наистина се държеше с достойнство.

След като побеседвахме още малко, заведоха ни да поговорим с арестанта.

Той беше млад човек, бих казал, не повече от двадесет и две или двадесет и три години. Висок, сух, с ръце, които леко трепереха, и белези на значителна физическа сила, която бе започнала да поувяхва. Косата му беше тъмна, но очите му, сини и гузни, рядко издържаха спокойно на чужд поглед. Досега бях хранил илюзията, че имаше нещо познато във фигурата, която бях срещнал оная нощ, но ако този човек беше същият, жестоко се лъжех. Той ни най-малко не ми напомняше за когото и да било от моите познати.

— Хайде, Кент — рече комисарят. — Стани. Виж, дошли са ти гости да те видят. Познаваш ли някого от тях?

Кент ни изгледа мрачно, но не отговори. Забелязах, че погледът му пробяга колебливо по трима ни и като се върна, спря се на мене.

— Е, сър — обърна се комисарят към мене, — какво ще кажете?

— Същата височина — отвърнах аз — и ако се съди по общия външен вид, може би е въпросният човек. Но нищо повече не мога да кажа.

— Какво значи всичко това, дявол да го вземе? — запита Кент. — Защо сте се уловили за мене? Хайде, изплюйте камъчето! Какво съм направил според вас?

Аз кимнах с глава.

— Той е — казах. — Познах му гласа.

— Познал си ми гласа, а? А къде, мислиш, си ме чувал по-рано?

— Миналия петък вечерта край пътната врата на Фърнли Парк. Запитахте ме как можете да стигнете дотам.

— Така било, а?

— Признаваш ли? — попита инспекторът.

— Нищо не признавам. Нищо няма да призная, докато не разбере в какво ме обвинявате.

— Не сте ли чели вестници през последните дни? — обади се Поаро, който дотогава бе мълчал.

Непознатият присви очи.

— Такава ли била работата? Четох, че някакъв дъртак бил пречукан във Фърнли. Мъчите се да лепнете тая работа на мене, а?

— Вие сте били там същата нощ — каза Поаро спокойно.

— Отде знаете, мистър?

— От това. — Поаро извади от джоба си нещо и го протегна.

Беше гъшето перо, което бяхме намерили, в беседката.

Като го видя, лицето на човека се измени, Той протегна плахо ръка.

— „Сняг“ — произнесе Поаро замислено. — Не, приятелю, празно е. Лежеше в беседката на мястото, където си го изпуснал оная нощ.

Чарлз Кент го гледаше неуверено.

— Ти, чуждестранно копеле, май си вреш гагата навсякъде и нищо не ти отбягва от окоето. А спомняш ли си това: вестниците казват, че дъртакът бил пречукан между десет без четвърт и десет часа? Така ли е?

— Така е — съгласи се Поаро.

— Да, ама така ли е действително? Това искам да разбера.

— Този джентълмен ще ви каже — рече Поаро. Той посочи инспектор Реглън. Последният се поколеба, погледна комисаря Хейз, после Поаро и най-подир, сякаш получил разрешение, проговори:

— Така е. Между десет без четвърт и десет часа.

— Тогава нямате основание да ме задържате тук — каза Кент. — В девет и двадесет и пет минути аз бях далеч от Фърнли Парк. Можете да запитате в „Кучето и свирката“. Това е Кръчма на около една миля от Фърнли, по пътя за Кранчестър. Спомням си, поспречках се там. Кажи-речи, десет без четвърт беше. Е, какво ще кажете?

Инспектор Реглън записа нещо в бележника си.

— Е? — попита Кент.

— Ще направим съответните справки — заяви инспекторът, — Ако си казал истината, няма да има за какво ла съжаляваш. А какво си правил впрочем във Фърнли Парк?

— ХОДИХ там да се срещна с някого.

— С кого?

— Не е ваша работа.

— Я дръж по-приличен език, мой човек — предупреди го комисарят.

— Плюя аз на приличния език. Ходих там по своя работа и толкова. Щом съм се измел, преди да е станало убийството, това е достатъчно за фантетата.

— Вашето име е Чарлс Кент — каза Поаро. — Откъде сте родом?

Човекът го изгледа втренчено, после се ухили.

— Чистокръвен англичанин съм, ако искате да знаете — отговори той.

— Да — промърмори Поаро замислено, — така мисля и аз. Предполагам, че сте родом от Кент.

Човекът го изгледа втрещено.

— Защо пък? Заради името ми ли? Че какво от това. Мигар човек, който се казва Кент, трябва да е непременно от тоя край?

— При известни обстоятелства, мисля, може да бъде — натърти Поаро. — При известни обстоятелства, разбирате ли?

Гласът му беше толкова дълбокомислен, че учуди двамата полицейски служители. Колкото до Чарлз Кент, той стана керемиденочервен и за миг помислих, че ще скочи върху Поаро. Обаче размисли и му обърна гръб с нещо подобно на смях.

Поаро кимна, сякаш доволен, и се запъти към вратата. Двамата полицаи тутакси го последваха.

— Ще проверим достоверността на показанията му — забеляза Реглън. — Аз мисля обаче, че не лъже. Но трябва да заяви ясно и недвусмислено какво е правил във Фърнли. Струва ми се, че изнудвачът е здраво в ръцете ни. От друга страна, ако обясненията му са верни, положително няма нищо общо с истинския убиец. При арестуването му са намерени у него десет лири — доста голяма сума. Предполагам, че четиридесетте лири е получил той — номерата на банкнотите не отговаряха, ала несъмнено първо се е постарал да ги развали. Мистър Акройд сигурно му е дал парите, а той побързал да се измете. Но защо казахте, че родното му място било Кент? Каква връзка има това със случая?

— Абсолютно никаква — отговори Поаро кротко. — Едно мое малко хрумване и нищо повече. Аз, знаете, съм знаменит с моите малки хрумвания.

— Така ли е наистина? — каза Реглън, като го изучаваше с учудено изражение на лицето.

Комисарят прихна в гръмък смях.

— Неведнъж съм чувал това от инспектор Джап. За мосю Поаро и неговите хрумвания! Много чудачески ми се виждат, казва, ала в тях винаги има нещо.

— Вие се подигравате с мене — усмихна се Поаро, — но нищо. Старите понякога се смеят последни, докато младите всезнайковци съвсем не биха се засмели.

И като им кимна с глава дълбокомъдрено, излезе на улицата.

Двамата обядвахме в един хотел. Сега зная, че още тогава цялата работа е стояла пред очите му ясно като на длан. Той държеше сега последната нишка, от която се нуждаеше, за да стигне до истината.

Но тогава аз съвсем не подозирах това. Преувеличавах присъщата му самоувереност и смятах, че нещата, които ме озадачаваха, сигурно озадачаваха не по-малко и него.

Най-много ме озадачаваше въпросът какво е могъл да прави тоя човек, Чарлз Кент, във Фърнли. Много пъти си задавах този въпрос и все не можех да намеря задоволителен отговор. Най-после се осмелих, просто за опит, да запитам Поаро. Той отговори, без да се колебае:

— Mon ami, аз не мисля, аз зная.

— Наистина ли? — казах недоверчиво.

— Да, наистина. Предполагам, че ще ви се види абсурдно, ако ви кажа сега, че той е ходил оная нощ във Фърнли, понеже е родом от Кент?

Изгледах го смаяно.

— Действително ми се вижда абсурдно — рекох сухо.

— Аха! — каза Поаро със съжаление. — Е, няма значение. Все пак аз си имам едно малко хрумване.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

ФЛОРА АКРОЙД

Когато на другата сутрин се прибирах от визитации, подвижна ми инспектор Реглън. Спрях се и инспекторът заста на прага.

— Добро утро, доктор Шепърд — поздрави той. — Е, алибито е наред.

— На Чарлз Кент ли?

— На Чарлз Кент. Сервитьорката в „Кучето и свирката“ Сали Джонс си го спомня добре. Посочи снимката му измежду пет други. Било точно десет без четвърт, когато влязъл в кръчмата, а „Кучето и свирката“ е на повече от една миля от Фърнли Парк. Момичето споменава, че имал у себе си много пари — видяло го, като извадил от джоба си цяла шепа банкноти. Доста се учудила от това, като го гледала що за човек е, с чепици, които едва се държели на краката му. Значи там са отишли ония четиридесет лири.

— А той все отказва да обясни посещението си у Фърнли?

— Инат като магаре. Тази сутрин поговорих по телефона с Хейз в Ливърпул.

— Еркюл Поаро казва, че знаел защо този човек е ходил там оная нощ — забелязах аз.

— Така ли? — извика инспекторът оживено.

— Да — казах злорадо. — Говори, че оня отишъл там, понеже бил родом от Кент.

Изпитвах несъмнено удоволствие да предам и на други озадачението си.

Реглън ме гледаше недоумяващо една-две минути. После по продълговатата му като на невестулка физиономия се разля усмивка и той почука многозначително до челото си.

— Поизветрял тук — рече той. — Така и предполагах от известно време. Горкият старец, затова значи е зарязал всичко и се е довял тук. По семейни причини вероятно. Има племенник, който не е с всичкия си.

— Поаро ли има? — попитах стъписан.

— Да. Нима не ви е споменавал досега за племенника си? Иначе кротък, предполагам, и всичко друго му е в ред, ала чивията му е мръднала, горкото момче.

— Кой ви каза това?

Върху лицето на инспектор Реглън отново се изписа усмивка.

— Вашата сестра, мис Шепърд, тя ми разправи всичко.

Наистина изумителна е Каролина. Не мирясва, докато не научи и последните подробности от семейните тайни на всеки. За нещастие не съм успял досега да ѝ внуша да ги пази благоприлично за себе си.

— Качвайте се, инспекторе — казах, като отворих вратичката на колата. — Ще отидем заедно до Листвениците и ще запознаем нашия белгийски приятел с последните новини.

— Няма да е зле, мисля. В края на краищата, макар и да е малко шашнат, той ми даде едно полезно сведение за дактилоскопичните отпечатъци. Втълпил си е някаква приумица за тоя човек — Кент, ала кой знае... може в нея да има нещо ценно.

Поаро ни посрещна, както обикновено, учтив и усмихнат.

Изслуша сведенията, които му носехме, като отвреме-навреме кимаше с глава.

— Изглежда съвсем правдоподобно, нали? — рече инспекторът малко мрачно. — Не може човек да убие някого на едно място, а същевременно да пие в кръчмата на друго място една миля далеч.

— Ще го освободите ли?

— Не виждам какво друго можем да сторим. Нямаме никакво основание да го задържаме за присвояване на пари с измама. И дяволът не може да докаже това.

Инспекторът подхвърли навъсено в огнището една кибритена клечка. Поаро я вдигна и я постави внимателно в един малък съд, предназначен за тази цел. Движението му беше съвсем механично. Виждах, че мислите му бяха насочени към нещо съвсем друго.

— На ваше място — проговори той най-после — все още не бих пуснал човек като Чарлс Кент.

— Какво искате да кажете? — Реглън го гледаше втрещено.

— Точно това, което казвам. Не бих го освободил още.

— Да не би да мислите, че има някаква връзка с убийството?

— Мисля, че по всяка вероятност няма... но още нищо положително не може да се каже.

— Ами нали ви казах преди малко...

Поаро вдигна протестиращо ръка.

— Mais oui. Mais oui.^[1] Чух. Не съм глух... нито глупав, слава богу! Ала разберете, вие подходите към въпроса от погрешни... погрешни... предпоставки, нали така се казваше?

Инспекторът го изгледа начумерено.

— Не разбирам защо си вадите тогава заключение. Слушайте: знаем, че мистър Акройд е бил жив в десет без четвърт. Признавате ли това, а?

Поаро го изгледа за момент, после поклати глава с бегла усмивка.

— Не признавам нищо, което не е... **доказано!**

— Ами че ние имаме достатъчно доказателства. Имаме показанията на мис Флора Акройд.

— Че казала „лека нощ“ на чичо си ли? Аз обаче... не вярвам винаги всичко, което ми казва една млада леди... о, не, дори когато е очарователна и красива.

— Но, дявол да го вземе, човече, нали Паркър я видял да излиза през вратата!

— Не. — Гласът на Поаро прозвуча неочаквано рязко. — Точно това не е видял. Убедих се с един малък експеримент оня ден — нали си спомняте, докторе? Паркър я видял пред вратата, с ръка върху дръжката на бравата. Не я е виждал обаче да излиза от стаята.

— Но... къде другаде може да е била?

— Може би на стълбището.

— На стълбището?!

— Ала тези стълби водят единствено до спалнята на мистър Акройд.

— Именно.

Инспекторът пак го изгледа.

— Значи мислите, че е била горе, в спалнята на чичо си? Хм, че защо? Защо ще лъже тя?

— А, тъкмо там е въпросът. Зависи какво е правила там, нали?

— Имате пред вид... парите? По дяволите, да не искате да кажете, че мис Акройд е взела ония четиридесет лири?

— Нищо не казвам — отвърна Поаро. — Но искам да ви напомня следното. Животът на тази майка и нейната дъщеря не е бил много лек. Имали са дългове... постоянни неприятности за малки суми. Роджър Акройд е бил особен по паричните въпроси. Момичето може да се е видяло в безизходица заради някаква сравнително малка сума. Представете си какво става тогава. Тя взема парите, слиза по малката стълба. Насред път чува звън на стъкло в хола. Не се съмнява кой е: Паркър идва към кабинета. В никой случай не бива да я заварят на стълбището — Паркър няма да забрави това, ще му се види странно. Ако се установи липсата на парите, Паркър непременно ще си спомни, че я е видял да слиза по тия стълби. Тя има време само да се завтече до вратата на кабинета... и слага ръка на дръжката, за да си даде вид, че тъкмо е излязла, когато Паркър се появява на входа. Тя казва първото нещо, което ѝ идва на ум — просто повтаря разпорежданията, които Роджър Акройд е дал по-рано същата вечер, — после, се прибира горе, в собствената си стая.

— Да, но по-късно — настояваше инспекторът — трябва да е разбрала колко важно е било да каже истината. Ами че цялата работа зависи от това!

— След това — каза Поаро сухо — е било трудничко за мадмоазел Флора. Съобщават ѝ просто, че полицията е дошла и че е извършен обир. Естествено тя заключава, че кражбата на парите е открита. Единствената ѝ мисъл е да държи на обясненията си. Когато научава, че чичо ѝ е мъртъв, изпада в паника. Днес младите жени не припадат, мосю, без сериозна причина. Eh bien, в случая има. Тя е принудена или да се придържа към обясненията си, или да признае всичко. А едно младо и хубаво момиче едва ли би признало, че е крадла — особено пред хора, чието уважение иска да си запази.

Регълн стовари с трясък юмрук върху масата.

— Не мога да повярвам — извика той. — Това е... това е невероятно. А вие... през всичкото време сте знаели, а?

— Още отначало ми се въртеше в главата тази хипотеза — призна Поаро. — Винаги съм бил убеден, че мадмоазел Флора крие нещо от нас. За да се уверя, направих малкия експеримент, за който ви казах. Д-р Шепърд беше с мене.

— Нарекохте го проверка на Паркър — забелязах иронично.

— Mon ami — рече Поаро някак глухо, — както ви казах на времето, човек не може да не издаде нещо.

Инспекторът се изправи.

— Остава само едно — обяви той. — Трябва веднага да поставим въпроса ребром пред младата леди. Вие ще дойдете с мене до Фърнли, нали, мосю Поаро?

— Разбира се. Д-р Шепърд ще ни закара с колата си.

Съгласих се на драго сърце.

Когато попитахме за мис Акройд, въведоха ни в билиардната. Флора и майор Блънт бяха седнали на дългата скамейка до прозореца.

— Добро утро, мис Акройд — каза инспекторът. — Може ли да разменим с вас една-две думи насаме?

Блънт тутакси стана и тръгна към вратата.

— Какво има? — попита Флора плахо. — Не си отивайте, майор Блънт. Нали може да остане? — обърна се тя към инспектора.

— Както обичате — отвърна инспекторът хладно. — Мой дълг е да ви задам един-два въпроса, мис, но бих предпочел това да стане насаме и, смей да кажа, вие също ще предпочетете.

Флора го изгледа проникателно. Видях как лицето ѝ побеля. После тя се обърна и заговори на Блънт:

— Искам да останете... моля ви... да, настоявам. Каквото и да има да ми каже инспекторът, искам и вие да го чуете.

Реглън сви рамене.

— Е, щом настоявате, нека бъде по волята ви. И тъй, мис Акройд, мосю Поаро ми подхвърли един намек. Твърди, че вие не сте били изобщо в кабинета миналия петък вечерта, че изобщо, не сте виждали мистър Акройд, за да му пожелаете „лека нощ“, че сте били не в кабинета, а на стълбите, които слизат от спалнята на чичо ви, в момента, когато сте чули, че Паркър се приближава през хола.

Втренченият поглед на Флора се премести върху Поаро. Той ѝ кимна в знак на потвърждение.

— Мадмоазел, преди известно време, когато бяхме насядали около масата, аз ви помолих да бъдете откровена с мене. Каквото и да скрие човек, папа Поаро рано или късно го узнава. Точно така беше, нали? Затуй ще ви улесня. Вие взехте парите, нали?

— Парите?! — произнесе Блънт рязко. Настъпи мълчание, което трая най-малко една минута.

— Мосю Поаро има право. Аз взех тия пари. Откраднах. Аз съм крадла... да, най-обикновена вулгарна, жалка крадла. Сега вече знаете. Радвам се, че истината стана известна. Тези последни няколко дни бяха същински кошмар! — Тя се отпусна изведнъж на скамейката и скри лицето си в шепи. Говореше дрезгаво през пръстите си. — Да знаехте какъв беше животът ми, откак дойдох тук! Исках много неща, интригувах за тях, лъжех, мамех, трупях дългове, обещавах да се разплатя... о, как се ненавиждам, като си помисля за всичко! Това сближи двама ни, Ралф и мене. И двамата бяхме слаби! Аз го разбирах и ми беше жал за него... понеже вътрешно и аз съм същата.

И двамата не сме достатъчно силни, за да можем да се уповаваме на себе си. Ние сме слаби, жалки, презрени същества.

Тя погледна Блънт и изведнъж тупна с крак.

— Какво ме гледате така — сякаш не можете да повярвате? Може да съм крадла... но поне сега съм искрена. Не лъжа вече. Не се правя на момичето, което харесвате — младо, невинно и простодушно. Пет пари не давам, че няма да искате повече да ме виждате. Аз сама се ненавиждам, презирам се, ала трябва да ми повярвате едно: аз щях да кажа истината, ако знаех, че това ще подобри положението на Ралф. Но още от началото разбрах, че положението на Ралф няма да се подобри, напротив, съмнението в него щеше да се засили. Нямах да му навреда с нищо, ако поддържах лъжата си.

— Ралф — проговори Блънт. — Виждам... все Ралф.

— Вие нищо не разбирате — извика Флора отчаяно. — И никога няма да разберете.

Тя се обърна към инспектора.

— Признавам всичко: бях в парична безизходица. Не съм виждала чичо си оная вечер, след като той стана от трапезата. Колкото до парите, можете да предприемете каквото ви е угодно. Така или иначе няма да стане по-лошо, отколкото е сега.

Изведнъж тя пак не издържа, закри лицето си с ръце и избяга от стаята.

— Хм — промърмори инспекторът глухо, — така значи.

Той като че ли се чудеше какво да прави по-нататък.

Блънт пристъпи напред.

— Инспектор Регън — каза той тихо, — мистър Акройд ми даде ония пари със специална цел. Мис Акройд не ги е докосвала. Когато

казва, че ги е взела, тя лъже, за да прикрие капитан Пейтън. Истината е такава, каквато ви я казвам, и съм готов да застана на свидетелската скамейка и да се закълна за това.

Той се поклони някак отсечено, после се обърна рязко и излезе от стаята.

Поаро се втурна като светкавица подире му. Настигна го в хола.

— Мосю... един момент, моля ви, бъдете тъй добър.

— Какво има, сър?

Блънт беше явно раздразнен. Намръщен, той гледаше отвисоко Поаро.

— Ето какво — заговори Поаро бързо: — не се хващам на вашата басничка. Не, не се хващам. Наистина мис Флора е взела парите. Все пак добре сте измислили това, което казахте — харесва ми. Постъпката ви е похвална. Вие сте човек, който мисли бързо и действа бързо.

— Благодаря ви, но вашето мнение ни най-малко не ме интересува — отвърна Блънт хладно.

Той отново понечи да си тръгне, но Поаро, който никак не се беше обидил, го задържа за ръката.

— Но вие трябва да ме изслушате! Имам да кажа още нещо. Оня ден говорих за укриване на истината. Е, трябва да ви заявя, че през всичкото време знаех какво криете. Вие обичате мадмоазел Флора от все сърце. Още от пръв поглед, нали? О, нека не се боим да казваме тия неща; защо в Англия мислят, че за любовта трябва да се загатва като за някаква срамна тайна? Вие обичате мадмоазел Флора. Мъчите се да скриете това от цял свят. Много хубаво... така и трябва да бъде. Ала послушайте съвета на Еркюл Поаро: не крийте чувствата си от мадмоазел.

Блънт показва някои признаци на смущение, докато Поаро говореше, но заключителните думи като че ли приковаха вниманието му.

— Какво искате да кажете? — попита той рязко.

— Вие мислите, че тя обича капитан Ралф Пейтън; но аз, Еркюл Поаро, ви казвам, че не е така. Мадмоазел Флора е приела капитан Пейтън, за да угоди на чичо си и понеже е виждала в брака средство да се избави от тукашния си живот, който ставал действително непоносим за нея. Тя го е харесвала и между двамата възникнала силна симпатия

и взаимно разбиране. Но любов — не! Мадмоазел Флора не обича капитан Пейтън, а друг.

— Какво искате да кажете, дявол да ви вземе? — запита Блънт.

Под загара му забелязах гъста червенина.

— Вие сте слепец, мосю. Слепец! Тя, малката, иска да се покаже вярна. Над Ралф Пейтън е надвиснал облак, тя е задължена заради честта си да го поддържа.

Реших, че е време да вмъкна някоя и друга дума, за да подпомогна това благородно дело.

— Моята сестра ми каза оная вечер — заговорих насърчително, — че Флора не давала и не би дала пет пари за Ралф Пейтън. Сестра ми излиза винаги права в тия неща.

Блънт се отнесе с презрение към добронамерените ми усилия. Той заговори на Поаро.

— Мислите ли наистина... — поде той, но се спря.

Майорът е от ония стеснителни хора, които трудно могат да изразяват нещата с думи. Поаро пък не познава такъв недостатък.

— Ако не ми вярвате, попитайте я сам, мосю. Но вас може би не ви интересува вече... въпросът за парите...

Блънт издаде звук, който приличаше на гневен смях.

— Мислите ли, че ще ѝ държа сметка, за това? Роджър винаги си е бил чудак по отношение на парите. Тя закъсала и не смеела да му каже. Горкото дете. Горкото самотно дете.

Поаро гледаше замислено към страничната врата.

— Струва ми се, че мадмоазел Флора отиде в градината — промърмори той.

— Голям чудак бях аз във всяко отношение! — избухна Блънт внезапно. — Странен разговор водихме ние. Като в датските пиеси. Но вие сте умен човек, мосю Поаро. Благодаря ви.

Той улови Поаро за ръката и я стисна така, че оня примижа от болка. После закрачи към страничната врата и излезе в градината.

— Не във всяко отношение глупак — промърмори Поаро, като разтриваше нежно изкълчения си крайник. — Само в едно отношение: глупак в любовта.

---

[1] Но да, но да. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

МИС РЪСЕЛ

Инспектор Реглън бе получил жесток удар. Благородната лъжа на Блънт не бе го заблудила, както не бе заблудила и нас. Обратният ни път към селото беше огласен от неговите стенания.

— Това променя всичко, да. Не зная дали разбирате положението, мосю Поаро?

— Мисля, че разбирам, да, мисля, че разбирам — каза Поаро. — Знаете ли, от известно време тази мисъл ми се беше загнездила в главата.

Инспектор Реглън, комуто тази мисъл бе станала известна само преди половин час, изгледа Поаро унило и продължи да излага констатациите си.

— Ето тия алибита например. Не струват! Пет пари не струват. Трябва да се почва отново. Да се разбере какво е правил всеки от девет и половина нататък. Девет и половина — към този час трябва да се придържахме. Вие имахте пълно право за оня Кент: за сега не бива още да освобождаваме този човек. Чакайте да помисля... в девет часа и четиридесет и пет минути бил в „Кучето и свирката“. Ако е тичал, можел е да стигне там за четвърт час. Просто невъзможно е мистър Реймънд да е чул неговия глас, и то да говори с мистър Акройд — да иска пари, което мистър Акройд отказал. Но едно нещо е ясно: той не е човекът, който се е обадил по телефона. Гарата е на половин миля в обратна посока — повече от миля и половина от „Кучето и свирката“, а пък той е бил в „Кучето и свирката“ докъм десет часа и десет минути. Дяволите да го вземат тоя телефон! Все до него опираме.

— Така е — съгласи се Поаро. — Интересно обстоятелство.

— Възможно е обаче, ако капитан Пейтън се е качил в стаята на чичо си и го е намерил там убит, той да се е обадил. Изплашил се е, помислил, че ще го обвинят, и изфирясал. Възможно е, нали?

— Но защо е било нужно да телефонира?

— Може да се е усъмнил дали старият е действително мъртъв. Решил е, че няма да е зле докторът да се яви по-скоро на мястото, ала не искал да се издаде. Е, кажете, как ви се струва тази теория? Има нещо правдоподобно в нея, бих рекъл.

Инспекторът изпъчи важно гърди. Той така преливаше от самодоволство, че всякакви думи от наша страна бяха излишни.

Точно в тоя момент стигнахме в къщи и аз се завтекох към хирургическия си кабинет, където пациентите ме чакаха от доста време, като оставих Поаро да придружава инспектора до полицейския участък.

Когато се освободих и от последния си пациент, влязох в стаичката зад къщата, която наричам моя работилница — аз много се гордея с радиоприемника, който съм си изработил саморъчно. Каролина ненавижда работилницата ми. Там аз държа сечивата си и забранявам на Ани да всява безредие с метла и лопатка. Тъкмо поправях вътрешните части на един будилник, който домакинството ни бе изхвърлило като напълно негоден, когато вратата се отвори и Каролина подаде глава.

— Аха, тук ли си, Джеймс — каза тя с дълбоко неодобрение. — Мосю Поаро иска да говори с тебе.

— Добре де — сопнах се аз малко раздражено, понеже внезапно й влизане ме беше стреснало и бях изпуснал някакъв деликатен механизъм. — Като иска да говори с мене, да дойде тук.

— Тук ли?! — учуди се Каролина...

— Да, казах „тук“.

Каролина изсумтя неодобрително и се оттегли. След една-две минути се върна, въведе Поаро и после пак се оттегли, като тръшна вратата.

— Ехе, приятелю мой — каза Поаро, като се приближи, потривайки ръце, — както виждате, не можете тъй лесно да се отървете от мене!

— Свършихте ли с инспектора? — попитах аз.

— За сега да. А вие, какво, прегледахте ли всички пациенти?

— Да.

Поаро седна и ме загледа, като кривна яйцеобразната си глава на една страна, с вид на човек, който предвкусва насладата на някаква много забавна шега.

— Вие грешите — проговори той най-последно. — Имате да прегледате още един пациент.

— Да не би да сте вие? — възкликнах учудено.

— А, не съм аз, *bien entendu*. Аз, аз съм във великолепно здраве. Не, ще ви кажа истината: това е един малък мой заговор. Има един човек, с когото искам да се видя, разбирате ли... а пък не бива да възбудям любопитството на цяло село... обаче тъкмо така ще стане, ако видят въпросната дама да идва в моя дом... защото става дума за дама. Но у вас тя вече е идвала преди като пациентка.

— Мис Ръсел! — възкликнах аз.

— *Précisément*. Много искам да говоря с нея, затуй ѝ пращам една бележчица и определям среща във вашия хирургически кабинет. Сърдите ли ми се?

— Напротив — казах. — Сиреч при условие, че ще ми позволите да присъствавам на разговора. А, какво ще кажете?

— Но естествено! Та хирургическият кабинет си е ваш!

— Нали разбирате — рекох, като захвърлих щипците, които държах, — цялата тая работа е необикновено интересна. Всеки нов възникнал факт е като разклащане на калейдоскоп: всичко придобива съвсем нов облик. А защо пък толкова много желаете да се видите с мис Ръсел?

Поаро вдигна вежди.

— Нима не е очевидно? — промърмори той.

— Пак започвате старата песен — изръмжах недоволено. — Според вас всичко е очевидно. А ме оставяте да се лутам в мъгла.

Поаро ми се закани добродушно с глава.

— Вие ми се подигравате. Ето например случаят с мадмоазел Флора. Инспекторът беше изненадан... а вие... вие — не.

— Никога не съм предполагал, че тя може да бъде крадла — оправдах се аз.

— В това отношение... може би имате право. Но аз наблюдавах лицето ви, а вие не бяхте — като инспектор Реглън — смаян като човек, който не вярва на ушите си.

Замислих се за минута-две.

— Може да сте прав — проговорих най-последно. — През всичкото време имах чувството, че Флора крие нещо... така че, когато истината

излезе наяве, аз подсъзнателно я бях очаквал. Инспектор Реглън обаче наистина много се разстрои от това, горкият.

— Е, pour ça, oui^[1]! Клетият човек трябва да подреди наново всичките си мисли. Аз се възползувах от това, състояние на душевна обърканост, за да го накарам да ми направи една малка услуга.

— Каква беше тя?

Поаро извади от джоба си един лист хартия за писма. На него бяха написани няколко думи и той ги прочете гласно:

„От няколко дни полицията търсеше капитан Ралф Пейтън, племенник на мистър Акройнд от Фърнли Парк, сполетян от смъртта при такива трагични обстоятелства миналия петък. Капитан Пейтън е бил открит в Ливърпул, когато се готвел да се качи на параход за Америка.“

Той отново сгъна листа.

— Това, приятелю, ще излезе във вестниците утре сутринта.

Гледах го изумен.

— Но... но то не е вярно! Той не е в Ливърпул!

Поаро ми отпрати лъчезарна усмивка.

— Колко сте схватлив! Да, наистина не е открит е Ливърпул. Инспектор Реглън за нищо на света не ми позволяваше да изпратя тази бележка на печата, особено след като споделих с него тайната си цел. Ала най-тържествено го уверих, че от излизането ѝ в печата ще произтекат много интересни резултати, тъй че той отстъпи с уговорката, че в никой случай не може да поеме отговорността.

Изгледах втрещено Поаро. Той ми отговори е усмивка.

— Бог да ме убие — рекох най-последно, — ако разбирам какви резултати очаквате от това.

— Понапрегнете сивите си клетчици — каза Поаро сериозно.

Той стана и дойде до скамейката.

— Личи си, че имате слабост към разни машинарии — рече той, като разгледа резултатите от труда ми.

Всеки си има някакво любимо занимание. Побързах да привлека вниманието на Поаро върху саморъчното ми радио. Като видях, че се

отнася благосклонно към творението ми, показах му едно-две мои малки изобретения — дребни нещица, но полезни в къщи.

— Няма съмнение — каза Поаро, — трябвало е да станете по професия изобретател, а не доктор. Ала чувам звънеца... вашата пациентка е. Да отидем в хирургическия кабинет.

И предишния път ме бяха поразили следите от някогашната хубост върху лицето на домоуправителката. Тази сутрин бях поразен отново. Облечена съвсем просто в черно, висока, стройна и горда както винаги, с едри тъмни очи и непривична руменина на обикновено бледите бузи, разбрах, че като момиче тази жена трябва да е била изумително красива.

— Добро утро, мадмоазел — рече Поаро. — Моля, седнете. Д-р Шепърд има любезността да ми предостави хирургическия си кабинет за един кратък разговор, който много искам да водя с вас.

Мис Ръсел седна с присъщото си хладнокръвие. И да чувствуваше някакво вътрешно вълнение, не го издаваше външно.

— Струва ми се, че малко странно постъпвате, ако ми позволите да се изразя така — забеляза тя.

— Мис Ръсел... имам да ви съобщя нещо.

— Така ли!

— Чарлс Кент е арестуван в Ливърпул.

Нито един мускул на лицето ѝ не помръдна. Само очите ѝ се разтвориха малко повече и тя запита с нотка на предизвикателност:

— Е, та какво от това?

И точно в този миг се сетих: приликата, мисълта за която ме бе преследвала постоянно — нещо познато в предизвикателното държане на Чарлс Кент. Двата гласа: единият — груб и дрезгав, другият — болезнено женствен — странно си приличаха по тембър. Значи за мис Ръсел ми бе напомнил човекът, когото срещнах оная нощ пред вратите на Фърнли Парк.

Погледнах Поаро тържествуващ с откритието си, а той ми кимна незабележимо.

В отговор на въпроса на мис Ръсел той разпери ръце с типично френски жест.

— Мислех, че ще ви интересува, и нищо повече — каза той меко.

— Хм, не особено — рече мис Ръсел. — Кой е впрочем тоя Чарлс Кент?

— Той е, мадмоазел, човекът, който е бил във Фърнли през нощта на убийството.

— Така ли?

— За негов късмет има си алиби. В десет без четвърт бил в една пивница на миля оттук.

— Късметлия наистина — обади се мис Ръсел.

— Но още не знаем какво е правил във Фърнли — с кого е идвал да се срещне например.

— Боя се, че с нищо не мога да ви помогна — каза домоуправителката учтиво. — Нищо не е стигало до моите уши. Ако това е всичко...

Тя направи движение, като да стане. Поаро я спря.

— Не е всичко — рече той спокойно. — Тази сутрин изникнаха нови положения. Сега изглежда, че мистър Акройд е бил убит не в десет без четвърт, а по-рано. Между девет без десет, когато д-р Шепърд излязъл, и десет без четвърт.

Видях как кръвта се отдръпна от лицето на домоуправителката и то стана смъртно бледо. Тя се наведе напред, цялото ѝ тяло се полюляваше.

— Но мис Акройд каза... мис Акройд каза...

— Мис Акройд призна, че излъгала. Изобщо не е била в кабинета оная вечер.

— Значи?...

— Значи, изглежда, че в лицето на тоя Чарлс Кент имаме човека, когото търсим. Той идвал във Фърнли, не може да обясни какво е правил там...

— Аз мога да ви кажа какво е правил. Той не е докосвал дори косъм от главата на стария Акройд... не се е приближавал изобщо до кабинета. Той не го е направил, уверявам ви.

Мис Ръсел се беше навела напред. Най-после това желязно самообладание беше напълно сломено. На лицето ѝ се четеше ужас и отчаяние.

— Мосю Поаро! Мосю Поаро! О, повярвайте ми.

Поаро стана и се приближи до нея. Потупа я успокоително по рамото.

— Но да... но да, ще ви повярвам. Разбирате ли, трябваше да ви накарам да говорите.

За миг в очите ѝ блесна подозрение.

— Вярно ли е това, което казвате?

— Че Чарлс Кент е заподозрян като извършител на престъплението? Да, вярно е. Само вие можете да го спасите, като кажете причината за идването му във Фърнли.

— Той дойде да се види с мене. — Тя говореше тихо и бързо. — Аз излязох да се срещна с него...

— В беседката, да, зная.

— Отде знаете?

— Мадмоазел, работата на Еркюл Поаро е да знае много неща. Зная, че сте излизали по-рано същата вечер, че сте оставили в беседката бележка, в която посочвате по кое време ще бъдете там.

— Да, така беше. Бях получила вест от него... съобщаваше, че пристига. Не посмях да го пусна в къщата. Писах на адреса, който той ми даде, че ще се срещнем в беседката, и му я описах така, че да може да я намери. После се уплаших, че може да няма търпение да чака там, изтичах и оставих бележка, в която казвах, че ще бъда на мястото към девет и десет. Не исках прислугата да ме вижда, затуй се измъкнах през прозореца на приемната. Когато се прибрах, срещнах д-р Шепърд и помислих, че това ще му се види странно. Бях задъхана от тичане. Нямах представа, че го чакат на вечеря същата вечер.

Домоуправителката млъкна.

— Продължавайте — подкани я Поаро. — Излезли сте да се срещнете с него в девет и десет. Какво си казахте?

— Трудно е да ви обясня. Видите ли...

— Мадмоазел — прекъсна я Поаро, — по този въпрос искам да чуя цялата истина. Думите ви няма да излязат извън тези четири стени. Д-р Шепърд ще бъде дискретен, ще бъда и аз. Уверявам ви, аз ще ви помогна. Тоя Чарлс Кент е ваш син, нали?

Тя кимна. По бузите ѝ пламна червенина.

— Никой не знаеше това. То стана отдавна... много отдавна... отгатък, в Кент. Не бях омъжена...

— Затова му сложихте за презиме названието на графството. Разбирам.

— Постъпих на работа. Успях да припечеля достатъчно, за да му плащам квартирата и храната. Никому не съм казала, че съм му майка. Ала той тръгна по лош път, пропи се, после почна да

употребява наркотици. Успях да събера пари, за да му платя пътя до Канада. Една-две години нямах никаква вест от него. После узнал някак си, че съм му майка. Поиска ми с писмо пари. Най-последно получих съобщение, че се е върнал. Пристигнал във Фърнли да ме види, пишеше. Не смеех да го пусна в къщата. Винаги са ме смятали за много... много порядъчна. Ако някой подушеше... щеше да бъде свършено с работата ми като домоуправителка. Затуй му писах, така както ви казах преди малко.

— И на сутринта дойдохте да говорите с д-р Шепърд?

— Да. Чудех се какво да правя. Той не беше лошо момче... преди да се бе отдал на наркотици.

— Разбирам — рече Поаро. — А сега нека продължим понататък. Значи той дойде оная вечер в беседката?

— Да, когато стигнах там, вече ме чакаше. Държеше се много грубо и оскърбително. Носех със себе си всичките пари, които имах, и му ги дадох. Поговорихме, после той си отиде.

— Колко беше часът?

— Трябва да е било между 9:20 и 9:25. Още не беше станало девет и половина, когато стигнах отново в къщи.

— По кой път си отиде той?

— Точно оттам, откъдето бе дошъл — по пътеката, която се съединява с автомобилната алея отсам портиерската стаичка.

Поаро кимна.

— А вие, какво направихте вие?

— Върнах се в къщи. Майор Блънт се разхождаше по терасата и пушеше, затуй заобиколих, за да мина през страничната врата. Тогава беше точно девет и половина, както ви казах.

Поаро кимна отново. Драсна един-два реда в едно микроскопично бележниче.

— Мисля, че това е достатъчно — каза той замислено.

— Трябва ли... — поколеба се тя. — Трябва ли да разкажа всичко това на инспектор Реглън?

— Може да се наложи. Но нека не избързваме. Нека действваме полека, със съответната последователност и методичност. Чарлс Кент не е още официално обвинен в убийство. Може да възникнат някои обстоятелства, които да направят показанията ви излишни.

Мис Ръсел се изправи.

— Много ви благодаря, мосю Поаро — каза тя. — Вие бяхте много добър... много добър наистина. Вие... вие ми вярвате, нали? Че Чарлс няма нищо общо с това подло убийство!

— Изглежда, няма съмнение, че човекът, който е разговарял с мистър Акройд в библиотеката в девет и половина, не е могъл да бъде вашият син. Повече смелост, мадмоазел. Всичко ще се оправи.

Мис Ръсел си отиде. Останахме двамата с Поаро.

— Значи така — проговорих аз. — Все опираме до Ралф Пейтън. Как успяхте да установите, че мис Ръсел е лицето, с което е дошъл да се срещне Чарлс Кент? Забелязахте ли приликата?

— Бях я свързал в мисълта си с непознатия дълго преди да се бяхме изправили лице с лице срещу него. Щом намерихме онова перо. Перото навеждаше на мисълта за наркотици, което пък ми напомни какво ми бяхте разказали за посещението на мис Ръсел у вас. Тогава намерих в утринния вестник статията за кокаина. Всичко изглеждаше съвсем ясно. Сутринта тя е получила вест от някого... човек, пристрастен към наркотици, прочела статията във вестника и дошла при вас да ви изпита с някои въпроси. Намекнала за кокаин, понеже въпросната статия се отнасяла за кокаина. После, когато видяла, че е събудила у вас твърде голям интерес, побързала да измести темата към детективски истории и загадъчни отрови. Усъмних се, че има син или брат, или пък някакъв друг нежелан роднина от мъжки пол. Ох, но аз трябва да си вървя! Време е за обед.

— Останете да обядвате у нас — предложих аз.

Поаро поклати глава. В очите му се появи смътно пламъче.

— О, не, не и днес. Не искам да принуждавам мадмоазел Каролина два дни поред да пази вегетарианска диета.

Сетих се, че почти нищо не отбягваше от вниманието на Еркюл Поаро.

---

[1] За това, да. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ Й ПЪРВА СЪОБЩЕНИЕТО ВЪВ ВЕСТНИКА

Каролина, разбира се, не бе пропуснала да забележи идването на мис Ръсел в хирургическия кабинет. Аз бях предугадал това и бях подготвил подробно обяснение за болното коляно на тази дама. Но Каролина не беше разположена да се впуска в кръстосан разпит. Тя смяташе, че знае за какво в същност е дошла мис Ръсел и че аз не зная.

— Да те изпита, Джеймс — каза Каролина. — Да те изпита най-безсрамно, в това никак не се съмнявам. Нямаше полза да се намесвам в разговора ви. Смея да кажа, ти ни най-малко не подозираше, че тя се реваншира. Мъжете са тъй наивни. Тя знае, че се ползуваш с доверието на мосю Поаро и иска да разбере някои неща. Знаеш ли, Джеймс, какво мисля аз?

— Не мога да имам ни най-малка представа. Ти винаги мислиш най-невероятни неща.

— Излишни са жлъчните подмятания. Аз мисля, че мис Ръсел знае за смъртта на мистър Акройд повече, отколкото е готова да признае.

Каролина се изправи победоносно на креслото си.

— Наистина ли мислиш така? — подхвърлих разсеяно.

— Днес никак те няма, Джеймс. Съвсем си се отпуснал. Сигурно е виновен твоят черен дроб.

След това разговорът ни се ограничи до чисто лични въпроси.

Съобщението, написано по хрумване на Поаро, излезе още другата сутрин в нашия ежедневен вестник. Целта му беше загадка за мене, но въздействието му върху Каролина беше неописуемо.

Най-напред тя заяви, че винаги е казвала същото — което не беше вярно. Аз повдигнах вежди, но не се опитах да споря. Каролина обаче трябва да е почувствувала угризение на съвестта, защото додаде:

— Може да не съм споменавала точно Ливърпул, ала си знаех, че ще се опита да избяга в Америка. Така направи и Крипън.

— Но не много успешно — напомних й аз.

— Горкото момче, значи са го хванали. Аз мисля, Джеймс, че наш дълг е да не допуснем да го обесят.

— Според тебе какво трябва да направя?

— Ами че нали си медик, боже мой! Познаваш го от дете. Ясно като бял ден: ще заявиш, че е психически неуравновесен и затова не може да отговаря за постъпките си. Тия дни четох, че в Бродмур^[1] се чувствували много добре — било нещо като клуб на висшата класа.

Но думите на Каролина ми напомниха за нещо друго.

— Не знаех, че Поаро имал племенник идиот — казах заинтригуван.

— Нима не знаете? О, той ми разказа всичко. Горкото момче. Голяма мъка за цялото семейство. Досега го държали в къщи, ала вече стигнал дотам, че се виждали принудени да го дадат в някакъв приют.

— Изглежда, че вече ти е известно почти всичко, което би могло да се знае до този момент за семейството на Поаро — рекох раздражено.

— Почти всичко — потвърди Каролина самодоволно. — Олеква му на човек, когато има възможност да излее болката си пред някого.

— Може и да е така, стига да има възможност да говори така непринудено. Друг е въпросът дали е приятно да ти изтръгнат насила самопризнания.

Каролина само ме изгледа с вид на християнски мъченик, който изпитва наслада от своето мъченичество.

— Много си затворен, Джеймс — каза тя. — Не обичаш да си излееш душата или да споделиш нещо, което знаеш, и си въобразяваш, че всички други трябва да са като тебе. Мисля, че аз никога не изтръгвам самопризнания от когото и да било. Ако например мосю Поаро дойде днес следобед, както обеща, няма да ми мине през ум да го питам кой пристигна у дома му рано тази сутрин.

— Рано тази сутрин ли? — попитах аз.

— Много рано — додаде Каролина, — Преди да донесат млякото. Тъкмо погледнах случайно от прозореца, капакът тракаше. Беше един мъж. Пристигна със закрыта кола и целият се беше увил. Не можах да видя лицето му. Но ще ти кажа какво мисля аз и ще видиш, че съм права.

— Какво мислиш ти?

Каролина сниши тайнствено глас.

— Специалист от Министерството на вътрешните работи — прошепна тя.

— Специалист от Министерството на вътрешните работи?! — учудих се аз. — Не ме занасяй, Каролина!

— Помни ми думите, Джеймс: ще видиш, че съм права. Нали мис Ръсел беше дошла оная сутрин да те разпитва за отровите ти. Много лесно е могла да сложи отрова в храната на Роджър Акройд същата вечер.

Прихнах да се смея.

— Глупости! — извиках. — Той е промушен с кинжал във врата. Ти знаеш това не по-зле от мене.

— След настъпването на смъртта, Джеймс — каза Каролина, — за да се насочи по лъжлива следа.

— Прекрасна моя, аз прегледах трупа и зная какво говоря. Раната не е нанесена след настъпването на смъртта; тя е била причината за смъртта и не бива да си правиш никакви илюзии в това отношение.

Каролина просто продължи да си дава вид на всезнаеща, което така ме раздражни, че додадох:

— Ще бъдеш ли така добра да ми кажеш, Каролина, имам ли лекарско звание или нямам?

— Е, признавам, имаш лекарско звание, Джеймс... тоест поне зная, че имаш. Но ти липсва всякакво въображение.

— След като орисниците са те надарили с тройна доза, не е останало нищо за мене — отвърнах хладно.

Забавно ми беше да наблюдавам машинациите на Каролина същия ден следобед, когато Поаро дойде, както бе обещал. Без да зададе нито един пряк въпрос, сестра ми постоянно въртеше разговора около темата за тайнствения гост. По лукавия блясък в очите на Поаро познах, че той разбираше целите ѝ. Той оставаше учтиво непроницаем и парираше ударите ѝ тъй успешно, че самата тя не знаеше как да постъпи по-нататък.

След като, предполагам, тихомълком се бе наслаждавал на тази малка игра, той стана на крака и предложи да се поразходим.

— Имам нужда от движение, за да пооправя фигурата си — обясни той. — Ще дойдете ли с мене, докторе? И може би по-късно мис Каролина ще ни почерпи с чай.

— С най-голямо удоволствие — рече Каролина. — Няма ли вашият... хм... гост също да дойде?

— Много сте любезна — каза Поаро. — Но не, моят приятел си почива. Скоро ще трябва да се запознаете с него.

— Казаха ми, че бил стар ваш приятел — подхвърли Каролина, правейки последно смело усилие.

— Така ли ви казаха? — промърмори Поаро. — Е, трябва да вървим.

Нашата разходка ни отведе по посока на Фърнли. Вях предугадил, че може да стане така. Започнах да разбирам методите на Поаро. И най-незначителният факт беше свързан с цялото.

— Искам да ви възложа една работа, приятелю — проговори той най-последно. — Довечера желая да устроя една малка сбирка у дома. Нали и вие ще присъствувате?

— Разбира се — отговорих аз.

— Добре. Искам да присъствуват също всички обитатели на къщата, тоест: мисис Акройд, мадамозел Флора, майор Блънт, мистър Реймънд. Желая да бъдете мой посланик. Тази малка сбирка е насрочена за девет часа. Ще ги поканите, нали?

— С удоволствие, но защо не ги поканите вие?

— Защото тогава ще почнат да задават въпроси: „Защо? С каква цел?“ Ще разпитват какво съм намислил. А както знаете, приятелю мой, никак не обичам да обяснявам малките си хрумвания, преди да е дошъл подходящият момент.

Поусмихнах се.

— Моят приятел Хейстингс, тоя, за когото ви разказвах, говореше за мене, че съм бил човек-мида. Ала не беше прав. Когато става дума за факти, аз не крия нищо. Но всеки ги тълкува по своему.

— Кога искате да изпълня поръчката ви?

— Още сега, ако обичате. Вече сме близо до къщата.

— Вие няма ли да влезете?

— Не, аз ще се разхождам наоколо. Ще се срещнем пак след четвърт час при вратата на портиерската будка.

Кимнах в знак на съгласие и тръгнах да изпълня задачата си. Единственият член на семейството, който се оказа в къщи, беше мисис Акройд, която пиеше ранния си чай. Тя ме посрещна много любезно.

— Толкова съм ви благодарна, докторе — мърмореше тя, — задето разчистихте оная малка работа с мосю Поаро. Но животът е пълен с неприятности. Сигурно сте чули за Флора?

— Какво точно? — попитах предпазливо.

— За новия годеж. На Флора и Хектор Блънт. Разбира се, той не е такава добра партия, каквато би бил Ралф. Но в края на краищата щастиято стои над всичко. Милата Флора има нужда от по-възрастен човек — солиден и улегнал, а Хектор е по характер наистина много забележителен. Четохте ли в таз сутрешния вестник съобщението за арестуването на Ралф?

— Да — отговорих аз, — четох.

— Противно. — Мисис Акройд затвори очи и потрепера. — Джофри Реймънд изпадна в ужасно състояние. Позвъни в Ливърпул. Но от тамошното полицейско управление не пожелаха да му кажат нищо. Казаха впрочем, че изобщо не били арестували Ралф. Мистър Реймънд настоява, че цялата работа е грешка... такава... как го казват?... аха, вестникарски номер. Аз забраних да се споменава за това пред прислугата. Такъв страшен позор! Представете си какво щеше да бъде, ако Флора наистина се беше омъжила за него.

Мисис Акройд затвори страдалчески очи. Започнах да се питам кога най-после ще мога да предам поканата на Поаро.

Преди да бях имал време Да заговоря, мисис Акройд отново взе думата:

— Вчера вие бяхте тук с оня ужасен инспектор Реглън, нали? Грубиян — със сплашване принуди Флора да каже, че взела ония пари от стаята на клетия Роджър. А в същност работата била толкова проста. Милото дете искало да вземе в заем няколко лири, но не желало да безпокои чичо си, след като той изрично наредил да не го смущават. Но като знаело къде държал парите си, отишло там и взело каквото му било нужно.

— Така ли обяснява Флора случая? — попитах аз.

— Драги ми докторе, знаете какви са сегашните момичета. Така лесно се поддават на внушение. Вие, разбира се, познавате обстойно хипнозата и други подобни неща. Инспекторът ѝ крещи, повтаря няколко пъти „откраднати“, докато клетото дете получава рефлекс — или пък беше комплекс?... аз винаги бъркам тия две думи... — и си внушава, че действително е откраднало парите. Аз тутакси разбрах

каква е работата. Но мога да бъда благодарна за цялото това недоразумение в един смисъл: то, изглежда, сближи тия двамата... Хектор и Флора. А по-рано, уверявам ви, много се безпокоях за Флора: ох, по едно време си бях помислила, че тя и младият Реймънд действително са си дали дума. Представете си само! — Гласът на мисис Акройд стигна до крясък от ужас. — Частен секретар... практически без никакво състояние.

— Щеше да бъде тежък удар за вас — казах аз. — А сега, МИСИС Акройд, имам за вас едно поръчение от мосю Еркюл Поаро.

— За мене?

Мисис Акройд изглеждаше много уплашена. Побързах да я успокоя и да ѝ обясня какво искаше Поаро.

— Разбира се — отговори мисис Акройд с известно съмнение. — Щом мосю Поаро казва, мисля, че трябва да дойдем. Но каква е целта на всичко това? Искам да зная предварително.

Уверих дамата най-искрено, че сам аз зная не повече от нея.

— Добре — изрече мисис Акройд най-последно, малко без желание, — ще кажа на другите и ще бъдем в девет часа, където трябва.

След това се сбогувах и отново се срещнах с Поаро на уреченото място.

— Боя се, че се забавих повече от четвърт час — забелязах аз. — Но разприказва ли се тая стара дама, свръхчовешки трудно е да вмъкнеш някоя своя дума.

— Това няма значение — каза Поаро. — Аз пък добре се развличах. Този парк е великолепен.

Тръгнахме към къщи. Когато стигнахме там, за голяма наша изненада Каролина, която очевидно ни бе чакала, лично ни отвори вратата.

Тя сложи пръст на устните си. Лицето ѝ изразяваше тържественост и вълнение.

— Урсула Борн — обяви тя, — камериерката от Фърнли, е тук! Поканих я в столовата. В ужасно състояние е, горката. Казва, че трябвало веднага да говори с мосю Поаро. Направих всичко, каквото можех. Дадох ѝ чаша горещ чай. Сърцето ти се къса наистина, като гледаш човек в такова състояние.

— В столовата ли? — попита Поаро.

— Оттук — казах аз и отворих рязко вратата, Урсула Борн седеше до масата. Тя беше простряла ръце пред себе си и очевидно току-що бе вдигнала главата си, отпусната между лактите. Очите ѝ бяха зачервени от плач.

— Урсула Борн — промърморих аз.

Но Поаро ме изпревари с протегнати ръце.

— Не — каза той, — мисля, че не е точно така. Не е Урсула Борн, а Урсула Пейтън, нали, чедо мое? Мисис Ралф Пейтън.

---

[1] Бродмур — лудница за невменяеми с престъпни наклонности,
— Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА РАЗКАЗЪТ НА УРСУЛА

Една-две секунди девойката гледаше безмълвно Поаро. После самообладанието я напусна напълно, тя кимна с глава и избухна в ридания.

Каролина ме заобиколи и като обгърна с ръка момичето, потупа го по рамото.

— Хайде, хайде, мила моя — заговори тя успокоително, — всичко ще се оправи. Ще видиш... всичко ще се уреди.

Дълбоко под любопитството и слабостта към скандални истории у Каролина се крие добро сърце. В момента дори интересът към разкритието на Поаро отстъпи пред горестта на девойката.

Изведнъж Урсула стана и избърса очите си.

— Това е много глупава слабост от моя страна — каза тя.

— Не, не, чедо мое — проговори Поаро благо. — Всички разбираме колко напрегната беше последната седмица.

— Изпитанието ви трябва да е било голямо — обадох се аз.

— И особено като разбрах, че знаете — продължи Урсула. — Как узнахте? Ралф ли ви каза?

Поаро поклати глава.

— Вие знаете какво ме накара да дойда тази вечер — продължаваше девойката. — Това...

Тя протегна едно измачкано парче от вестник и аз познах съобщението, което Поаро бе поместил.

— Тук пише, че Ралф бил арестуван. Затова всичко е безполезно. Излишно е вече да се преструвам.

— Вестникарските съобщения не винаги са верни, мадмоазел — промърмори Поаро, имайки доблестта да се покаже засрамен. — Все пак мисля, че ще сторите добре, ако признаете чистосърдечно всичко. В момента ни трябва само истината.

Момичето се колебаеше, гледайки го с подозрение.

— Вие не ми се доверявате — каза Поаро меко. — И все пак сте дошли тук, за да се срещнете с мене, нали? Защо?

— Защото не вярвам, че Ралф е виновен — произнесе момичето много тихо. — И мисля, че сте много умен и ще разкриете истината. Освен това...

— Да?

— Мисля, че сте добър.

Поаро кимна няколко пъти с глава.

— Много хубаво от ваша страна... да, много хубаво. Слушайте: откровено казано, аз съм убеден, че този ваш съпруг е невинен... ала работата се развива зле. За да го спася, трябва да зная всичко, което е нужно — дори ако това засили още повече подозренията към него.

— Колко добре ме разбирате! — каза Урсула.

— Затова ще ми разкажете всичко, нали? От началото.

— Надявам се, че няма да ме изгоните — обади се Каролина, като се разположи удобно на едно кресло. — Искам да зная — продължи тя — защо това дете се е дегизирало като камериерка?

— Дегизирало ли? — запитах аз.

— Точно така се изразих. Защо постъпи така, чедо? Заради някакъв бас ли?

— За да се препитавам — отговори Урсула студено.

И окуражена от това, тя започна разказа, който ще възпроизведа тук със свои думи.

Излиза, че Урсула Борн принадлежала към седемчленно семейство на обеднели ирландски дворяни. След смъртна на баща ѝ повечето от дъщерите се запибели по света да си търсят прехраната. Най-голямата сестра на Урсула се омъжила за капитан Фолиот. Нея именно бях видял оная неделя и причината за смущението ѝ сега беше съвсем ясна. Решила сама да си припечелва хляба, непривличана от мисълта да стане гувернантка — единствената професия, достъпна за едно необразовано момиче, — Урсула предпочела да работи като камериерка. Тя презирала да се нарича „леди камериерка“. Искала да бъде истинска камериерка, използвайки референциите на сестра си. Във Фърнли, въпреки затвореността си, която, както видяхме, бе станала причина за някои сплетни, тя, чевръста, способна и внимателна, имала успех в работата си.

— Работата ми правеше удоволствие — обясни тя. — При това имах много свободно време.

И тогава дошло запознанството ѝ с Ралф Пейтън и любовта, която завършила с таен брак. Ралф я убедил да се венчаят до известна степен против волята ѝ. Заявявал, че вторият му баща няма да му позволи да се ожени за бедно момиче. По-добре да се оженят тайно и да му съобщят това по-късно, в по-сгоден момент.

Речено-сторено, и така Урсула Борн станала Урсула Пейтън. Ралф заявил, че иска първо да изплати дълговете си, да си намери работа и после, когато бъде в състояние да я издържа и стане независим от втория си баща, ще му съобщят какво са направили.

Но за хора като Ралф Пейтън да обърнеш нова страница е по-лесно на теория, отколкото на практика. Той се надявал, че докато бракът му остава неизвестен, ще може да убеди втория си баща да плати дълговете му и отново да го изправи на крака. Но признанието за сумата на дълговете на Ралф само разгневilo Роджър Акройд и той отказал да помогне с каквото и да било. Минали се няколко месеца и изведнъж Ралф бил поканен да се яви още веднъж във Фърли. Роджър Акройд не се церемонил много. Съкровеното му желание било да ожени Ралф за Флора и той поставил въпроса ребром пред младия човек.

Тук именно се проявила присъщата слабост на Ралф Пейтън. Както винаги, той се уловил за лесното, незабавно разрешение. Доколкото можех да разбера, нито Флора, нито Ралф се престрували, че се обичат. И за двете страни това било търговска сделка. Роджър Акройд диктувал желанията си — те се прекланяли пред тях. Флора се възползувала от възможността да получи свобода, пари и широки хоризонти; Ралф, разбира се, играл по-друга игра. Но финансово той бил „вътре с двата крака“. Затуй решил да не пропуска този шанс. Дълговете му щели да бъдат изплатени. Можел да започне отново „на чиста страница“. По природа той не бил способен да предугажда бъдещето, ала подразбирам, че смътно очаквал годежът му с Флора да се развали след изтичането на благоприличен интервал от време: И Флора, и той настояли за сега годежът им да остане в тайна. Ралф искал да го скрие от Урсула. Чувствувал инстинктивно, че със своя силен и решителен характер, с вроденото си отвращение от двуличието тя няма да приеме това драговолно.

Тогава настъпил съдбоносният момент, когато Роджър Акройд, винаги своенравен, решил да обяви годеща. Той не казал нищо за намерението си на Ралф — само на Флора, а апатичната Флора не възразила. Тази вест обаче паднала като бомба върху Урсула. Повикан от нея, Ралф побързал да дойде от града. Срещнали се в гората, където моята сестра дочула част от разговора им. Ралф я умолявал да помълчи още малко, Урсула била не по-малко решена да сложи край на всякакви потайности. Незабавно щяла да каже истината на мистър Акройд. Жена и мъж се разделили озлобени.

Решена твърдо да постигне целта си, Урсула поискала същия ден следобед да говори с Роджър Акройд и му разкрила истината. Разговорът бил бурен — и може би щял да бъде още по-бурен, ако Роджър Акройд не бил зает вече със собствените си неприятности. Но така или иначе това не подобрило положението. Акройд не бил от ония, които бяха се оставили да ги мамят безнаказано. Озлоблението му било насочено главно срещу Ралф, но и на Урсула не останал дължен, понеже за него тя била момиче, което преднамерено се опитало да „оплете“ заварения син на един голям богаташ. И от двете страни били казани непрости неща.

Същата вечер Урсула се срещнала с Ралф в беседката, както било уговорено, като се измъкнала от къщи през страничната врата. Срещата им протекла във взаимни упреци. Ралф обвинил Урсула, че безвъзвратно провалила бъдещето му с ненавременното си разкритие. Урсула упреждала Ралф за двуличието му.

Най-после се разделили. След малко повече от половин час бил открит трупът на Роджър Акройд. От тази нощ нататък Урсула нито видяла Ралф, нито чула вест от него.

Колкото повече напредваше разказът, толкова повече се убеждавах как злополучно се бяха развили обстоятелствата. Ако беше жив, Акройд непременно щеше да измени завещанието си; знаех, че това щеше да бъде първата му мисъл, понеже го познавах добре. Смъртта му бе дошла за Ралф и Урсула Пейтън тъкмо навреме. Затова нищо чудно, че момичето бе пазило мълчание и играло ролята си тъй последователно.

Размишленията ми бяха прекъснати. Говореше гласът на Поаро и по сериозния му тон познах, че и той разбираше много добре последиците от положението.

— Мадмоазел, искам да ви задам един въпрос, а вие трябва да отговорите, защото от него може да зависи всичко: колко беше часът, когато се разделихте с капитан Ралф Пейтън в беседката? Хайде, помислете малко, за да бъде отговорът ви съвсем точен.

Девојката се засмя полугласно — наистина горчив смях.

— Да знаете колко пъти съм премисляла това! Беше точно девет и половина, когато излязох да се срещна с Ралф. Майор Блънт се разхождаше насам-натам по терасата, та трябваше да заобиколя през храстите, за да го избягна. Сигурно е било около десет без двадесет и седем минути, когато стигнах беседката. Ралф ме чакаше. Останах с него десет минути — не повече, защото беше точно десет без четвърт, когато се върнах в къщи.

Сега разбирах настойчивостта на някогашния ѝ въпрос. Да можеше да се докаже, че Акройд е бил убит преди десет без четвърт, а не след това!

Отражение на тази мисъл съзрях в следващия въпрос на Поаро:

— Кой напусна пръв беседката?

— Аз.

— И оставихте Ралф Пейтън в беседката?

— Да... но няма мислите...

— Мадмоазел, няма никакво значение какво мисля. Какво направихте, като се върнахте в къщи?

— Качих се в стаята си.

— И докога останахте там?

— Докъм десет часа.

— Може ли някой да докаже това?

— Да докаже ли? Че съм била в стаята си, искате да кажете? О, не! Но естествено... о, разбирам, може да помислят... може да помислят...

Съзрях зараждащия се ужас в очите и.

Поаро довърши фразата вместо нея:

— Че вие сте влезли през прозореца и сте промушили мистър Акройд, когато си седял на креслото? Да, точно това може да си помислят.

— Само глупак може да помисли такова нещо — възмути се Каролина.

Тя потупа Урсула по рамото. Девојката бе закрила лицето си с ръце.

— Ужасно — шепнеша тя. — Ужасно.

Каролина я разтърси дружелюбно.

— Не се тревожи, мила моя — каза тя. — Мосю Поаро съвсем не мисли така. Колкото до вашия съпруг, аз нямам високо мнение за него и откровено ще ви кажа това. Да избяга и да ви остава сама да се пържите на огъня!

Но Урсула енергично поклати глава.

— О, не — извика тя. — Съвсем не е така. Ралф не би избягал по свой почин. Сега разбирам всичко. Ако е чул за убийството на втория си баща, може да е помислил, че аз съм го извършила.

— Съвсем не би помислил такова нещо — възрази Каролина.

— Аз бях тѣй жестока към него оная нощ... тѣй груба и рязка. Не исках и да чуя какво искаше да ми каже... не исках да повярвам, че действително ме обича. Просто стоях там и му казвах какво мисля за него, надумах му най-неприятните, най-жестоките неща, които ми идваха на ум, като правех всичко възможно да го обидя.

— Окото му няма да мигне — каза Каролина. — Не се безпокой много, когато надумаш нещо на някой мъж. Тѣй самомнителни са, че не биха повярвали в сериозността на думите ви, дори и да са неласкави за тях.

Урсула продължаваше да чупи и кърши раз вълнувано ръце.

— Когато бе открито убийството и той не се яви, бях страшно разстроена. Само за момент помислих... но после реших, че не е способен... не е способен... Ала исках да се яви и да каже открито, че няма нищо общо с тая работа. Знаех, че обича д-р Шепърд, та си рекох: д-р Шепърд може да знае къде се крие той.

Тя се обърна към мене:

— Затова ви казах тогава ония неща. Мислех си: ако знаете къде се намира Ралф, бихте могли да му предадете думите ми.

— Аз?! — възкликнах.

— Отде накъде Джеймс ще знае къде е Ралф? — сопна се Каролина.

— Зная, че вероятността беше много малка — призна Урсула, — но Ралф често говореше за д-р Шепърд и предполагах, че го смята за най-добрия си приятел в Кингс Абът.

— Мило мое дете — казах аз, — нямам ни малка представа къде е Ралф Пейтън в настоящия момент.

— Така е — потвърди Поаро.

— Но... — Урсула протегна учудено вестникарската изрезка.

— А, това ли! — промърмори Поаро, малко смутен. — Bagatelle^[1], мадмоазел. Rien au tout^[2]. Нито за момент не бих повярвал, че Ралф Пейтън е арестуван.

— Но тогава... — поде полека момичето.

Поаро побърза да продължи:

— Едно нещо искам да зная: половинки или високи обувки носеше капитан Пейтън оная вечер?

Урсула поклати глава.

— Не мога да си спомня.

— Жалко! Пък и отде ще помните? И тъй, мадам — усмихна й се той, килнал глава на една страна, като размахваше красноречиво пръст, — повече въпроси няма да ви задавам. И не се измъчвайте. Бъдете смела и се осланяйте на Еркюл Поаро.

---

[1] Дребна работа. — Б. пр. ↑

[2] Бабини деветини. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

МАЛКОТО СЪБРАНИЕ НА ПОАРО

— А сега — рече Каролина, като стана, — това дете ще се качи горе, за да си легне. Не се безпокой, мила моя. Бъди уверена, мосю Поаро ще направи за тебе всичко, каквото може.

— Трябва да се върна във Фърнли — каза Урсула нерешително. Но Каролина с твърда ръка заглуши протестите.

— Глупости. Сега ти си в моите ръце. Каквото и да става, за сега ще останеш тук, нали, мосю Поаро?

— Така ще бъде най-добре — съгласи се дребният белгиец. — Тази вечер аз искам мадмоазел — пардон, мадам — да присъствува на едно малко събрание. В девет часа у дома. Нейното присъствие е крайно необходимо.

Каролина кимна в знак на съгласие и излезе с Урсула от стаята. Вратата се затвори подире им, Поаро отново се отпусна в едно кресло.

— Дотук всичко върви добре — каза той. — Нещата се нареждат.

— Но се развиват все по-зле и по-зле за Ралф Пейтън — забелязах мрачно.

Поаро кимна.

— Да, вярно. Но така и можеше да се очаква, нали?

Изгледах го малко учуден от забележката му. Той се бе излегнал на креслото с полузатворени очи, върховете на пръстите му само се докосваха един друг. Изведнъж той въздъхна и поклати глава.

— Какво има? — попитах аз.

— Има моменти, когато ме обзема голямо желание да видя моя приятел Хейстингс. Той е приятелят, за когото ви говорих — оня, който живее сега в Аржентина. Винаги когато имах някое голямо дело, той биваше до мене. И ми помагаше... да, често ми помагаше. Защото тоя човек умееше несъзнателно да се сблъсква с истината — без сам да забележи това, *bien entendu*. Понякога казваше нещо особено глупаво, но ето че тази глупава забележка ми разкриваше истината! Пък и

имаше навик да си държи писмени бележки за случаите, които се оказваха интересни.

Изкашлях се малко смутено.

— Колкото до това... — подех и после се спрях. Поаро се изправи в креслото си. Очите му блестяха.

— Но да? Какво искахте да кажете?

— Хм, откровено казано, аз съм чел някои от повествованията на капитан Хейстингс и си помислих: „Защо пък да не опитам нещо от този род? Жалко ще бъде, ако не опитам... рядка възможност... навярно за пръв и последен път ще бъда замесен в подобна работа.“

Чувствувах как все повече и повече се изчервявам, а езикът ми ставаше все по-несвързан, докато се мъчех да скалъпя горната реч.

Поаро скочи от креслото си. За миг се уплаших да не би да ме прегърне по френски, ала той милостиво се въздържа.

— Но това е великолепно... значи, записвали сте впечатленията си от случая в зависимост от участието ви в него?

Кимнах утвърдително.

— Ератант!^[1] — извика Поаро. — Дайте ми да ги видя... още сега.

Не бях съвсем подготвен за такова неочаквано искане. Заблъсках си главата да си спомня някои подробности.

— Надявам се, че няма да бъдете придирчив — запелтечих аз. — Тук-там може да съм вмъкнал малко... хм... лична нотка.

— О, отлично ви разбирам: нарекли сте ме комичен... може би тук-там смешен? Няма никакво значение. Хейстингс също не беше винаги учтив. Аз не обръщам внимание на такива дреболии.

Все още колебливо, аз зарових из чекмеджетата на писалището си и извадих едно неспретнато снопче листа, което подадох на Поаро. С оглед на евентуално издаване в бъдеще бях разделил труда си на глави и предната нощ го бях опреснил с описание на посещението на мис Ръсел. Така че Поаро имаше пред себе си двадесет глави.

Оставих го насаме с ръкописа.

Трябваше да отида при един болен някъде далеч и сече бе минало осем часът, когато се върнах посрещнат от чиния гореща вечеря на поднос и съобщението, че Поаро и сестра ми са вечеряли заедно в седем и половина, след което първият минал в работилницата ми, за да довърши четенето на ръкописа.

— Надявам се, Джеймс — каза сестра ми, — че си внимавал, когато си писал за мене.

Челюстта ми увисна. Никак не бях внимавал.

— Не че има особено значение — додаде Каролина, разчитайки правилно изражението на лицето ми. — Мосю Поаро вече си има съставено мнение. Той ме разбира много по-добре от тебе.

Влязох в работилницата. Поаро седеше до прозореца. Ръкописът лежеше грижливо подреден на купчинка върху един стол до него. Той сложи ръка върху купчинката и заговори:

— Eh bien, поздравявам ви за вашата скромност!

— О! — промърморих аз, малко слисан.

— И за вашата сдържаност — добави той.

Аз отново казах: „О!“

— Хейстингс не пишеше така — продължи приятелят ми. — На всяка страница много, много пъти се срещаше думата „аз“. Какво мислел той... какво направил той. А вие... сте оставили особата си на заден план; само веднъж или дважд бие на очи — да речем — сцени из домашния бит, нали така?

Поизчервих се от лукавото пламъче на очите му.

— Какво мислите всъщност за тая работа? — попитах нервно.

— Искате ли да чуете моето откровено мнение?

— Да.

Поаро остави шеговитостта си настрана.

— Много обстоен и точен отчет — каза той учтиво. — Отбелязали сте правдиво и точно всички факти... макар и да сте проявили сдържаност, що се отнася до вашия принос.

— И помогна ли ви всичко това?

— Да. Мога да кажа, че ми помогна значително. Хайде, трябва да отидем у дома, да приготвим сцената за моя спектакъл.

Каролина беше в хола. Мисля, тя се надяваше да бъде поканена да ни придружи. Поаро се справи тактично с положението.

— Много щеше да ми бъде приятно вашето присъствие, мадмоазел — заяви той със съжаление, — но в този момент то би било неблагоприятно. Видите ли, всички тия хора, които ще дойдат тази вечер, са под подозрение. Между тях ще намеря лицето, което е убило мистър Акройд.

— Действително ли вярвате това? — попитах недоверчиво.

— Виждам, че вие не вярвате — каза Поаро сухо. — Не цените още честната дума на Еркюл Поаро.

В този момент Урсула слезе по стълбите.

— Готова ли сте, чедо мое? — запита Поаро. — Хубаво. Ще отидем заедно у дома. Мадмоазел Каролина, повярвайте ми, аз правя всичко възможно, за да ви бъда в услуга. Лека нощ.

Излязохме, оставяйки Каролина да гледа вторачено подире ни от прага на външната врата като кученце, което са отказали да изведат на разходка.

Гостната в Листвениците беше готова. На масата имаше разни сиропи и чаши. Също чиния с бисквити. От другата стая бяха внесени няколко стола.

Поаро тичаше насам-натам, разместваше и подреждаше наново нещата. Тук отдръпваше някой стол, там променяше положението на някоя лампа, от време-навреме се навеждаше, за да оправи някое от килимчетата, с които беше застлан подът. Особено взискателен беше към осветлението. Лампите бяха подредени така, че да хвърлят ярка светлина към оная част на стаята, където бяха събрани столовете, като в същото време другият край на стаята, където, предполагам, щеше да седи сам Поаро, оставаше в полумрак.

Аз и Урсула го наблюдавахме. Изведнъж се чу звънец.

— Пристигат — обяви Поаро. — Е, добре, всичко е готово.

Вратата се отвори и хората от Фърнли влязоха един по един. Поаро пристъпи напред и поздрави мисис Акройд и Флора.

— Много любезно от ваша страна, че дойдохте — каза той. — Също и от страна на майор Блънт и мистър Реймънд.

Секретарят беше жизнерадостен както винаги.

— Каква велика идея ви е хрумнала? — смееше се той. — Някаква научна машина? Ще ни вържете ли около ръцете колани, които отбелязват сърцебиенията на гузната съвест? Такова изобретение съществува, нали?

— Да, четох за подобно нещо — призна Поаро. — Ала аз съм старомоден. Служа си със старите средства. Работя само с клетчиците на сивото МОзъчно вещество. А сега да започваме... но първо имам да направя на всички едно съобщение.

Той хвана Урсула за ръката и я издърпа напред.

— Тази дама е мисис Ралф Пейтън. Сключила брак с капитан Пейтън миналия март.

Мисис Акройд изписка слабо.

— Ралф! Женен! Миналия март! О, но това е невъзможно! Как е могъл да постъпи така?

Тя гледаше Урсула вторачено, като че ли никога досега не бе я виждала.

— Женен за Борн? — продължи тя. — Истина ви казвам, мосю Поаро, не ви вярвам.

Урсула се изчерви и понечи да заговори, но Флора ѝ попречи.

Като застана бързо от другата страна на момичето, тя пхна ръка под мишницата му.

— Нали не се сърдите на нашето учудване? — рече тя. — Както виждате, дори не подозирахме такова нещо. Добре сте пазили тайната си двамата с Ралф. Аз... много се радвам.

— Много сте мила, мис Акройд — промълви Урсула, — а имате пълно право да се разсърдите. Ралф постъпи много лошо... особено към вас.

— Няма защо да се безпокоите за това — каза Флора, като я потупа успокоително по ръката. — Ралф беше затруднен и прибегна към единственото разрешение. На негово място и аз навярно бих постъпила така. Все пак, мисля, трябваше да ми довери тайната си. Нямахме да измамя доверието му.

Поаро чукна тихо по масата и се изкашля многозначително.

— Заседанието ще започне — рече Флора. — Мосю Поаро ни дава да разберем, че не бива да говорим. Но кажете ми само едно нещо. Къде е Ралф? Ако някой изобщо знае, това сте вие.

— Но аз не зная — извика Урсула почти с ридание. — Не зная, и това е.

— Не е ли задържан в Ливърпул? — запита Реймънд. — Така пише във вестника.

— Той не е в Ливърпул — каза Поаро късо.

— Фактически — забелязах аз — никой не знае къде е.

— Може би с изключение на Еркюл Поаро, а? — обади се Реймънд.

Поаро отговори сериозно на това шеговито подмятане:

— Да, аз зная всичко. Запомнете това.

Джофри Реймънд повдигна вежди.

— Всичко ли? — Той подсвирна. — Пфю, това е вече голяма работа!

— Да не искате да кажете, че действително можете да отгатнете къде се крие Ралф Пейтън? — запитах аз недоверчиво.

— Вие го наричате „да отгатнете“. Аз го наричам „знаене“, приятелю мой.

— В Кранчестър ли? — подхвърлих аз.

— Не — отвърна Поаро сериозно, — не в Кранчестър.

И нищо повече не продума, а с жест покани насъбралите се да заемат местата си. Когато всички насядаха, вратата се отвори още веднъж и влязоха още двама души, които седнаха близо до изхода. Те бяха Паркър и домоуправителката.

— Числото е попълнено — обяви Поаро. — Всички са тук.

В тона му звучеше нотка на задоволство. И едновременно със звука на гласа му забелязах как по лицата на всички, събрани в другия край на стаята, премина нещо като трепет на смущение. Всичко това приличаше на капан — капан, който се бе затворил.

Поаро зачете важно от един списък:

— Мисис Акройд, мис Флора Акройд, майор Блънт, мистър Джофри Реймънд, мисис Ралф Пейтън, Джон Паркър, Елизабет Ръсел.

Сложи листа на масата.

— Какво значи всичко това? — поде Реймънд.

— Списъкът, който току-що прочетох — каза Поаро, — е списък на заподозрени. Всеки от вас, който се намира тук, е имал възможност да убие мистър Акройд...

Мисис Акройд скочи с вик, гърлото и се движеше в спазми.

— Това не ми харесва — простена тя. — Не ми харесва. Предпочитам да си отида.

— Не може да си отидете, мадам — каза Поаро строго, — докато не чуете това, което имам да кажа.

Той замълча за момент, после се прокашля.

— Ще започна от началото. Когато мис Акройд ме замоли да разследвам случая, аз отидох във Фърнли Парк с любезния д-р Шепърд. Разходих се с него по терасата, където ми показаха следи от стъпки върху перваза на прозореца. Оттам инспектор Реглън ме поведе по пътеката, която води към алеята за коли. Погледът ми бе привлечен

от една беседка, която претърсих щателно. Намерих две неща: парче колосана батиста и едно празно гъше перо. Парчето батиста веднага ме наведе на мисълта за слугинска престилка. Когато инспектор Реглън ми показва списъка на хората в къщата, тутакси забелязах, че една от прислужничките — Урсула Борн, камериерката — нямаше истинско алиби. Според собствените ѝ думи тя била в спалнята си от девет и половина до десет. Ами ако вместо там е била в беседката? В такъв случай сигурно е отишла там да се срещне с някого. При това знаем от д-р Шепърд, че тази нощ в къщата действително е идвал външен човек — непознатият, когото той срещнал точно до пътната врата. На пръв поглед изглеждаше, че нашият проблем е разрешен и че непознатият е отишъл в беседката да се срещне с Урсула Борн. Почти несъмнено той е отишъл в беседката заради гъшето перо. Това веднага ме наведе на мисълта за наркоман — и то човек, придобил тоя порок от другата страна на Атлантика, където употребата на кокаин е по-разпространена, отколкото в тази страна. Човекът, когото д-р Шепърд срещнал, имал американски акцент, — което съвпадаше с това предположение.

Задържаше ме обаче едно нещо. Часовете не съвпадаха. Урсула Борн положително не е могла да отиде в беседката преди девет и половина, докато мъжът трябва да е стигнал там в девет и нещо. Можех, разбира се, да предположа, че е чакал на мястото половин час. Единственото друго предположение беше тая нощ в беседката да е имало две отделни срещи. Eh bien, щом приех тази хипотеза, открих няколко многозначителни факта. Установих, че мис Ръсел, домоуправителката, е посетила същата сутрин д-р Шепърд и е проявила доста голям интерес към лекарства за жертви на наркоманията. Като свързах това с гъшето перо, стигнах до извода, че въпросният човек е дошъл във Фърнли да се срещне с домоуправителката, а не с Урсула Борн. С кого тогава е ходила да се срещне Урсула Борн на същото това място? Колебанието ми не трая дълго. Първо, намерих един пръстен — венчален пръстен — с надпис „от Р.“ и дата, гравирани от вътрешната страна. После узнах, че Ралф Пейтън е бил видян в девет часа и двадесет и пет минути да идва по пътеката, която води към беседката, и чух също за някакъв разговор, който се водил в гората близо до селото същия следобед — разговор между Ралф Пейтън и някакво непознато момиче. Така разполагах с

факти, които следваха един след друг в правилен и методичен ред. Тайна женитба, годеж, обявен в деня на трагедията, и срещата, уредена в беседката същата вечер.

Между другото това ми доказваше едно нещо: че и Ралф Пейтън, и Урсула Борн (или Пейтън) са имали най-силни подбуди да желаят да отстранят от пътя си мистър Акройд. А това на свой ред неочаквано изясняваше един друг въпрос: невъзможно беше Ралф Пейтън да е бил с мистър Акройд в кабинета в девет и половина.

Така стигаме до една друга, много интересна страна на престъплението. Кой е бил в стаята с мистър Акройд в девет и половина? Не Ралф Пейтън, който се е намирал с жена си в беседката. Не Чарлс Кент, който вече си бил отишъл. Кой тогава? Поставих най-тънкия, най-смелия си въпрос: *Имало ли е някого при него?*

Поаро се наведе напред и изстреля последните думи тържествено към нас, след което се дръпна с вид на човек, който е нанесъл решаващ удар.

За Реймънд обаче това, изглежда, звучеше неубедително и той меко запротестира:

— Не зная дали се опитвате да ме изкарате лъжец, мосю Поаро, ала това обстоятелство не се основава единствено на моите показания — като се изключат може би точните думи, с които си послужих. Не забравяйте, че майор Блънт също е чул мистър Акройд да говори с някого. Той е бил отвън, на терасата, и е могъл да долови отчетливо думите, но гласовете не могъл да различи ясно.

Поаро кимна.

— Не съм забравил — отговори той тихо. — Обаче майор Блънт е останал с впечатление, че вие сте били човекът, с когото разговарял мистър Акройд.

За момент Реймънд изглеждаше смутен. После се съвзе.

— Сега Блънт знае, че е грешил — каза той.

— Точно така — съгласи се другият.

— И все пак трябва да е имало някаква причина да мисли така — рече Поаро замислено. — О, не — той вдигна протестиращо ръка, — зная каква причина ще ми посочите... но тя не е достатъчна. Трябва да търсим другаде. Аз мисля така. Още от началото на тая работа ми направи впечатление едно: естеството на думите, които мистър

Реймънд дочул. Учуди ме, че никой не се изказа за тях... не видя нищо особено в тях. Той замълча за минута, после цитира тихо:

— „...бъркането в моята кесия зачести толкова много напоследък, че, боя се, не ще мога да изпълня вашето искане.“ Нищо ли тук не ви се вижда особено?

— Аз не виждам нищо особено — каза Реймънд. — Той често ми диктуваше писма, като си служеше с почти същите тия думи.

— Именно! — извика Поаро. — Тъкмо това искам да установя. Дали всеки би употребил такъв израз, когато разговаря с друг? Невъзможно е този израз да е бил част от действителен разговор. Ако обаче е диктувал писмо...

— Искате да кажете, че е четял гласно някакво писмо? — произнесе Реймънд бавно. — Дори и да е било така, той трябва да го е чел пред някого.

— Но защо? Нямаме никакво доказателство за присъствието на когото и да било в стаята. Спомнете си, че ничий друг глас освен гласа на мистър Акройд не е бил чул там.

— Естествено човек не би чел подобни писма гласно сам на себе си... освен ако не... хм... ако не се е побъркал.

— Всички вие забравяте едно — каза Поаро меко: — непознатия, който е посетил къщата предишната сряда.

Всички го изгледаха втрещено.

— Но да — кимна Поаро насърчително, — в сряда. Младият човек сам по себе си не е важен. Ала фирмата, която е представлявал, ме заинтригува много.

— „Диктофон към пани“ — зяпна Реймънд смаяно. — Сега разбирам. Диктофон. Това ли имате пред вид?

Поаро кимна утвърдително.

— Както си спомняте, мистър Акройд обещал да купи диктофон. Аз имах любопитството да направя справка във въпросната компания. Отговориха ми, че мистър Акройд действително купил диктофон от техен представител. Защо е скрил от вас този факт, не зная.

— Сигурно е искал да ме изненада — промърмори Реймънд. — Той имаше детинска слабост да си служи с изненади. Искал е да го запази в тайна за няколко дни. Вероятно си е играл с него като с нова играчка. Да, така е обяснимо. Вие имате пълно право: никой не би си послужил точно с тия думи в непринуден разговор.

— С това може да се обясни също — каза Поаро — защо майор Блънт помислил, че вие сте били в кабинета. Откъслечните думи, които стигнали до ушите му, а са били откъслеци от диктовка, затова той подсъзнателно заключил, че вие сте при мистър Акройд. Съзнанието му било заето с нещо съвсем друго: с бялата фигура, която бил съзрял. Решил, че тя е мис Акройд. Разбира се, в действителност той видял бялата престилка на Урсула Борн, когато тя се промъквала към беседката.

Реймънд се беше съвзел от първоначалната си изненада.

— Все пак — забеляза той — това ваше откритие, колкото и да е блестящо (откровено казано, аз навярно никога не бих се сетил), оставя основното положение непроменено. Мистър Акройд е бил жив в девет и половина, тъй като е говорел пред диктофона. Ясно е, че по това време Чарлс Кент фактически е бил далеч от къщата. Що се отнася до Ралф Пейтън...

Той се поколеба, като погледна Урсула. Кръвта нахлу в лицето ѝ, но тя отговори съвсем спокойно:

— Аз се разделих с Ралф точно преди десет без четвърт. Сигурна съм, че той не е припарвал до къщата. Изобщо нямаше такова намерение. За нищо на света не искаше да застане лице с лице срещу втория си баща. Щеше да избяга от страх.

— Нито за миг не се съмнявам във вашето обяснение — оправда се Реймънд. — Винаги съм бил напълно уверен, че капитан Пейтън е невинен. Обаче трябва да се има пред вид съдът... и въпросите, — които ще бъдат зададени. Той е в много неизгодно положение, но ако се беше явил...

Поаро го прекъсна:

— Такъв ли съвет давате? Да се яви?

— Разбира се. Ако знаехте къде е...

— Виждам, вие не вярвате, че зная. А преди малко ви казах, че зная всичко. Истината за обаждането по телефона, за следите от стъпки по перваза на прозореца, за мястото, където се крие Ралф Пейтън...

— Къде е той? — запита Блънт рязко.

— Не много далеч — отговори Поаро с усмивка.

— В Кранчестър ли? — обадох се аз.

Поаро се обърна към мене?

— Все този въпрос ми задавате. Мисълта за Кранчестър е станала за вас фикс идея. Не, не е в Кранчестър. Той е... там!
И посочи драматично с пръст. Всички обърнаха глави.
Ралф Пейтън стоеше на вратата.

---

[1] Чудесно. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА РАЗКАЗЪТ НА РАЛФ ПЕЙТЪН

За мене това беше много неудобен момент. Почти не усетих какво стана след това, ала се раздадоха възклицания и викове на учудване. Когато се бях овладял достатъчно, за да мога да разбирам какво става, Ралф Пейтън стоеше до жена си, държеше я за ръката и ми се усмихваше от другия край на стаята.

Поаро също се усмихваше и същевременно размахваше красноречиво пръст към мене.

— Не съм ли ви казвал стотици пъти, че е безполезно да се крие каквото и да било от Еркюл Поаро? — запита той. — Че в такъв случай той сам открива истината? — Той се обърна към останалите:

— Един ден, както си спомняте, устройхме един малък сеанс около маса — само ние шестимата. Аз обвиних останалите петима присъстващи, че крият от мене по нещо. Четирима издадоха тайната си. Д-р Шепърд премълча своята. Но аз непрекъснато го подозирах. Същата нощ д-р Шепърд ходил в „Трите глигана“ с надежда да намери Ралф. Не го намерил там; ами, както казах сам, ако го е срещнал на улицата на път за в къщи? Д-р Шепърд беше приятел на капитан Пейтън и бе дошъл точно от местопрестъплението. Положително е знаел, че обстоятелствата се развикат много неблагоприятно за него. Може би е знаел повече от обикновените простосмъртни...

— Така беше — отвърнах аз кисело. — Мисля, че сега вече мога да разкрия всичко. Аз ходих да се видя с Ралф оня следобед. Отначало той откажа да ми се довери, но после ми разказа за женитбата си и за затрудненото положение, в което се намирал. Щом бе открито убийството, веднага разсъдих, че когато фактите станат известни, подозрението неминуемо ще падне върху Ралф или ако не върху него, то върху момичето, което той обича. Същата вечер изложих фактите ясно пред него. Мисълта, че може да се наложи да даде показания, които биха могли да инкриминират жена му, го накара да реши на всяка цена да... да...

Поколебах се, но Ралф довърши думите ми.

— Да си плюя на петите — каза той образно. — Както знаете, Урсула ме пусна в къщата. Помислих, че тя може да се е опитала да говори отново с втория ми баща. След обедата той вече бе постъпил много грубо с нея. Реших, че може да я е оскърбил така... тъй неппростимо... че без да съзнава какво върши, тя...

Той се спря. Урсула освободи ръката си от неговата и се отдръпна назад.

— О, как си могъл да помислиш такова нещо, Ралф! Значи наистина си помислил, че може да съм извършила убийството?

— Нека се върнем на неппростимото поведение на д-р Шепърд — каза Поаро сухо. — Д-р Шепърд се съгласил да направи всичко възможно, за да му помогне. Той успял да скрие капитан Пейтън от полицията.

— Къде? — запита Реймънд. — В собствената си къща ли?

— О, не, съвсем не — отговори Поаро. — Вие сам би трябвало да си зададете въпроса, който аз си зададох. Щом добрият доктор укрива младия човек, какво място е избрал за тая цел? Непременно трябва да е някъде наблизко. Помислих за Кранчестър. В хотел ли? Не. В частна квартира? Още по-категорично не. Къде тогава? Аха! Сетих се. В приют. Дом за невменяеми. Проверих хипотезата си. Измислих племенник с умствен дефект. Попитах мадмоазел Шепърд не знае ли подходящи приюти. Тя ми даде имената на два близо до Кранчестър, в които нейният брат пращал свои пациенти. Направих справки. Да, в един от тях в събота рано сутринта лично докторът докарал един пациент. Лесно можах да установя, че този пациент, макар и известен под друго име, е капитан Пейтън. След някои неизбежни формалности ми позволиха да го отведа. Той пристигна в дома ми вчера в ранните утринни часове.

Изгледах го мрачно.

— Специалистът на Каролина от Министерството на вътрешните работи — промърморих. — Как не можах да се сетя!

— Сега вече разбирате защо ви обърнах внимание върху съдържаността на вашия ръкопис — промърмори Поаро. — Повествованието беше напълно правдоподобно... само че не във всички подробности, нали, приятелю мой?

Бях тъй сконфузен, че не виждах смисъл да споря.

— Д-р Шепърд ми беше много предан — обади се Ралф. — Той непоколебимо ме подкрепяше във всички беди. Направи каквото сметна за най-полезно. От думите на мосю Поаро сега виждам, че то не е било в същност най-полезното. Трябваше да се предам и да понеса последствията. В приюта, знаете, няхахме възможност да погледнем вестник. Аз не знаех нищо за развоя на нещата.

— Д-р Шепърд беше образец на дискретност — каза Поаро сухо. — Но аз, аз откривам всички малки тайни. Такава ми е работата.

— Сега искаме да чуем вашия разказ за събитията през оная нощ — обади се Реймънд нетърпеливо.

— Всичко ви е вече известно — каза Ралф. — Много малко мога да добавя. Аз излязох от беседката към девет часа и четиридесет и пет минути и почнах да се шляя безцелно из селските улички, чудейки се какво да правя след това... как да постъпя. Трябва да призная, няхах ни най-малко алиби, но ви давам тържествено честната си дума, че не съм стъпвал в кабинета, че не съм виждал втория си баща жив... или мъртъв. Каквото и да мисли обществото, искам всички вие да ми повярвате.

— Никакво алиби — промърмори Реймънд. — Лоша работа. Аз ви вярвам, разбира се, обаче... работата е лоша.

— Все пак нещата много се опростяват — каза Поаро с весел глас. — Наистина много се опростяват.

Всички го изгледахме смаяно.

— Разбирате ли какво искам да кажа? Не? Чисто и просто следното: за да бъде спасен капитан Пейтън, действителният престъпник трябва да направи *самопризнание*.

Той изгледа всички ни с лъчезарна усмивка.

— Но да... говоря сериозно. Както виждате, аз не поканих инспектор Реглън да присъствува на нашата сбирка. За това имам причина. Не исках да му казвам всичко, каквото знаех... не исках да му го кажа поне тази вечер.

Той се наклони напред и изведнъж гласът му и целият той се промениха. Внезапно Поаро стана опасен.

— Аз, който ви говоря... зная, че убиецът на мистър Акройд сега е в тази стая. На убиеца именно говоря. *Утре инспектор Реглън ще узнае истината*. Разбирате ли?

Настъпи напрегнато мълчание. Посред мълчанието влезе старата бретонка с телеграма на един поднос. Поаро разпечата телеграмата.

Гласът на Блънт се извиси рязко и екливо:

— Убиецът е между нас, казвате? И знаете... кой е?

Поаро бе прочел телеграмата. Смачка я в шепата си.

— Зная... сега.

Той потупа смачканата хартиена топка.

— Какво е това? — попита Реймънд остро.

— Телеграма... от един параход, който в момента е на път за Съединените щати.

Възцари се гробна тишина. Поаро стана и се поклони.

— Messieurs et mesdames, моето събрание завършва. И запомнете: *утре сутринта инспектор Реглън ще узнае истината.*

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

ЦЯЛАТА ИСТИНА

С лек жест Поаро ме покани да остана, след като другите си отидат. Подчиних се, като се приближих до огнището и замислено разбърках големите цепеници с върха на обувката си.

Бях озадачен. За пръв път не проумявах какво целеше Поаро. За момент дори бях склонен да мисля, че сцената, на която бях свидетел преди малко, беше огромен театрален спектакъл; че той, както се изразяваше сам, „играеше комедия“ с цел да се покаже интересен и да си придаде важност. Но, противно на волята ми, в съзнанието ми се натрапи една истина, която лежеше в основата на всичко. В думите на Поаро звучеше реална заплаха... някаква безспорна искреност. Обаче продължавах да мисля, че той е на съвсем погрешен път.

Когато вратата се затвори зад последния човек от групата, Поаро се приближи до огъня.

— Е, приятелю — рече той тихо, — какво мислите за всичко това?

— И аз не зная какво да мисля — отговорих откровено. — Какъв беше смисълът на всичко? Защо не отидете направо при инспектор Реглър да му кажете истината, вместо да отправяте към виновника такова деликатно предупреждение!

Поаро седна и извади табакерата си с малки руски папирози. Една-две минути пуши мълчаливо. После:

— Послужете си с вашите сиви клетчици — каза той. — Зад постъпките ми винаги се крие някаква причина.

Поколебах се за малко, след което заговорих бавно:

— Първата мисъл, която ми идва, е, че и вие сам не знаете кой е виновникът, но сте сигурен, че той се намира между присъстващите тук тази вечер. Затова и с думите си целяхте да изтръгнете самопризнание от неизвестния убиец, нали?

Поаро кимна одобрително.

— Умна мисъл, но все пак не е истината.

— Разсъдих: като го накарате да повярва, че знаете, може да го принудите да се издаде... не непременно със самопризнание. Той може да се опита да ви накара да замълчите завинаги, както постъпил преди това с мистър Акройд... преди да успеете да предприемете каквото и да било утре сутринта.

— Капан, в който стръв ще бъда аз! Merci, mon ami^[1], но не съм достатъчно храбър за такова нещо.

— Тогава наистина не ви разбирам. Не давате ли възможност на убиеца да избяга, като го предизвиквате по този начин?

Поаро поклати глава.

— Не може да избяга — каза той сериозно. — Има само един изход... и този изход не води към свободата.

— Действително ли вярвате, че някой от хората, които бяха тук тази вечер, е извършил убийството? — попитах недоверчиво.

— Да, приятелю мой.

— Кой?

Няколко минути цареше тишина. После Поаро хвърли угарката си в огнището и заговори с тих, замислен тон:

— Ще ви отведа по пътя, който аз сам изминах. Стъпка по стъпка ще ме придружавате и сами ще видите, че всички факти сочат несъмнено към един човек. И тъй, най-напред имаше два факта и едно малко несъответствие във времето, които особено привлякоха вниманието ми. Първият факт беше обаждането по телефона. Ако Ралф Пейтън наистина беше убиецът, обаждането по телефона ставаше безсмислено и глупаво. Следователно, казах си, Ралф Пейтън не е убиецът.

Убедих се, че съобщението не е могло да бъде предадено от човек в къщата, и все пак бях уверен, че трябва да търся престъпника между ония, които са били там през съдбоносната вечер. Затова заключих, че съобщението по телефона трябва да е било предадено от съучастник. Този извод не ме задоволяваше напълно, но за известно време го приех.

След това разгледах *подбудата* за това обаждане. Това беше вече трудно. Можех да я установя, но само ако съдех от *резултата*. А той се свеждаше до следното: убийството е било открито същата нощ, вместо както би трябвало да се очаква — на другата сутрин. Съгласен ли сте?

— Да-да — признах. — Да. Както казвате, излиза, че след като мистър Акройд наредил никой да не го безпокои... едва ли някой е щял да влезе в кабинета му същата вечер.

— Très bien.^[2] Работата напредва, нали? Но все още остава мъглява. Каква е ползата от установяването на престъплението още същата нощ вместо на другата сутрин? Единственото нещо, което можах да измисля, беше, че убиецът, като знаел, че престъплението ще бъде открито в определено време, е могъл да осигури присъствието си при разбиването на вратата — или поне непосредствено след това. А сега стигаме до втория факт, креслото, отместено от стената. Инспектор Реглън не отдаде особено значение на това, понеже според него то не значело нищо. Аз, напротив, винаги съм му придавал огромно значение.

Във вашия ръкопис сте нахвърляли прегледна скица на кабинета. Ако скицата беше в тоя момент у вас, щяхте, да видите следното: когато креслото се дръпне в положението, посочено от Паркър, то ще стои на правата линия, теглена мислено между вратата и прозореца.

— Прозореца?! — казах аз бързо.

— И на вас ви хрумва моята първа мисъл: навярно креслото е било дръпнато така, че нещо, свързано с прозореца, да не бъде забелязано от оня, който влезе през вратата. Но скоро отхвърлих тази хипотеза, защото макар че креслото беше голям фотьойл с висока облегалка, то закриваше много малка част от прозореца — само пространството от перваза до пода. Да, mon ami... спомнете си: точно пред прозореца стоеше една маса с книги И списания. А тази маса беше напълно закрыта от дръпнатото кресло — и тутакси в съзнанието ми проблесна първият лъч на истината.

Ами ако на тази маса е имало нещо, което никой не е трябвало да види? Нещо, поставено там от убиеца? Аз още не се сещах какво можеше да бъде то. Но знаех някои много интересни факти, свързани с него. Например то беше нещо, което убиецът не е успял да отнесе в момента, когато е извършил престъплението. Същевременно то е трябвало да бъде махнато колкото е възможно по-скоро след откриването на престъплението. И тъй: обаждането по телефона и възможността убиецът да бъде на мястото, когато се открие трупът.

Четири души впрочем са били на местопрестъплението преди пристигането на полицията. Вие, Паркър, майор Блънт и мистър

Реймънд. Паркър веднага елиминирах, понеже в каквото и време да е било открито престъплението, той непременно е щял да бъде на мястото. Освен това именно той ми каза за дръпнатото кресло. И после Паркър бе очистен от съмнение (за убийството имам пред вид. Все пак мислех, че е възможно той да е изнудил мисис Ферърс). Реймънд и Блънт обаче останаха под подозрение, тъй като, ако престъплението се установеше в ранните утринни часове, възможно беше те да пристигнат на мястото твърде късно и да не могат да попречат предметът на кръглата маса да бъде открит.

А какъв беше този предмет? Тази вечер чухте доводите ми за дочутия откъслек от разговора, нали? Щом научих, че представител на една компания за продажба на диктофони е идвал при Акройнд, в главата ми веднага се загнезди мисълта за диктофон. Чухте какво казах в тази стая преди по-малко от половин час, нали? Всички се съгласиха с моята теория; но изглежда, че един важен факт е отбягнал от вниманието ми. Ако се допусне, че мистър Акройнд си е послужил оная нощ с диктофон... защо не бе намерен диктофон?

— Изобщо не помислих за това — рекох аз.

— Знаем, че на мистър Акройнд е доставен диктофон. Ала между вещите му не е намерен диктофон. Значи, щом нещо е взето от тази маса, защо това нещо да не е диктофонът? Но в това отношение имаше някои трудности. Вниманието на всички, разбира се, беше насочено към убийтия. Мисля, че всеки би могъл да се приближи до масата, без да го забележат другите в стаята. Обаче диктофонът е обемисто нещо — не може да се пъхне спокойно в джоба. Трябва да има някакъв предмет, в който да може да се побере...

Разбирате ли какво искам да кажа? Образът на убиеца се очертава. Човек, който веднага е пристигнал на местопрестъплението, не е можело да не пристигне, ако престъплението беше установено едва на другата сутрин. Човек, носещ предмет, в който може да се пъхне диктофонът... Прекъснах го:

— Но защо е нужно да се махне диктофонът? Какъв е смисълът?

— Вие сте като мистър Реймънд. Приемате, че това, което е било дочуто в девет и половина, е било гласът на мистър Акройнд, който говорел пред диктофона. Но позамислете се над това малко изобретение. Вие диктувате пред него, нали!? И по-късно някой секретар или машинописка го пуска и гласът отново заговорва.

— Искате да кажете... — зяпнах аз смаяно.

Поаро кимна.

— Да, точно това искам да кажа. *В девет и половина часа мистър Акройд е бил вече мъртъв.* Говорел е не човекът, а диктофонът.

— И убиецът го е пуснал. Значи, в тоя момент той трябва да се е намирал в стаята?

— Може би. Но не бива да изключваме възможността да си е — послужил с някакъв механичен уред — нещо като часовников механизъм или дори обикновен будилник. В такъв случай обаче към въображаемия портрет на убиеца трябва да добавим още две черти. Той трябва да е бил човек, който е знаел, че мистър Акройд е купил диктофон, и освен това човек с необходимите технически познания.

Дотук бях стигнал в разсъжденията си, когато попаднахме на отпечатъците от стъпки по перваза на прозореца. Тук можех да направя три извода: 1) Те действително може да са били оставени от Ралф Пейтън. Той е бил във Фърнли тая нощ и може да е прескочил в кабинета и да е намерил там чичо си мъртъв. Това беше едната хипотеза. 2) Възможно беше следите от стъпки да са били оставени от някой друг, който случайно имал същите зъбци на обувките си. Но обитателите на къщата имаха все обувки с гумени подметки, затова не можех да допусна, че по някакво съвпадение външен човек е имал същите обувки, каквито е носел Ралф Пейтън. Както знаем от сервитьорката на „Кучето и свирката“, Чарлс Кент е имал чепици, които „едва се държели на краката му“. 3) Отпечатъците са били направени от човек, който умишлено се е опитвал да насочи подозрението към Ралф Пейтън. За да проверя този последен извод, трябваше да установя някои факти. Полицията се бе сдобила от „Трите глигана“ с един чифт обувки на Ралф. Нито Ралф, нито който и да било друг е могъл да ги носи тая вечер, тъй като са били долу на почистване. Според теорията на полицията Ралф е носел друг чифт от същия вид и аз установих, че той действително е имал два чифта. И тъй, за да се докаже правилността на теорията ми, трябваше убиецът да е носел тая вечер обувки на Ралф — в какъвто случай Ралф трябва да е носел някакъв трети чифт. Не можех да допусна, че той е носел три чифта еднакви обувки; по-вероятно беше третият чифт да са високи. Накарах сестра ви да направи проверка за това... като наблегнах на цвета с цел, откровено признавам, да прикрия истинската

причина на моето дирене. Вие знаете резултата от нейните разследвания.

Ралф Пейтън действително е имал чифт високи обуца. Първият въпрос, който му зададох, когато пристигна у дома вчера, сутринта, беше какво е носел на краката си през фаталната нощ. Той отговори веднага, че носел високи обуца — фактически те още бяха на краката му, тъй като нямал друго какво да обуе.

— Така се придвижихме още една стъпка напред в описанието ни за убиеца: човек, който е имал възможността същия ден да вземе от „Трите глигана“ тези обуца на Ралф Пейтън.

Той помълча и после каза, като леко повиши глас:

— Има още един белег. Убиецът трябва да е бил човек, който е имал възможността да задигне кинжала от сребърната масичка. Може да възразите, че всеки от къщата би могъл да стори това, но ще ви напомня един факт: Флора Акройнд твърдеше с положителност, че кинжалът не бил на мястото си, когато погледнала сребърната масичка.

Той пак замълча.

— Сега, когато всичко е ясно, нека обобщим. Човек, който е бил в „Трите глигана“ по-рано през деня, човек, който е познавал Акройнд достатъчно добре, за да знае, че той е купил диктофон, човек, който е притежавал технически наклонности, който имал възможност да вземе кинжала от сребърната масичка, преди да дойде мис Флора, който имал под ръка предмет, удобен за скриване на диктофона — например нещо като черна чанта, — и който имал на свое разположение кабинета няколко минути след откриването на престъплението, докато Паркър телефонираше на полицията. В същност — *д-р Шепърд!*

---

[1] Благодаря, приятелю — Б. пр. ↑

[2] Много хубаво. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА И НИЩО ДРУГО ОСВЕН ИСТИНАТА

Минута и половина цареше гробна тишина. После се засмях.

— Вие сте луд — казах аз.

— Не — рече Поаро спокойно. — Не съм луд. Малкото несъответствие във времето най-напред насочи вниманието ми към вас... още от началото.

— Несъответствие във времето ли? — учудих се аз.

— Но да. Спомнете си: всички се съгласиха — включително и самият вие, — че са нужни пет минути, за да се стигне от портиерската будка до къщата — дори по-малко, ако поемете краткия път до терасата. Но вие сте излезли от къщата в девет без десет — според собствените ви думи и според показанията на Паркър — и все пак било девет часа, когато сте минали през пътната врата. Нощта била хладна — вечер, когато човек не би бил склонен да се шляе; защо са ви били нужни десет минути, за да извървите петминутен път? В потвърждение на обстоятелството, че прозорецът на кабинета е бил затворен, имахме само вашата дума. Акройд ви запитал дали сте го затворили... изобщо не погледнал да провери. Ами ако прозорецът на кабинета е бил отворен. Ще имате ли време за тия десет минути да притичате зад къщата, да си смените обувките, да прескочите през прозореца, да убиете Акройд и да бъдете при пътната врата в девет часа? Аз отхвърлих тази теория, защото по всяка вероятност човек, нервен като Акройд тая вечер, щеше да чуе като прескачате, а после щеше да има борба. Но ако предположим, че сте убили Акройд, преди да излезете, когато сте стояли до креслото му? После излизате през парадния вход, притичвате до беседката, изваждате обувката на Ралф от чантата, която носите със себе си тая вечер, нахлузвате ги, прецапвате с тях през калта, като оставяте отпечатъци върху перваза на прозореца, скачате вътре, заключвате вратата на кабинета отвътре, изтичвате обратно до беседката, нахлузвате си отново вашите обувки и се затичвате към пътната врата. (Аз повторих сам тези действия оня ден,

когато бяхте у мисис Акройд — отнеха ми точно десет минути.) После в къщи — и готово алиби, тъй като сте нагласили диктофона да възпроизвежда записа в девет и половина.

— Драги мой Поаро — заговорих с глас, който звучеше чуждо и пресилено в собствените ми уши, — вие сте размишлявали много над тази афера. Какво, за бога, можех да спечеля, като убия Акройд?

— Спокойствие. Вие сте човекът, който изнудвал мисис Ферърс. Кой по-дооре би могъл да знае причината на смъртта на мистър Ферърс, ако не докторът, който се е грижел за него? Когато първия ден ми заговорихте в градината, вие споменахте за някакво наследство, което сте получили преди около една година. Аз не можех да открия нито следа от наследство. Трябвало е да измислите нещо, за да обясните произхода на двадесетте хиляди лири стерлинги от мисис Ферърс. Но те не са ви принесли голяма полза. По-голямата част сте загубили в игра на борсата... после сте затегнали твърде много клетите, а мисис Ферърс намерила изход, който не сте очаквали. Ако Акройд е знаел истината, нямало да ви пожали — щеше завинаги да ви разори.

— А обаждането по телефона? — попитах аз, като се мъчех да възвърна самообладанието си. — Предполагам, че и на това имате някакво приемливо обяснение?

— Ще ви призная: аз се натъкнах на най-голямото си препятствие, когато установих, че действително са ви се обадили по телефона от Кингсабътската гара. Първо, помислих, че просто сте измислили тази история. Много хитър ход от ваша страна наистина: трябвало да имате някакъв повод, за да дойдете във Фърнли, да намерите трупа и така да имате възможност да махнете диктофона, от който зависело вашето алиби. Смътно се сетих как е станала тая работа, когато през първия ден дойдох при сестра ви и запитах какви пациенти сте приели в петък сутринта. По това време не ми идваше на ум за мис Ръсел. Посещението ѝ беше щастливо съвпадение, понеже отклони мисълта ви от действителната цел на моите въпроси. И намерих, каквото търсех. Между вашите пациенти оная сутрин е бил келнерът на един американски пътнически параход. Тъкмо подходящ човек, който да замине вечерта с влака за Ливърпул. И след това ще бъде в открито море, далеч от всякаква опасност. Установих, че „Орион“ е отплувал в събота, и след като научих името на келнера,

изпратих му телеграма, с която му зададох един въпрос. Ето отговора му, който, както видяхте, получих преди малко. Той ми подаде телеграмата. Тя гласеше:

Съвсем правилно. Д-р Шепърд ме помоли да оставя бележка в дома на един пациент. Трябваше да му позвъня от гарата, за да предам отговора. Отговорът беше: „Не отговаря.“

— Хитро хрумване — каза Поаро. — Наистина са се обадили. Сестра ви видяла да говорите по телефона. Но за действително казаното имаме думата само на един човек — на вас!

Прозинах се.

— Всичко това — рекох — е много интересно... ала практически няма никакъв смисъл.

— Така ли мислите? Спомнете си какво казах: утре сутринта инспектор Реглън ще узнае истината. Но заради вашата добра сестра искам да ви дам възможност да намерите друг изход. Бихте могли да си послужите например с голяма доза приспивателно. Разбирате ли ме? Капитан Пейтън обаче трябва да бъде очистен от всякакво подозрение — *ça va sans dire*^[1]. Предлагам да довършите вашия много интересен ръкопис... но да изоставите досегашната си съдържаност.

— Изглежда, че предложенията просто извираат от вас — забелязах. — Е, свършихте ли вече?

— А, добре че ми напомнихте. Вярно, че има още едно нещо. Много неблагоприятно ще бъде от ваша страна, ако се опитате да си осигурите моето мълчание по същия начин, както постъпихте с мосю Акройд. Знайте, че такава работа няма да има успех спрямо Еркюл Поаро.

— Драги ми Поаро — казах, като се усмихвах бегло, — всичко друго може да съм, но не и глупак.

Изправих се.

— Е, хайде — рекох с лека прозявка, — трябва да си вървя. Благодаря ви за много интересната и поучителна вечер.

Поаро също стана и се поклонил с обичайната си вежливост, докато излизах от стаята.

---

[1] Това се разбира от само себе си. — Б. пр. ↑

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА САМОЗАЩИТА

Пет часът сутринта. Много съм уморен... ала свърших работата си. Ръката ме боли от писане.

Странен край на моя ръкопис. Исках да бъде издаден някой ден като история на една от несполуките на Поаро. Интересно, как удрят нещата на камък.

През всичкото време предчувствах катастрофа, още от момента, когато видях Ралф Пейтън и мисис Ферърс сблизиха глави. Тогава помислих, че тя му се изповядва; излезе, че тук съм бил на съвсем погрешен път, но тази мисъл продължаваше упорито да ме преследва, дори след като влязох оная нощ в кабинета на Акройд, докато той не ми каза истината.

Горкият стар Акройд. Все се радвам, че му дадох възможност. Подканих го да прочете онова писмо, преди да е станало много късно. Или, нека бъда справедлив: не беше ли ми подсказало подсъзнанието, че с такъв инат човек най-добре за мене е да не го оставя да го прочете? Нервността му оная вечер беше интересна от психологическа гледна точка. Той знаеше, че опасността е съвсем близо. И все пак нито за момент не се усъмни в мене.

За кинжала се сетих по-късно. Бях донесъл едно много удобно мое оръжие, но като видях кинжала, полегнал в сребърната масичка, тутакси съобразих колко по-добре би било да си послужи с оръжие, което няма да бъде свързано с мене.

Струва ми се, че още от началото у мене се яви желание да го убия. Щом чух за смъртта на мисис Ферърс, помислих, че преди смъртта си тя сигурно му е разказала всичко. Когато се срещнах с него и той изглеждаше така възбуден, реших, че може да знае истината, но не можеше да повярва и искаше да ми даде възможност да я опровергая.

Затова се прибрах в къщи и взех съответните предпазни мерки. Ако в края на краищата бедата се свеждаше само до Ралф, е, нищо

лошо нямаше да се случи. Два дни преди това Акройд ми бе дал диктофона, за да го поправа. Нещо се бе развалило и аз го убедих да ми го даде, за да се помъча над него, вместо да го връща на фирмата. Направих с него каквото бях намислили вечерта го взех със себе си в чантата си.

Много съм доволен от себе си като писач. Какво по-лесно и просто например от следното:

„Писмата бяха донесени в девет часа без двадесет минути. Аз излязох от стаята точно в девет без десет, без писмото да бе прочетено докрай. Поколебах се с ръка върху дръжката на вратата, като поглеждах назад и се питах дали не бях оставил някаква работа несвършена.“

Както виждате, всичко е вярно. Но представете си, ако след първото изречение бях сложил многоточие! Нямаше ли тогава някой да се запита какво точно се е случило през този промеждутък от десет минути?

Когато оглеждах стаята откъм вратата, бях останал напълно доволен. Всичко си беше както трябва. Диктофонът се намираще на масата до прозореца, нагласен да се задвижи в девет и половина (механизмът на този малък уред беше доста хитро устроен — по принципа на будилник), а креслото — отдръпнато така, че да го закрива от вратата.

Трябва да призная, че доста се уплаших, когато точно пред вратата се сблъсках с Паркър. Добросъвестно съм отбелязал този факт.

По-късно, когато трупът бе открит, а аз пратих Паркър да телефонира на полицията, колко разсъдливо си бях послужил с думите: „Направих малкото, което трябваше да се направи!“ То беше съвсем малко: просто да пхна диктофона в чантата си и да дръпна креслото обратно до стената, на съответното му място. Не бях и предположил, че Паркър ще забележи това кресло. Логически погледнато, той трябваше да се суети над трупа, че да остане сляп за всичко останало. Но не бях се съобразил с инстинктите му на опитен слуга.

Добре щеше да бъде, ако знаех отнапред какво щеше да каже Флора: че е видяла чичо си жив в десет без четвърт. Това ме обърка

неописуемо. Фактически в течение на цялата афера имаше неща, които ме объркваха до отчаяние. Всички като че ли бяха допринесли за това.

През цялото време най-много се страхувах от Каролина. Подозирах, че тя може да се е сетила. Любопитен беше намекът ѝ през тоя ден за моята „слаба струнка“.

Е, тя никога няма да узнае истината. Има, както каза Поаро, само един изход...

Аз мога да му имам доверие. Той, и инспектор Реглън ще уредят работата помежду си. Не бих искал Каролина да узнае. Тя ме обича, пък и се гордее с мене... Смъртта ми много ще я наскърби, но всяка скръб минава...

Когато привърша писането, ще сложа целия този ръкопис в един плик и ще го адресирам до Поаро.

А после... какво да бъде? Веронал? В това ще има известна поетична справедливост. Не че поемам някаква отговорност за смъртта на мисис Ферърс. Тя беше пряка последица от нейните постъпки. Никак не ми е жал за нея.

Не ми е жал и за себе си.

Тъй че нека бъде веронал.

Но щеше да бъде по-добре за мене, ако Еркюл Поаро не беше се пенсионира и не бе дошъл тук да отглежда тиквички.

Издание:

Агата Кристи. Убийството на Роджър Акройд
Английска. Второ издание
Литературна група IV

Преведе от английски Борис Миндов, 1982 г.
Под общата редакция на Богомил Раинов
Редактор на I издание Димитър Ненчев
Редактор Иванка Савова
Художник Веселин Павлов
Художник-редактор Веселин Христов
Технически редактор Васко Вергилов
Коректор Трифон Алексиев

Дадена за набор на 22. III. 1982 г. Излязла от печат на 25. XII.
1983 г.

Издателски № 1935. Формат 70×100/32. Печатни коли 21.
Издателски коли 13,60

УИК 11,99. Цена 1,40 лв.

07 9536622511/6637-183—82

Издателство „Христо Г. Данов“ — Пловдив
Печатница „Димитър Благоев“ — София

Agatha Christie. The Murder of Roger Ackroyd
Fontana Books, William Collins Sons & Co. Ltd., London, 1963

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.